

Nationella riktlinjer för missbruks- och beroendevård

Arbetsdokument – Samsjuklighet

Innehåll

Inledning	3
Tillstånd och åtgärder.....	4
Rad: F01 Tillstånd: Alkoholberoende med samtidig depression Åtgärd: Antidepressiva läkemedel	5
Rad: F02 Tillstånd: Alkoholberoende med samtidig social fobi Åtgärd: Paroxetin	17
Rad: F03 Tillstånd: Alkoholberoende med samtidig adhd Åtgärd: Atomoxetin	29
Rad: F04 Tillstånd: Alkoholberoende med samtidig bipolär sjukdom Åtgärd: Quetiapin (som tillägg till behandling med litium eller valproat)	43
Rad: F05 Tillstånd: Alkoholberoende med samtidig bipolär sjukdom Åtgärd: Valproat (som tillägg till litium och psykosocial behandling)	56
Rad: F06 Tillstånd: Amfetaminberoende med samtidig adhd Åtgärd: Metylfendiat	73
Rad: F07 Tillstånd: Kokainberoende med samtidig depression Åtgärd: Antidepressiva läkemedel	88
Rad: F08 Tillstånd: Kokainberoende med samtidig adhd Åtgärd: Metylfendiat	101
Rad: F09 Tillstånd: Opioidberoende med samtidig depression	115
Åtgärd: Antidepressiva läkemedel	115
Rad: F10 Tillstånd: Opioidberoende med samtidig adhd Åtgärd: Metylfendiat	126
Rad: F11 Tillstånd: Alkoholmissbruk eller -beroende och samtidig depression Åtgärd: Integrerad behandlingsmetod (MI/KBT)	138
Rad: F12 Tillstånd: Missbruk eller beroende av alkohol eller narkotika och samtidig PTSD Åtgärd: Integrerad behandlingsmetod (KBT)	147
Rad: F13 Tillstånd: Alkoholmissbruk eller -beroende och samtidig social fobi Åtgärd: Integrerad behandlingsmetod (KBT)	154
Rad: F14 Tillstånd: Missbruk eller beroende av alkohol eller narkotika och samtidig svår psykisk sjukdom Åtgärd: Integrerad behandlingsmetod (KBT)	160
Rad: F15 Tillstånd: Missbruk- eller beroende av narkotika och samtidig svår psykisk sjukdom Åtgärd: Contingency management (CoM) som tillägg till psykosocial behandling	169
Rad: F16 Tillstånd: Missbruk eller beroende av alkohol eller narkotika och samtidig personlighetsstörning Åtgärd: Samordnad behandling med dialektisk beteendeterapi (DBT) eller psykodynamisk terapi (PDT)	176

Inledning

För varje åtgärd finns ett arbetsdokument med information om litteratursökningen och värderingen av det vetenskapliga underlaget. Dokumentet har använts som underlag vid prioriteringen av det specifika tillståndet vid den aktuella åtgärden. (Läs mer om nationella riktlinjer och prioriteringar på www.socialstyrelsen.se). Litteraturen till det vetenskapliga underlaget identifierades via systematisk informationssökning i minst två vetenskapliga databaser, manuell genomgång av referenslistor till relevanta studier och översikter, och genom kontakt med experter inom området. Det vetenskapliga underlaget har värderats utifrån GRADE (The Grading of Recommendations Assessment, Development and Evaluation). Arbetsdokumentet har inte blivit korrekturläst varför det kan finnas vissa språkliga och andra formmässiga fel.

Socialstyrelsen genomförde 2019 en översyn och en ny litteratursökning utfördes för de sju rekommendationerna C37, C38, C39 (som fått nytt namn C39a), C41, C42, C43 och C44. Ny litteratur identifierades för samtliga rekommendationer förutom C42. Två nya rekommendationer, C39b och C45, har tillkommit 2019.

Tillstånd och åtgärder

Rad: F01

Tillstånd: Alkoholberoende med samtidig depression

Åtgärd: Antidepressiva läkemedel

Granskare: Jonas Berge

Tabellering av inkluderade studier

#	Författare, år	Studiedesign	Patient-population	Beskrivning av behandling i kontroll- & interventions-grupp/erna	Effektmått A: Andel som minskat alkoholkonsumtionen (SSRI)	Effektmått B: Andel som minskat alkoholkonsumtionen (övriga antidepressiva läkemedel)	Effektmått C: Andel nyktradagar under hela studieperioden
1	Torrens et al, 2005	SÖ, sökt till maj 2004, 57 RCT, 1669 patienter. Metaanalys	Subgruppsmetaanalys baserad på 6 RCT (272 patienter), patientdata för denna grupp inte redovisad. Patienter med depression och alkoholberoende.	K: Placebo I: SSRI eller övriga antidepressiva läkemedel	K: 47,5% (n = 82) I: 49,4% (n = 81) OR = 0,93 (0,45-1,19) p = 0,84	K: 28% (n = 50) I: 40,7% (n = 59) OR = 1,99 (0,78-5,08) p = 0,15	
2	Kranzler et al, 2006	RCT, 328 patienter, 10 veckors studieperiod	Alkoholberoende och egentlig depression enligt DSM-IV. 21-65 år, medelålder 42,7 år, 63,8% män. Indelade i olika grupper baserat på depressionens svårighet mätt som Hamilton depression scale (HAM-D) ≤16 respektive ≥17 vid randomisering.	K1: HAM-D ≥17, behandling med placebo (n= 100). I1: HAM-D ≥17, behandling med sertralin 50 mg/d initialt, upptitrerat till högst 200 mg/d (n = 89). K2: HAM-D ≤16, behandling med placebo (n = 69) I2: HAM-D ≤16, behand-			K1/I1: Interventionsgruppen hade 3,5% fler nyktra dagar än kontrollgruppen. KI = -3,7-10,7 p = 0,34 K1/I1: Interventionsgruppen hade 3,2% fler nyktra dagar än kontrollgruppen. KI = -4,8-11,3 p = 0,43

				ling med sertralin 50 mg/d initialt, upptitrerat till högst 200 mg/d (n = 70).		
--	--	--	--	--	--	--

Summering av utfall från inkluderade studier

Effektmått	Antal deltagare (antal studier), samt referens #	Utfall/risk i kontrollgruppen	Absolut effekt/risk (K - I)	Relativ effekt/riskreduktion ((K - I) / K)	Evidensstyrka	Kommentarer
A: Andel som minskat alkoholkonsumtionen (SSRI)	163 (3) #1	47,5%	1,9 procentenheter	4%, OR = 0,93 (0,45-1,19) p = 0,84	Måttligt starkt vetenskapligt underlag (+++)	Skillnaden i evidensstyrka mellan dessa två effektmått, baserade på samma SÖ där båda visar ingen signifikant effekt på sitt utfall, ligger i konfidensintervallen. Det första effektmåttets konfidensintervall överlappar gränsen för negativ effekt men inte för positiv effekt (vilket utgör ett starkt stöd för "ingen positiv effekt") medan det andra effektmåttet inte överlappar gränsen för negativ effekt vilket gör att avdrag för oprecisa data inte är adekvat här.
B: Andel som minskat alkoholkonsumtionen (övriga antidepressiva läkemedel)	109 (3) #1	28%	12,7 procentenheter	45%, OR = 1,99 (0,78-5,08) p = 0,15	Begränsat vetenskapligt underlag (++)	

C: Andel nyktradagar under hela studieperioden	328 (1) #2	-	-	3,5% respektive 3,2% fler nyktra dagar än kontrollgruppen. p = 0,34 respektive 0,43.	Måttligt starkt vetenskapligt underlag (+++)	Evidensgraderingen avser avsaknad av effekt.
--	------------	---	---	--	--	--

Evidensgradering enligt GRADE

Effektmåttet	A: Andel som minskat alkoholkonsumtionen (SSRI)		
	Antal	Kommentarer	
Antal studier	3		
Antal personer	163		
Är studierna sammanfattade i SÖ	Ja		
		Utgångsvärde	Kommentarer
Studiedesign	RCT (++++)	++++	
	Observationsstudie (++)		
		Ange ev. avdrag	Kommentarer
Studiekvalitet	Inga begränsningar (ej avdrag)		Bortfall och beskrivning av populationen inte redovisat.
	Vissa begränsningar (eventuellt avdrag)	X	
	Allvarliga begränsningar (-1)		
	Mycket allvarliga begränsningar (-2)		
Överförbarhet	Ingen osäkerhet (ej avdrag)		Patientdata beskrivs ej i SÖ:n
	Viss osäkerhet (eventuellt avdrag)	X	
	Osäkerhet (-1)		
	Påtaglig osäkerhet (-2)		
Överensstämmelse	Inga problem (ej avdrag)	X	
	Viss heterogenitet (eventuellt avdrag)		
	Bekymmersam heterogenitet (-1)		
Opresisa data	Inga problem (ej avdrag)		Vida konfidensintervall som överlappar gräns för effekt och ingen effekt
	Vissa problem (eventuellt avdrag)	X	
	Opresisa data (-1)		
Publikations- och/eller rapporteringsbias	Inga problem (ej avdrag)		Inte diskuterat i SÖ:n
	Vissa problem (eventuellt avdrag)	X	
	Klar risk för publikationsbias (-1)		
Räcker summan av smärre brister till nedgradering?	Nej (inget avdrag)		
	Ja (-1)	X	
Övriga kommentarer			
		Ange ev. uppgradering	Kommentarer
Effektstorlek	Ej relevant		
	Stor effekt (RR < 0,5 > 2)		
	Mycket stor effekt (RR < 0,2 > 5)		
Övriga kommentarer			
Summering av evidensstyrka	Starkt (++++) Måttligt starkt (+++) Begränsat (++) eller Otillräckligt (+) vetenskapligt underlag	+++	

Effektmåttet	B: Andel som minskat alkoholkonsumtionen (övriga antidepressiva läkemedel)		
	Antal	Kommentarer	
Antal studier	3		
Antal personer	109		
Är studierna sammanfattade i SÖ			
		Utgångsvärde	Kommentarer
Studiedesign	RCT (++++)	++++	
	Observationsstudie (++)		
		Ange ev. avdrag	Kommentarer
Studiekvalitet	Inga begränsningar (ej avdrag)		Bortfall och deskription av populationen inte redovisat.
	Vissa begränsningar (eventuellt avdrag)	X	
	Allvarliga begränsningar (-1)		
	Mycket allvarliga begränsningar (-2)		
Överförbarhet	Ingen osäkerhet (ej avdrag)		Patientdata beskrivs ej i SÖ:n
	Viss osäkerhet (eventuellt avdrag)	X	
	Osäkerhet (-1)		
	Påtaglig osäkerhet (-2)		
Överensstämmelse	Inga problem (ej avdrag)	X	
	Viss heterogenitet (eventuellt avdrag)		
	Bekymmersam heterogenitet (-1)		
Oprecisa data	Inga problem (ej avdrag)		Vida konfidensintervall som överlappar gräns för ingen effekt och för effekt
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Oprecisa data (-1)	X	
Publikations- och/eller rapporteringsbias	Inga problem (ej avdrag)		Inte diskuterat i SÖ:n
	Vissa problem (eventuellt avdrag)	X	
	Klar risk för publikationsbias (-1)		
Räcker summan av smärre brister till nedgradering?	Nej (inget avdrag)		
	Ja (-1)	X	
Övriga kommentarer			
		Ange ev. uppgradering	Kommentarer
Effektstorlek	Ej relevant		
	Stor effekt (RR < 0,5 > 2)		
	Mycket stor effekt (RR < 0,2 > 5)		
Övriga kommentarer			
Summering av evidensstyrka	Starkt (++++) Måttligt starkt (+++) Begränsat (++) eller Otillräckligt (+) vetenskapligt underlag	++	

Effektmaßtet	C: Andel nyktradagar under hela studieperioden		
	Antal	Kommentarer	
Antal studier	1		
Antal personer	328		
Är studierna sammanfattade i SÖ			
		Utgångsvärde	Kommentarer
Studiedesign	RCT (++++) Observationsstudie (++)	++++	Multicenterstudie
		Ange ev. avdrag	Kommentarer
Studiekvalitet	Inga begränsningar (ej avdrag)		Stratifierad randomisering, ITT-analys
	Vissa begränsningar (eventuellt avdrag)	X	
	Allvarliga begränsningar (-1)		
	Mycket allvarliga begränsningar (-2)		
Överförbarhet	Ingen osäkerhet (ej avdrag)	X	
	Viss osäkerhet (eventuellt avdrag)		
	Osäkerhet (-1)		
	Påtaglig osäkerhet (-2)		
Överensstämmelse	Inga problem (ej avdrag)	-	
	Viss heterogenitet (eventuellt avdrag)		
	Bekymmersam heterogenitet (-1)		
Oprecisa data	Inga problem (ej avdrag)		Relativt snäva konfidensintervall, dock svårt att bedöma med tanke på att måttet avser procentenheter av antal nyktra dagar.
	Vissa problem (eventuellt avdrag)	X	
	Oprecisa data (-1)		
Publikations- och/eller rapporteringsbias	Inga problem (ej avdrag)	X	
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Klar risk för publikationsbias (-1)		
Räcker summan av smärre brister till nedgradering?	Nej (inget avdrag)		
	Ja (-1)	X	
Övriga kommentarer			
		Ange ev. uppgradering	Kommentarer
Effektstorlek	Ej relevant		
	Stor effekt (RR < 0,5 > 2)		
	Mycket stor effekt (RR < 0,2 > 5)		
Övriga kommentarer			
Summering av evidensstyrka	Starkt (++++) Måttligt starkt (+++) Begränsat (++) eller Otillräckligt (+) vetenskapligt underlag	+++	

Litteratursökning

Databas: PubMed Databasleverantör: NLM Datum: 130614 Uppdaterad: 1400101 Ämne: Läkemedelsbehandling – missbruk vid samsjuklighet med psykiatrisk diagnos Sökning gjord av: Maja Kärrman Fredriksson På uppdrag av: Göran Nordström			
Söknr	Termtyp *)	Söktermer	Antal ref. **)
1.		"Alcoholism"[Mesh] OR Alcohol drinking[MeSH] OR alcohol-related disorders[MeSH]	127207
2.		((harmful[ti] OR hazardous[ti]) AND (alcohol*[ti] OR drink*[ti])) OR hazardous drinkers[tiab] OR hazardous drinking[tiab] OR (alcohol*[ti] OR drinker[ti] OR drinkers[ti] OR drinking[ti]) AND (abuse[ti] OR abuser[ti] OR addiction[ti] OR consum*[ti] OR depende*[ti] OR problem*[ti] OR habits[ti] OR hazardous[ti] OR harmful[ti] OR misuse[ti]) OR alcohol dependence[tiab] OR alcohol dependent[tiab] OR alcohol dependency[tiab] OR alcohol addiction[tiab] OR alcoholism[ti] OR chronic alcohol misuse[tiab] OR chronic excessive alcohol[tiab] OR chronic alcoholic[tiab] OR alcoholics[ti]	41291
3.		"Substance-Related Disorders"[Mesh:NoExp] OR "Amphetamine-Related Disorders"[Mesh] OR "Cocaine-Related Disorders"[Mesh] OR "Marijuana Abuse"[Mesh] OR "Opioid-Related Disorders"[Mesh] OR "Substance Abuse, Intravenous"[Mesh] OR "Substance Withdrawal Syndrome"[Mesh] OR "Street Drugs"[Mesh] OR "Cocaine"[Mesh] OR "Amphetamine"[Mesh] OR "Heroin"[Mesh] OR "Cannabis"[Mesh] OR "Cannabinoids"[Mesh] OR "Benzodiazepines"[Mesh] OR "Catha"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Mesh] OR "Methamphetamine"[Mesh] OR "Dextroamphetamine"[Mesh] OR "Amphetamines"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Pharmacological Action] OR "Lysergic Acid Diethylamide"[Mesh]	231880
4.		"substance abuse*[tiab] OR "substance use"[tiab] OR substance addiction[tiab] OR "drug use*[tiab] OR drug usage[tiab] OR drug abuse*[tiab] OR drug addict*[tiab] OR addiction*[ti] OR drug depend*[ti] OR cocaine[ti] OR amphetamine[ti] OR heroin[ti] OR cannabis[ti] OR cannabinoid*[ti] OR benzodiazepine*[ti] OR catha[ti] OR khat[ti] OR hallucinogen*[ti] OR metamphetamin*[ti] OR hashish[ti] OR marijuana[ti] OR LSD[ti] OR MDMA[ti] OR ecstasy[ti] OR GHB[ti] OR LSD[ti] OR club drug*[ti] OR party drug*[ti] OR mescaline[ti]	133119
5.		1 OR 2 OR 3 OR 4	381909
6.		comorbid*[ti] OR concurrent[ti] OR co-occurring[ti] OR dual diagnosis[tiab] OR dual disorder*[ti]	20503
7.		co-occurring mental[tiab] OR co-occurring psychiatric*[tiab] OR co-occurring substance[tiab] OR comorbid substance*[tiab] OR concurrent mental[tiab] OR dual-disorder treatment[tiab] OR concurrent alcoholism[tiab]	1230
8.		((("Mental Disorders"[Mesh] OR "Mentally Ill Persons"[Mesh]) AND "Substance-Related Disorders"[Mesh])) AND Comorbidity[Mesh]	7307
9.		6 OR 7 OR 8	26899

Läkemedelsbehandling			
10.		((pharmacologic*[ti] AND (treatment[ti] OR therapy[ti] OR intervention*[ti])) OR pharmacotherapy*[tiab] OR drug therapy[tiab] OR drug treatment[tiab] OR pharmacological treatment[tiab] OR pharmacological therapy[tiab] OR pharmacological therapies[tiab] OR pharmacological intervention[tiab] OR pharmacological interventions[tiab] OR pharmacologic treatment[tiab] OR pharmacologic therapy[tiab] OR pharmacologic therapies[tiab] OR pharmacologic intervention[tiab] OR pharmacologic interventions[tiab])	94472
Läkemedel			
11.		olanzapine [Supplementary Concept] OR Risperidone[Mesh] OR "Clozapine/therapeutic use"[Mesh] OR "Lithium/therapeutic use"[Mesh] OR "aripiprazole" [Supplementary Concept] OR "quetiapine" [Supplementary Concept] OR "Valproic Acid/therapeutic use"[Mesh] OR "lamotrigine" [Supplementary Concept] OR "topiramate" [Supplementary Concept] OR "pregabalin" [Supplementary Concept] OR "Methylphenidate"[Mesh] OR "atomoxetine" [Supplementary Concept]	37739
12.		risperidone[tiab] OR risperdal[tiab] OR olanzapine[tiab] OR Zyprexa OR clozapine[tiab] OR lithium[tiab] OR aripiprazole[tiab] OR quetiapine[tiab] OR Valproic acid[tiab] OR valproate[tiab] OR topamax[tiab] OR topiramate[tiab] OR Lyrica[tiab] OR pregabalin[tiab] OR methylphenidate[tiab] OR atomoxetine[tiab] OR Strattera[tiab]	61152
Läkemedelsgrupper			
13.		(((((("Antidepressive Agents"[Mesh]) OR "Antidepressive Agents" [Pharmacological Action]) OR "Antidepressive Agents, Second-Generation" [Pharmacological Action]) OR "Antidepressive Agents, Tricyclic" [Pharmacological Action]) OR "Serotonin Uptake Inhibitors"[Mesh]) OR "Serotonin Uptake Inhibitors" [Pharmacological Action] OR Antipsychotic Agents[MeSH] OR Antipsychotic Agents [Pharmacological Action])	227696
14.		((antipsychotic[tiab] OR anti psychotic[tiab]) AND (therapy[tiab] OR therapies[tiab] OR pharmacotherapy[tiab] OR pharmacotherapies[tiab] OR treatment[tiab] OR medication[tiab])) OR antipsychotic*[tiab] OR antiepiletics[tiab] OR anticonvulsants[tiab] OR noradrenaline uptake inhibitor[tiab] OR noradrenaline uptake OR quetiapine[tiab] OR inhibitors[tiab] OR noradrenaline reuptake inhibitor[tiab] OR noradrenaline reuptake inhibitors[tiab] OR SSRI[tiab] OR SNRI[tiab] OR antidepressant[tiab] OR antidepressants[tiab] OR antidepressive[tiab]	381368
15.		11 OR 12 OR 13 OR 14	658758
16.		5 AND 9 AND 15	1101
17.		Filters: English, Systematic Reviews, Meta analysis	62
18.		Filters: English, Reviews	247
19.		Filters: English, Randomized controlled trial	128

*)

MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed)

Exp = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

NoExp = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts

MAJR = MeSH Major Topic (termen beskriver det huvudsakliga innehållet i artikeln)

FT = Fritextterm/er

tiab= sökning i title- och abstractfälten

**)

De fetmarkerade referenserna finns nedsparde

Söksträng: (((((((((pharmacologic*[ti] AND (treatment[ti] OR therapy[ti] OR intervention*[ti])) OR pharmacotherap*[tiab] OR drug therapy[tiab] OR drug treatment[tiab] OR pharmacological treatment[tiab] OR pharmacological therapy[tiab] OR pharmacological therapies[tiab] OR pharmacological intervention[tiab] OR pharmacological interventions[tiab] OR pharmacologic treatment[tiab] OR pharmacologic therapy[tiab] OR pharmacologic therapies[tiab] OR pharmacologic intervention[tiab] OR pharmacologic interventions[tiab])) OR (olanzapine[Supplementary Concept] OR Risperidone[Mesh] OR "Clozapine/therapeutic use"[Mesh] OR "Lithium/therapeutic use"[Mesh] OR "aripiprazole"[Supplementary Concept] OR "quetiapine"[Supplementary Concept] OR "Valproic Acid/therapeutic use"[Mesh] OR "lamotrigine"[Supplementary Concept] OR "topiramate"[Supplementary Concept] OR "pregabalin"[Supplementary Concept] OR "Methylphenidate"[Mesh] OR "atomoxetine"[Supplementary Concept])) OR (risperidone[tiab] OR risperdal[tiab] OR olanzapine[tiab] OR Zyprexa OR clozapine[tiab] OR lithium[tiab] OR aripiprazole[tiab] OR quetiapine[tiab] OR Valproic acid[tiab] OR valproate[tiab] OR topamax[tiab] OR topiramate[tiab] OR Lyrica[tiab] OR pregabalin[tiab])) OR (((("Antidepressive Agents"[Mesh]) OR "Antidepressive Agents"[Pharmacological Action]) OR "Antidepressive Agents, Second-Generation"[Pharmacological Action]) OR "Antidepressive Agents, Tricyclic"[Pharmacological Action]) OR "Serotonin Uptake Inhibitors"[Mesh] OR "Serotonin Uptake Inhibitors"[Pharmacological Action] OR Antipsychotic Agents[MeSH] OR Antipsychotic Agents[Pharmacological Action]) OR ((antipsychotic[tiab] OR anti psychotic[tiab]) AND (therapy[tiab] OR therapies[tiab] OR pharmacotherapy[tiab] OR pharmacotherapies[tiab] OR treatment[tiab] OR medication[tiab])) OR antipsychotic*[tiab] OR antiepileptics[tiab] OR anticonvulsants[tiab] OR noradrenaline uptake inhibitor[tiab] OR noradrenaline uptake OR quetiapine[tiab] OR inhibitors[tiab] OR noradrenaline reuptake inhibitor[tiab] OR noradrenaline reuptake inhibitors[tiab] OR SSRI[tiab] OR SNRI[tiab] OR antidepressant[tiab] OR antidepressants[tiab] OR antidepressive[tiab])) AND (((((comorbid*[ti] OR concurrent[ti] OR co-occurring[ti] OR dual diagnosis[tiab] OR dual disorder*[ti])) OR (co-occurring mental[tiab] OR co-occurring psychiatric*[tiab] OR co-occurring substance[tiab] OR comorbid substance*[tiab] OR concurrent mental[tiab] OR dual-disorder treatment[tiab] OR concurrent alcoholism[tiab])) OR (((("Mental Disorders"[Mesh]) OR "Mentally Ill Persons"[Mesh]) AND "Substance-Related Disorders"[Mesh])) AND Comorbidity[Mesh])) AND (((("Alcoholism"[Mesh] OR Alcohol drinking[MeSH] OR alcohol-related disorders[MeSH]) OR ((harmful[ti] OR hazardous[ti]) AND (alcohol*[ti] OR drink*[ti])) OR hazardous drinkers[tiab] OR hazardous drinking[tiab] OR (alcohol*[ti] OR drinker[ti] OR drinkers[ti] OR drinking[ti]) AND (abuse[ti] OR abuser[ti] OR addiction[ti] OR consum*[ti] OR depende*[ti] OR problem*[ti] OR habits[ti] OR hazardous[ti] OR harmful[ti] OR misuse[ti]) OR alcohol dependence[tiab] OR alcohol dependent[tiab] OR alcohol dependency[tiab] OR alcohol addiction[tiab] OR alcoholism[ti] OR chronic alcohol misuse[tiab] OR chronic excessive alcohol[tiab] OR chronic alcoholic[tiab] OR alcoholics[ti])) OR ("Substance-Related Disorders"[Mesh:noexp] OR "Amphetamine-Related Disorders"[Mesh] OR "Cocaine-Related Disorders"[Mesh] OR "Marijuana Abuse"[Mesh] OR "Opioid-Related Disorders"[Mesh] OR "Substance Abuse, Intravenous"[Mesh] OR "Substance Withdrawal Syndrome"[Mesh] OR "Street Drugs"[Mesh] OR "Cocaine"[Mesh] OR "Amphetamine"[Mesh] OR "Heroin"[Mesh] OR "Cannabis"[Mesh] OR "Cannabinoids"[Mesh] OR "Benzodiazepines"[Mesh] OR "Catha"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Mesh] OR "Methamphetamine"[Mesh] OR "Dextroamphetamine"[Mesh] OR "Amphetamines"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Pharmacological Action] OR "Lysergic Acid Diethylamide"[Mesh])) OR (substance abuse*[tiab] OR substance use[tiab] OR substance addiction[tiab] OR drug use*[tiab] OR drug usage[tiab] OR drug abuse*[tiab] OR drug addict*[tiab] OR addiction*[ti] OR drug depend*[ti] OR cocaine[ti] OR amphetamine[ti] OR heroin[ti] OR cannabis[ti] OR cannabinoid*[ti] OR benzodiazepine*[ti] OR catha[ti] OR khat[ti] OR hallucinogen*[ti] OR metamphetamin*[ti] OR hashish[ti] OR marijuana[ti] OR LSD[ti] OR MDMA[ti] OR ecstasy[ti] OR GHB[ti] OR LSD[ti] OR club drug*[ti] OR party drug*[ti] OR mescaline[ti]))))

Databas: Cochrane Library **Databasleverantör:** NLM **Datum:** 2013-06-14 **Uppdaterad:** 1400101

Ämne: Läkemedelsbehandling – missbruk vid samsjuklighet med psykiatrisk diagnos

Sökning gjord av: Maja Kärrman Fredriksson

På uppdrag av: Göran Nordström

Söknr	Termtyp *)	Söktermer	Antal ref. **)
1.	MeSH	MeSH descriptor: [Alcoholism] explode all trees OR MeSH descriptor: [Alcohol Drinking] explode all trees OR MeSH descriptor: [Alcohol-Related Disorders] explode all trees	CDSR:43 DARE:155 Central:4264 HTA:53
2.	FT	((harmful or hazardous) and (alcohol* or drink*)):ti or "hazardous drinkers" or "hazardous drinking" or "alcohol dependence" or "alcohol dependent" or "alcohol dependency" or "alcohol addiction" or alcoholism or "chronic alcohol misuse" or "chronic	CDSR:69 DARE:129 Central:5475 HTA:40

		excessive alcohol" or "chronic alcoholic" or alcoholics:ti,ab,kw or ((alcohol* or drinker or drinkers or drinking) and (abuse or abuser or addiction or consum* or depende* or problem* or habits or hazardous or harmful or misuse)):ti	
3.	MeSH	<p>MeSH descriptor: [Substance-Related Disorders] this term only OR</p> <p>MeSH descriptor: [Amphetamine-Related Disorders] explode all trees OR</p> <p>MeSH descriptor: [Cocaine-Related Disorders] explode all trees OR</p> <p>MeSH descriptor: [Marijuana Abuse] explode all trees OR</p> <p>MeSH descriptor: [Opioid-Related Disorders] explode all trees OR</p> <p>MeSH descriptor: [Substance Abuse, Intravenous] explode all trees OR</p> <p>MeSH descriptor: [Substance Withdrawal Syndrome] explode all trees OR</p> <p>MeSH descriptor: [Street Drugs] explode all trees OR</p> <p>MeSH descriptor: [Cocaine] explode all trees OR</p> <p>MeSH descriptor: [Heroin] explode all trees OR</p> <p>MeSH descriptor: [Cannabis] explode all trees OR</p> <p>MeSH descriptor: [Cannabinoids] explode all trees OR</p> <p>MeSH descriptor: [Benzodiazepines] explode all trees OR</p> <p>MeSH descriptor: [Catha] explode all trees OR</p> <p>MeSH descriptor: [Hallucinogens] explode all trees OR</p> <p>MeSH descriptor: [Methamphetamine] explode all trees OR</p> <p>MeSH descriptor: [Dextroamphetamine] explode all trees OR</p> <p>MeSH descriptor: [Amphetamines] explode all trees OR</p> <p>MeSH descriptor: [Lysergic Acid Diethylamide] explode all trees</p>	<p>CDSR:142 DARE:346 Central:13238 HTA:99</p>
4.	FT	"substance abuse" or "substance abuser" or "substance abusers" or "substance use" or "substance addiction" or "drug use" or "drug user" or "drug users" or "drug usage" or "drug abuse" or "drug abuser" or "drug abusers" or "drug addict" or "drug addicts" or "drug dependent" or "drug dependency" or "drug depending":ti,ab,kw or addict* or cocaine or amphetamine or heroin or cannabis or cannabinoid* or benzodiazepine* or catha or khat or hallucinogen* or metamphetamin*	<p>CDSR:259 DARE:171 Central:9346 HTA:63</p>

		or hashish or marijuana or LSD or MDMA or ecstasy or GHB or "club drugs" or "club drug" or "party drug" or "party drugs" or mescaline:ti	
5.		1 OR 2 OR 3 OR 4	CDSR:387 DARE:503 Central: 23824 HTA:148
6.	FT	comorbid* or concurrent or "co-occurring" or "dual diagnosis" or "dual disorder" or "dual disorders":ti	CDSR:10 DARE:31 Central:1721 HTA:5
7.	FT	"co-occurring mental" or "co-occurring psychiatric" or "co-occurring substance" or "comorbid substance" or "concurrent mental" or "dual-disorder treatment" or "concurrent alcoholism":ti,ab,kw	CDSR:1 DARE:3 Central:101 HTA:0
8.	MeSH	MeSH descriptor: [Mental Disorders] explode all trees OR MeSH descriptor: [Mentally Ill Persons] explode all trees	CDSR:559 DARE:2265 Central: 34728 HTA:677
9.	MeSH	MeSH descriptor: [Substance-Related Disorders] explode all trees AND MeSH descriptor: [Comorbidity] explode all trees	CDSR: 0 DARE:13 Central:334 HTA:0
10.		8 AND 9	CDSR:0 DARE:11 Central:323 HTA:0
11.		6 OR 7 OR 10	CDSR:10 DARE:37 Central:2000 HTA:3
12.	FT	((pharmacologic*) and (treatment or therapy or intervention*)):ti OR pharmacotherap* or "drug therapy" or "drug treatment" or "pharmacological treatment" or "pharmacological therapy" or "pharmacological therapies" or "pharmacological intervention" or "pharmacological interventions" or "pharmacologic treatment" or "pharmacologic therapy" or "pharmacologic therapies" or "pharmacologic intervention" or "pharmacologic interventions":ti,ab,kw	CDSR:758 DARE:925 Central: 64996 HTA:175
13.	MeSH	MeSH descriptor: [Risperidone] explode all trees OR MeSH descriptor: [Clozapine] explode all trees and with qualifiers: [Therapeutic use - TU] OR MeSH descriptor: [Lithium] explode all trees and with qualifiers: [Therapeutic use - TU] OR MeSH descriptor: [Valproic Acid] explode all trees and with qualifiers: [Therapeutic use - TU] OR MeSH descriptor: [Methylphenidate] explode all trees	CDSR: 56 DARE: 126 Central: 2557 HTA: 12
14.	FT	risperidone or risperdal or olanzapine or Zyprexa or clozapine or lithium or aripiprazole or quetiapine or "Valproic acid" or valproate or topamax or topiramate or Lyrica or pregabalin or	CDSR: 151 DARE: 203 Central:

		methylphenidate or atomoxetine or Strattera:ti,ab,kw	8309 HTA: 48
15.	MeSH	MeSH descriptor: [Serotonin Uptake Inhibitors] explode all trees OR MeSH descriptor: [Antipsychotic Agents] explode all trees OR MeSH descriptor: [Antidepressive Agents] explode all trees	CDSR: 225 DARE:703 Central:7920 HTA:123
16.	FT	((antipsychotic or "anti psychotic") and (therapy or therapies or pharmacotherap* or treatment or medication)):ti,ab,kw or antipsychotic* or antiepiletics or anticonvulsants or "noradrenaline uptake inhibitor" or "noradrenaline uptake" or quetiapine or inhibitors or "noradrenaline reuptake inhibitor" or "noradrenaline reuptake inhibitors" or SSRI or SNRI or antidepressant* or antidepressive:ti,ab,kw	CDSR:758 DARE:2003 Central: 44078 HTA: 492
17.		12 OR 13 OR 14 OR 15 OR 16	CDSR: 1355 DARE: 2690 Central: 103348 HTA: 652
18.		5 AND 11 AND 17	CDSR: 2 DARE: 8 Central: 161 HTA:0

*)

MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed, som även används i Cochrane library)

Explode = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

This term only = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts

Qualifier = aspekt av ämnet

FT/TI, AB, KW = Fritextterm/er – sökning i fälten för titel, abstract, keywords

**)

CDSR = The Cochrane Database of Systematic Reviews

DARE = Database of Abstracts of Reviews of Effects

HTA = Health Technology Assessment Database

Central = Cochrane Central Register of Controlled Trials

**)

De fetmarkerade referenserna finns nedspårade

Rad: F02

Tillstånd: Alkoholberoende med samtidig social fobi

Åtgärd: Paroxetin

Granskare: Jonas Berge

Tabellering av inkluderade studier

#	Författare, år	Studiedesign	Patientpopulation	Beskrivning av behandling i kontroll- & interventionsgrupp/erna	Effektmått A: Antal glas per dryckesdag	Effektmått B: Andel nyktra dagar	Effektmått C: Andel tunga dryckesdagar
1	Thomas et al., 2008	RCT, 42 patienter, 16 veckors studieperiod	Alkoholberoende eller – missbruk samt social fobi enligt kriterier i DSM-IV, 18-65 år, genomsnitt 29 år, 52,4% män. Samtliga patienter uppgav att de drack för att minska ångest. Bland exklusionskriterier var tidigare behandling för alkoholberoende eller – abstinens samt behandling med psykofarmaka.	K: Placebo I: Paroxetin, initialt 10 mg/d tittretrat till 60 mg/d över 3 veckor.	K: Baseline 6,51, efter 16 veckor 7,0 I: Baseline 5,32, efter 16 veckor 5,88 Skillnaden var inte signifikant	K: Baseline 54%, efter 16 veckor 65% I: Baseline 61%, efter 16 veckor 66% Skillnaden var inte signifikant	K: Baseline 58%, efter 16 veckor 55% I: Baseline 47%, efter 16 veckor 54% Skillnaden var inte signifikant

Summering av utfall från inkluderade studier

Effektmått	Antal deltagare (antal studier), samt referens #	Utfall/risk i kontrollgruppen	Absolut effekt/risk (K – I)	Relativ effekt/-riskreduktion ((K – I) / K)	Evidensstyrka	Kommentarer
A: Antal glas per dryckesdag	42 (1) #1	+0,49	-0,07	14,3% större ökning, skillnaden var inte	Begränsat vetenskapligt underlag	Evidensgraderingen avser för samtliga

				signifikant	(++)	effektmått avsaknad av effekt.
B: Andel nyktra dagar	42 (1) #1	+11 procentenheter	+6 procentenheter	54,5% mindre ökning, skillnaden var inte signifikant	Begränsat vetenskapligt underlag (++)	
C: Andel tunga dryckesdagar	42 (1) #1	-3 procentenheter	+10 procentenheter	Skillnaden var inte signifikant	Otillräckligt vetenskapligt underlag (+)	

Evidensgradering enligt GRADE

Effektmåttet	A: Antal glas per dryckesdag		
	Antal	Kommentarer	
Antal studier	1		
Antal personer	42		
Är studierna sammanfattade i SÖ	Nej		
		Utgångsvärde	Kommentarer
Studiedesign	RCT (++++)	++++	
	Observationsstudie (++)		
		Ange ev. avdrag	Kommentarer
Studiekvalitet	Inga begränsningar (ej avdrag)	X	Stratifiering har använts vid randomisering, i övrigt inget nämnvärt.
	Vissa begränsningar (eventuellt avdrag)		
	Allvarliga begränsningar (-1)		
	Mycket allvarliga begränsningar (-2)		
Överförbarhet	Ingen osäkerhet (ej avdrag)		Endast 1 liten RCT, osäkert hur överförbart till populationen som helhet. Patienter som tidigare behandlats för alkoholproblem exkluderade och bara patienter som dricker för att lindra ångest är inkluderade. Detta kanske inte representerar hela den tänkta populationen, men det är ändå ett mindre problem i sammanhanget.
	Viss osäkerhet (eventuellt avdrag)		
	Osäkerhet (-1)	X	
	Påtaglig osäkerhet (-2)		
Överensstämmelse	Inga problem (ej avdrag)	-	
	Viss heterogenitet (eventuellt avdrag)		
	Bekymmersam heterogenitet (-1)		
Oprecisa data	Inga problem (ej avdrag)		Få studiedeltagare
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Oprecisa data (-1)	X	
Publikations-	Inga problem (ej avdrag)	X	Studien registre-

och/eller rapporteringsbias	Vissa problem (eventuellt avdrag)		rad på clinical trials, protokollet har i stort sett följts.
	Klar risk för publikationsbias (-1)		
Räcker summan av smärre brister till nedgradering?	Nej (inget avdrag)	X	
	Ja (-1)		
Övriga kommentarer			
		Ange ev. uppgradering	Kommentarer
Effektstorlek	Ej relevant		
	Stor effekt (RR< 0,5 > 2)		
	Mycket stor effekt (RR< 0,2 > 5)		
Övriga kommentarer			
Summering av evidensstyrka	Starkt (++++) Måttligt starkt (+++) Begränsat (++) eller Otillräckligt (+) vetenskapligt underlag	++	

Effektmåttet	B: Andel nyktra dagar		
	Antal	Kommentarer	
Antal studier	1		
Antal personer	42		
Är studierna sammanfattade i SÖ	Nej		
		Utgångsvärde	Kommentarer
Studiedesign	RCT (++++)	++++	
	Observationsstudie (++)		
		Ange ev. avdrag	Kommentarer
Studiekvalitet	Inga begränsningar (ej avdrag)	X	Stratifiering har använts vid randomisering, i övrigt inget nämnvärt.
	Vissa begränsningar (eventuellt avdrag)		
	Allvarliga begränsningar (-1)		
	Mycket allvarliga begränsningar (-2)		
Överförbarhet	Ingen osäkerhet (ej avdrag)		Patienter som tidigare behandlats för alkoholproblem exkluderade och bara patienter som dricker för att lindra ångest är inkluderade. Detta
	Viss osäkerhet (eventuellt avdrag)		
	Osäkerhet (-1)	X	
	Påtaglig osäkerhet (-2)		

			kanske inte representerar hela den tänkta populationen, men det är ändå ett mindre problem i sammanhanget.
Överensstämmelse	Inga problem (ej avdrag)	-	
	Viss heterogenitet (eventuellt avdrag)		
	Bekymmersam heterogenitet (-1)		
Oprecisa data	Inga problem (ej avdrag)		Få studiedeltagare
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Oprecisa data (-1)	X	
Publikations- och/eller rapporteringsbias	Inga problem (ej avdrag)	X	Studien registrerad på clinical trials, protokollet har i stort sett följts.
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Klar risk för publikationsbias (-1)		
Räcker summan av smärre brister till nedgradering?	Nej (inget avdrag)	X	
	Ja (-1)		
Övriga kommentarer			
		Ange ev. uppgradering	Kommentarer
Effektstorlek	Ej relevant		
	Stor effekt (RR < 0,5 > 2)		
	Mycket stor effekt (RR < 0,2 > 5)		
Övriga kommentarer			
Summering av evidensstyrka	Starkt (++++) Måttligt starkt (+++) Begränsat (++) eller Otillräckligt (+) vetenskapligt underlag	++	

Effektmåttet	C: Andel tunga dryckesdagar		
	Antal	Kommentarer	
Antal studier	1		
Antal personer	42		
Är studierna sammanfattade i SÖ	Nej		
		Utgångsvärde	Kommentarer
Studiedesign	RCT (++++)	++++	
	Observationsstudie (++)		
		Ange ev. av-	Kommentarer

		drag	
Studiekvalitet	Inga begränsningar (ej avdrag)	X	Stratifiering har använts vid randomisering, i övrigt inget nämnvärt.
	Vissa begränsningar (eventuellt avdrag)		
	Allvarliga begränsningar (-1)		
	Mycket allvarliga begränsningar (-2)		
Överförbarhet	Ingen osäkerhet (ej avdrag)		Endast 42 studiedeltagare i 1 studie. Patienter som tidigare behandlats för alkoholproblem exkluderade och bara patienter som dricker för att lindra ångest är inkluderade. Detta kanske inte representerar hela den tänkta populationen, men det är ändå ett mindre problem i sammanhanget.
	Viss osäkerhet (eventuellt avdrag)		
	Osäkerhet (-1)	X	
	Påtaglig osäkerhet (-2)		
Överensstämmelse	Inga problem (ej avdrag)	-	Effekt som går i olika riktningar här (placebo förbättras något och interventionsgruppen försämras).
	Viss heterogenitet (eventuellt avdrag)		
	Bekymmersam heterogenitet (-1)	X	
Oprecisa data	Inga problem (ej avdrag)		Få studiedeltagare
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Oprecisa data (-1)	X	
Publikations- och/eller rapporteringsbias	Inga problem (ej avdrag)	X	Studien registrerad på clinical trials, protokollet har i stort sett följts.
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Klar risk för publikationsbias (-1)		
Räcker summan av smärre brister till nedgradering?	Nej (inget avdrag)	X	
	Ja (-1)		
Övriga kommentarer			
		Ange ev. uppgradering	Kommentarer
Effektstorlek	Ej relevant		
	Stor effekt (RR < 0,5 > 2)		
	Mycket stor effekt (RR < 0,2 > 5)		
Övriga kommentarer			
Summering av	Starkt (++++)	+	

evidensstyrka	Måttligt starkt (+++) Begränsat (++) eller Otillräckligt (+) vetenskapligt underlag		
---------------	--	--	--

Litteratursökning

Databas: PubMed Databasleverantör: NLM Datum: 130614 Uppdaterad: 1400101 Ämne: Läkemedelsbehandling – missbruk vid samsjuklighet med psykiatrisk diagnos Sökning gjord av: Maja Kärrman Fredriksson På uppdrag av: Göran Nordström			
Söknr	Termtyp *)	Söktermer	Antal ref. **)
20.		"Alcoholism"[Mesh] OR Alcohol drinking[MeSH] OR alcohol-related disorders[MeSH]	127207
21.		((harmful[ti] OR hazardous[ti]) AND (alcohol*[ti] OR drink*[ti])) OR hazardous drinkers[tiab] OR hazardous drinking[tiab] OR (alcohol*[ti] OR drinker[ti] OR drinkers[ti] OR drinking[ti]) AND (abuse[ti] OR abuser[ti] OR addiction[ti] OR consum*[ti] OR depende*[ti] OR problem*[ti] OR habits[ti] OR hazardous[ti] OR harmful[ti] OR misuse[ti]) OR alcohol dependence[tiab] OR alcohol dependent[tiab] OR alcohol dependency[tiab] OR alcohol addiction[tiab] OR alcoholism[ti] OR chronic alcohol misuse[tiab] OR chronic excessive alcohol[tiab] OR chronic alcoholic[tiab] OR alcoholics[ti]	41291
22.		"Substance-Related Disorders"[Mesh:NoExp] OR "Amphetamine-Related Disorders"[Mesh] OR "Cocaine-Related Disorders"[Mesh] OR "Marijuana Abuse"[Mesh] OR "Opioid-Related Disorders"[Mesh] OR "Substance Abuse, Intravenous"[Mesh] OR "Substance Withdrawal Syndrome"[Mesh] OR "Street Drugs"[Mesh] OR "Cocaine"[Mesh] OR "Amphetamine"[Mesh] OR "Heroin"[Mesh] OR "Cannabis"[Mesh] OR "Cannabinoids"[Mesh] OR "Benzodiazepines"[Mesh] OR "Catha"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Mesh] OR "Methamphetamine"[Mesh] OR "Dextroamphetamine"[Mesh] OR "Amphetamines"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Pharmacological Action] OR "Lysergic Acid Diethylamide"[Mesh]	231880
23.		"substance abuse*[tiab] OR "substance use"[tiab] OR substance addiction[tiab] OR "drug use*[tiab] OR drug usage[tiab] OR drug abuse*[tiab] OR drug addict*[tiab] OR addiction*[ti] OR drug depend*[ti] OR cocaine[ti] OR amphetamine[ti] OR heroin[ti] OR cannabis[ti] OR cannabinoid*[ti] OR benzodiazepine*[ti] OR catha[ti] OR khat[ti] OR hallucinogen*[ti] OR metamphetamin*[ti] OR hashish[ti] OR marijuana[ti] OR LSD[ti] OR MDMA[ti] OR ecstasy[ti] OR GHB[ti] OR LSD[ti] OR club drug*[ti] OR party drug*[ti] OR mescaline[ti]	133119
24.		1 OR 2 OR 3 OR 4	381909
25.		comorbid*[ti] OR concurrent[ti] OR co-occurring[ti] OR dual diagnosis[tiab] OR dual disorder*[ti]	20503
26.		co-occurring mental[tiab] OR co-occurring psychiatric*[tiab] OR co-occurring substance[tiab] OR comorbid substance*[tiab] OR concurrent mental[tiab] OR dual-disorder treatment[tiab] OR	1230

		concurrent alcoholism[tiab]	
27.		((("Mental Disorders"[Mesh]) OR "Mentally Ill Persons"[Mesh]) AND "Substance-Related Disorders"[Mesh]) AND Comorbidity[Mesh]	7307
28.		6 OR 7 OR 8	26899
Läkemedelsbehandling			
29.		((pharmacologic*[ti] AND (treatment[ti] OR therapy[ti] OR intervention*[ti])) OR pharmacotherap*[tiab] OR drug therapy[tiab] OR drug treatment[tiab] OR pharmacological treatment[tiab] OR pharmacological therapy[tiab] OR pharmacological therapies[tiab] OR pharmacological intervention[tiab] OR pharmacological interventions[tiab] OR pharmacologic treatment[tiab] OR pharmacologic therapy[tiab] OR pharmacologic therapies[tiab] OR pharmacologic intervention[tiab] OR pharmacologic interventions[tiab])	94472
Läkemedel			
30.		olanzapine [Supplementary Concept] OR Risperidone[Mesh] OR "Clozapine/therapeutic use"[Mesh] OR "Lithium/therapeutic use"[Mesh] OR "aripiprazole" [Supplementary Concept] OR "quetiapine" [Supplementary Concept] OR "Valproic Acid/therapeutic use"[Mesh] OR "lamotrigine" [Supplementary Concept] OR "topiramate" [Supplementary Concept] OR "pregabalin" [Supplementary Concept] OR "Methylphenidate"[Mesh] OR "atomoxetine" [Supplementary Concept]	37739
31.		risperidone[tiab] OR risperdal[tiab] OR olanzapine[tiab] OR Zyprexa OR clozapine[tiab] OR lithium[tiab] OR aripiprazole[tiab] OR quetiapine[tiab] OR Valproic acid[tiab] OR valproate[tiab] OR topamax[tiab] OR topiramate[tiab] OR Lyrica[tiab] OR pregabalin[tiab] OR methylphenidate[tiab] OR atomoxetine[tiab] OR Strattera[tiab]	61152
Läkemedelsgrupper			
32.		((("Antidepressive Agents"[Mesh]) OR "Antidepressive Agents" [Pharmacological Action]) OR "Antidepressive Agents, Second-Generation" [Pharmacological Action]) OR "Antidepressive Agents, Tricyclic" [Pharmacological Action]) OR "Serotonin Uptake Inhibitors"[Mesh] OR "Serotonin Uptake Inhibitors" [Pharmacological Action] OR Antipsychotic Agents[MeSH] OR Antipsychotic Agents [Pharmacological Action]	227696
33.		((antipsychotic[tiab] OR anti psychotic[tiab]) AND (therapy[tiab] OR therapies[tiab] OR pharmacotherapy[tiab] OR pharmacotherapies[tiab] OR treatment[tiab] OR medication[tiab])) OR antipsychotic*[tiab] OR antiepileptics[tiab] OR anticonvulsants[tiab] OR noradrenaline uptake inhibitor[tiab] OR noradrenaline uptake OR quetiapine[tiab] OR inhibitors[tiab] OR noradrenaline reuptake inhibitor[tiab] OR noradrenaline reuptake inhibitors[tiab] OR SSRI[tiab] OR SNRI[tiab] OR antidepressant[tiab] OR antidepressants[tiab] OR antidepressive[tiab]	381368
34.		11 OR 12 OR 13 OR 14	658758
35.		5 AND 9 AND 15	1101
36.		Filters: English, Systematic Reviews, Meta analysis	62

37.	Filters: English, Reviews	247
38.	Filters: English, Randomized controlled trial	128

*)

MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed)

Exp = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

NoExp = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts

MAJR = MeSH Major Topic (termen beskriver det huvudsakliga innehållet i artikeln)

FT = Fritextterm/er

tiab= sökning i title- och abstractfälten

**)

Söksträng: (((((((((pharmacologic*[ti] AND (treatment[ti] OR therapy[ti] OR intervention*[ti])) OR pharmacotherap*[tiab] OR drug therapy[tiab] OR drug treatment[tiab] OR pharmacological treatment[tiab] OR pharmacological therapy[tiab] OR pharmacological therapies[tiab] OR pharmacological intervention[tiab] OR pharmacological interventions[tiab] OR pharmacologic treatment[tiab] OR pharmacologic therapy[tiab] OR pharmacologic therapies[tiab] OR pharmacologic intervention[tiab] OR pharmacologic interventions[tiab])) OR (olanzapine[Supplementary Concept] OR Risperidone[Mesh] OR "Clozapine/therapeutic use"[Mesh] OR "Lithium/therapeutic use"[Mesh] OR "aripiprazole"[Supplementary Concept] OR "quetiapine"[Supplementary Concept] OR "Valproic Acid/therapeutic use"[Mesh] OR "lamotrigine"[Supplementary Concept] OR "topiramate"[Supplementary Concept] OR "pregabalin"[Supplementary Concept] OR "Methylphenidate"[Mesh] OR "atomoxetine"[Supplementary Concept])) OR (risperidone[tiab] OR risperdal[tiab] OR olanzapine[tiab] OR Zyprexa OR clozapine[tiab] OR lithium[tiab] OR aripiprazole[tiab] OR quetiapine[tiab] OR Valproic acid[tiab] OR valproate[tiab] OR topamax[tiab] OR topiramate[tiab] OR Lyrica[tiab] OR pregabalin[tiab])) OR (((("Antidepressive Agents"[Mesh] OR "Antidepressive Agents"[Pharmacological Action] OR "Antidepressive Agents, Second-Generation"[Pharmacological Action] OR "Antidepressive Agents, Tricyclic"[Pharmacological Action] OR "Serotonin Uptake Inhibitors"[Mesh] OR "Serotonin Uptake Inhibitors"[Pharmacological Action] OR Antipsychotic Agents[MeSH] OR Antipsychotic Agents[Pharmacological Action])) OR ((antipsychotic[tiab] OR anti psychotic[tiab]) AND (therapy[tiab] OR therapies[tiab] OR pharmacotherapy[tiab] OR pharmacotherapies[tiab] OR treatment[tiab] OR medication[tiab])) OR antipsychotic*[tiab] OR antiepiletics[tiab] OR anticonvulsants[tiab] OR noradrenaline uptake inhibitor[tiab] OR noradrenaline uptake OR quetiapine[tiab] OR inhibitors[tiab] OR noradrenaline reuptake inhibitor[tiab] OR noradrenaline reuptake inhibitors[tiab] OR SSRI[tiab] OR SNRI[tiab] OR antidepressant[tiab] OR antidepressants[tiab] OR antidepressive[tiab])) AND (((((comorbid*[ti] OR concurrent[ti] OR co-occurring[ti] OR dual diagnosis[tiab] OR dual disorder*[ti])) OR (co-occurring mental[tiab] OR co-occurring psychiatric*[tiab] OR co-occurring substance[tiab] OR comorbid substance*[tiab] OR concurrent mental[tiab] OR dual-disorder treatment[tiab] OR concurrent alcoholism[tiab])) OR (((("Mental Disorders"[Mesh] OR "Mentally Ill Persons"[Mesh]) AND "Substance-Related Disorders"[Mesh])) AND Comorbidity[Mesh])) AND (((("Alcoholism"[Mesh] OR Alcohol drinking[MeSH] OR alcohol-related disorders[MeSH])) OR ((harmful[ti] OR hazardous[ti]) AND (alcohol*[ti] OR drink*[ti])) OR hazardous drinkers[tiab] OR hazardous drinking[tiab] OR (alcohol*[ti] OR drinker[ti] OR drinkers[ti] OR drinking[ti]) AND (abuse[ti] OR abuser[ti] OR addiction[ti] OR consum*[ti] OR depende*[ti] OR problem*[ti] OR habits[ti] OR hazardous[ti] OR harmful[ti] OR misuse[ti]) OR alcohol dependence[tiab] OR alcohol dependent[tiab] OR alcohol dependency[tiab] OR alcohol addiction[tiab] OR alcoholism[ti] OR chronic alcohol misuse[tiab] OR chronic excessive alcohol[tiab] OR chronic alcoholic[tiab] OR alcoholics[ti])) OR ("Substance-Related Disorders"[Mesh:noexp] OR "Amphetamine-Related Disorders"[Mesh] OR "Cocaine-Related Disorders"[Mesh] OR "Marijuana Abuse"[Mesh] OR "Opioid-Related Disorders"[Mesh] OR "Substance Abuse, Intravenous"[Mesh] OR "Substance Withdrawal Syndrome"[Mesh] OR "Street Drugs"[Mesh] OR "Cocaine"[Mesh] OR "Amphetamine"[Mesh] OR "Heroin"[Mesh] OR "Cannabis"[Mesh] OR "Cannabinoids"[Mesh] OR "Benzodiazepines"[Mesh] OR "Catha"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Mesh] OR "Methamphetamine"[Mesh] OR "Dextroamphetamine"[Mesh] OR "Amphetamines"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Pharmacological Action] OR "Lysergic Acid Diethylamide"[Mesh])) OR (substance abuse*[tiab] OR substance use[tiab] OR substance addiction[tiab] OR drug use*[tiab] OR drug usage[tiab] OR drug abuse*[tiab] OR drug addict*[tiab] OR addiction*[ti] OR drug depend*[ti] OR cocaine[ti] OR amphetamine[ti] OR heroin[ti] OR cannabis[ti] OR cannabinoid*[ti] OR benzodiazepine*[ti] OR catha[ti] OR khat[ti] OR hallucinogen*[ti] OR metamphetamin*[ti] OR hashish[ti] OR marijuana[ti] OR LSD[ti] OR MDMA[ti] OR ecstasy[ti] OR GHB[ti] OR LSD[ti] OR club drug*[ti] OR party drug*[ti] OR mescaline[ti]))))

Databas: Cochrane Library **Databasleverantör:** NLM **Datum:** 2013-06-14 **Uppdaterad:** 140101

Ämne: Läkemedelsbehandling – missbruk vid samsjuklighet med psykiatrisk diagnos

Sökning gjord av: Maja Kärrman Fredriksson

På uppdrag av: Göran Nordström

Söknr	Termtyp *)	Söktermer	Antal ref. **)
19.	MeSH	MeSH descriptor: [Alcoholism] explode all trees OR MeSH descriptor: [Alcohol Drinking] explode all trees OR MeSH descriptor: [Alcohol-Related Disorders]	CDSR:43 DARE:155 Central:4264 HTA:53

		explode all trees	
20.	FT	((harmful or hazardous) and (alcohol* or drink*)):ti or "hazardous drinkers" or "hazardous drinking" or "alcohol dependence" or "alcohol dependent" or "alcohol dependency" or "alcohol addiction" or alcoholism or "chronic alcohol misuse" or "chronic excessive alcohol" or "chronic alcoholic" or alcoholics:ti,ab,kw or ((alcohol* or drinker or drinkers or drinking) and (abuse or abuser or addiction or consum* or depende* or problem* or habits or hazardous or harmful or misuse)):ti	CDSR:69 DARE:129 Central:5475 HTA:40
21.	MeSH	MeSH descriptor: [Substance-Related Disorders] this term only OR MeSH descriptor: [Amphetamine-Related Disorders] explode all trees OR MeSH descriptor: [Cocaine-Related Disorders] explode all trees OR MeSH descriptor: [Marijuana Abuse] explode all trees OR MeSH descriptor: [Opioid-Related Disorders] explode all trees OR MeSH descriptor: [Substance Abuse, Intravenous] explode all trees OR MeSH descriptor: [Substance Withdrawal Syndrome] explode all trees OR MeSH descriptor: [Street Drugs] explode all trees OR MeSH descriptor: [Cocaine] explode all trees OR MeSH descriptor: [Heroin] explode all trees OR MeSH descriptor: [Cannabis] explode all trees OR MeSH descriptor: [Cannabinoids] explode all trees OR MeSH descriptor: [Benzodiazepines] explode all trees OR MeSH descriptor: [Catha] explode all trees OR MeSH descriptor: [Hallucinogens] explode all trees OR MeSH descriptor: [Methamphetamine] explode all trees OR MeSH descriptor: [Dextroamphetamine] explode all trees OR MeSH descriptor: [Amphetamines] explode all trees OR MeSH descriptor: [Lysergic Acid Diethylamide] explode all trees	CDSR:142 DARE:346 Central:13238 HTA:99
22.	FT	"substance abuse" or "substance abuser" or "substance abusers" or "substance use" or "substance addiction" or "drug use" or "drug user"	CDSR:259 DARE:171 Central:9346

		or "drug users" or "drug usage" or "drug abuse" or "drug abuser" or "drug abusers" or "drug addict" or "drug addicts" or "drug dependent" or "drug dependency" or "drug depending":ti,ab,kw or addict* or cocaine or amphetamine or heroin or cannabis or cannabinoid* or benzodiazepine* or catha or khat or hallucinogen* or metamphetamin* or hashish or marijuana or LSD or MDMA or ecstasy or GHB or "club drugs" or "club drug" or "party drug" or "party drugs" or mescaline:ti	HTA:63
23.		1 OR 2 OR 3 OR 4	CDSR:387 DARE:503 Central: 23824 HTA:148
24.	FT	comorbid* or concurrent or "co-occurring" or "dual diagnosis" or "dual disorder" or "dual disorders":ti	CDSR:10 DARE:31 Central:1721 HTA:5
25.	FT	"co-occurring mental" or "co-occurring psychiatric" or "co-occurring substance" or "comorbid substance" or "concurrent mental" or "dual-disorder treatment" or "concurrent alcoholism":ti,ab,kw	CDSR:1 DARE:3 Central:101 HTA:0
26.	MeSH	MeSH descriptor: [Mental Disorders] explode all trees OR MeSH descriptor: [Mentally Ill Persons] explode all trees	CDSR:559 DARE:2265 Central: 34728 HTA:677
27.	MeSH	MeSH descriptor: [Substance-Related Disorders] explode all trees AND MeSH descriptor: [Comorbidity] explode all trees	CDSR: 0 DARE:13 Central:334 HTA:0
28.		8 AND 9	CDSR:0 DARE:11 Central:323 HTA:0
29.		6 OR 7 OR 10	CDSR:10 DARE:37 Central:2000 HTA:3
30.	FT	((pharmacologic*) and (treatment or therapy or intervention*)):ti OR pharmacotherap* or "drug therapy" or "drug treatment" or "pharmacological treatment" or "pharmacological therapy" or "pharmacological therapies" or "pharmacological intervention" or "pharmacological interventions" or "pharmacologic treatment" or "pharmacologic therapy" or "pharmacologic therapies" or "pharmacologic intervention" or "pharmacologic interventions":ti,ab,kw	CDSR:758 DARE:925 Central: 64996 HTA:175
31.	MeSH	MeSH descriptor: [Risperidone] explode all trees OR MeSH descriptor: [Clozapine] explode all trees and with qualifiers: [Therapeutic use - TU] OR MeSH descriptor: [Lithium] explode all trees and with qualifiers: [Therapeutic use - TU] OR MeSH descriptor: [Valproic Acid] explode all trees and with qualifiers: [Therapeutic use - TU]	CDSR: 56 DARE: 126 Central: 2557 HTA: 12

		OR MeSH descriptor: [Methylphenidate] explode all trees	
32.	FT	risperidone or risperdal or olanzapine or Zyprexa or clozapine or lithium or aripiprazole or quetiapine or "Valproic acid" or valproate or topamax or topiramate or Lyrica or pregabalin or methylphenidate or atomoxetine or Strattera:ti,ab,kw	CDSR: 151 DARE: 203 Central: 8309 HTA: 48
33.	MeSH	MeSH descriptor: [Serotonin Uptake Inhibitors] explode all trees OR MeSH descriptor: [Antipsychotic Agents] explode all trees OR MeSH descriptor: [Antidepressive Agents] explode all trees	CDSR: 225 DARE:703 Central:7920 HTA:123
34.	FT	((antipsychotic or "anti psychotic") and (therapy or therapies or pharmacotherap* or treatment or medication)):ti,ab,kw or antipsychotic* or antiepiletics or anticonvulsants or "noradrenaline uptake inhibitor" or "noradrenaline uptake" or quetiapine or inhibitors or "noradrenaline reuptake inhibitor" or "noradrenaline reuptake inhibitors" or SSRI or SNRI or antidepressant* or antidepressive:ti,ab,kw	CDSR:758 DARE:2003 Central: 44078 HTA: 492
35.		12 OR 13 OR 14 OR 15 OR 16	CDSR: 1355 DARE: 2690 Central: 103348 HTA: 652
36.		5 AND 11 AND 17	CDSR:2 DARE:8 Central:161 HTA:0

*)

MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed, som även används i Cochrane library)

Explode = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

This term only = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts

Qualifier = aspekt av ämnet

FT/TI, AB, KW = Fritextterm/er – sökning i fälten för titel, abstract, keywords

**)

CDSR = The Cochrane Database of Systematic Reviews

DARE = Database of Abstracts of Reviews of Effects

HTA = Health Technology Assessment Database

Central = Cochrane Central Register of Controlled Trials

Rad: F03**Tillstånd:** Alkoholberoende med samtidig adhd**Åtgärd:** Atomoxetin

Granskare: Jonas Berge

Tabellering av inkluderade studier

#	Författare, år	Studiedesign	Patientpopulation	Beskrivning av behandling i kontroll- & interventionsgrupp/erna	Effektmått A: Andel tunga dryckesdagar	Effektmått B: Andel dryckesdagar	Övrigt
1	Wilens et al, 2008	RCT, 147 patienter, 12 veckor	Alkoholberoende och ADHD enl DSM-IV-TR, 18 år eller äldre. Genomsnitt 34,6 år, 85% män.	K: Placebo. (n = 75) I: Atomoxetin, 25 mg/d i början, titreras upp till högst 100 mg/d efter 4 veckor. (n = 72)	Interventionsgruppen hade 26% färre tunga dryckesdagar under studieperioden än kontrollgruppen. p = 0,023	K: baseline 30%, efter 12 veckor 60% I: baseline 30%, efter 12 veckor 50% p = 0,26	Den lägre andelen dryckesdagar vid baseline beror på studiedesignen, då baselinemåttet avser de senaste 3 veckorna och för inklusion i studien krävs minst 4 dagars drogfrihet innan studiens start.

Summering av utfall från inkluderade studier

Effektmått	Antal deltagare (antal studier), samt referens #	Utfall/risk i kontrollgruppen	Absolut effekt/risk (K - I)	Relativ effekt/-riskreduktion ((K - I) / K)	Evidensstyrka	Kommentarer
A: Andel dryckesda-	147 (1) #1			Interventionsgruppen	Begränsat ve-	Det är ett underligt

gar				hade 26% färre tunga dryckesdagar under studieperioden än kontrollgruppen. p = 0,023	tenskapligt underlag (++)	effektåtgång, men data presenterades inte på ett sätt som gjorde det möjligt att redovisa det på ett bättre sätt.
B: Andel tunga dryckesdagar	147 (1) #1	30 procentenheters ökning	10 procentenheter	33% mindre ökning av andelen dryckesdagar i jämförelse med baseline. p = 0,26	Begränsat vetenskapligt underlag (++)	Evidensstyrkan avser delvis avsaknad av positiv effekt.

Evidensgradering enligt GRADE

Effektmåttet	A: Andel dryckesdagar		
	Antal	Kommentarer	
Antal studier	1		
Antal personer	147		
Är studierna sammanfattade i SÖ	Nej		
		Utgångsvärde	Kommentarer
Studiedesign	RCT (++++)	++++	Multicenterstudie
	Observationsstudie (++)		
		Ange ev. avdrag	Kommentarer
Studiekvalitet	Inga begränsningar (ej avdrag)		Randomisering inte särskilt väl beskriven, och allocation concealment berörs inte. I övrigt välgjord studie. Stort bortfall, analyser som presenteras är per-protocol men de uppger att de gjorde ITT som sensitivitetsanalys och att de gav liknande resultat.
	Vissa begränsningar (eventuellt avdrag)		
	Allvarliga begränsningar (-1)	X	
	Mycket allvarliga begränsningar (-2)		
Överförbarhet	Ingen osäkerhet (ej avdrag)	X	
	Viss osäkerhet (eventuellt avdrag)		
	Osäkerhet (-1)		
	Påtaglig osäkerhet (-2)		
Överensstämmelse	Inga problem (ej avdrag)	-	
	Viss heterogenitet (eventuellt avdrag)		
	Bekymmersam heterogenitet (-1)		
Oprecisa data	Inga problem (ej avdrag)		Svårt att bedöma med tanke på att konfidensintervall saknas
	Vissa problem (eventuellt avdrag)	X	
	Oprecisa data (-1)		
Publikations- och/eller rapporteringsbias	Inga problem (ej avdrag)		Studien finns registrerad på clinicaltrials.gov. Detta effektmått som berör heavy drinking är dock inget primärt eller sekundärt utfallsmått i studien. De 5 på förhand specificerade effektmåtten visade ingen signifikant effekt av atomoxetin, så att det presenterar detta som ett huvudfynd får
	Vissa problem (eventuellt avdrag)	X	
	Klar risk för publikationsbias (-1)		

			betraktas som ett ganska stort avsteg från studieprotokollet.
Räcker summan av smärre brister till nedgradering?	Nej (inget avdrag)		
	Ja (-1)	X	
Övriga kommentarer			
		Ange ev. uppgradering	
Effektstorlek	Ej relevant		
	Stor effekt (RR < 0,5 > 2)		
	Mycket stor effekt (RR < 0,2 > 5)		
Övriga kommentarer			
Summering av evidensstyrka	Starkt (++++) Måttligt starkt (+++) Begränsat (++) Otillräckligt (+)	++	

Effektmåttet	B: Andel tunga dryckesdagar		
	Antal	Kommentarer	
Antal studier	1		
Antal personer	147		
Är studierna sammanfattade i SÖ	Nej		
		Utgångsvärde	Kommentarer
Studiedesign	RCT (++++)	++++	Multicenterstudie
	Observationsstudie (++)		
		Ange ev. avdrag	Kommentarer
Studiekvalitet	Inga begränsningar (ej avdrag)		Randomisering inte särskilt väl beskriven, och allocation concealment berörs inte. Stort bortfall, analyser som presenteras är per-protocol men de uppger att de gjorde ITT som sensitivitetsanalys och att de gav liknande resultat..
	Vissa begränsningar (eventuellt avdrag)		
	Allvarliga begränsningar (-1)	X	
	Mycket allvarliga begränsningar (-2)		
Överförbarhet	Ingen osäkerhet (ej avdrag)	X	
	Viss osäkerhet (eventuellt avdrag)		
	Osäkerhet (-1)		
	Påtaglig osäkerhet (-2)		
Överensstämmelse	Inga problem (ej avdrag)	-	

	Viss heterogenitet (eventuellt avdrag)		
	Bekymmersam heterogenitet (-1)		
Oprecisa data	Inga problem (ej avdrag)		Svårt att bedöma med tanke på att konfidensintervall saknas, men ett negativt resultat har ju oftare problem med oprecisa data varför man kan misstänka det även i detta fall.
	Vissa problem (eventuellt avdrag)	X	
	Oprecisa data (-1)		
Publikations- och/eller rapporteringsbias	Inga problem (ej avdrag)	X	Studien finns registrerad på clinicaltrials.gov. Inget avsteg från protokollet avseende detta effektmått.
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Klar risk för publikationsbias (-1)		
Räcker summan av smärre brister till nedgradering?	Nej (inget avdrag)		Med anledning av att data kan förutsättas vara oprecisa, trots att de inte är redovisade på ett sätt som gör att det går att granska, anser jag att detta, tillsammans med att det endast är en RCT, om än multicenter, motiverar ett poängs avdrag för avsaknaden av effekt på detta effektmått.
	Ja (-1)	X	
Övriga kommentarer			
			Kommentarer
Effektstorlek	Ej relevant		
	Stor effekt (RR < 0,5 > 2)		
	Mycket stor effekt (RR < 0,2 > 5)		
Övriga kommentarer			
Summering av evidensstyrka	Starkt (++++) Måttligt starkt (+++) Begränsat (++) Ofillräckligt (+)	++	

Litteratursökning

Databas: PubMed Databasleverantör: NLM Datum: 130614 Uppdaterad: 1400101 Ämne: Läkemedelsbehandling – missbruk vid samsjuklighet med psykiatrisk diagnos Sökning gjord av: Maja Kärrman Fredriksson På uppdrag av: Göran Nordström			
Söknr	Termtyp *)	Söktermer	Antal ref. **)
39.		"Alcoholism"[Mesh] OR Alcohol drinking[MeSH] OR alcohol-related disorders[MeSH]	127207
40.		((harmful[ti] OR hazardous[ti]) AND (alcohol*[ti] OR drink*[ti])) OR hazardous drinkers[tiab] OR hazardous drinking[tiab] OR (alcohol*[ti] OR drinker[ti] OR drinkers[ti] OR drinking[ti]) AND (abuse[ti] OR abuser[ti] OR addiction[ti] OR consum*[ti] OR depende*[ti] OR problem*[ti] OR habits[ti] OR hazardous[ti] OR harmful[ti] OR misuse[ti] OR alcohol dependence[tiab] OR alcohol dependent[tiab] OR alcohol dependency[tiab] OR alcohol addiction[tiab] OR alcoholism[ti] OR chronic alcohol misuse[tiab] OR chronic excessive alcohol[tiab] OR chronic alcoholic[tiab] OR alcoholics[ti])	41291
41.		"Substance-Related Disorders"[Mesh:NoExp] OR "Amphetamine-Related Disorders"[Mesh] OR "Cocaine-Related Disorders"[Mesh] OR "Marijuana Abuse"[Mesh] OR "Opioid-Related Disorders"[Mesh] OR "Substance Abuse, Intravenous"[Mesh] OR "Substance Withdrawal Syndrome"[Mesh] OR "Street Drugs"[Mesh] OR "Cocaine"[Mesh] OR "Amphetamine"[Mesh] OR "Heroin"[Mesh] OR "Cannabis"[Mesh] OR "Cannabinoids"[Mesh] OR "Benzodiazepines"[Mesh] OR "Catha"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Mesh] OR "Methamphetamine"[Mesh] OR "Dextroamphetamine"[Mesh] OR "Amphetamines"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Pharmacological Action] OR "Lysergic Acid Diethylamide"[Mesh]	231880
42.		"substance abuse*[tiab] OR "substance use"[tiab] OR substance addiction[tiab] OR "drug use*[tiab] OR drug usage[tiab] OR drug abuse*[tiab] OR drug addict*[tiab] OR addiction*[ti] OR drug depend*[ti] OR cocaine[ti] OR amphetamine[ti] OR heroin[ti] OR cannabis[ti] OR cannabinoid*[ti] OR benzodiazepine*[ti] OR catha[ti] OR khat[ti] OR hallucinogen*[ti] OR metamphetamin*[ti] OR hashish[ti] OR marijuana[ti] OR LSD[ti] OR MDMA[ti] OR ecstasy[ti] OR GHB[ti] OR LSD[ti] OR club drug*[ti] OR party drug*[ti] OR mescaline[ti]	133119
43.		1 OR 2 OR 3 OR 4	381909
44.		comorbid*[ti] OR concurrent[ti] OR co-occurring[ti] OR dual diagnosis[tiab] OR dual disorder*[ti]	20503
45.		co-occurring mental[tiab] OR co-occurring psychiatric*[tiab] OR co-occurring substance[tiab] OR comorbid substance*[tiab] OR concurrent mental[tiab] OR dual-disorder treatment[tiab] OR concurrent alcoholism[tiab]	1230
46.		((("Mental Disorders"[Mesh] OR "Mentally Ill Persons"[Mesh]) AND "Substance-Related Disorders"[Mesh])) AND Comorbidity[Mesh]	7307
47.		6 OR 7 OR 8	26899
Läkemedelsbehandling			

48.		((pharmacologic*[ti] AND (treatment[ti] OR therapy[ti] OR intervention*[ti])) OR pharmacotherap*[tiab] OR drug therapy[tiab] OR drug treatment[tiab] OR pharmacological treatment[tiab] OR pharmacological therapy[tiab] OR pharmacological therapies[tiab] OR pharmacological intervention[tiab] OR pharmacological interventions[tiab] OR pharmacologic treatment[tiab] OR pharmacologic therapy[tiab] OR pharmacologic therapies[tiab] OR pharmacologic intervention[tiab] OR pharmacologic interventions[tiab])	94472
Läkemedel			
49.		olanzapine [Supplementary Concept] OR Risperidone[Mesh] OR "Clozapine/therapeutic use"[Mesh] OR "Lithium/therapeutic use"[Mesh] OR "aripiprazole" [Supplementary Concept] OR "quetiapine" [Supplementary Concept] OR "Valproic Acid/therapeutic use"[Mesh] OR "lamotrigine" [Supplementary Concept] OR "topiramate" [Supplementary Concept] OR "pregabalin" [Supplementary Concept] OR "Methylphenidate"[Mesh] OR "atomoxetine" [Supplementary Concept]	37739
50.		risperidone[tiab] OR risperdal[tiab] OR olanzapine[tiab] OR Zyprexa OR clozapine[tiab] OR lithium[tiab] OR aripiprazole[tiab] OR quetiapine[tiab] OR Valproic acid[tiab] OR valproate[tiab] OR topamax[tiab] OR topiramate[tiab] OR Lyrica[tiab] OR pregabalin[tiab] OR methylphenidate[tiab] OR atomoxetine[tiab] OR Strattera[tiab]	61152
Läkemedelsgrupper			
51.		(((((("Antidepressive Agents"[Mesh]) OR "Antidepressive Agents" [Pharmacological Action]) OR "Antidepressive Agents, Second-Generation" [Pharmacological Action]) OR "Antidepressive Agents, Tricyclic" [Pharmacological Action]) OR "Serotonin Uptake Inhibitors"[Mesh]) OR "Serotonin Uptake Inhibitors" [Pharmacological Action] OR Antipsychotic Agents[MeSH] OR Antipsychotic Agents [Pharmacological Action])	227696
52.		((antipsychotic[tiab] OR anti psychotic[tiab]) AND (therapy[tiab] OR therapies[tiab] OR pharmacotherapy[tiab] OR pharmacotherapies[tiab] OR treatment[tiab] OR medication[tiab])) OR antipsychotic*[tiab] OR antiepileptics[tiab] OR anticonvulsants[tiab] OR noradrenaline uptake inhibitor[tiab] OR noradrenaline uptake OR quetiapine[tiab] OR inhibitors[tiab] OR noradrenaline reuptake inhibitor[tiab] OR noradrenaline reuptake inhibitors[tiab] OR SSRI[tiab] OR SNRI[tiab] OR antidepressant[tiab] OR antidepressants[tiab] OR antidepressive[tiab]	381368
53.		11 OR 12 OR 13 OR 14	658758
54.		5 AND 9 AND 15	1101
55.		Filters: English, Systematic Reviews, Meta analysis	62
56.		Filters: English, Reviews	247
57.		Filters: English, Randomized controlled trial	128

*)

MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed)

Exp = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

NoExp = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts

MAJR = MeSH Major Topic (termen beskriver det huvudsakliga innehållet i artikeln)

FT = Fritextterm/er

tiab= sökning i title- och abstractfälten

**))

De fetmarkerade referenserna finns nedspårade

Söksträng: (((((((((pharmacologic*[ti] AND (treatment[ti] OR therapy[ti] OR intervention*[ti])) OR pharmacotherap*[tiab] OR drug therapy[tiab] OR drug treatment[tiab] OR pharmacological treatment[tiab] OR pharmacological therapy[tiab] OR pharmacological therapies[tiab] OR pharmacological intervention[tiab] OR pharmacological interventions[tiab] OR pharmacologic treatment[tiab] OR pharmacologic therapy[tiab] OR pharmacologic therapies[tiab] OR pharmacologic intervention[tiab] OR pharmacologic interventions[tiab])) OR (olanzapine[Supplementary Concept] OR Risperidone[Mesh] OR "Clozapine/therapeutic use"[Mesh] OR "Lithium/therapeutic use"[Mesh] OR "aripiprazole"[Supplementary Concept] OR "quetiapine"[Supplementary Concept] OR "Valproic Acid/therapeutic use"[Mesh] OR "lamotrigine"[Supplementary Concept] OR "topiramate"[Supplementary Concept] OR "pregabalin"[Supplementary Concept] OR "Methylphenidate"[Mesh] OR "atomoxetine"[Supplementary Concept])) OR (risperidone[tiab] OR risperdal[tiab] OR olanzapine[tiab] OR Zyprexa OR clozapine[tiab] OR lithium[tiab] OR aripiprazole[tiab] OR quetiapine[tiab] OR Valproic acid[tiab] OR valproate[tiab] OR topamax[tiab] OR topiramate[tiab] OR Lyrica[tiab] OR pregabalin[tiab])) OR (((("Antidepressive Agents"[Mesh]) OR "Antidepressive Agents"[Pharmacological Action]) OR "Antidepressive Agents, Second-Generation"[Pharmacological Action]) OR "Antidepressive Agents, Tricyclic"[Pharmacological Action]) OR "Serotonin Uptake Inhibitors"[Mesh] OR "Serotonin Uptake Inhibitors"[Pharmacological Action]) OR "Antipsychotic Agents[MeSH] OR Antipsychotic Agents[Pharmacological Action]) OR (((antipsychotic[tiab] OR anti psychotic[tiab]) AND (therapy[tiab] OR therapies[tiab] OR pharmacotherapy[tiab] OR pharmacotherapies[tiab] OR treatment[tiab] OR medication[tiab])) OR antipsychotic*[tiab] OR antiepileptics[tiab] OR anticonvulsants[tiab] OR noradrenaline uptake inhibitor[tiab] OR noradrenaline uptake OR quetiapine[tiab] OR inhibitors[tiab] OR noradrenaline reuptake inhibitor[tiab] OR noradrenaline reuptake inhibitors[tiab] OR SSRI[tiab] OR SNRI[tiab] OR antidepressant[tiab] OR antidepressants[tiab] OR antidepressive[tiab])) AND (((((comorbid*[ti] OR concurrent[ti] OR co-occurring[ti] OR dual diagnosis[tiab] OR dual disorder*[ti])) OR (co-occurring mental[tiab] OR co-occurring psychiatric*[tiab] OR co-occurring substance[tiab] OR comorbid substance*[tiab] OR concurrent mental[tiab] OR dual-disorder treatment[tiab] OR concurrent alcoholism[tiab])) OR (((("Mental Disorders"[Mesh]) OR "Mentally Ill Persons"[Mesh]) AND "Substance-Related Disorders"[Mesh])) AND Comorbidity[Mesh])) AND (((("Alcoholism"[Mesh] OR Alcohol drinking[MeSH] OR alcohol-related disorders[MeSH]) OR ((harmful[ti] OR hazardous[ti]) AND (alcohol*[ti] OR drink*[ti])) OR hazardous drinkers[tiab] OR hazardous drinking[tiab] OR (alcohol*[ti] OR drinker[ti] OR drinkers[ti] OR drinking[ti]) AND (abuse[ti] OR abuser[ti] OR addiction[ti] OR consum*[ti] OR depende*[ti] OR problem*[ti] OR habits[ti] OR hazardous[ti] OR harmful[ti] OR misuse[ti]) OR alcohol dependence[tiab] OR alcohol dependent[tiab] OR alcohol dependency[tiab] OR alcohol addiction[tiab] OR alcoholism[ti] OR chronic alcohol misuse[tiab] OR chronic excessive alcohol[tiab] OR chronic alcoholic[tiab] OR alcoholics[ti])) OR ("Substance-Related Disorders"[Mesh:noexp] OR "Amphetamine-Related Disorders"[Mesh] OR "Cocaine-Related Disorders"[Mesh] OR "Marijuana Abuse"[Mesh] OR "Opioid-Related Disorders"[Mesh] OR "Substance Abuse, Intravenous"[Mesh] OR "Substance Withdrawal Syndrome"[Mesh] OR "Street Drugs"[Mesh] OR "Cocaine"[Mesh] OR "Amphetamine"[Mesh] OR "Heroin"[Mesh] OR "Cannabis"[Mesh] OR "Cannabinoids"[Mesh] OR "Benzodiazepines"[Mesh] OR "Catha"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Mesh] OR "Methamphetamine"[Mesh] OR "Dextroamphetamine"[Mesh] OR "Amphetamines"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Pharmacological Action] OR "Lysergic Acid Diethylamide"[Mesh])) OR (substance abuse*[tiab] OR substance use[tiab] OR substance addiction[tiab] OR drug use*[tiab] OR drug usage[tiab] OR drug abuse*[tiab] OR drug addict*[tiab] OR addiction*[ti] OR drug depend*[ti] OR cocaine[ti] OR amphetamine[ti] OR heroin[ti] OR cannabis[ti] OR cannabinoid*[ti] OR benzodiazepine*[ti] OR catha[ti] OR khat[ti] OR hallucinogen*[ti] OR metamphetamin*[ti] OR hashish[ti] OR marijuana[ti] OR LSD[ti] OR MDMA[ti] OR ecstasy[ti] OR GHB[ti] OR LSD[ti] OR club drug*[ti] OR party drug*[ti] OR mescaline[ti]))))

Databas: Cochrane Library Databasleverantör: NLM Datum: 2013-06-14 Uppdaterad: 1400101			
Ämne: Läkemedelsbehandling – missbruk vid samsjuklighet med psykiatrisk diagnos			
Sökning gjord av: Maja Kärrman Fredriksson			
På uppdrag av: Göran Nordström			
Söknr	Termtyp *)	Söktermer	Antal ref. **)
37.	MeSH	MeSH descriptor: [Alcoholism] explode all trees OR MeSH descriptor: [Alcohol Drinking] explode all trees OR MeSH descriptor: [Alcohol-Related Disorders] explode all trees	CDSR:43 DARE:155 Central:4264 HTA:53
38.	FT	((harmful or hazardous) and (alcohol* or drink*)):ti or "hazardous drinkers" or "hazardous drinking" or "alcohol dependence" or "alcohol dependent" or "alcohol dependency" or "alcohol addiction" or alcoholism or "chronic alcohol misuse" or "chronic excessive alcohol" or "chronic alcoholic" or	CDSR:69 DARE:129 Central:5475 HTA:40

		alcoholics:ti,ab,kw or ((alcohol* or drinker or drinkers or drinking) and (abuse or abuser or addiction or consum* or depende* or problem* or habits or hazardous or harmful or misuse)):ti	
39.	MeSH	<p>MeSH descriptor: [Substance-Related Disorders] this term only</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Amphetamine-Related Disorders] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Cocaine-Related Disorders] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Marijuana Abuse] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Opioid-Related Disorders] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Substance Abuse, Intravenous] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Substance Withdrawal Syndrome] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Street Drugs] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Cocaine] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Heroin] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Cannabis] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Cannabinoids] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Benzodiazepines] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Catha] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Hallucinogens] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Methamphetamine] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Dextroamphetamine] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Amphetamines] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Lysergic Acid Diethylamide] explode all trees</p>	<p>CDSR:142</p> <p>DARE:346</p> <p>Central:13238</p> <p>HTA:99</p>
40.	FT	<p>"substance abuse" or "substance abuser" or "substance abusers" or "substance use" or "substance addiction" or "drug use" or "drug user" or "drug users" or "drug usage" or "drug abuse" or "drug abuser" or "drug abusers" or "drug addict" or "drug addicts" or "drug dependent" or "drug dependency" or "drug depending":ti,ab,kw or addict* or cocaine or amphetamine or heroin or cannabis or cannabinoid* or benzodiazepine* or catha or khat or hallucinogen* or metamphetamin* or hashish or marijuana or LSD or MDMA or</p>	<p>CDSR:259</p> <p>DARE:171</p> <p>Central:9346</p> <p>HTA:63</p>

		ecstasy or GHB or "club drugs" or "club drug" or "party drug" or "party drugs" or mescaline:ti	
41.		1 OR 2 OR 3 OR 4	CDSR:387 DARE:503 Central: 23824 HTA:148
42.	FT	comorbid* or concurrent or "co-occurring" or "dual diagnosis" or "dual disorder" or "dual disorders":ti	CDSR:10 DARE:31 Central:1721 HTA:5
43.	FT	"co-occurring mental" or "co-occurring psychiatric" or "co-occurring substance" or "comorbid substance" or "concurrent mental" or "dual-disorder treatment" or "concurrent alcoholism":ti,ab,kw	CDSR:1 DARE:3 Central:101 HTA:0
44.	MeSH	MeSH descriptor: [Mental Disorders] explode all trees OR MeSH descriptor: [Mentally Ill Persons] explode all trees	CDSR:559 DARE:2265 Central: 34728 HTA:677
45.	MeSH	MeSH descriptor: [Substance-Related Disorders] explode all trees AND MeSH descriptor: [Comorbidity] explode all trees	CDSR: 0 DARE:13 Central:334 HTA:0
46.		8 AND 9	CDSR:0 DARE:11 Central:323 HTA:0
47.		6 OR 7 OR 10	CDSR:10 DARE:37 Central:2000 HTA:3
48.	FT	((pharmacologic*) and (treatment or therapy or intervention*)):ti OR pharmacotherap* or "drug therapy" or "drug treatment" or "pharmacological treatment" or "pharmacological therapy" or "pharmacological therapies" or "pharmacological intervention" or "pharmacological interventions" or "pharmacologic treatment" or "pharmacologic therapy" or "pharmacologic therapies" or "pharmacologic intervention" or "pharmacologic interventions":ti,ab,kw	CDSR:758 DARE:925 Central: 64996 HTA:175
49.	MeSH	MeSH descriptor: [Risperidone] explode all trees OR MeSH descriptor: [Clozapine] explode all trees and with qualifiers: [Therapeutic use - TU] OR MeSH descriptor: [Lithium] explode all trees and with qualifiers: [Therapeutic use - TU] OR MeSH descriptor: [Valproic Acid] explode all trees and with qualifiers: [Therapeutic use - TU] OR MeSH descriptor: [Methylphenidate] explode all trees	CDSR: 56 DARE: 126 Central: 2557 HTA: 12
50.	FT	risperidone or risperdal or olanzapine or Zyprexa or clozapine or lithium or aripiprazole or quetiapine or "Valproic acid" or valproate or topamax or topiramate or Lyrica or pregabalin or	CDSR: 151 DARE: 203 Central: 8309

		methylphenidate or atomoxetine or Strattera:ti,ab,kw	HTA: 48
51.	MeSH	MeSH descriptor: [Serotonin Uptake Inhibitors] explode all trees OR MeSH descriptor: [Antipsychotic Agents] explode all trees OR MeSH descriptor: [Antidepressive Agents] explode all trees	CDSR: 225 DARE:703 Central:7920 HTA:123
52.	FT	((antipsychotic or "anti psychotic") and (therapy or therapies or pharmacotherap* or treatment or medication)):ti,ab,kw or antipsychotic* or antiepileptics or anticonvulsants or "noradrenaline uptake inhibitor" or "noradrenaline uptake" or quetiapine or inhibitors or "noradrenaline reuptake inhibitor" or "noradrenaline reuptake inhibitors" or SSRI or SNRI or antidepressant* or antidepressive:ti,ab,kw	CDSR:758 DARE:2003 Central:44078 HTA: 492
53.		12 OR 13 OR 14 OR 15 OR 16	CDSR: 1355 DARE: 2690 Central: 103348 HTA: 652
54.		5 AND 11 AND 17	CDSR:2 DARE:8 Central:161 HTA:0

*)

MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed, som även används i Cochrane library)

Explode = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

This term only = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts

Qualifier = aspekt av ämnet

FT/TI, AB, KW = Fritextterm/er – sökning i fälten för titel, abstract, keywords

**)

CDSR = The Cochrane Database of Systematic Reviews

DARE = Database of Abstracts of Reviews of Effects

HTA = Health Technology Assessment Database

Central = Cochrane Central Register of Controlled Trials

Cochrane Library Uppdaterad 20140515

Databas: Cochrane Library Databasleverantör: Wiley Datum: 2014-05-15

Ämne: Behandling med atomoxetin vid ADHD och alkoholberoende

Sökning gjord av: Natalia Berg

På uppdrag av: Agneta Öjehagen

Söknr	Termtyp *)	Söktermer	Databas/ Antal ref. **)
58.	FT/TI, AB, KW	"alcohol dependen*" or "alcohol addiction*" or "alcohol abuse*" or alcoholism or chronic alcohol* or drinking or "substance abuse" or alcoholic*:ti,ab,kw	13337
59.	Mesh	MeSH descriptor: [Alcohol-Related Disorders] this term only	203
60.	Mesh	MeSH descriptor: [Alcohol-Induced Disorders, Nervous System] explode all trees	106
61.	Mesh	MeSH descriptor: [Alcoholic Intoxication] explode all trees	502
62.	Mesh	MeSH descriptor: [Alcoholism] explode all trees	2385

63.	Mesh	MeSH descriptor: [Alcohol Drinking] explode all trees	2401
64.		2 OR 3 OR 4 OR 5 OR 6	4604
65.		1 OR 7	13403
66.	FT/TI, AB, KW	"minimal brain dysfunction" or "hyperactivity syndrome*" or "hyperkinetic syndrome*" or "inattentive hyperactiv*" or ADHD or "attention deficit hyperactivity" or "attention deficit disorder*" or "disruptive behav*" or "attention-deficit/hyperactivity disorder*" or "hyperkinetic disorder*" or "hyperkinetic conduct disorder*":ti,ab,kw	2647
67.	Mesh	MeSH descriptor: [Attention Deficit and Disruptive Behavior Disorders] explode all trees	1822
68.		9 OR 10	2755
69.		8 AND 11	74
70.		atomoxetine OR tomoxetine:ti,ab,kw	265
71.		12 AND 13	9
72.			CENTRAL: 9
73.			

Cochrane library:

*)

MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed, som även används i Cochrane library)

Explode = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

This term only = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts

Qualifier = aspekt av ämnet

FT/TI, AB, KW = Fritextterm/er – sökning i fälten för titel, abstract, keywords

**)

CDSR = The Cochrane Database of Systematic Reviews

DARE = Database of Abstracts of Reviews of Effects

HTA = Health Technology Assessment Database

EED = NHS Economic Evaluation Database

Central = Cochrane Central Register of Controlled Trials

Ebsco-baserna:

*)

DE = Descriptor (fastställt ämnesord i databasen)

FT/default fält = fritextsökning i fälten för "all authors, all subjects, all keywords, all title info (including source title) and all abstracts"

FT/TI, AB = fritextsökning i fälten för titel och abstract

ZX = Methodology

+ = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

PubMed:

*)

MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed)

Exp = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

NoExp = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts

MAJR = MeSH Major Topic (termen beskriver det huvudsakliga innehållet i artikeln)

OT = Other term: ämnesord (keyword) som oftast inte finns som MeSH-term Mostly

SB = PubMeds filter

för systematiska översikter (systematic[sb])

för alla MeSH-indexerade artiklar (medline[sb])

FT = Fritextterm/er

tiab= sökning i title- och abstractfälten

**)

De fetmarkerade referenserna finns nedspårade

PubMed uppdaterad 20140514

Databas: PubMed Databasleverantör: NLM Datum: 2014-05-14

Ämne: Behandling med atomoxetin vid ADHD och alkoholberoende

Sökning gjord av: Natalia Berg

På uppdrag av: Agneta Öjehagen

Söknr	Termtyp *)	Söktermer	Databas/ Antal ref. **)
1.	Mesh/FT	"Attention Deficit and Disruptive Behavior Disorders"[Mesh] OR "Attention Deficit Disorder with Hyperactivity"[Mesh] OR minimal brain dysfunction[tiab] OR hyperactivity syndrome*[tiab] OR hyperkinetic syndrome*[tiab] OR inattentive hyperactive[tiab] OR adhd[tiab] OR attention deficit hyperactivity[tiab] OR attention deficit disorder*[tiab] OR disruptive behavior[tiab] OR disruptive behaviour[tiab] OR attention-deficit/hyperactivity disorder*[tiab] OR AD/HD[tiab] OR hyperkinetic disorder*[tiab] OR hyperkinetic conduct disorder*[tiab]	29250
2.	Mesh	"Alcohol-Related Disorders"[Mesh:NoExp] OR "Alcohol-Induced Disorders, Nervous System"[Mesh] OR "Alcoholic Intoxication"[Mesh] OR "Alcoholism"[Mesh] OR "Binge Drinking"[Mesh] OR "Alcohol Drinking"[Mesh]	116723
3.	FT	alcohol dependen*[tiab] OR chronic alcoholic intoxication*[tiab] OR alcohol addiction*[tiab] OR alcohol abuse*[tiab] OR alcoholism[tiab] OR alcohol*[ti] or alcoholic*[tiab] or drinking[tiab] or substance abuse[tiab]	210037
4.		2 OR 3	247512
5.		1 AND 4	1403
6.		atomoxetine[tiab] OR tomoxetine[tiab] OR "atomoxetine"[Supplementary Concept]	1144
7.		5 AND 6	29
8.		7 AND Filters activated: Randomized Controlled Trial, Systematic Reviews	5
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			

ASSIA:

*)
 DE= Kontrollerade ämnesord från ASSIA:s thesaurus
 KW=Fritexttermer som söks samtidigt i Title (TI), Abstract (AB), Descriptor (DE), och Identifier (ID) fälten
 FT = Fritextterm/er

Cochrane library:

*)
 MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed, som även används i Cochrane library)
 Explode = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade
 This term only = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts
 Qualifier = aspekt av ämnet
 FT/TI, AB, KW = Fritextterm/er – sökning i fälten för titel, abstract, keywords

**)

CDSR = The Cochrane Database of Systematic Reviews

DARE = Database of Abstracts of Reviews of Effects

HTA = Health Technology Assessment Database

EED = NHS Economic Evaluation Database

Central = Cochrane Central Register of Controlled Trials

Ebsco-baserna:

*)
 DE = Descriptor (fastställt ämnesord i databasen)
 NATIONELLA RIKTLINJER FÖR MISSBRUKS- OCH BEROENDEVÅRD
 SOCIALSTYRELSEN

FT/default fält = fritextsökning i fälten för "all authors, all subjects, all keywords, all title info (including source title) and all abstracts"

FT/TI, AB = fritextsökning i fälten för titel och abstract

ZX = Methodology

+ = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

PubMed:

*)

MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed)

Exp = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

NoExp = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts

MAJR = MeSH Major Topic (termen beskriver det huvudsakliga innehållet i artikeln)

OT = Other term: ämnesord (keyword) som oftast inte finns som MeSH-term Mostly

SB = PubMeds filter

för systematiska översikter (systematic[sb])

för alla MeSH-indexerade artiklar (medline[sb])

FT = Fritextterm/er

tiab= sökning i title- och abstractfälten

**)

De fetmarkerade referenserna finns nedspårade

Rad: F04

Tillstånd: Alkoholberoende med samtidig bipolär sjukdom

Åtgärd: Quetiapin (som tillägg till behandling med litium eller valproat)

Granskare: Jonas Berge

Tabellering av inkluderade studier

#	Författare, år	Studiedesign	Patientpopulation	Beskrivning av behandling i kontroll- & interventionsgrupp/erna	Effektmått A: Andel tunga dryckesdagar	Effektmått B: Andel dryckesdagar	Effektmått C: Antal glas per dag	Övrigt
1	Brown, 2008	RCT, 102 patienter, 12 veckors studieperiod	Patienter med bipolär sjukdom I eller II samt alkoholberoende eller – missbruk. 18-55 år, medelålder 38,4 år, 63% män.	K: varierande behandling + placebo (n = 50) I: varierande behandling + quetiapin 25 mg/d, titrering till 300 mg/d över 6 veckor. (n = 52)	K: baseline: 30%, 12 veckor: 14,3% I: baseline: 34,2%, 12 veckor: 17,1% ej signifikant	K: baseline: 42,8%, 12 veckor: 24,3% I: baseline: 47,1%, 12 veckor: 30% ej signifikant	K: baseline: 2,4, 12 veckor: 0,43 I: baseline: 2,1, 12 veckor: 0,86 ej signifikant	Inga signifikanta skillnader mellan grupperna avseende vilka preparat de behandlades med i övrigt. Merparten fick quetiapin som monoterapi och de vanligaste läkemedlen var antidepressiva eller anti-konvulsiva läkemedel samt litium.
2	Stedman, 2010	RCT, 362 patienter, 12 veckors studieperiod	Patienter med bipolär typ I och alkoholberoende. 21-60 år, medelålder 38,6 år, 63% män.	K: litium eller valproat + placebo (n = 169) I: litium eller valproat + quetiapin, 50 mg/d, titrering till 300-800 mg/d. (n =	K: baseline: 67%, 11 veckor: 31% I: baseline: 66%, 12 veckor: 30% p = 0,93	K: baseline: 75%, 11 veckor: 51% I: baseline: 74%, 12 veckor: 51% p = 0,73	K: baseline: 7,2, 11 veckor: 3,3 I: baseline: 7,0, 12 veckor: 3,1 p = 0,95	

Summering av utfall från inkluderade studier

Effektmått	Antal deltagare (antal studier), samt referens #	Utfall/risk i kontrollgruppen	Absolut effekt/risk (K - I)	Relativ effekt/-riskreduktion ((K - I) / K)	Evidensstyrka	Kommentarer
A: Andel tunga dryckesdagar	430 (2) #1, #2	#1: -15,7 procentenheter #2: -36 procentenheter	#1: +1,4 procentenheter #2: 0 procentenheter	#1: -8,9%, ej signifikant #2: 0%, p = 0,93	Måttligt starkt vetenskapligt stöd (+++)	Siffrorna är en aning svårtydda, men de ska utläsas som att för det första effektmåttet, studie 1, så minskar interventionen andelen tunga dryckesdagar med 8,9% och för det andra effektmåttet, i studie 1 och 2, så ökar interventionen andelen dryckesdagar med 7,6% respektive 4,2%.
B: Andel dryckesdagar	430 (2) #1, #2	#1: -18,5 procentenheter #2: -24 procentenheter	#1: -1,4 procentenheter #2: -1,0 procentenhet	#1: +7,6%, ej signifikant #2: +4,2%, p = 0,73	Måttligt starkt vetenskapligt stöd (+++)	Här ska siffrorna utläsas så att interventionen ökar antalet glas med 0,73 i förhållande till kontrollgruppen.
C: Antal glas per dag	430 (2) #1, #2	#1: -1,97 glas/dag #2: -3,9 glas/dag	#1: -0,73 glas/dag #2: 0 glas/dag	#1: +0,73, ej signifikant #2: 0, p = 0,95	Måttligt starkt vetenskapligt stöd (+++)	

Evidensgradering enligt GRADE

Effektmåttet	A: Andel tunga dryckesdagar		
	Antal	Kommentarer	
Antal studier	2		
Antal personer	430		
Är studierna sammanfattade i SÖ	nej		
		Utgångsvärde	Kommentarer
Studiedesign	RCT (++++)	X	
	Observationsstudie (++)		
		Ange ev. avdrag	Kommentarer
Studiekvalitet	Inga begränsningar (ej avdrag)		Randomisering och allokering ej tillräckligt väl beskrivna i studierna. I #1 finns en signifikant skillnad i maniska symptom mellan grupperna. #1 beskriver metoden ganska kortfattat överlag och dessutom reglerar man inte medicinering med övrig psykofarmaka på något sätt.
	Vissa begränsningar (eventuellt avdrag)	X	
	Allvarliga begränsningar (-1)		
	Mycket allvarliga begränsningar (-2)		
Överförbarhet	Ingen osäkerhet (ej avdrag)	X	Studiepopulationen och omständigheterna motsvarar förhållandena i den kliniska vardagen i så pass hög grad som man kan uppnå i randomiserade kliniska prövningar.
	Viss osäkerhet (eventuellt avdrag)		
	Osäkerhet (-1)		
	Påtaglig osäkerhet (-2)		
Överensstämmelse	Inga problem (ej avdrag)		De två studierna har delvis olika studiepopulation: i #1 finns bipolär I och II medan i #2 finns bara bipolär II. I #2 har patienterna vid baseline ett mycket mer omfattande drickande än i #1, vilket är medvetet för att man ville undersöka en grupp
	Viss heterogenitet (eventuellt avdrag)	X	
	Bekymmersam heterogenitet (-1)		

			med tyngre drickande patienter i den studien.
Oprecisa data	Inga problem (ej avdrag)	X	Konfidensintervall ej angivna, men ingenting tyder på att någon nära signifikant effekt föreligger.
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Oprecisa data (-1)		
Publikations- och/eller rapporteringsbias	Inga problem (ej avdrag)	X	Studieprotokoll publicerade i förväg, negativa resultat talar starkt mot rapporteringsbias.
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Klar risk för publikationsbias (-1)		
Räcker summan av smärre brister till nedgradering?	Nej (inget avdrag)		
	Ja (-1)	X	
Övriga kommentarer			
		Ange ev. uppgradering	Kommentarer
Effektstorlek	Ej relevant		
	Stor effekt (RR < 0,5 > 2)		
	Mycket stor effekt (RR < 0,2 > 5)		
Övriga kommentarer			
Summering av evidensstyrka	Starkt (++++) Måttligt starkt (+++) Begränsat (++) eller Otillräckligt (+) vetenskapligt underlag	+++	

Effektmåttet	B: Andel dryckesdagar		
	Antal	Kommentarer	
Antal studier	2		
Antal personer	430		
Är studierna sammanfattade i SÖ	nej		
		Utgångsvärde	Kommentarer
Studiedesign	RCT (++++)	X	
	Observationsstudie (++)		
		Ange ev. avdrag	Kommentarer
Studiekvalitet	Inga begränsningar (ej avdrag)	X	Randomisering och allokering ej tillräckligt väl beskrivna i studierna. I #1 finns en signifikant skillnad i maniska symptom mellan grupperna. #1 beskriver metoden ganska
	Vissa begränsningar (eventuellt avdrag)		
	Allvarliga begränsningar (-1)		
	Mycket allvarliga begränsningar (-2)		

			konfattat överlag och dessutom reglerar man inte medicinering med övrig psykofarmaka på något sätt.
Överförbarhet	Ingen osäkerhet (ej avdrag)	X	Studiepopulationen och omständigheterna motsvarar förhållandena i den kliniska vardagen i så pass hög grad som man kan uppnå i randomiserade kliniska prövningar.
	Viss osäkerhet (eventuellt avdrag)		
	Osäkerhet (-1)		
	Påtaglig osäkerhet (-2)		
Överensstämmelse	Inga problem (ej avdrag)		De två studierna har delvis olika studiepopulation: i #1 finns bipolär I och II medan i #2 finns bara bipolär II. I #2 har patienterna vid baseline ett mycket mer omfattande drickande än i #1, vilket är medvetet för att man ville undersöka en grupp med tyngre drickande patienter i den studien.
	Viss heterogenitet (eventuellt avdrag)	X	
	Bekymmersam heterogenitet (-1)		
Oprecisa data	Inga problem (ej avdrag)	X	Konfidensintervall ej angivna, men ingenting tyder på att någon nära signifikant effekt föreligger.
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Oprecisa data (-1)		
Publikations- och/eller rapporteringsbias	Inga problem (ej avdrag)	X	Studieprotokoll publicerade i förväg, negativa resultat talar starkt mot rapporteringsbias.
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Klar risk för publikationsbias (-1)		
Räcker summan av smärre brister till nedgradering?	Nej (inget avdrag)		
	Ja (-1)	X	
Övriga kommentarer			
		Ange ev. uppgradering	Kommentarer
Effektstorlek	Ej relevant		
	Stor effekt (RR < 0,5 > 2)		
	Mycket stor effekt (RR < 0,2 > 5)		
Övriga kommentarer			

Summering av evidensstyrka	Starkt (++++) Måttligt starkt (+++) Begränsat (++) eller Otilräckligt (+) vetenskapligt underlag	+++	
----------------------------	---	-----	--

Effektmaatet	C: Antal glas per dag	
	Antal	Kommentarer
Antal studier	2	
Antal personer	430	
Är studierna sammanfattade i SÖ	nej	

		Utgångsvärde	Kommentarer
Studiedesign	RCT (++++)	X	
	Observationsstudie (++)		

		Ange ev. avdrag	Kommentarer
Studiekvalitet	Inga begränsningar (ej avdrag)		Randomisering och allokering ej tillräckligt väl beskrivna i studierna. I #1 finns en signifikant skillnad i maniska symptom mellan grupperna. #1 beskriver metoden ganska kortfattat överlag och dessutom reglerar man inte medicinering med övrig psykofarmaka på något sätt.
	Vissa begränsningar (eventuellt avdrag)	X	
	Allvarliga begränsningar (-1)		
	Mycket allvarliga begränsningar (-2)		

Överförbarhet	Ingen osäkerhet (ej avdrag)	X	Studiepopulationen och omständigheterna motsvarar förhållandena i den kliniska vardagen i så pass hög grad som man kan uppnå i randomiserade kliniska prövningar.
	Viss osäkerhet (eventuellt avdrag)		
	Osäkerhet (-1)		
	Påtaglig osäkerhet (-2)		

Överensstämmelse	Inga problem (ej avdrag)		De två studierna har delvis olika studiepopulation: i #1 finns bipolär I och II medan i #2 finns bara bipolär II. I #2 har patienterna vid baseline ett mycket mer omfattande drickande än i #1,
	Viss heterogenitet (eventuellt avdrag)	X	
	Bekymmersam heterogenitet (-1)		

			vilket är medvetet för att man ville undersöka en grupp med tyngre drickande patienter i den studien.
Oprecisa data	Inga problem (ej avdrag)	X	Konfidensintervall ej angivna, men ingenting tyder på att någon nära signifikant effekt föreligger.
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Oprecisa data (-1)		
Publikations- och/eller rapporteringsbias	Inga problem (ej avdrag)	X	Studieprotokoll publicerade i förväg, negativa resultat talar starkt mot rapporteringsbias.
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Klar risk för publikationsbias (-1)		
Räcker summan av smärre brister till nedgradering?	Nej (inget avdrag)		
	Ja (-1)	X	
Övriga kommentarer			
		Ange ev. uppgradering	Kommentarer
Effektstorlek	Ej relevant		
	Stor effekt (RR < 0,5 > 2)		
	Mycket stor effekt (RR < 0,2 > 5)		
Övriga kommentarer			
Summering av evidensstyrka	Starkt (++++) Måttligt starkt (+++) Begränsat (++) eller Otillräckligt (+) vetenskapligt underlag	+++	

Litteratursökning

Databas: PubMed Databasleverantör: NLM Datum: 130614 Uppdaterad: 1400101 Ämne: Läkemedelsbehandling – missbruk vid samsjuklighet med psykiatrisk diagnos Sökning gjord av: Maja Kärman Fredriksson På uppdrag av: Göran Nordström			
Söknr	Termtyp *)	Söktermer	Antal ref. **)
74.		"Alcoholism"[Mesh] OR Alcohol drinking[MeSH] OR alcohol-related disorders[MeSH]	127207
75.		((harmful[ti] OR hazardous[ti]) AND (alcohol*[ti] OR drink*[ti])) OR hazardous drinkers[tiab] OR hazardous drinking[tiab] OR (alcohol*[ti] OR drinker[ti] OR drinkers[ti] OR drinking[ti]) AND (abuse[ti] OR abuser[ti] OR addiction[ti] OR consum*[ti] OR depende*[ti] OR problem*[ti] OR habits[ti] OR hazardous[ti] OR harmful[ti] OR misuse[ti]) OR alcohol dependence[tiab] OR alcohol dependent[tiab] OR alcohol dependency[tiab] OR alcohol addiction[tiab] OR alcoholism[ti] OR chronic alcohol misuse[tiab] OR chronic excessive alcohol[tiab] OR chronic alcoholic[tiab] OR alcoholics[ti]	41291
76.		"Substance-Related Disorders"[Mesh:NoExp] OR "Amphetamine-Related Disorders"[Mesh] OR "Cocaine-Related Disorders"[Mesh] OR "Marijuana Abuse"[Mesh] OR "Opioid-Related Disorders"[Mesh] OR "Substance Abuse, Intravenous"[Mesh] OR "Substance Withdrawal Syndrome"[Mesh] OR "Street Drugs"[Mesh] OR "Cocaine"[Mesh] OR "Amphetamine"[Mesh] OR "Heroin"[Mesh] OR "Cannabis"[Mesh] OR "Cannabinoids"[Mesh] OR "Benzodiazepines"[Mesh] OR "Catha"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Mesh] OR "Methamphetamine"[Mesh] OR "Dextroamphetamine"[Mesh] OR "Amphetamines"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Pharmacological Action] OR "Lysergic Acid Diethylamide"[Mesh]	231880
77.		"substance abuse*[tiab] OR "substance use"[tiab] OR substance addiction[tiab] OR "drug use*[tiab] OR drug usage[tiab] OR drug abuse*[tiab] OR drug addict*[tiab] OR addiction*[ti] OR drug depend*[ti] OR cocaine[ti] OR amphetamine[ti] OR heroin[ti] OR cannabis[ti] OR cannabinoid*[ti] OR benzodiazepine*[ti] OR catha[ti] OR khat[ti] OR hallucinogen*[ti] OR metamphetamin*[ti] OR hashish[ti] OR marijuana[ti] OR LSD[ti] OR MDMA[ti] OR ecstasy[ti] OR GHB[ti] OR LSD[ti] OR club drug*[ti] OR party drug*[ti] OR mescaline[ti]	133119
78.		1 OR 2 OR 3 OR 4	381909
79.		comorbid*[ti] OR concurrent[ti] OR co-occurring[ti] OR dual diagnosis[tiab] OR dual disorder*[ti]	20503
80.		co-occurring mental[tiab] OR co-occurring psychiatric*[tiab] OR co-occurring substance[tiab] OR comorbid substance*[tiab] OR concurrent mental[tiab] OR dual-disorder treatment[tiab] OR concurrent alcoholism[tiab]	1230
81.		((("Mental Disorders"[Mesh]) OR "Mentally Ill Persons"[Mesh]) AND "Substance-Related Disorders"[Mesh])) AND Comorbidity[Mesh]	7307
82.		6 OR 7 OR 8	26899

Läkemedelsbehandling			
83.		((pharmacologic*[ti] AND (treatment[ti] OR therapy[ti] OR intervention*[ti])) OR pharmacotherap*[tiab] OR drug therapy[tiab] OR drug treatment[tiab] OR pharmacological treatment[tiab] OR pharmacological therapy[tiab] OR pharmacological therapies[tiab] OR pharmacological intervention[tiab] OR pharmacological interventions[tiab] OR pharmacologic treatment[tiab] OR pharmacologic therapy[tiab] OR pharmacologic therapies[tiab] OR pharmacologic intervention[tiab] OR pharmacologic interventions[tiab])	94472
Läkemedel			
84.		olanzapine [Supplementary Concept] OR Risperidone[Mesh] OR "Clozapine/therapeutic use"[Mesh] OR "Lithium/therapeutic use"[Mesh] OR "aripiprazole" [Supplementary Concept] OR "quetiapine" [Supplementary Concept] OR "Valproic Acid/therapeutic use"[Mesh] OR "lamotrigine" [Supplementary Concept] OR "topiramate" [Supplementary Concept] OR "pregabalin" [Supplementary Concept] OR "Methylphenidate"[Mesh] OR "atomoxetine" [Supplementary Concept]	37739
85.		risperidone[tiab] OR risperdal[tiab] OR olanzapine[tiab] OR Zyprexa OR clozapine[tiab] OR lithium[tiab] OR aripiprazole[tiab] OR quetiapine[tiab] OR Valproic acid[tiab] OR valproate[tiab] OR topamax[tiab] OR topiramate[tiab] OR Lyrica[tiab] OR pregabalin[tiab] OR methylphenidate[tiab] OR atomoxetine[tiab] OR Strattera[tiab]	61152
Läkemedelsgrupper			
86.		((("Antidepressive Agents"[Mesh]) OR "Antidepressive Agents" [Pharmacological Action]) OR "Antidepressive Agents, Second-Generation" [Pharmacological Action]) OR "Antidepressive Agents, Tricyclic" [Pharmacological Action]) OR "Serotonin Uptake Inhibitors"[Mesh] OR "Serotonin Uptake Inhibitors" [Pharmacological Action] OR Antipsychotic Agents[MeSH] OR Antipsychotic Agents [Pharmacological Action]	227696
87.		((antipsychotic[tiab] OR anti psychotic[tiab]) AND (therapy[tiab] OR therapies[tiab] OR pharmacotherapy[tiab] OR pharmacotherapies[tiab] OR treatment[tiab] OR medication[tiab])) OR antipsychotic*[tiab] OR antiepileptics[tiab] OR anticonvulsants[tiab] OR noradrenaline uptake inhibitor[tiab] OR noradrenaline uptake OR quetiapine[tiab] OR inhibitors[tiab] OR noradrenaline reuptake inhibitor[tiab] OR noradrenaline reuptake inhibitors[tiab] OR SSRI[tiab] OR SNRI[tiab] OR antidepressant[tiab] OR antidepressants[tiab] OR antidepressive[tiab]	381368
88.		11 OR 12 OR 13 OR 14	658758
89.		5 AND 9 AND 15	1101
90.		Filters: English, Systematic Reviews, Meta analysis	62
91.		Filters: English, Reviews	247
92.		Filters: English, Randomized controlled trial	128

*)

MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed)

Exp = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

NoExp = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts

MAJR = MeSH Major Topic (termen beskriver det huvudsakliga innehållet i artikeln)

FT = Fritextterm/er

tiab= sökning i title- och abstractfälten

**)

De fetmarkerade referenserna finns nedspårade

Söksträng: (((((((((pharmacologic*[ti] AND (treatment[ti] OR therapy[ti] OR intervention*[ti])) OR pharmacotherap*[tiab] OR drug therapy[tiab] OR drug treatment[tiab] OR pharmacological treatment[tiab] OR pharmacological therapy[tiab] OR pharmacological therapies[tiab] OR pharmacological intervention[tiab] OR pharmacological interventions[tiab] OR pharmacologic treatment[tiab] OR pharmacologic therapy[tiab] OR pharmacologic therapies[tiab] OR pharmacologic intervention[tiab] OR pharmacologic interventions[tiab])) OR (olanzapine[Supplementary Concept] OR Risperidone[Mesh] OR "Clozapine/therapeutic use"[Mesh] OR "Lithium/therapeutic use"[Mesh] OR "aripiprazole"[Supplementary Concept] OR "quetiapine"[Supplementary Concept] OR "Valproic Acid/therapeutic use"[Mesh] OR "lamotrigine"[Supplementary Concept] OR "topiramate"[Supplementary Concept] OR "pregabalin"[Supplementary Concept] OR "Methylphenidate"[Mesh] OR "atomoxetine"[Supplementary Concept])) OR (risperidone[tiab] OR risperdal[tiab] OR olanzapine[tiab] OR Zyprexa OR clozapine[tiab] OR lithium[tiab] OR aripiprazole[tiab] OR quetiapine[tiab] OR Valproic acid[tiab] OR valproate[tiab] OR topamax[tiab] OR topiramate[tiab] OR Lyrica[tiab] OR pregabalin[tiab])) OR (((("Antidepressive Agents"[Mesh]) OR "Antidepressive Agents"[Pharmacological Action]) OR "Antidepressive Agents, Second-Generation"[Pharmacological Action]) OR "Antidepressive Agents, Tricyclic"[Pharmacological Action]) OR "Serotonin Uptake Inhibitors"[Mesh] OR "Serotonin Uptake Inhibitors"[Pharmacological Action] OR Antipsychotic Agents[MeSH] OR Antipsychotic Agents[Pharmacological Action])) OR (((antipsychotic[tiab] OR anti psychotic[tiab] AND (therapy[tiab] OR therapies[tiab] OR pharmacotherapy[tiab] OR pharmacotherapies[tiab] OR treatment[tiab] OR medication[tiab])) OR antipsychotic*[tiab] OR antiepileptics[tiab] OR anticonvulsants[tiab] OR noradrenaline uptake inhibitor[tiab] OR noradrenaline uptake OR quetiapine[tiab] OR inhibitors[tiab] OR noradrenaline reuptake inhibitor[tiab] OR noradrenaline reuptake inhibitors[tiab] OR SSRI[tiab] OR SNRI[tiab] OR antidepressant[tiab] OR antidepressants[tiab] OR antidepressive[tiab])) AND (((((comorbid*[ti] OR concurrent[ti] OR co-occurring[ti] OR dual diagnosis[tiab] OR dual disorder*[ti])) OR (co-occurring mental[tiab] OR co-occurring psychiatric*[tiab] OR co-occurring substance[tiab] OR comorbid substance*[tiab] OR concurrent mental[tiab] OR dual-disorder treatment[tiab] OR concurrent alcoholism[tiab])) OR (((("Mental Disorders"[Mesh]) OR "Mentally Ill Persons"[Mesh]) AND "Substance-Related Disorders"[Mesh])) AND Comorbidity[Mesh])) AND (((("Alcoholism"[Mesh] OR Alcohol drinking[MeSH] OR alcohol-related disorders[MeSH])) OR (((harmful[ti] OR hazardous[ti]) AND (alcohol*[ti] OR drink*[ti])) OR hazardous drinkers[tiab] OR hazardous drinking[tiab] OR (alcohol*[ti] OR drinker[ti] OR drinkers[ti] OR drinking[ti]) AND (abuse[ti] OR abuser[ti] OR addiction[ti] OR consum*[ti] OR depende*[ti] OR problem*[ti] OR habits[ti] OR hazardous[ti] OR harmful[ti] OR misuse[ti] OR alcohol dependence[tiab] OR alcohol dependent[tiab] OR alcohol dependency[tiab] OR alcohol addiction[tiab] OR alcoholism[ti] OR chronic alcohol misuse[tiab] OR chronic excessive alcohol[tiab] OR chronic alcoholic[tiab] OR alcoholics[ti])) OR ("Substance-Related Disorders"[Mesh:noexp] OR "Amphetamine-Related Disorders"[Mesh] OR "Cocaine-Related Disorders"[Mesh] OR "Marijuana Abuse"[Mesh] OR "Opioid-Related Disorders"[Mesh] OR "Substance Abuse, Intravenous"[Mesh] OR "Substance Withdrawal Syndrome"[Mesh] OR "Street Drugs"[Mesh] OR "Cocaine"[Mesh] OR "Amphetamine"[Mesh] OR "Heroin"[Mesh] OR "Cannabis"[Mesh] OR "Cannabinoids"[Mesh] OR "Benzodiazepines"[Mesh] OR "Catha"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Mesh] OR "Methamphetamine"[Mesh] OR "Dextroamphetamine"[Mesh] OR "Amphetamines"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Pharmacological Action] OR "Lysergic Acid Diethylamide"[Mesh])) OR (substance abuse*[tiab] OR substance use[tiab] OR substance addiction[tiab] OR drug use*[tiab] OR drug usage[tiab] OR drug abuse*[tiab] OR drug addict*[tiab] OR addiction*[ti] OR drug depend*[ti] OR cocaine[ti] OR amphetamine[ti] OR heroin[ti] OR cannabis[ti] OR cannabinoid*[ti] OR benzodiazepine*[ti] OR catha[ti] OR khat[ti] OR hallucinogen*[ti] OR metamphetamin*[ti] OR hashish[ti] OR marijuana[ti] OR LSD[ti] OR MDMA[ti] OR ecstasy[ti] OR GHB[ti] OR LSD[ti] OR club drug*[ti] OR party drug*[ti] OR mescaline[ti]))))

Databas: Cochrane Library Databasleverantör: NLM Datum: 2013-06-14 Uppdaterad: 1400101			
Ämne: Läkemedelsbehandling – missbruk vid samsjuklighet med psykiatrisk diagnos			
Sökning gjord av: Maja Kärrman Fredriksson			
På uppdrag av: Göran Nordström			
Söknr	Termtyp *)	Söktermer	Antal ref. **)
55.	MeSH	MeSH descriptor: [Alcoholism] explode all trees OR MeSH descriptor: [Alcohol Drinking] explode all trees OR MeSH descriptor: [Alcohol-Related Disorders] explode all trees	CDSR:43 DARE:155 Central:4264 HTA:53
56.	FT	((harmful or hazardous) and (alcohol* or drink*)):ti or "hazardous drinkers" or "hazardous drinking" or "alcohol dependence" or "alcohol dependent" or "alcohol dependency" or "alcohol addiction" or	CDSR:69 DARE:129 Central:5475 HTA:40

		alcoholism or "chronic alcohol misuse" or "chronic excessive alcohol" or "chronic alcoholic" or alcoholics:ti,ab,kw or ((alcohol* or drinker or drinkers or drinking) and (abuse or abuser or addiction or consum* or depende* or problem* or habits or hazardous or harmful or misuse)):ti	
57.	MeSH	<p>MeSH descriptor: [Substance-Related Disorders] this term only</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Amphetamine-Related Disorders] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Cocaine-Related Disorders] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Marijuana Abuse] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Opioid-Related Disorders] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Substance Abuse, Intravenous] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Substance Withdrawal Syndrome] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Street Drugs] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Cocaine] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Heroin] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Cannabis] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Cannabinoids] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Benzodiazepines] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Catha] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Hallucinogens] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Methamphetamine] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Dextroamphetamine] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Amphetamines] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Lysergic Acid Diethylamide] explode all trees</p>	<p>CDSR:142</p> <p>DARE:346</p> <p>Central:13238</p> <p>HTA:99</p>
58.	FT	<p>"substance abuse" or "substance abuser" or "substance abusers" or "substance use" or "substance addiction" or "drug use" or "drug user" or "drug users" or "drug usage" or "drug abuse" or "drug abuser" or "drug abusers" or "drug addict" or "drug addicts" or "drug dependent" or "drug dependency" or "drug depending":ti,ab,kw or addict* or cocaine or amphetamine or heroin or cannabis or cannabinoid* or benzodiazepine* or</p>	<p>CDSR:259</p> <p>DARE:171</p> <p>Central:9346</p> <p>HTA:63</p>

		catha or khat or hallucinogen* or metamphetamin* or hashish or marijuana or LSD or MDMA or ecstasy or GHB or "club drugs" or "club drug" or "party drug" or "party drugs" or mescaline:ti	
59.		1 OR 2 OR 3 OR 4	CDSR:387 DARE:503 Central: 23824 HTA:148
60.	FT	comorbid* or concurrent or "co-occurring" or "dual diagnosis" or "dual disorder" or "dual disorders":ti	CDSR:10 DARE:31 Central:1721 HTA:5
61.	FT	"co-occurring mental" or "co-occurring psychiatric" or "co-occurring substance" or "comorbid substance" or "concurrent mental" or "dual-disorder treatment" or "concurrent alcoholism":ti,ab,kw	CDSR:1 DARE:3 Central:101 HTA:0
62.	MeSH	MeSH descriptor: [Mental Disorders] explode all trees OR MeSH descriptor: [Mentally Ill Persons] explode all trees	CDSR:559 DARE:2265 Central: 34728 HTA:677
63.	MeSH	MeSH descriptor: [Substance-Related Disorders] explode all trees AND MeSH descriptor: [Comorbidity] explode all trees	CDSR: 0 DARE:13 Central:334 HTA:0
64.		8 AND 9	CDSR:0 DARE:11 Central:323 HTA:0
65.		6 OR 7 OR 10	CDSR:10 DARE:37 Central:2000 HTA:3
66.	FT	((pharmacologic*) and (treatment or therapy or intervention*)):ti OR pharmacotherap* or "drug therapy" or "drug treatment" or "pharmacological treatment" or "pharmacological therapy" or "pharmacological therapies" or "pharmacological intervention" or "pharmacological interventions" or "pharmacologic treatment" or "pharmacologic therapy" or "pharmacologic therapies" or "pharmacologic intervention" or "pharmacologic interventions":ti,ab,kw	CDSR:758 DARE:925 Central: 64996 HTA:175
67.	MeSH	MeSH descriptor: [Risperidone] explode all trees OR MeSH descriptor: [Clozapine] explode all trees and with qualifiers: [Therapeutic use - TU] OR MeSH descriptor: [Lithium] explode all trees and with qualifiers: [Therapeutic use - TU] OR MeSH descriptor: [Valproic Acid] explode all trees and with qualifiers: [Therapeutic use - TU] OR MeSH descriptor: [Methylphenidate] explode all trees	CDSR: 56 DARE: 126 Central: 2557 HTA: 12
68.	FT	risperidone or risperdal or olanzapine or Zyprexa or clozapine or lithium or aripiprazole or quetiapine or	CDSR: 151 DARE: 203

		"Valproic acid" or valproate or topamax or topiramate or Lyrica or pregabalin or methylphenidate or atomoxetine or Strattera:ti,ab,kw	Central: 8309 HTA: 48
69.	MeSH	MeSH descriptor: [Serotonin Uptake Inhibitors] explode all trees OR MeSH descriptor: [Antipsychotic Agents] explode all trees OR MeSH descriptor: [Antidepressive Agents] explode all trees	CDSR: 225 DARE:703 Central:7920 HTA:123
70.	FT	((antipsychotic or "anti psychotic") and (therapy or therapies or pharmacotherap* or treatment or medication)):ti,ab,kw or antipsychotic* or antiepileptics or anticonvulsants or "noradrenaline uptake inhibitor" or "noradrenaline uptake" or quetiapine or inhibitors or "noradrenaline reuptake inhibitor" or "noradrenaline reuptake inhibitors" or SSRI or SNRI or antidepressant* or antidepressive:ti,ab,kw	CDSR:758 DARE:2003 Central: 44078 HTA: 492
71.		12 OR 13 OR 14 OR 15 OR 16	CDSR: 1355 DARE: 2690 Central: 103348 HTA: 652
72.		5 AND 11 AND 17	CDSR:2 DARE:8 Central:161 HTA:0

*)

MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed, som även används i Cochrane library)

Explode = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

This term only = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts

Qualifier = aspekt av ämnet

FT/TI, AB, KW = Fritextterm/er – sökning i fälten för titel, abstract, keywords

**)

CDSR = The Cochrane Database of Systematic Reviews

DARE = Database of Abstracts of Reviews of Effects

HTA = Health Technology Assessment Database

Central = Cochrane Central Register of Controlled Trials

Rad: F05

Tillstånd: Alkoholberoende med samtidig bipolär sjukdom

Åtgärd: Valproat (som tillägg till litium och psykosocial behandling)

Granskare: Jonas Berge

Tabellering av inkluderade studier

#	Författare, år	Studie-design	Patient-population	Beskrivning av behandling i kontroll- & interventions-grupp/erna	Effektmått A: Andel tunga dryckesdagar	Effektmått B: Andel glas per tung dryckesdag	Effektmått C: Andel dryckesdagar	Effektmått D: Antal glas per dryckesdag	Övrigt
1	Sal-loum, 2005	RCT, 59 patienter, 24 veckors studieperiod.	Patienter 18-65 år (medel 38,5 år) med bipolär sjukdomsepisod enl DSM-IV och 4 eller fler kriterier på alkoholberoende enligt DSM-IV. 25% kvinnor.	K: TAU (treatment as usual) + placebo (n = 25) I: TAU + valproat, inledningsvis 750 mg/d och sedan titrerat till serumkoncentrationer mellan 50-100 µg/ml (n = 27)	K: 0,19 I: 0,09 0,09/0,19=0,47 1-0,47=0,53 Interventionen minskar andelen tunga dryckesdagar med 53 procent. p = 0,02	K: 10,2 I: 5,59 MD = 4,61 p = 0,02	K: 0,24 I: 0,17 0,17/0,24=0,71 1-0,71=0,29 Interventionen minskar andelen dryckesdagar med 29 procent. p = 0,08	K: 8,9 I: 5,14 MD = 3,76 p = 0,02	TAU innebär Litium samt psykosocial behandling. Effektmåtten "andel tunga dryckesdagar" och "andel dryckesdagar" är oklart beskrivna i studien. Man benämner det där som "proportion" och jag har i detta arbetsdokument utgått från att man menar andel, och att exempelvis siffran 0,19 innebär 19%. Notera att det sannolikt finns ett fel i tabell 2 i studien. Där det står

									<p>"proportion of drinks per drinking day" ska det troligen, med ledning av vad som anges i texten, stå "proportion of drinking days".</p> <p>p-värden kommer från en mixed model där man justerat för bipolär subtyp, tidpunkt för bedömning samt för alla effektmått förutom det första även compliance till medicinering.</p> <p>Man har använt någon sorts modifierad ITT-analys som är rätt så dåligt beskriven i artikeln. 59 personer randomiserades, 52 används i analyserna och 20 personer var kvar i studien efter 24 veckor.</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Summering av utfall från inkluderade studier

Effektmått	Antal deltagare (antal studier), samt referens #	Utfall/risk i kontrollgruppen	Absolut effekt/risk (K - I)	Relativ effekt/-riskreduktion ((K - I) / K)	Evidensstyrka	Kommentarer
A: Andel tunga dryckesdagar	52 (1) #1	0,19	0,10	Interventionen minskar antalet tunga dryckesdagar per övriga dagar med 53 procent. p = 0,02	Begränsat vetenskapligt underlag (++)	
B: Antal glas per tung dryckesdag	52 (1) #1	10,2	4,61	45,2% p = 0,02	Begränsat vetenskapligt underlag (++)	
C: Andel dryckesdagar	52 (1) #1	0,24	0,07	Interventionen minskar antalet dryckesdagar per övriga dagar med 29 procent. p = 0,08	Begränsat vetenskapligt underlag (++)	Konfidensintervall finns inte att tillgå. Jag har valt att betrakta detta som positiv effekt med en poängs avdrag eftersom det inte riktigt är signifikant, men nära.
D: Antal glas per dryckesdag	52 (1) #1	8,9	3,76	42,2 % p = 0,02	Begränsat vetenskapligt underlag (++)	

Evidensgradering enligt GRADE

Effektmåttet	A: Andel tunga dryckesdagar		
	Antal	Kommentarer	
Antal studier	1		
Antal personer	52		
Är studierna sammanfattade i SÖ	Ja	Dock ej använd för framställning av detta arbetsdokument	
		Utgångsvärde	Kommentarer
Studiedesign	RCT (++++)	++++	
	Observationsstudie (++)		
		Ange ev. avdrag	Kommentarer
Studiekvalitet	Inga begränsningar (ej avdrag)		Stratifiering vid randomisering, oklart allokering förfarande, en medarbetare har varit oblandad i syfte att kunna sköta titreringen av valproat, men han har inte varit med i bedömningen av patienterna, stort bortfall av patienter, oklara metoder kring ITT-analys.
	Vissa begränsningar (eventuellt avdrag)		
	Allvarliga begränsningar (-1)	X	
	Mycket allvarliga begränsningar (-2)		
Överförbarhet	Ingen osäkerhet (ej avdrag)	X	
	Viss osäkerhet (eventuellt avdrag)		
	Osäkerhet (-1)		
	Påtaglig osäkerhet (-2)		
Överensstämmelse	Inga problem (ej avdrag)		
	Viss heterogenitet (eventuellt avdrag)	X	
	Bekymmersam heterogenitet (-1)		
Oprecisa data	Inga problem (ej avdrag)		Litet antal deltagare
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Oprecisa data (-1)	X	
Publikations- och/eller rapporteringsbias	Inga problem (ej avdrag)	X	
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Klar risk för publikationsbias (-1)		
Räcker summan av smärre brister till nedgradering?	Nej (inget avdrag)	X	
	Ja (-1)		
Övriga kommentarer			
		Ange ev. uppgradering	Kommentarer
Effektstorlek	Ej relevant		
	Stor effekt (RR < 0,5 > 2)		
	Mycket stor effekt (RR < 0,2 > 5)		

Övriga kommentarer			
Summering av evidensstyrka	Starkt (++++) Måttligt starkt (+++) Begränsat (++) eller Otillräckligt (+) vetenskapligt underlag	++	

Effektåtgärden	B: Antal glas per tung dryckesdag		
	Antal	Kommentarer	
Antal studier	1		
Antal personer	52		
Är studierna sammanfattade i SÖ	Ja	Dock ej använd för framställning av detta arbetsdokument	
		Utgångsvärde	Kommentarer
Studiedesign	RCT (++++)	++++	
	Observationsstudie (++)		
		Ange ev. avdrag	Kommentarer
Studiekvalitet	Inga begränsningar (ej avdrag)		Stratifiering vid randomisering, oklart allokering förfarande, en medarbetare har varit blindad i syfte att kunna sköta titreringen av valproat, men han har inte varit med i bedömningen av patienterna, stort bortfall av patienter, oklara metoder kring ITT-analys.
	Vissa begränsningar (eventuellt avdrag)		
	Allvarliga begränsningar (-1)	X	
	Mycket allvarliga begränsningar (-2)		
Överförbarhet	Ingen osäkerhet (ej avdrag)		
	Viss osäkerhet (eventuellt avdrag)	X	
	Osäkerhet (-1)		
	Påtaglig osäkerhet (-2)		
Överensstämmelse	Inga problem (ej avdrag)	-	
	Viss heterogenitet (eventuellt avdrag)		
	Bekymmersam heterogenitet (-1)		
Oprecisa data	Inga problem (ej avdrag)		Litet antal patienter som ingår i analysen
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Oprecisa data (-1)	X	
Publikations- och/eller rapporteringsbias	Inga problem (ej avdrag)	X	
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Klar risk för publikationsbias (-1)		
Räcker summan av smärre brister till nedgradering?	Nej (inget avdrag)	X	
	Ja (-1)		
Övriga kommentarer			
		Ange ev. uppgradering	Kommentarer

Effektstorlek	Ej relevant		
	Stor effekt (RR < 0,5 > 2)		
	Mycket stor effekt (RR < 0,2 > 5)		
Övriga kommentarer			
Summering av evidensstyrka	Starkt (++++) Måttligt starkt (+++) Begränsat (++) eller Otillräckligt (+) vetenskapligt underlag	++	

Effektmåttet	C: Andel dryckesdagar		
	Antal	Kommentarer	
Antal studier	1		
Antal personer	52		
Är studierna sammanfattade i SÖ	Ja	Dock ej använd för framställning av detta arbetsdokument	
		Utgångsvärde	Kommentarer
Studiedesign	RCT (++++)	++++	
	Observationsstudie (++)		
		Ange ev. avdrag	Kommentarer
Studiekvalitet	Inga begränsningar (ej avdrag)		Stratifiering vid randomisering, oklart allokeringförfarande, en medarbetare har varit blindad i syfte att kunna sköta titreringen av valproat, men han har inte varit med i bedömningen av patienterna, stort bortfall av patienter, oklara metoder kring ITT-analys.
	Vissa begränsningar (eventuellt avdrag)		
	Allvarliga begränsningar (-1)	X	
	Mycket allvarliga begränsningar (-2)		
Överförbarhet	Ingen osäkerhet (ej avdrag)		
	Viss osäkerhet (eventuellt avdrag)	X	
	Osäkerhet (-1)		
	Påtaglig osäkerhet (-2)		
Överensstämmelse	Inga problem (ej avdrag)	-	
	Viss heterogenitet (eventuellt avdrag)		
	Bekymmersam heterogenitet (-1)		
Oprecisa data	Inga problem (ej avdrag)		Resultaten pekar i riktning mot effektivitet, och är nära signifikansnivå, men ändå inte signifikanta.
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Oprecisa data (-1)	X	
Publikations- och/eller rapporteringsbias	Inga problem (ej avdrag)	X	
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Klar risk för publikationsbias (-1)		

Räcker summan av smärre brister till nedgradering?	Nej (inget avdrag)	X	
	Ja (-1)		
Övriga kommentarer			
		Ange ev. uppgradering	Kommentarer
Effektstorlek	Ej relevant		
	Stor effekt (RR < 0,5 > 2)		
	Mycket stor effekt (RR < 0,2 > 5)		
Övriga kommentarer			
Summering av evidensstyrka	Starkt (++++) Måttligt starkt (+++) Begränsat (++) eller Otillräckligt (+) vetenskapligt underlag	++	

Effektmåttet	D: Antal glas per dryckesdag		
	Antal	Kommentarer	
Antal studier	1		
Antal personer	52		
Är studierna sammanfattade i SÖ	Ja	Dock ej använd för framställning av detta arbetsdokument	
		Utgångsvärde	Kommentarer
Studiedesign	RCT (++++)	++++	
	Observationsstudie (++)		
		Ange ev. avdrag	Kommentarer
Studiekvalitet	Inga begränsningar (ej avdrag)		Stratifiering vid randomisering, oklart allokering förfarande, en medarbetare har varit blindad i syfte att kunna sköta titreringen av valproat, men han har inte varit med i bedömningen av patienterna, stort bortfall av patienter, oklara metoder kring ITT-analys.
	Vissa begränsningar (eventuellt avdrag)		
	Allvarliga begränsningar (-1)	X	
	Mycket allvarliga begränsningar (-2)		
Överförbarhet	Ingen osäkerhet (ej avdrag)		
	Viss osäkerhet (eventuellt avdrag)	X	
	Osäkerhet (-1)		
	Påtaglig osäkerhet (-2)		
Överensstämmelse	Inga problem (ej avdrag)	-	
	Viss heterogenitet (eventuellt avdrag)		
	Bekymmersam heterogenitet (-1)		
Opresisa data	Inga problem (ej avdrag)		Litet antal patienter som ingår i analysen
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		

	Oprecisa data (-1)	X	
Publikations- och/eller rapporte- ringsbias	Inga problem (ej avdrag)	X	
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Klar risk för publikationsbias (-1)		
Räcker summan av smärre brister till nedgradering?	Nej (inget avdrag)	X	
	Ja (-1)		
Övriga kommentarer			
		Ange ev. uppgradering	Kommentarer
Effektstorlek	Ej relevant		
	Stor effekt (RR < 0,5 > 2)		
	Mycket stor effekt (RR < 0,2 > 5)		
Övriga kommentarer			
Summering av evidensstyrka	Starkt (++++) Måttligt starkt (+++) Begränsat (++) eller Otillräckligt (+) vetenskapligt underlag	++	

Litteratursökning

Databas: PubMed Databasleverantör: NLM Datum: 130614 Uppdaterad: 1400101 Ämne: Läkemedelsbehandling – missbruk vid samsjuklighet med psykiatrisk diagnos Sökning gjord av: Maja Kärrman Fredriksson På uppdrag av: Göran Nordström			
Söknr	Termtyp *)	Söktermer	Antal ref. **)
93.		"Alcoholism"[Mesh] OR Alcohol drinking[MeSH] OR alcohol-related disorders[MeSH]	127207
94.		((harmful[ti] OR hazardous[ti]) AND (alcohol*[ti] OR drink*[ti])) OR hazardous drinkers[tiab] OR hazardous drinking[tiab] OR (alcohol*[ti] OR drinker[ti] OR drinkers[ti] OR drinking[ti]) AND (abuse[ti] OR abuser[ti] OR addiction[ti] OR consum*[ti] OR depende*[ti] OR problem*[ti] OR habits[ti] OR hazardous[ti] OR harmful[ti] OR misuse[ti]) OR alcohol dependence[tiab] OR alcohol dependent[tiab] OR alcohol dependency[tiab] OR alcohol addiction[tiab] OR alcoholism[ti] OR chronic alcohol misuse[tiab] OR chronic excessive alcohol[tiab] OR chronic alcoholic[tiab] OR alcoholics[ti]	41291
95.		"Substance-Related Disorders"[Mesh:NoExp] OR "Amphetamine-Related Disorders"[Mesh] OR "Cocaine-Related Disorders"[Mesh] OR "Marijuana Abuse"[Mesh] OR "Opioid-Related Disorders"[Mesh] OR "Substance Abuse, Intravenous"[Mesh] OR "Substance Withdrawal Syndrome"[Mesh] OR "Street Drugs"[Mesh] OR "Cocaine"[Mesh] OR "Amphetamine"[Mesh] OR "Heroin"[Mesh] OR "Cannabis"[Mesh] OR "Cannabinoids"[Mesh] OR "Benzodiazepines"[Mesh] OR "Catha"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Mesh] OR "Methamphetamine"[Mesh] OR "Dextroamphetamine"[Mesh] OR "Amphetamines"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Pharmacological Action] OR "Lysergic Acid Diethylamide"[Mesh]	231880
96.		"substance abuse*[tiab] OR "substance use"[tiab] OR substance addiction[tiab] OR "drug use*[tiab] OR drug usage[tiab] OR drug abuse*[tiab] OR drug addict*[tiab] OR addiction*[ti] OR drug depend*[ti] OR cocaine[ti] OR amphetamine[ti] OR heroin[ti] OR cannabis[ti] OR cannabinoid*[ti] OR benzodiazepine*[ti] OR catha[ti] OR khat[ti] OR hallucinogen*[ti] OR metamphetamin*[ti] OR hashish[ti] OR marijuana[ti] OR LSD[ti] OR MDMA[ti] OR ecstasy[ti] OR GHB[ti] OR LSD[ti] OR club drug*[ti] OR party drug*[ti] OR mescaline[ti]	133119
97.		1 OR 2 OR 3 OR 4	381909
98.		comorbid*[ti] OR concurrent[ti] OR co-occurring[ti] OR dual diagnosis[tiab] OR dual disorder*[ti]	20503
99.		co-occurring mental[tiab] OR co-occurring psychiatric*[tiab] OR co-occurring substance[tiab] OR comorbid substance*[tiab] OR concurrent mental[tiab] OR dual-disorder treatment[tiab] OR concurrent alcoholism[tiab]	1230
100.		((("Mental Disorders"[Mesh]) OR "Mentally Ill Persons"[Mesh]) AND "Substance-Related Disorders"[Mesh])) AND Comorbidity[Mesh]	7307

101.		6 OR 7 OR 8	26899
Läkemedelsbehandling			
102.		((pharmacologic*[ti] AND (treatment[ti] OR therapy[ti] OR intervention*[ti])) OR pharmacotherap*[tiab] OR drug therapy[tiab] OR drug treatment[tiab] OR pharmacological treatment[tiab] OR pharmacological therapy[tiab] OR pharmacological therapies[tiab] OR pharmacological intervention[tiab] OR pharmacological interventions[tiab] OR pharmacologic treatment[tiab] OR pharmacologic therapy[tiab] OR pharmacologic therapies[tiab] OR pharmacologic intervention[tiab] OR pharmacologic interventions[tiab])	94472
Läkemedel			
103.		olanzapine [Supplementary Concept] OR Risperidone[Mesh] OR "Clozapine/therapeutic use"[Mesh] OR "Lithium/therapeutic use"[Mesh] OR "aripiprazole" [Supplementary Concept] OR "quetiapine" [Supplementary Concept] OR "Valproic Acid/therapeutic use"[Mesh] OR "lamotrigine" [Supplementary Concept] OR "topiramate" [Supplementary Concept] OR "pregabalin" [Supplementary Concept] OR "Methylphenidate"[Mesh] OR "atomoxetine" [Supplementary Concept]	37739
104.		risperidone[tiab] OR risperdal[tiab] OR olanzapine[tiab] OR Zyprexa OR clozapine[tiab] OR lithium[tiab] OR aripiprazole[tiab] OR quetiapine[tiab] OR Valproic acid[tiab] OR valproate[tiab] OR topamax[tiab] OR topiramate[tiab] OR Lyrica[tiab] OR pregabalin[tiab] OR methylphenidate[tiab] OR atomoxetine[tiab] OR Strattera[tiab]	61152
Läkemedelsgrupper			
105.		(((((("Antidepressive Agents"[Mesh]) OR "Antidepressive Agents" [Pharmacological Action]) OR "Antidepressive Agents, Second-Generation" [Pharmacological Action]) OR "Antidepressive Agents, Tricyclic" [Pharmacological Action]) OR "Serotonin Uptake Inhibitors"[Mesh]) OR "Serotonin Uptake Inhibitors" [Pharmacological Action] OR Antipsychotic Agents[MeSH] OR Antipsychotic Agents [Pharmacological Action])	227696
106.		((antipsychotic[tiab] OR anti psychotic[tiab]) AND (therapy[tiab] OR therapies[tiab] OR pharmacotherapy[tiab] OR pharmacotherapies[tiab] OR treatment[tiab] OR medication[tiab])) OR antipsychotic*[tiab] OR antiepileptics[tiab] OR anticonvulsants[tiab] OR noradrenaline uptake inhibitor[tiab] OR noradrenaline uptake OR quetiapine[tiab] OR inhibitors[tiab] OR noradrenaline reuptake inhibitor[tiab] OR noradrenaline reuptake inhibitors[tiab] OR SSRI[tiab] OR SNRI[tiab] OR antidepressant[tiab] OR antidepressants[tiab] OR antidepressive[tiab]	381368
107.		11 OR 12 OR 13 OR 14	658758
108.		5 AND 9 AND 15	1101
109.		Filters: English, Systematic Reviews, Meta analysis	62
110.		Filters: English, Reviews	247
111.		Filters: English, Randomized controlled trial	128

*)

MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed)

NATIONELLA RIKTLINJER FÖR MISSBRUKS- OCH BEROENDEVÅRD
SOCIALSTYRELSEN

Exp = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade
 NoExp = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts
 MAJR = MeSH Major Topic (termen beskriver det huvudsakliga innehållet i artikeln)
 FT = Fritextterm/er
 tiab= sökning i title- och abstractfälten
 **)

 De fetmarkerade referenserna finns nedspårade

Söksträng: (((((((((pharmacologic*[ti] AND (treatment[ti] OR therapy[ti] OR intervention*[ti])) OR pharmacotherap*[tiab] OR drug therapy[tiab] OR drug treatment[tiab] OR pharmacological treatment[tiab] OR pharmacological therapy[tiab] OR pharmacological therapies[tiab] OR pharmacological intervention[tiab] OR pharmacological interventions[tiab] OR pharmacologic treatment[tiab] OR pharmacologic therapy[tiab] OR pharmacologic therapies[tiab] OR pharmacologic intervention[tiab] OR pharmacologic interventions[tiab])) OR (olanzapine[Supplementary Concept] OR Risperidone[Mesh] OR "Clozapine/therapeutic use"[Mesh] OR "Lithium/therapeutic use"[Mesh] OR "aripiprazole"[Supplementary Concept] OR "quetiapine"[Supplementary Concept] OR "Valproic Acid/therapeutic use"[Mesh] OR "lamotrigine"[Supplementary Concept] OR "topiramate"[Supplementary Concept] OR "pregabalin"[Supplementary Concept] OR "Methylphenidate"[Mesh] OR "atomoxetine"[Supplementary Concept])) OR (risperidone[tiab] OR risperdal[tiab] OR olanzapine[tiab] OR Zyprexa OR clozapine[tiab] OR lithium[tiab] OR aripiprazole[tiab] OR quetiapine[tiab] OR Valproic acid[tiab] OR valproate[tiab] OR topamax[tiab] OR topiramate[tiab] OR Lyrica[tiab] OR pregabalin[tiab])) OR (((("Antidepressive Agents"[Mesh]) OR "Antidepressive Agents"[Pharmacological Action]) OR "Antidepressive Agents, Second-Generation"[Pharmacological Action]) OR "Antidepressive Agents, Tricyclic"[Pharmacological Action]) OR "Serotonin Uptake Inhibitors"[Mesh] OR "Serotonin Uptake Inhibitors"[Pharmacological Action] OR Antipsychotic Agents[MeSH] OR Antipsychotic Agents[Pharmacological Action])) OR (((antipsychotic[tiab] OR anti psychotic[tiab]) AND (therapy[tiab] OR therapies[tiab] OR pharmacotherapy[tiab] OR pharmacotherapies[tiab] OR treatment[tiab] OR medication[tiab])) OR antipsychotic*[tiab] OR antiepileptics[tiab] OR anticonvulsants[tiab] OR noradrenaline uptake inhibitor[tiab] OR noradrenaline uptake OR quetiapine[tiab] OR inhibitors[tiab] OR noradrenaline reuptake inhibitor[tiab] OR noradrenaline reuptake inhibitors[tiab] OR SSRI[tiab] OR SNRI[tiab] OR antidepressant[tiab] OR antidepressants[tiab] OR antidepressive[tiab])) AND (((((comorbid*[ti] OR concurrent[ti] OR co-occurring[ti] OR dual diagnosis[tiab] OR dual disorder*[ti])) OR (co-occurring mental[tiab] OR co-occurring psychiatric*[tiab] OR co-occurring substance[tiab] OR comorbid substance*[tiab] OR concurrent mental[tiab] OR dual-disorder treatment[tiab] OR concurrent alcoholism[tiab])) OR (((("Mental Disorders"[Mesh]) OR "Mentally Ill Persons"[Mesh]) AND "Substance-Related Disorders"[Mesh])) AND Comorbidity[Mesh])) AND (((("Alcoholism"[Mesh] OR Alcohol drinking[MeSH] OR alcohol-related disorders[MeSH])) OR (((harmful[ti] OR hazardous[ti]) AND (alcohol*[ti] OR drink*[ti])) OR hazardous drinkers[tiab] OR hazardous drinking[tiab] OR (alcohol*[ti] OR drinker[ti] OR drinkers[ti] OR drinking[ti]) AND (abuse[ti] OR abuser[ti] OR addiction[ti] OR consum*[ti] OR depende*[ti] OR problem*[ti] OR habits[ti] OR hazardous[ti] OR harmful[ti] OR misuse[ti]) OR alcohol dependence[tiab] OR alcohol dependent[tiab] OR alcohol dependency[tiab] OR alcohol addiction[tiab] OR alcoholism[ti] OR chronic alcohol misuse[tiab] OR chronic excessive alcohol[tiab] OR chronic alcoholic[tiab] OR alcoholics[ti])) OR ("Substance-Related Disorders"[Mesh:noexp] OR "Amphetamine-Related Disorders"[Mesh] OR "Cocaine-Related Disorders"[Mesh] OR "Marijuana Abuse"[Mesh] OR "Opioid-Related Disorders"[Mesh] OR "Substance Abuse, Intravenous"[Mesh] OR "Substance Withdrawal Syndrome"[Mesh] OR "Street Drugs"[Mesh] OR "Cocaine"[Mesh] OR "Amphetamine"[Mesh] OR "Heroin"[Mesh] OR "Cannabis"[Mesh] OR "Cannabinoids"[Mesh] OR "Benzodiazepines"[Mesh] OR "Catha"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Mesh] OR "Methamphetamine"[Mesh] OR "Dextroamphetamine"[Mesh] OR "Amphetamines"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Pharmacological Action] OR "Lysergic Acid Diethylamide"[Mesh])) OR (substance abuse*[tiab] OR substance use[tiab] OR substance addiction[tiab] OR drug use*[tiab] OR drug usage[tiab] OR drug abuse*[tiab] OR drug addict*[tiab] OR addiction*[ti] OR drug depend*[ti] OR cocaine[ti] OR amphetamine[ti] OR heroin[ti] OR cannabis[ti] OR cannabinoid*[ti] OR benzodiazepine*[ti] OR catha[ti] OR khat[ti] OR hallucinogen*[ti] OR metamphetamin*[ti] OR hashish[ti] OR marijuana[ti] OR LSD[ti] OR MDMA[ti] OR ecstasy[ti] OR GHB[ti] OR LSD[ti] OR club drug*[ti] OR party drug*[ti] OR mescaline[ti]))))

Databas: Cochrane Library Databasleverantör: NLM Datum: 2013-06-14 Uppdaterad: 1400101			
Ämne: Läkemedelsbehandling – missbruk vid samsjuklighet med psykiatrisk diagnos			
Sökning gjord av: Maja Kärrman Fredriksson			
På uppdrag av: Göran Nordström			
Söknr	Termtyp *)	Söktermer	Antal ref. **)
73.	MeSH	MeSH descriptor: [Alcoholism] explode all trees OR MeSH descriptor: [Alcohol Drinking] explode all trees OR MeSH descriptor: [Alcohol-Related Disorders] explode all trees	CDSR:43 DARE:155 Central:4264 HTA:53
74.	FT	((harmful or hazardous) and (alcohol* or drink*)):ti or "hazardous drinkers" or "hazardous drinking" or "alcohol dependence" or "alcohol dependent" or	CDSR:69 DARE:129 Central:5475

		"alcohol dependency" or "alcohol addiction" or alcoholism or "chronic alcohol misuse" or "chronic excessive alcohol" or "chronic alcoholic" or alcoholics:ti,ab,kw or ((alcohol* or drinker or drinkers or drinking) and (abuse or abuser or addiction or consum* or depende* or problem* or habits or hazardous or harmful or misuse)):ti	HTA:40
75.	MeSH	MeSH descriptor: [Substance-Related Disorders] this term only OR MeSH descriptor: [Amphetamine-Related Disorders] explode all trees OR MeSH descriptor: [Cocaine-Related Disorders] explode all trees OR MeSH descriptor: [Marijuana Abuse] explode all trees OR MeSH descriptor: [Opioid-Related Disorders] explode all trees OR MeSH descriptor: [Substance Abuse, Intravenous] explode all trees OR MeSH descriptor: [Substance Withdrawal Syndrome] explode all trees OR MeSH descriptor: [Street Drugs] explode all trees OR MeSH descriptor: [Cocaine] explode all trees OR MeSH descriptor: [Heroin] explode all trees OR MeSH descriptor: [Cannabis] explode all trees OR MeSH descriptor: [Cannabinoids] explode all trees OR MeSH descriptor: [Benzodiazepines] explode all trees OR MeSH descriptor: [Catha] explode all trees OR MeSH descriptor: [Hallucinogens] explode all trees OR MeSH descriptor: [Methamphetamine] explode all trees OR MeSH descriptor: [Dextroamphetamine] explode all trees OR MeSH descriptor: [Amphetamines] explode all trees OR MeSH descriptor: [Lysergic Acid Diethylamide] explode all trees	CDSR:142 DARE:346 Central:13238 HTA:99
76.	FT	"substance abuse" or "substance abuser" or "substance abusers" or "substance use" or "substance addiction" or "drug use" or "drug user" or "drug users" or "drug usage" or "drug abuse" or "drug abuser" or "drug abusers" or "drug addict" or "drug addicts" or "drug dependent" or "drug dependency" or "drug depending":ti,ab,kw or addict* or cocaine or amphetamine or heroin or	CDSR:259 DARE:171 Central:9346 HTA:63

		cannabis or cannabinoid* or benzodiazepine* or catha or khat or hallucinogen* or metamphetamin* or hashish or marijuana or LSD or MDMA or ecstasy or GHB or "club drugs" or "club drug" or "party drug" or "party drugs" or mescaline:ti	
77.		1 OR 2 OR 3 OR 4	CDSR:387 DARE:503 Central: 23824 HTA:148
78.	FT	comorbid* or concurrent or "co-occurring" or "dual diagnosis" or "dual disorder" or "dual disorders":ti	CDSR:10 DARE:31 Central:1721 HTA:5
79.	FT	"co-occurring mental" or "co-occurring psychiatric" or "co-occurring substance" or "comorbid substance" or "concurrent mental" or "dual-disorder treatment" or "concurrent alcoholism":ti,ab,kw	CDSR:1 DARE:3 Central:101 HTA:0
80.	MeSH	MeSH descriptor: [Mental Disorders] explode all trees OR MeSH descriptor: [Mentally Ill Persons] explode all trees	CDSR:559 DARE:2265 Central: 34728 HTA:677
81.	MeSH	MeSH descriptor: [Substance-Related Disorders] explode all trees AND MeSH descriptor: [Comorbidity] explode all trees	CDSR: 0 DARE:13 Central:334 HTA:0
82.		8 AND 9	CDSR:0 DARE:11 Central:323 HTA:0
83.		6 OR 7 OR 10	CDSR:10 DARE:37 Central:2000 HTA:3
84.	FT	((pharmacologic*) and (treatment or therapy or intervention*)):ti OR pharmacotherap* or "drug therapy" or "drug treatment" or "pharmacological treatment" or "pharmacological therapy" or "pharmacological therapies" or "pharmacological intervention" or "pharmacological interventions" or "pharmacologic treatment" or "pharmacologic therapy" or "pharmacologic therapies" or "pharmacologic intervention" or "pharmacologic interventions":ti,ab,kw	CDSR:758 DARE:925 Central: 64996 HTA:175
85.	MeSH	MeSH descriptor: [Risperidone] explode all trees OR MeSH descriptor: [Clozapine] explode all trees and with qualifiers: [Therapeutic use - TU] OR MeSH descriptor: [Lithium] explode all trees and with qualifiers: [Therapeutic use - TU] OR MeSH descriptor: [Valproic Acid] explode all trees and with qualifiers: [Therapeutic use - TU] OR MeSH descriptor: [Methylphenidate] explode all trees	CDSR: 56 DARE: 126 Central: 2557 HTA: 12
86.	FT	risperidone or risperdal or olanzapine or Zyprexa or	CDSR: 151

		clozapine or lithium or aripiprazole or quetiapine or "Valproic acid" or valproate or topamax or topiramate or Lyrica or pregabalin or methylphenidate or atomoxetine or Strattera:ti,ab,kw	DARE: 203 Central: 8309 HTA: 48
87.	MeSH	MeSH descriptor: [Serotonin Uptake Inhibitors] explode all trees OR MeSH descriptor: [Antipsychotic Agents] explode all trees OR MeSH descriptor: [Antidepressive Agents] explode all trees	CDSR: 225 DARE:703 Central:7920 HTA:123
88.	FT	((antipsychotic or "anti psychotic") and (therapy or therapies or pharmacotherap* or treatment or medication)):ti,ab,kw or antipsychotic* or antiepileptics or anticonvulsants or "noradrenaline uptake inhibitor" or "noradrenaline uptake" or quetiapine or inhibitors or "noradrenaline reuptake inhibitor" or "noradrenaline reuptake inhibitors" or SSRI or SNRI or antidepressant* or antidepressive:ti,ab,kw	CDSR:758 DARE:2003 Central: 44078 HTA: 492
89.		12 OR 13 OR 14 OR 15 OR 16	CDSR: 1355 DARE: 2690 Central: 103348 HTA: 652
90.		5 AND 11 AND 17	CDSR:2 DARE:8 Central:161 HTA:0

*)

MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed, som även används i Cochrane library)

Explode = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

This term only = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts

Qualifier = aspekt av ämnet

FT/TI, AB, KW = Fritextterm/er – sökning i fälten för titel, abstract, keywords

**)

CDSR = The Cochrane Database of Systematic Reviews

DARE = Database of Abstracts of Reviews of Effects

HTA = Health Technology Assessment Database

Central = Cochrane Central Register of Controlled Trials

Cochrane Library Uppdaterad 20140512

Databas: Cochrane Library Databasleverantör: Wiley Datum: 2014-05-12

Ämne: Behandling med valproat av bipolär sjukdom med alkoholmissbruk

Sökning gjord av: Natalia Berg

På uppdrag av: Agneta Öjehagen, Missbruksriktlinjer

Söknr	Termtyp *)	Söktermer	Databas/ Antal ref. **)
1.	FT/TI, AB, KW	"bipolar depression" or "bipolar mania**" or bipolar* or cyclothymia or "cyclothymic disorder**" or "cyclothymic personaliti**" or "dysphoric mania**" or "hyperthymic temperament" or hypomania or "manic depressive psychos**" or "manic disorder**" or "manic depression**" or "manic state**" or "mixed state**" or "rapid cycling" or "ultradian cycling**":ti,ab,kw (Word variations have been searched)	3858
2.	Mesh	MeSH descriptor: [Bipolar Disorder] explode all trees	1573

3.		1 OR 2	3858
4.	MeSH	MeSH descriptor: [Alcoholism] explode all trees	2385
5.	MeSH	MeSH descriptor: [Alcohol-Induced Disorders, Nervous System] explode all trees	106
6.		4 OR 5	2455
7.	FT/TI, AB, KW	alcoholism or alcoholics or "alcohol dependence" or "alcohol abuse" or "alcohol addiction" or "chronic alcoholic intoxication":ti,ab,kw (Word variations have been searched)	5826
8.		6 OR 7	5859
9.		3 AND 8	70
10.	Mesh	MeSH descriptor: [Valproic Acid] explode all trees	693
11.	FT/TI, AB, KW	"valproic acid" or valproate:ti,ab,kw (Word variations have been searched)	1332
12.		10 OR 11	1332
13.		9 AND 12	12
14.			CENTRAL 12
15.			
16.			

ASSIA:

*)

DE= Kontrollerade ämnesord från ASSIA:s thesaurus

KW=Fritexttermer som söks samtidigt i Title (TI), Abstract (AB), Descriptor (DE), och Identifier (ID) fälten

FT = Fritextterm/er

Cochrane library:

*)

MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed, som även används i Cochrane library)

Explode = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

This term only = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utsluts

Qualifier = aspekt av ämnet

FT/TI, AB, KW = Fritextterm/er – sökning i fälten för titel, abstract, keywords

**)

CDSR = The Cochrane Database of Systematic Reviews

DARE = Database of Abstracts of Reviews of Effects

HTA = Health Technology Assessment Database

EED = NHS Economic Evaluation Database

Central = Cochrane Central Register of Controlled Trials

Ebsco-baserna:

*)

DE = Descriptor (fastställt ämnesord i databasen)

FT/default fält = fritextsökning i fälten för "all authors, all subjects, all keywords, all title info (including source title) and all abstracts"

FT/TI, AB = fritextsökning i fälten för titel och abstract

ZX = Methodology

+ = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

PubMed:

*)

MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed)

Exp = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

NoExp = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utsluts

MAJR = MeSH Major Topic (termen beskriver det huvudsakliga innehållet i artikeln)

OT = Other term: ämnesord (keyword) som oftast inte finns som MeSH-term Mostly

SB = PubMeds filter

för systematiska översikter (systematic[sb])

för alla MeSH-indexerade artiklar (medline[sb])

FT = Fritextterm/er

tiab= sökning i title- och abstractfälten

**)

De fetmarkerade referenserna finns nedspårade

Databas: PubMed Databasleverantör: NLM Datum: 2014-05-12
Ämne: Behandling med valproat vid bipolär sjukdom med alkoholmissbruk
Sökning gjord av: Natalia Berg
På uppdrag av: Agneta Öjehagen, Missbruksriktlinjer

Söknr	Termtyp *)	Söktermer	Databas/ Antal ref. **)
1.	Mesh/FT	"Bipolar Disorder"[Mesh] OR bipolar depression[tiab] OR bipolar mania*[tiab] OR bipolar*[tiab] OR cyclothymia[tiab] OR cyclothymic disorder*[tiab] OR cyclothymic personalit*[tiab] OR dysphoric mania*[tiab] OR hyperthymic temperament[tiab] OR hypomania[tiab] OR manic depressive psychos*[tiab] OR manic disorder*[tiab] OR manic depression*[tiab] OR manic state*[tiab] OR mixed state*[tiab] OR rapid cycling[tiab] OR ultradian cycling[tiab]	59557
2.	Mesh/FT	Alcohol Dependence*[tiab] OR Chronic Alcoholic Intoxication*[tiab] OR Alcohol Addiction*[tiab] OR Alcohol Abuse*[tiab] OR alcoholism[tiab] OR alcoholic*[ti] OR "Alcoholism"[Mesh] OR "Alcohol-Induced Disorders, Nervous System"[Mesh]	93182
3.	Mesh/FT	"Valproic Acid"[Mesh] OR valproate[tiab] OR valproic acid[tiab]	14920
4.		1 AND 2. AND 3	32
5.		4 AND Filters activated: English, Danish, Norwegian, Swedish	30
6.		5 AND Systematic Reviews, Randomized Controlled Trial	8
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			

ASSIA:

*)
 DE= Kontrollerade ämnesord från ASSIA:s thesaurus
 KW=Fritexttermer som söks samtidigt i Title (TI), Abstract (AB), Descriptor (DE), och Identifier (ID) fälten
 FT = Fritextterm/er

Cochrane library:

*)
 MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed, som även används i Cochrane library)
 Explode = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade
 This term only = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts
 Qualifier = aspekt av ämnet
 FT/TI, AB, KW = Fritextterm/er – sökning i fälten för titel, abstract, keywords

**)

CDSR = The Cochrane Database of Systematic Reviews

DARE = Database of Abstracts of Reviews of Effects

HTA = Health Technology Assessment Database

EED = NHS Economic Evaluation Database

Central = Cochrane Central Register of Controlled Trials

Ebsco-baserna:

*)
DE = Descriptor (fastställt ämnesord i databasen)
FT/default fält = fritextsökning i fälten för "all authors, all subjects, all keywords, all title info (including source title) and all abstracts"
FT/TI, AB = fritextsökning i fälten för titel och abstract
ZX = Methodology
+ = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

PubMed:

*)
MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed)
Exp = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade
NoExp = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts
MAJR = MeSH Major Topic (termen beskriver det huvudsakliga innehållet i artikeln)
OT = Other term: ämnesord (keyword) som oftast inte finns som MeSH-term Mostly
SB = PubMeds filter
för systematiska översikter (systematic[sb])
för alla MeSH-indexerade artiklar (medline[sb])
FT = Fritextterm/er
tiab= sökning i title- och abstractfälten
**)
De fetmarkerade referenserna finns nedspårade

Rad: F06

Tillstånd: Amfetaminberoende med samtidig adhd

Åtgärd: Metylfendiat

Granskare: Jonas Berge

Tabellering av inkluderade studier

#	Författare, år	Studiedesign	Patientpopulation	Beskrivning av behandling i kontroll- & interventionsgrupp/erna	Effektmått A: Andel negativa urinprov (amfetamin)	Effektmått B: Andel negativa urinprov (övrig narkotika)	Effektmått C: Andel negativa urinprov (all narkotika)	Övrigt
1	Konstenius, 2010	RCT, 24 patienter, 12 veckor	Amfetaminberoende och ADHD enl. DSM-IV, 18-65 år, genomsnitt 37 år, 79% män.	K: Placebo (n=12) I: Metylfenidat med förlängd frisättning (OROS), inledningsvis 18 mg/d titrerat till högst 72 mg/d efter 10 dagar. (n=12)	K: 91,4% I: 89,4% p = 0,47	K: 96,5% I: 95,9% p = 0,501		
2	Konstenius, 2013	RCT, 54 patienter, 24 veckor	Amfetaminberoende och ADHD enl. DSM-IV, rekryterade från fängelser, endast män, 18-65 år, genomsnitt 41,5 år.	K: Placebo (n=27) I: Metylfenidat med förlängd frisättning (OROS), inledningsvis 18 mg/d titrerat till högst 180 mg/d efter 19 dagar. (n=27)	K: 14% I: 23% p = 0,019	K: 29% I: 44% p = 0,032	K: 16% I: 23% p = 0,047	

Summering av utfall från inkluderade studier

Effektmått	Antal deltagare (antal studier), samt referens # enligt tabellen ovan	Utfall/risk i kontrollgruppen	Absolut effekt/risk (K - I)	Relativ effekt/-riskreduktion ((K - I) / K)	Evidensstyrka (Hämtas från efterföljande formulär för att sammanställa evidensstyrka)	Kommentarer
A: Andel negativa urinprov (amfetamin)	78 (2) #1. #2	#1: 91,4% #2: 14%	#1: 2 procentenheter #2: -9 procentenheter	#1: -2,2%, p = 0,47 #2: +64,3%, p = 0,019	Otillräckligt vetenskapligt underlag (+)	
B: Andel negativa urinprov (övrig narkotika)	78 (2) #1. #2	#1: 96,5% #2: 29%	#1: 0,7 procentenheter #2: -15 procentenheter	#1: -0,7%, p = 0,5 #2: +51,7%, p = 0,032	Otillräckligt vetenskapligt underlag (+)	
C: Andel negativa urinprov (all narkotika)	54 (1) #2	16%	-7 procentenheter	+43,8%, p = 0,047	Otillräckligt vetenskapligt underlag (+)	

Evidensgradering enligt GRADE

Effektåtgärden	A: Andel negativa urinprov (amfetamin)		
	Antal	Kommentarer	
Antal studier	2		
Antal personer	78		
Är studierna sammanfattade i SÖ	Nej		
		Utgångsvärde	Kommentarer
Studiedesign	RCT (++++)	++++	
	Observationsstudie (++)		
		Ange ev. avdrag	Kommentarer
Studiekvalitet	Inga begränsningar (ej avdrag)		Randomisering otillräckligt beskriven i #1. Framgår inte hur blindning för behandlare, deltagare och utvärderare gått till. i #1. Bortfallet är stort i #2 och ojämnt fördelat i grupperna och ingen analys har gjorts kring orsaker eller om baslinjevariablerna är balanserade mellan avhoppare/ej avhoppare. Följsamheten till behandlingen är inte på en helt acceptabel nivå.
	Vissa begränsningar (eventuellt avdrag)		
	Allvarliga begränsningar (-1)	X	
	Mycket allvarliga begränsningar (-2)		
Överförbarhet	Ingen osäkerhet (ej avdrag)		79% män i ena studien, 100% män i andra studien och dessutom är alla i andra studien rekryterade från fängelser. Eftersom en klar majoritet av patienter med ADHD och amfetaminmissbruk är män och många också kriminella är överförbarheten trots allt godtagbar.
	Viss osäkerhet (eventuellt avdrag)	X	
	Osäkerhet (-1)		
	Påtaglig osäkerhet (-2)		
Överensstämmelse	Inga problem (ej avdrag)		Avsaknad av effekt i en studie men positiv effekt i den andra.
	Viss heterogenitet (eventuellt avdrag)		
	Bekymmersam heterogenitet (-1)	X	

			<p>Detta kan troligtvis förklaras av skillnaden i dosering vilket är teoretiskt möjligt och uppges som möjligt skäl till utebliven effekt i den första studien (som föregick den andra).</p> <p>Dessutom stor skillnad i antalet negativa urinprov. Detta kan antas bero på att det rör sig om lite olika populationer där den första är patienter som behöver vara drog fria i 4 veckor innan behandling, den andra är patienter intagna i fängelse under studiens två första veckor som bara måste vara drog fria i två veckor.</p>
Oprecisa data	Inga problem (ej avdrag)		Sammanlagt 78 patienter, vilket är ett så litet antal att avdrag för oprecisa data är motiverat.
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Oprecisa data (-1)	X	
Publikations- och/eller rapporteringsbias	Inga problem (ej avdrag)	X	Studieprotokoll publicerat i förväg för båda studierna.
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Klar risk för publikationsbias (-1)		
Räcker summan av smärre brister till nedgradering?	Nej (inget avdrag)	X	
	Ja (-1)		
Övriga kommentarer			
		Ange ev. uppgradering	Kommentarer
Effektstorlek	Ej relevant		
	Stor effekt (RR < 0,5 > 2)		
	Mycket stor effekt (RR < 0,2 > 5)		
Övriga kommentarer			
Summering av evidensstyrka	<p>Starkt (++++)</p> <p>Måttligt starkt (+++)</p> <p>Begränsat (++) eller</p> <p>Otillräckligt (+) vetenskapligt underlag</p>	+	

Effektmåttet	B: Andel negativa urinprov (övrig narkotika)		
	Antal	Kommentarer	
Antal studier	2		
Antal personer	78		
Är studierna sammanfattade i SÖ	Nej		
		Utgångsvärde	Kommentarer
Studiedesign	RCT (++++)	++++	
	Observationsstudie (++)		
		Ange ev. avdrag	Kommentarer
Studiekvalitet	Inga begränsningar (ej avdrag)		Randomisering otillräckligt beskriven i #1. Framgår inte hur blindning för behandlare, deltagare och utvärderare gått till. i #1. Bortfallet är stort i #2 och ojämnt fördelat i grupperna och ingen analys har gjorts kring orsaker eller om baslinjevariablerna är balanserade mellan avhoppare/ej avhoppare. Följsamheten till behandlingen är inte på en helt acceptabel nivå.
	Vissa begränsningar (eventuellt avdrag)		
	Allvarliga begränsningar (-1)	X	
	Mycket allvarliga begränsningar (-2)		
Överförbarhet	Ingen osäkerhet (ej avdrag)		79% män i ena studien, 100% män i andra studien och dessutom är alla i andra studien rekryterade från fängelser. Eftersom en klar majoritet av patienter med ADHD och amfetaminmissbruk är män och många också kriminella är överförbarheten trots allt godtagbar.
	Viss osäkerhet (eventuellt avdrag)	X	
	Osäkerhet (-1)		
	Påtaglig osäkerhet (-2)		
Överensstämmelse	Inga problem (ej avdrag)		Avsaknad av effekt i en studie men positiv effekt i den andra. Detta kan troligtvis förklaras av skillnaden i dosering vilket är teoretiskt möjligt och uppges som möjligt skäl till utebliven effekt i den första studien (som föregick den andra). Dessutom stor skillnad i antalet negativa urinprov. Detta kan antas
	Viss heterogenitet (eventuellt avdrag)		
	Bekymmersam heterogenitet (-1)	X	

			bero på att det rör sig om lite olika populationer där den första är patienter som behöver vara drog-fria i 4 veckor innan be-handling, den andra är patienter intagna i fängelse under studiens två första veckor som bara måste vara drog-fria i två veckor.
Oprecisa data	Inga problem (ej avdrag)		Sammanlagt 78 patien-ter, vilket är ett så litet antal att avdrag för oprecisa data är motive-rat.
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Oprecisa data (-1)	X	
Publikations- och/eller rapporte-ringsbias	Inga problem (ej avdrag)	X	Studieprotokoll publicerat i förväg för båda studier-na.
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Klar risk för publikationsbias (-1)		
Räcker summan av smärre brister till nedgradering?	Nej (inget avdrag)	X	
	Ja (-1)		
Övriga kommenta-rer			
		Ange ev. upp-gradering	Kommentarer
Effektstorlek	Ej relevant		
	Stor effekt (RR < 0,5 > 2)		
	Mycket stor effekt (RR < 0,2 > 5)		
Övriga kommenta-rer			
Summering av evidensstyrka	Starkt (++++) Måttligt starkt (+++) Begränsat (++) eller Otillräckligt (+) vetenskapligt un-derlag	+	

Effektmåttet	C: Andel negativa urinprov (all narkotika)		
	Antal	Kommentarer	
Antal studier	1		
Antal personer	54		
Är studierna sam-manfattade i SÖ	Nej		
		Utgångsvärde	Kommentarer
Studiedesign	RCT (++++)	++++	
	Observationsstudie (++)		
		Ange ev. avdrag	Kommentarer
Studiekvalitet	Inga begränsningar (ej avdrag)		Bortfallet är stort och ojämnt fördelat
	Vissa begränsningar (eventuellt av-		

	drag)		i grupperna och ingen analys har gjorts kring orsaker eller om baslinjevariablerna är balanserade mellan avhoppare/ej avhoppare. Följsamheten till behandlingen är inte på en helt acceptabel nivå.
	Allvarliga begränsningar (-1)	X	
	Mycket allvarliga begränsningar (-2)		
Överförbarhet	Ingen osäkerhet (ej avdrag)		Endast 54 studiedeltagare i 1 studie. 100% män och dessutom är alla rekryterade från fängelser.
	Viss osäkerhet (eventuellt avdrag)		
	Osäkerhet (-1)	X	
	Påtaglig osäkerhet (-2)		
Överensstämmelse	Inga problem (ej avdrag)	-	
	Viss heterogenitet (eventuellt avdrag)		
	Bekymmersam heterogenitet (-1)		
Oprecisa data	Inga problem (ej avdrag)		Sammanlagt 54 patienter, vilket är ett så litet antal att avdrag för oprecisa data är motiverat.
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Oprecisa data (-1)	X	
Publikations- och/eller rapporteringsbias	Inga problem (ej avdrag)	X	Studieprotokoll publicerat i förväg för båda studierna.
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Klar risk för publikationsbias (-1)		
Räcker summan av smärre brister till nedgradering?	Nej (inget avdrag)	X	
	Ja (-1)		
Övriga kommentarer			
		Ange ev. uppgradering	Kommentarer
Effektstorlek	Ej relevant		
	Stor effekt (RR < 0,5 > 2)		
	Mycket stor effekt (RR < 0,2 > 5)		
Övriga kommentarer			
Summering av evidensstyrka	Starkt (++++) Måttligt starkt (+++) Begränsat (++) eller Otillräckligt (+) vetenskapligt underlag	+	

Litteratursökning

Databas: PubMed Databasleverantör: NLM Datum: 130614 Uppdaterad: 1400101 Ämne: Läkemedelsbehandling – missbruk vid samsjuklighet med psykiatrisk diagnos Sökning gjord av: Maja Kärrman Fredriksson På uppdrag av: Göran Nordström			
Söknr	Termtyp *)	Söktermer	Antal ref. **)
112.		"Alcoholism"[Mesh] OR Alcohol drinking[MeSH] OR alcohol-related disorders[MeSH]	127207
113.		((harmful[ti] OR hazardous[ti] AND (alcohol*[ti] OR drink*[ti])) OR hazardous drinkers[tiab] OR hazardous drinking[tiab] OR (alcohol*[ti] OR drinker[ti] OR drinkers[ti] OR drinking[ti]) AND (abuse[ti] OR abuser[ti] OR addiction[ti] OR consum*[ti] OR depende*[ti] OR problem*[ti] OR habits[ti] OR hazardous[ti] OR harmful[ti] OR misuse[ti]) OR alcohol dependence[tiab] OR alcohol dependent[tiab] OR alcohol dependency[tiab] OR alcohol addiction[tiab] OR alcoholism[ti] OR chronic alcohol misuse[tiab] OR chronic excessive alcohol[tiab] OR chronic alcoholic[tiab] OR alcoholics[ti])	41291
114.		"Substance-Related Disorders"[Mesh:NoExp] OR "Amphetamine-Related Disorders"[Mesh] OR "Cocaine-Related Disorders"[Mesh] OR "Marijuana Abuse"[Mesh] OR "Opioid-Related Disorders"[Mesh] OR "Substance Abuse, Intravenous"[Mesh] OR "Substance Withdrawal Syndrome"[Mesh] OR "Street Drugs"[Mesh] OR "Cocaine"[Mesh] OR "Amphetamine"[Mesh] OR "Heroin"[Mesh] OR "Cannabis"[Mesh] OR "Cannabinoids"[Mesh] OR "Benzodiazepines"[Mesh] OR "Catha"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Mesh] OR "Methamphetamine"[Mesh] OR "Dextroamphetamine"[Mesh] OR "Amphetamines"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Pharmacological Action] OR "Lysergic Acid Diethylamide"[Mesh]	231880
115.		"substance abuse*[tiab] OR "substance use"[tiab] OR substance addiction[tiab] OR "drug use*[tiab] OR drug usage[tiab] OR drug abuse*[tiab] OR drug addict*[tiab] OR addiction*[ti] OR drug depend*[ti] OR cocaine[ti] OR amphetamine[ti] OR heroin[ti] OR cannabis[ti] OR cannabinoid*[ti] OR benzodiazepine*[ti] OR catha[ti] OR khat[ti] OR hallucinogen*[ti] OR metamphetamin*[ti] OR hashish[ti] OR marijuana[ti] OR LSD[ti] OR MDMA[ti] OR ecstasy[ti] OR GHB[ti] OR LSD[ti] OR club drug*[ti] OR party drug*[ti] OR mescaline[ti]	133119
116.		1 OR 2 OR 3 OR 4	381909
117.		comorbid*[ti] OR concurrent[ti] OR co-occurring[ti] OR dual diagnosis[tiab] OR dual disorder*[ti]	20503
118.		co-occurring mental[tiab] OR co-occurring psychiatric*[tiab] OR co-occurring substance[tiab] OR comorbid substance*[tiab] OR concurrent mental[tiab] OR dual-disorder treatment[tiab] OR concurrent alcoholism[tiab]	1230
119.		((("Mental Disorders"[Mesh]) OR "Mentally Ill Persons"[Mesh]) AND "Substance-Related Disorders"[Mesh])) AND Comorbidity[Mesh]	7307
120.		6 OR 7 OR 8	26899

Läkemedelsbehandling			
121.		((pharmacologic*[ti] AND (treatment[ti] OR therapy[ti] OR intervention*[ti])) OR pharmacotherap*[tiab] OR drug therapy[tiab] OR drug treatment[tiab] OR pharmacological treatment[tiab] OR pharmacological therapy[tiab] OR pharmacological therapies[tiab] OR pharmacological intervention[tiab] OR pharmacological interventions[tiab] OR pharmacologic treatment[tiab] OR pharmacologic therapy[tiab] OR pharmacologic therapies[tiab] OR pharmacologic intervention[tiab] OR pharmacologic interventions[tiab])	94472
Läkemedel			
122.		olanzapine [Supplementary Concept] OR Risperidone[Mesh] OR "Clozapine/therapeutic use"[Mesh] OR "Lithium/therapeutic use"[Mesh] OR "aripiprazole" [Supplementary Concept] OR "quetiapine" [Supplementary Concept] OR "Valproic Acid/therapeutic use"[Mesh] OR "lamotrigine" [Supplementary Concept] OR "topiramate" [Supplementary Concept] OR "pregabalin" [Supplementary Concept] OR "Methylphenidate"[Mesh] OR "atomoxetine" [Supplementary Concept]	37739
123.		risperidone[tiab] OR risperdal[tiab] OR olanzapine[tiab] OR Zyprexa OR clozapine[tiab] OR lithium[tiab] OR aripiprazole[tiab] OR quetiapine[tiab] OR Valproic acid[tiab] OR valproate[tiab] OR topamax[tiab] OR topiramate[tiab] OR Lyrica[tiab] OR pregabalin[tiab] OR methylphenidate[tiab] OR atomoxetine[tiab] OR Strattera[tiab]	61152
Läkemedelsgrupper			
124.		((("Antidepressive Agents"[Mesh]) OR "Antidepressive Agents" [Pharmacological Action]) OR "Antidepressive Agents, Second-Generation" [Pharmacological Action]) OR "Antidepressive Agents, Tricyclic" [Pharmacological Action]) OR "Serotonin Uptake Inhibitors"[Mesh] OR "Serotonin Uptake Inhibitors" [Pharmacological Action] OR Antipsychotic Agents[MeSH] OR Antipsychotic Agents [Pharmacological Action]	227696
125.		((antipsychotic[tiab] OR anti psychotic[tiab]) AND (therapy[tiab] OR therapies[tiab] OR pharmacotherapy[tiab] OR pharmacotherapies[tiab] OR treatment[tiab] OR medication[tiab])) OR antipsychotic*[tiab] OR antiepileptics[tiab] OR anticonvulsants[tiab] OR noradrenaline uptake inhibitor[tiab] OR noradrenaline uptake OR quetiapine[tiab] OR inhibitors[tiab] OR noradrenaline reuptake inhibitor[tiab] OR noradrenaline reuptake inhibitors[tiab] OR SSRI[tiab] OR SNRI[tiab] OR antidepressant[tiab] OR antidepressants[tiab] OR antidepressive[tiab]	381368
126.		11 OR 12 OR 13 OR 14	658758
127.		5 AND 9 AND 15	1101
128.		Filters: English, Systematic Reviews, Meta analysis	62
129.		Filters: English, Reviews	247
130.		Filters: English, Randomized controlled trial	128

*)

MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed)

Exp = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

NoExp = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts

MAJR = MeSH Major Topic (termen beskriver det huvudsakliga innehållet i artikeln)

FT = Fritextterm/er

tiab= sökning i title- och abstractfälten

**)

De fetmarkerade referenserna finns nedsparade

Söksträng: (((((((((pharmacologic*[ti] AND (treatment[ti] OR therapy[ti] OR intervention*[ti])) OR pharmacotherap*[tiab] OR drug therapy[tiab] OR drug treatment[tiab] OR pharmacological treatment[tiab] OR pharmacological therapy[tiab] OR pharmacological therapies[tiab] OR pharmacological intervention[tiab] OR pharmacological interventions[tiab] OR pharmacologic treatment[tiab] OR pharmacologic therapy[tiab] OR pharmacologic therapies[tiab] OR pharmacologic intervention[tiab] OR pharmacologic interventions[tiab])) OR (olanzapine[Supplementary Concept] OR Risperidone[Mesh] OR "Clozapine/therapeutic use"[Mesh] OR "Lithium/therapeutic use"[Mesh] OR "aripiprazole"[Supplementary Concept] OR "quetiapine"[Supplementary Concept] OR "Valproic Acid/therapeutic use"[Mesh] OR "lamotrigine"[Supplementary Concept] OR "topiramate"[Supplementary Concept] OR "pregabalin"[Supplementary Concept] OR "Methylphenidate"[Mesh] OR "atomoxetine"[Supplementary Concept])) OR (risperidone[tiab] OR risperdal[tiab] OR olanzapine[tiab] OR Zyprexa OR clozapine[tiab] OR lithium[tiab] OR aripiprazole[tiab] OR quetiapine[tiab] OR Valproic acid[tiab] OR valproate[tiab] OR topamax[tiab] OR topiramate[tiab] OR Lyrica[tiab] OR pregabalin[tiab])) OR (((("Antidepressive Agents"[Mesh]) OR "Antidepressive Agents"[Pharmacological Action]) OR "Antidepressive Agents, Second-Generation"[Pharmacological Action]) OR "Antidepressive Agents, Tricyclic"[Pharmacological Action]) OR "Serotonin Uptake Inhibitors"[Mesh] OR "Serotonin Uptake Inhibitors"[Pharmacological Action] OR Antipsychotic Agents[MeSH] OR Antipsychotic Agents[Pharmacological Action])) OR (((antipsychotic[tiab] OR anti psychotic[tiab] AND (therapy[tiab] OR therapies[tiab] OR pharmacotherapy[tiab] OR pharmacotherapies[tiab] OR treatment[tiab] OR medication[tiab])) OR antipsychotic*[tiab] OR antiepileptics[tiab] OR anticonvulsants[tiab] OR noradrenaline uptake inhibitor[tiab] OR noradrenaline uptake OR quetiapine[tiab] OR inhibitors[tiab] OR noradrenaline reuptake inhibitor[tiab] OR noradrenaline reuptake inhibitors[tiab] OR SSRI[tiab] OR SNRI[tiab] OR antidepressant[tiab] OR antidepressants[tiab] OR antidepressive[tiab])) AND (((((comorbid*[ti] OR concurrent[ti] OR co-occurring[ti] OR dual diagnosis[tiab] OR dual disorder*[ti])) OR (co-occurring mental[tiab] OR co-occurring psychiatric*[tiab] OR co-occurring substance[tiab] OR comorbid substance*[tiab] OR concurrent mental[tiab] OR dual-disorder treatment[tiab] OR concurrent alcoholism[tiab])) OR (((("Mental Disorders"[Mesh]) OR "Mentally Ill Persons"[Mesh]) AND "Substance-Related Disorders"[Mesh])) AND Comorbidity[Mesh])) AND (((("Alcoholism"[Mesh] OR Alcohol drinking[MeSH] OR alcohol-related disorders[MeSH])) OR (((harmful[ti] OR hazardous[ti]) AND (alcohol*[ti] OR drink*[ti])) OR hazardous drinkers[tiab] OR hazardous drinking[tiab] OR (alcohol*[ti] OR drinker[ti] OR drinkers[ti] OR drinking[ti]) AND (abuse[ti] OR abuser[ti] OR addiction[ti] OR consum*[ti] OR depende*[ti] OR problem*[ti] OR habits[ti] OR hazardous[ti] OR harmful[ti] OR misuse[ti] OR alcohol dependence[tiab] OR alcohol dependent[tiab] OR alcohol dependency[tiab] OR alcohol addiction[tiab] OR alcoholism[ti] OR chronic alcohol misuse[tiab] OR chronic excessive alcohol[tiab] OR chronic alcoholic[tiab] OR alcoholics[ti])) OR ("Substance-Related Disorders"[Mesh:noexp] OR "Amphetamine-Related Disorders"[Mesh] OR "Cocaine-Related Disorders"[Mesh] OR "Marijuana Abuse"[Mesh] OR "Opioid-Related Disorders"[Mesh] OR "Substance Abuse, Intravenous"[Mesh] OR "Substance Withdrawal Syndrome"[Mesh] OR "Street Drugs"[Mesh] OR "Cocaine"[Mesh] OR "Amphetamine"[Mesh] OR "Heroin"[Mesh] OR "Cannabis"[Mesh] OR "Cannabinoids"[Mesh] OR "Benzodiazepines"[Mesh] OR "Catha"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Mesh] OR "Methamphetamine"[Mesh] OR "Dextroamphetamine"[Mesh] OR "Amphetamines"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Pharmacological Action] OR "Lysergic Acid Diethylamide"[Mesh])) OR (substance abuse*[tiab] OR substance use[tiab] OR substance addiction[tiab] OR drug use*[tiab] OR drug usage[tiab] OR drug abuse*[tiab] OR drug addict*[tiab] OR addiction*[ti] OR drug depend*[ti] OR cocaine[ti] OR amphetamine[ti] OR heroin[ti] OR cannabis[ti] OR cannabinoid*[ti] OR benzodiazepine*[ti] OR catha[ti] OR khat[ti] OR hallucinogen*[ti] OR metamphetamin*[ti] OR hashish[ti] OR marijuana[ti] OR LSD[ti] OR MDMA[ti] OR ecstasy[ti] OR GHB[ti] OR LSD[ti] OR club drug*[ti] OR party drug*[ti] OR mescaline[ti]))))

Databas: Cochrane Library **Databasleverantör:** NLM **Datum:** 2013-06-14 **Uppdaterad:** 1400101

Ämne: Läkemedelsbehandling – missbruk vid samsjuklighet med psykiatrisk diagnos

Sökning gjord av: Maja Kärrman Fredriksson

På uppdrag av: Göran Nordström

Söknr	Termtyp *)	Söktermer	Antal ref. **)
91.	MeSH	MeSH descriptor: [Alcoholism] explode all trees OR MeSH descriptor: [Alcohol Drinking] explode all trees OR MeSH descriptor: [Alcohol-Related Disorders] explode all trees	CDSR:43 DARE:155 Central:4264 HTA:53
92.	FT	((harmful or hazardous) and (alcohol* or drink*)):ti or "hazardous drinkers" or "hazardous drinking" or "alcohol dependence" or "alcohol dependent" or "alcohol dependency" or "alcohol addiction" or	CDSR:69 DARE:129 Central:5475 HTA:40

		alcoholism or "chronic alcohol misuse" or "chronic excessive alcohol" or "chronic alcoholic" or alcoholics:ti,ab,kw or ((alcohol* or drinker or drinkers or drinking) and (abuse or abuser or addiction or consum* or depende* or problem* or habits or hazardous or harmful or misuse)):ti	
93.	MeSH	<p>MeSH descriptor: [Substance-Related Disorders] this term only</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Amphetamine-Related Disorders] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Cocaine-Related Disorders] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Marijuana Abuse] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Opioid-Related Disorders] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Substance Abuse, Intravenous] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Substance Withdrawal Syndrome] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Street Drugs] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Cocaine] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Heroin] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Cannabis] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Cannabinoids] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Benzodiazepines] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Catha] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Hallucinogens] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Methamphetamine] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Dextroamphetamine] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Amphetamines] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Lysergic Acid Diethylamide] explode all trees</p>	<p>CDSR:142</p> <p>DARE:346</p> <p>Central:13238</p> <p>HTA:99</p>
94.	FT	<p>"substance abuse" or "substance abuser" or "substance abusers" or "substance use" or "substance addiction" or "drug use" or "drug user" or "drug users" or "drug usage" or "drug abuse" or "drug abuser" or "drug abusers" or "drug addict" or "drug addicts" or "drug dependent" or "drug dependency" or "drug depending":ti,ab,kw or addict* or cocaine or amphetamine or heroin or cannabis or cannabinoid* or benzodiazepine* or</p>	<p>CDSR:259</p> <p>DARE:171</p> <p>Central:9346</p> <p>HTA:63</p>

		catha or khat or hallucinogen* or metamphetamin* or hashish or marijuana or LSD or MDMA or ecstasy or GHB or "club drugs" or "club drug" or "party drug" or "party drugs" or mescaline:ti	
95.		1 OR 2 OR 3 OR 4	CDSR:387 DARE:503 Central: 23824 HTA:148
96.	FT	comorbid* or concurrent or "co-occurring" or "dual diagnosis" or "dual disorder" or "dual disorders":ti	CDSR:10 DARE:31 Central:1721 HTA:5
97.	FT	"co-occurring mental" or "co-occurring psychiatric" or "co-occurring substance" or "comorbid substance" or "concurrent mental" or "dual-disorder treatment" or "concurrent alcoholism":ti,ab,kw	CDSR:1 DARE:3 Central:101 HTA:0
98.	MeSH	MeSH descriptor: [Mental Disorders] explode all trees OR MeSH descriptor: [Mentally Ill Persons] explode all trees	CDSR:559 DARE:2265 Central: 34728 HTA:677
99.	MeSH	MeSH descriptor: [Substance-Related Disorders] explode all trees AND MeSH descriptor: [Comorbidity] explode all trees	CDSR: 0 DARE:13 Central:334 HTA:0
100.		8 AND 9	CDSR:0 DARE:11 Central:323 HTA:0
101.		6 OR 7 OR 10	CDSR:10 DARE:37 Central:2000 HTA:3
102.	FT	((pharmacologic*) and (treatment or therapy or intervention*)):ti OR pharmacotherap* or "drug therapy" or "drug treatment" or "pharmacological treatment" or "pharmacological therapy" or "pharmacological therapies" or "pharmacological intervention" or "pharmacological interventions" or "pharmacologic treatment" or "pharmacologic therapy" or "pharmacologic therapies" or "pharmacologic intervention" or "pharmacologic interventions":ti,ab,kw	CDSR:758 DARE:925 Central: 64996 HTA:175
103.	MeSH	MeSH descriptor: [Risperidone] explode all trees OR MeSH descriptor: [Clozapine] explode all trees and with qualifiers: [Therapeutic use - TU] OR MeSH descriptor: [Lithium] explode all trees and with qualifiers: [Therapeutic use - TU] OR MeSH descriptor: [Valproic Acid] explode all trees and with qualifiers: [Therapeutic use - TU] OR MeSH descriptor: [Methylphenidate] explode all trees	CDSR: 56 DARE: 126 Central: 2557 HTA: 12
104.	FT	risperidone or risperdal or olanzapine or Zyprexa or clozapine or lithium or aripiprazole or quetiapine or	CDSR: 151 DARE: 203

		"Valproic acid" or valproate or topamax or topiramate or Lyrica or pregabalin or methylphenidate or atomoxetine or Strattera:ti,ab,kw	Central: 8309 HTA: 48
105.	MeSH	MeSH descriptor: [Serotonin Uptake Inhibitors] explode all trees OR MeSH descriptor: [Antipsychotic Agents] explode all trees OR MeSH descriptor: [Antidepressive Agents] explode all trees	CDSR: 225 DARE:703 Central:7920 HTA:123
106.	FT	((antipsychotic or "anti psychotic") and (therapy or therapies or pharmacotherap* or treatment or medication)):ti,ab,kw or antipsychotic* or antiepileptics or anticonvulsants or "noradrenaline uptake inhibitor" or "noradrenaline uptake" or quetiapine or inhibitors or "noradrenaline reuptake inhibitor" or "noradrenaline reuptake inhibitors" or SSRI or SNRI or antidepressant* or antidepressive:ti,ab,kw	CDSR:758 DARE:2003 Central: 44078 HTA: 492
107.		12 OR 13 OR 14 OR 15 OR 16	CDSR: 1355 DARE: 2690 Central: 103348 HTA: 652
108.		5 AND 11 AND 17	CDSR:2 DARE:8 Central:161 HTA:0

Cochrane Library Uppdaterad 20140520

Databas: Cochrane Library Databasleverantör: Wiley Datum: 2014-05-20

Ämne: ADHD och amfetaminberoende, behandling med metylfenidat

Sökning gjord av: Natalia Berg

På uppdrag av: Agneta Öjhagen

Söknr	Termtyp *)	Söktermer	Databas/ Antal ref. **)
1.	FT/TI, AB, KW	"minimal brain dysfunction" or "hyperactivity syndrome*" or "hyperkinetic syndrome*" or "inattentive hyperactiv*" or ADHD or "attention deficit hyperactivity" or "attention deficit disorder*" or "disruptive behav*" or "attention-deficit/hyperactivity disorder*" or "hyperkinetic disorder*" or "hyperkinetic conduct disorder*":ti,ab,kw	2647
2.	Mesh	MeSH descriptor: [Attention Deficit and Disruptive Behavior Disorders] explode all trees	1822
3.		1 OR 2	2755
4.	FT/TI, AB, KW	"methamphetamine dependen*" or "methamphetamine abuse*" or "methamphetamine addiction*" or "methamphetamine misuse*" or "amphetamine dependen*" or "amphetamine abuse*" or "amphetamine addiction*" or "amphetamine misuse*" or "amphetamine-related disorder*":ti,ab,kw	244
5.	Mesh	MeSH descriptor: [Amphetamine-Related Disorders] explode all trees	152
6.		4 OR 5	244

7.	FT/TI,AB, KW	Metadate or Equasym or Methylin or Tsentedrin or Centedrin or Phenidylate or Ritalin* or Daytrana or OROS-MPH or methylphenidate:ti,ab,kw	1577
8.	Mesh	MeSH descriptor: [Methylphenidate] explode all trees	1056
9.		7 OR 8	1577
10.		3 AND 6 AND 9	2 (CENTRAL)
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			

MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed, som även används i Cochrane library)

Explode = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

This term only = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts

Qualifier = aspekt av ämnet

FT/TI, AB, KW = Fritextterm/er – sökning i fälten för titel, abstract, keywords

**)

CDSR = The Cochrane Database of Systematic Reviews

DARE = Database of Abstracts of Reviews of Effects

HTA = Health Technology Assessment Database

EED = NHS Economic Evaluation Database

Central = Cochrane Central Register of Controlled Trials

Ebsco-baserna:

*)

DE = Descriptor (fastställt ämnesord i databasen)

FT/default fält = fritextsökning i fälten för "all authors, all subjects, all keywords, all title info (including source title) and all abstracts"

FT/TI, AB = fritextsökning i fälten för titel och abstract

ZX = Methodology

+ = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

PubMed:

*)

MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed)

Exp = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

NoExp = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts

MAJR = MeSH Major Topic (termen beskriver det huvudsakliga innehållet i artikeln)

OT = Other term: ämnesord (keyword) som oftast inte finns som MeSH-term Mostly

SB = PubMeds filter

för systematiska översikter (systematic[sb])

för alla MeSH-indexerade artiklar (medline[sb])

FT = Fritextterm/er

tiab= sökning i title- och abstractfälten

**)

De fetmarkerade referenserna finns nedspårade

PubMed uppdatering 20140515

Databas: PubMed Databasleverantör: NLM Datum: 2014-05-15

Ämne: ADHD och amfetaminberoende, behandling med metylfenidat

Sökning gjord av: Natalia Berg

På uppdrag av: Agneta Öjhagen

Söknr	Termtyp *)	Söktermer	Databas/ Antal ref. **)
1.	Mesh/FT	"Attention Deficit and Disruptive Behavior Disorders"[Mesh] OR "Attention Deficit Disorder with Hyperactivity"[Mesh] OR minimal brain dysfunction[tiab] OR hyperactivity syndrome*[tiab]	29279

OR hyperkinetic syndrome*[tiab] OR inattentive hyperactive[tiab] OR adhd[tiab] OR attention deficit hyperactivity[tiab] OR attention deficit disorder*[tiab] OR disruptive behavior[tiab] OR disruptive behaviour[tiab] OR attention-deficit/hyperactivity disorder*[tiab] OR AD/HD[tiab] OR hyperkinetic disorder*[tiab] OR hyperkinetic conduct disorder*[tiab])

2.	Mesh/FT	"Amphetamine-Related Disorders"[Mesh] OR methamphetamine dependen*[tiab] OR methamphetamine abuse*[tiab] OR methamphetamine addiction*[tiab] OR methamphetamine misuse[tiab] OR amphetamine dependen*[tiab] or amphetamine abuse*[tiab] or amphetamine addiction*[tiab] or amphetamine misuse[tiab]	2678
3.	Mesh/FT	"Methylphenidate"[Mesh] OR Metadate[tiab] OR Equasym[tiab] OR Methylin[tiab] OR Tsentedrin[tiab] OR Centedrin[tiab] OR Phenidylate[tiab] OR Ritalin*[tiab] OR Daytrana[tiab] OR (OROS-MPH[tiab] or methylphenidate[tiab])	7036
4.		1 AND 2 AND 3	17
5.		4 AND Filters activated: Systematic Reviews, Randomized Controlled Trial, Clinical Trial	2 +1 (oindexerad)
			3

ASSIA:

*)
DE= Kontrollerade ämnesord från ASSIA:s thesaurus
KW=Fritexttermer som söks samtidigt i Title (TI), Abstract (AB), Descriptor (DE), och Identifier (ID) fälten
FT = Fritextterm/er

Cochrane library:

*)
MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed, som även används i Cochrane library)
Explode = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade
This term only = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts
Qualifier = aspekt av ämnet
FT/TI, AB, KW = Fritextterm/er – sökning i fälten för titel, abstract, keywords

**)
CDSR = The Cochrane Database of Systematic Reviews
DARE = Database of Abstracts of Reviews of Effects
HTA = Health Technology Assessment Database
EED = NHS Economic Evaluation Database
Central = Cochrane Central Register of Controlled Trials

Ebsco-baserna:

*)
DE = Descriptor (fastställt ämnesord i databasen)
FT/default fält = fritextsökning i fälten för "all authors, all subjects, all keywords, all title info (including source title) and all abstracts"
FT/TI, AB = fritextsökning i fälten för titel och abstract
ZX = Methodology
+ = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

PubMed:

*)
MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed)
Exp = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade
NoExp = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts
MAJR = MeSH Major Topic (termen beskriver det huvudsakliga innehållet i artikeln)
OT = Other term: ämnesord (keyword) som oftast inte finns som MeSH-term Mostly
SB = PubMeds filter
för systematiska översikter (systematic[sb])
för alla MeSH-indexerade artiklar (medline[sb])
FT = Fritextterm/er
tiab= sökning i title- och abstractfälten

Rad: F07

Tillstånd: Kokainberoende med samtidig depression

Åtgärd: Antidepressiva läkemedel

Granskare: Jonas Berge

Tabellering av inkluderade studier

#	Författare, år	Studiedesign	Patientpopulation	Effektmått A: Andel som minskat kokainkonsumtionen med övriga antidepressiva läkemedel	Effektmått B: Andel som minskat kokainkonsumtionen med SSRI	Effektmått C: Dagar med kokainanvändning under sista studieveckan	Kommentar
1	Torrens et al, 2005	SÖ, sökt till maj 2004, 57 RCT, 1669 patienter. Metaanalys.	Metaanalyser baserade på 3 RCT (151 patienter), patientdata för denna grupp inte redovisad. Patienter med depression och kokainberoende.	K: Placebo I: SSRI eller övriga antidepressiva läkemedel	K: 14,3% (n=35) I: 29,2% (n = 48) OR = 2,32 (0,74-7,30) p = 0,15	K: 32,3% (n = 34) I: 20,6% (n = 34) OR = 0,54 (0,18-1,63) p = 0,27	
2	Afshar et al, 2012	RCT, 24 patienter, 12 veckor	Kokainberoende och depressivt tillstånd enl DSM-IV samt minst 12 på Hamilton rating scale for depression. 18-64 år, genomsnitt 45,6 år, 29,2% kvinnor.	K: Placebo (n = 13) I: Mirtazapin, 15 mg/d titreras upp till 45 mg/d på 9 dagar. (n = 11)			K: 1,6 I: 2,4 Skillnaden är inte signifikant

Summering av utfall från inkluderade studier

Effektmått	Antal deltagare (antal studier), samt referens #	Utfall/risk i kontrollgruppen	Absolut effekt/risk (K - I)	Relativ effekt/-riskreduktion ((K - I) / K)	Evidensstyrka	Kommentarer
A: Andel som minskat kokainkonsumtionen med övriga antidepressiva läkemedel	83 (2) #1	14,3%	-14,9 procentenheter	104%, OR = 2,32 (0,74-7,30) p = 0,15	Begränsat vetenskapligt underlag (++)	Evidensstyrkan avser avsaknad av effekt.
B: Andel som minskat kokainkonsumtionen med SSRI	68 (1) #1	32,3%	11,7 procentenheter	-36,2%, OR = 0,54 (0,18-1,63) p = 0,27	Begränsat vetenskapligt underlag (++)	Evidensstyrkan avser avsaknad av effekt.
C: Dagar med kokainanvändning under sista studieveckan	24 (1) #2	1,6	-0,8	Ej signifikant	Otillräckligt vetenskapligt underlag (+)	Evidensstyrkan avser avsaknad av effekt.

Evidensgradering enligt GRADE

Effektmåttet:	A: Andel som minskat kokainkonsumtionen med övriga antidepressiva läkemedel		
	Antal	Kommentarer	
Antal studier	2		
Antal personer	83		
Är studierna sammanfattade i SÖ	Ja		
		Utgångsvärde	Kommentarer
Studiedesign	RCT (++++)	++++	
	Observationsstudie (++)		
		Ange ev. avdrag	Kommentarer
Studiekvalitet	Inga begränsningar (ej avdrag)		Inga större problem med själva SÖ:n, bara mindre punkter (som att man inte har tagit ställning till rapporterings- och publiceringsbias och liknande). Det verkar som att man har använt siffror för per protocol-analys i metaanalysen, och ingen patientdata är beskriven för studierna.
	Vissa begränsningar (eventuellt avdrag)	X	
	Allvarliga begränsningar (-1)		
	Mycket allvarliga begränsningar (-2)		
Överförbarhet	Ingen osäkerhet (ej avdrag)		I en av studierna undersöker man en population av patienter som är i behandling med metadon eller buprenorfin på grund av opiatberoende, och som också är kokainmissbrukare. Ett ytterligare problem är att studiepopulationen är otillräckligt beskriven i SÖn, vilket gör överförbarheten oklar.
	Viss osäkerhet (eventuellt avdrag)	X	
	Osäkerhet (-1)		
	Påtaglig osäkerhet (-2)		
Överensstämmelse	Inga problem (ej avdrag)	X	
	Viss heterogenitet (eventuellt avdrag)		
	Bekymmersam heterogenitet (-1)		

Oprecisa data	Inga problem (ej avdrag)		Konfidensintervallet överlappar gräns för positiv effekt och negativ effekt
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Oprecisa data (-1)	X	
Publikations- och/eller rapporteringsbias	Inga problem (ej avdrag)		Diskuteras inte i SÖ:n
	Vissa problem (eventuellt avdrag)	X	
	Klar risk för publikationsbias (-1)		
Räcker summan av smärre brister till nedgradering?	Nej (inget avdrag)		
	Ja (-1)	X	
Övriga kommentarer			
		Ange ev. uppgradering	Kommentarer
Effektstorlek	Ej relevant		
	Stor effekt (RR < 0,5 > 2)		
	Mycket stor effekt (RR < 0,2 > 5)		
Övriga kommentarer			
Summering av evidensstyrka	Starkt (++++) Måttligt starkt (+++) Begränsat (++) eller Ofillräckligt (+) vetenskapligt underlag	++	

Effektmåttet	B: Andel som minskat kokainkonsumtionen med SSRI		
	Antal	Kommentarer	
Antal studier	1		
Antal personer	64		
Är studierna sammanfattade i SÖ	Ja		
		Utgångsvärde	Kommentarer
Studiedesign	RCT (++++)	++++	
	Observationsstudie (++)		
		Ange ev. avdrag	Kommentarer
Studiekvalitet	Inga begränsningar (ej avdrag)	X	Inga större problem med själva SÖ:n, bara mindre punkter (som att man inte har tagit ställning till rapporterings- och publikationsbias och liknande). Det verkar som att man har använt siffror för per protocol-analys i metaanalysen, och ingen patientdata är beskriven för studierna.
	Vissa begränsningar (eventuellt avdrag)		
	Allvarliga begränsningar (-1)		
	Mycket allvarliga begränsningar (-2)		
Överförbarhet	Ingen osäkerhet (ej avdrag)		Osäkerhet på grund

	Viss osäkerhet (eventuellt avdrag)	X	av att patientdata saknas. Litet antal patienter.
	Osäkerhet (-1)		
	Påtaglig osäkerhet (-2)		
Överensstämmelse	Inga problem (ej avdrag)	X	
	Viss heterogenitet (eventuellt avdrag)		
	Bekymmersam heterogenitet (-1)		
Oprecisa data	Inga problem (ej avdrag)		Konfidensintervallet överlappar gräns för positiv effekt och negativ effekt
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Oprecisa data (-1)	X	
Publikations- och/eller rapporteringsbias	Inga problem (ej avdrag)		Diskuteras inte i SÖ:n
	Vissa problem (eventuellt avdrag)	X	
	Klar risk för publikationsbias (-1)		
Räcker summan av smärre brister till nedgradering?	Nej (inget avdrag)		
	Ja (-1)	X	
Övriga kommentarer			
		Ange ev. uppgradering	Kommentarer
Effektstorlek	Ej relevant		
	Stor effekt (RR < 0,5 > 2)		
	Mycket stor effekt (RR < 0,2 > 5)		
Övriga kommentarer			
Summering av evidensstyrka	Starkt (++++) Måttligt starkt (+++) Begränsat (++) eller Otillräckligt (+) vetenskapligt underlag	++	

Effektmåttet	C: Dagar med kokainanvändning under sista studieveckan		
	Antal	Kommentarer	
Antal studier	1		
Antal personer	24		
Är studierna sammanfattade i SÖ	Ja		
		Utgångsvärde	Kommentarer
Studiedesign	RCT (++++)	++++	
	Observationsstudie (++)		
		Ange ev. avdrag	Kommentarer
Studiekvalitet	Inga begränsningar (ej avdrag)		Randomisering och allokering inte ens omnämnda, men däremot pratar de om "double-blinded" vilket ju indikerar att patienterna sannolikt är randomiserade.
	Vissa begränsningar (eventuellt avdrag)		
	Allvarliga begränsningar (-1)	X	
	Mycket allvarliga begränsningar (-2)		

			Någon mindre skillnad i baselinedata som man inte justerar för. Det mått som detta effektmått bygger på är undermåligt vilket egentligen inte nödvändigtvis är en brist i studiens kvalitet, men det är en brist i kvaliteten för detta effektmått.
Överförbarhet	Ingen osäkerhet (ej avdrag)		Mycket litet antal deltagare i studien
	Viss osäkerhet (eventuellt avdrag)		
	Osäkerhet (-1)	X	
	Påtaglig osäkerhet (-2)		
Överensstämmelse	Inga problem (ej avdrag)	-	
	Viss heterogenitet (eventuellt avdrag)		
	Bekymmersam heterogenitet (-1)		
Oprecisa data	Inga problem (ej avdrag)		Mkt få studiedeltagare. Konfidensintervall och p-värden är inte angivna, så det är något svårbedömt. Men med anledning av att studien är så liten och visar icke-signifikanta resultat, samt förhållandevis stora standardavvikelser, så bör data rimligen vara oprecisa.
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Oprecisa data (-1)	X	
Publikations- och/eller rapporteringsbias	Inga problem (ej avdrag)	X	Studieprotokoll publicerat på clinicaltrials.gov.
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Klar risk för publikationsbias (-1)		
Räcker summan av smärre brister till nedgradering?	Nej (inget avdrag)	X	
	Ja (-1)		
Övriga kommentarer			
		Ange ev. uppgradering	Kommentarer
Effektstorlek	Ej relevant	X	
	Stor effekt (RR < 0,5 > 2)		
	Mycket stor effekt (RR < 0,2 > 5)		
Övriga kommentarer			
Summering av evidensstyrka	Starkt (++++) Måttligt starkt (+++)	+	Den sammantagna bedömningen kan

	Begränsat (++) eller Otillräckligt (+) vetenskapligt underlag	synas hård, denna studie är helt och hållet otillräcklig för att <i>utesluta</i> att mirtazapin kan ha en positiv effekt på kokainanvändning. Hade man däremot sett en signifikant positiv effekt i denna studie hade omdömet i stället förmodligen blivit ++, baserat på att ett positivt resultat i en liten studie är ett mycket starkare resultat än ett negativt resultat i en liten studie vilket i det här sammanhanget yttrar sig som att "oprecisa data" inte hade räckt för avdrag i det fallet.
--	--	--

Litteratursökning

Databas: PubMed Databasleverantör: NLM Datum: 130614 Uppdaterad: 1400101 Ämne: Läkemedelsbehandling – missbruk vid samsjuklighet med psykiatrisk diagnos Sökning gjord av: Maja Kärrman Fredriksson På uppdrag av: Göran Nordström			
Söknr	Termtyp *)	Söktermer	Antal ref. **)
131.		"Alcoholism"[Mesh] OR Alcohol drinking[MeSH] OR alcohol-related disorders[MeSH]	127207
132.		((harmful[ti] OR hazardous[ti]) AND (alcohol*[ti] OR drink*[ti])) OR hazardous drinkers[tiab] OR hazardous drinking[tiab] OR (alcohol*[ti] OR drinker[ti] OR drinkers[ti] OR drinking[ti]) AND (abuse[ti] OR abuser[ti] OR addiction[ti] OR consum*[ti] OR depende*[ti] OR problem*[ti] OR habits[ti] OR hazardous[ti] OR harmful[ti] OR misuse[ti]) OR alcohol dependence[tiab] OR alcohol dependent[tiab] OR alcohol dependency[tiab] OR alcohol addiction[tiab] OR alcoholism[ti] OR chronic alcohol misuse[tiab] OR chronic excessive alcohol[tiab] OR chronic alcoholic[tiab] OR alcoholics[ti]	41291
133.		"Substance-Related Disorders"[Mesh:NoExp] OR "Amphetamine-Related Disorders"[Mesh] OR "Cocaine-Related Disorders"[Mesh] OR "Marijuana Abuse"[Mesh] OR "Opioid-Related Disorders"[Mesh] OR "Substance Abuse, Intravenous"[Mesh] OR "Substance Withdrawal Syndrome"[Mesh] OR "Street Drugs"[Mesh] OR "Cocaine"[Mesh] OR "Amphetamine"[Mesh] OR "Heroin"[Mesh] OR "Cannabis"[Mesh] OR	231880

		"Cannabinoids"[Mesh] OR "Benzodiazepines"[Mesh] OR "Catha"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Mesh] OR "Methamphetamine"[Mesh] OR "Dextroamphetamine"[Mesh] OR "Amphetamines"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Pharmacological Action] OR "Lysergic Acid Diethylamide"[Mesh]	
134.		"substance abuse"*[tiab] OR "substance use"[tiab] OR substance addiction[tiab] OR "drug use"*[tiab] OR drug usage[tiab] OR drug abuse*[tiab] OR drug addict*[tiab] OR addiction*[ti] OR drug depend*[ti] OR cocaine[ti] OR amphetamine[ti] OR heroin[ti] OR cannabis[ti] OR cannabinoid*[ti] OR benzodiazepine*[ti] OR catha[ti] OR khat[ti] OR hallucinogen*[ti] OR metamphetamin*[ti] OR hashish[ti] OR marijuana[ti] OR LSD[ti] OR MDMA[ti] OR ecstasy[ti] OR GHB[ti] OR LSD[ti] OR club drug*[ti] OR party drug*[ti] OR mescaline[ti]	133119
135.		1 OR 2 OR 3 OR 4	381909
136.		comorbid*[ti] OR concurrent[ti] OR co-occurring[ti] OR dual diagnosis[tiab] OR dual disorder*[ti]	20503
137.		co-occurring mental[tiab] OR co-occurring psychiatric*[tiab] OR co-occurring substance[tiab] OR comorbid substance*[tiab] OR concurrent mental[tiab] OR dual-disorder treatment[tiab] OR concurrent alcoholism[tiab]	1230
138.		((("Mental Disorders"[Mesh]) OR "Mentally Ill Persons"[Mesh]) AND "Substance-Related Disorders"[Mesh])) AND Comorbidity[Mesh]	7307
139.		6 OR 7 OR 8	26899
Läkemedelsbehandling			
140.		((pharmacologic*[ti] AND (treatment[ti] OR therapy[ti] OR intervention*[ti])) OR pharmacotherap*[tiab] OR drug therapy[tiab] OR drug treatment[tiab] OR pharmacological treatment[tiab] OR pharmacological therapy[tiab] OR pharmacological therapies[tiab] OR pharmacological intervention[tiab] OR pharmacological interventions[tiab] OR pharmacologic treatment[tiab] OR pharmacologic therapy[tiab] OR pharmacologic therapies[tiab] OR pharmacologic intervention[tiab] OR pharmacologic interventions[tiab])	94472
Läkemedel			
141.		olanzapine [Supplementary Concept] OR Risperidone[Mesh] OR "Clozapine/therapeutic use"[Mesh] OR "Lithium/therapeutic use"[Mesh] OR "aripiprazole" [Supplementary Concept] OR "quetiapine" [Supplementary Concept] OR "Valproic Acid/therapeutic use"[Mesh] OR "lamotrigine" [Supplementary Concept] OR "topiramate" [Supplementary Concept] OR "pregabalin" [Supplementary Concept] OR "Methylphenidate"[Mesh] OR "atomoxetine" [Supplementary Concept]	37739
142.		risperidone[tiab] OR risperdal[tiab] OR olanzapine[tiab] OR Zyprexa OR clozapine[tiab] OR lithium[tiab] OR aripiprazole[tiab] OR quetiapine[tiab] OR Valproic acid[tiab] OR valproate[tiab] OR topamax[tiab] OR topiramate[tiab] OR Lyrica[tiab] OR pregabalin[tiab] OR methylphenidate[tiab] OR atomoxetine[tiab] OR Strattera[tiab]	61152
Läkemedelsgrupper			

143.		(((((("Antidepressive Agents"[Mesh]) OR "Antidepressive Agents" [Pharmacological Action]) OR "Antidepressive Agents, Second-Generation" [Pharmacological Action]) OR "Antidepressive Agents, Tricyclic" [Pharmacological Action]) OR "Serotonin Uptake Inhibitors"[Mesh]) OR "Serotonin Uptake Inhibitors" [Pharmacological Action] OR Antipsychotic Agents[MeSH] OR Antipsychotic Agents [Pharmacological Action])	227696
144.		((antipsychotic[tiab] OR anti psychotic[tiab]) AND (therapy[tiab] OR therapies[tiab] OR pharmacotherapy[tiab] OR pharmacotherapies[tiab] OR treatment[tiab] OR medication[tiab])) OR antipsychotic*[tiab] OR antiepileptics[tiab] OR anticonvulsants[tiab] OR noradrenaline uptake inhibitor[tiab] OR noradrenaline uptake OR quetiapine[tiab] OR inhibitors[tiab] OR noradrenaline reuptake inhibitor[tiab] OR noradrenaline reuptake inhibitors[tiab] OR SSRI[tiab] OR SNRI[tiab] OR antidepressant[tiab] OR antidepressants[tiab] OR antidepressive[tiab]	381368
145.		11 OR 12 OR 13 OR 14	658758
146.		5 AND 9 AND 15	1101
147.		Filters: English, Systematic Reviews, Meta analysis	62
148.		Filters: English, Reviews	247
149.		Filters: English, Randomized controlled trial	128

*)

MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed)

Exp = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

NoExp = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts

MAJR = MeSH Major Topic (termen beskriver det huvudsakliga innehållet i artikeln)

FT = Fritextterm/er

tiab= sökning i title- och abstractfälten

**)

De fetmarkerade referenserna finns nedspårade

Söksträng: (((((((((pharmacologic*[ti] AND (treatment[ti] OR therapy[ti] OR intervention*[ti])) OR pharmacotherap*[tiab] OR drug therapy[tiab] OR drug treatment[tiab] OR pharmacological treatment[tiab] OR pharmacological therapy[tiab] OR pharmacological therapies[tiab] OR pharmacological intervention[tiab] OR pharmacological interventions[tiab] OR pharmacologic treatment[tiab] OR pharmacologic therapy[tiab] OR pharmacologic therapies[tiab] OR pharmacologic intervention[tiab] OR pharmacologic interventions[tiab])) OR (olanzapine[Supplementary Concept] OR Risperidone[Mesh] OR "Clozapine/therapeutic use"[Mesh] OR "Lithium/therapeutic use"[Mesh] OR "aripiprazole"[Supplementary Concept] OR "quetiapine"[Supplementary Concept] OR "Valproic Acid/therapeutic use"[Mesh] OR "lamotrigine"[Supplementary Concept] OR "topiramate"[Supplementary Concept] OR "pregabalin"[Supplementary Concept] OR "Methylphenidate"[Mesh] OR "atomoxetine"[Supplementary Concept])) OR (risperidone[tiab] OR risperdal[tiab] OR olanzapine[tiab] OR Zyprexa OR clozapine[tiab] OR lithium[tiab] OR aripiprazole[tiab] OR quetiapine[tiab] OR Valproic acid[tiab] OR valproate[tiab] OR topamax[tiab] OR topiramate[tiab] OR Lyrica[tiab] OR pregabalin[tiab])) OR ((((((("Antidepressive Agents"[Mesh]) OR "Antidepressive Agents" [Pharmacological Action]) OR "Antidepressive Agents, Second-Generation" [Pharmacological Action]) OR "Antidepressive Agents, Tricyclic" [Pharmacological Action]) OR "Serotonin Uptake Inhibitors"[Mesh]) OR "Serotonin Uptake Inhibitors" [Pharmacological Action] OR Antipsychotic Agents[MeSH] OR Antipsychotic Agents [Pharmacological Action])) OR (((antipsychotic[tiab] OR anti psychotic[tiab]) AND (therapy[tiab] OR therapies[tiab] OR pharmacotherapy[tiab] OR pharmacotherapies[tiab] OR treatment[tiab] OR medication[tiab])) OR antipsychotic*[tiab] OR antiepileptics[tiab] OR anticonvulsants[tiab] OR noradrenaline uptake inhibitor[tiab] OR noradrenaline uptake OR quetiapine[tiab] OR inhibitors[tiab] OR noradrenaline reuptake inhibitor[tiab] OR noradrenaline reuptake inhibitors[tiab] OR SSRI[tiab] OR SNRI[tiab] OR antidepressant[tiab] OR antidepressants[tiab] OR antidepressive[tiab])) AND (((((comorbid*[ti] OR concurrent[ti] OR co-occurring[ti] OR dual diagnosis[tiab] OR dual disorder*[ti])) OR (co-occurring mental[tiab] OR co-occurring psychiatric*[tiab] OR co-occurring substance[tiab] OR comorbid substance*[tiab] OR concurrent mental[tiab] OR dual-disorder treatment[tiab] OR concurrent alcoholism[tiab])) OR (((("Mental Disorders"[Mesh]) OR "Mentally Ill Persons"[Mesh]) AND "Substance-Related Disorders"[Mesh])) AND Comorbidity[Mesh])) AND (((("Alcoholism"[Mesh] OR Alcohol drinking[MeSH] OR alcohol-related disorders[MeSH])) OR (((harmful[ti] OR hazardous[ti]) AND (alcohol*[ti] OR drink*[ti])) OR hazardous drinkers[tiab] OR hazardous drinking[tiab] OR (alcohol*[ti] OR drinker[ti] OR drinkers[ti] OR drinking[ti]) AND (abuse[ti] OR abuser[ti] OR addiction[ti] OR consum*[ti] OR depende*[ti] OR problem*[ti] OR habits[ti] OR hazardous[ti] OR harmful[ti] OR misuse[ti]) OR alcohol dependence[tiab] OR alcohol dependent[tiab] OR alcohol dependency[tiab] OR alcohol addiction[tiab] OR alcoholism[ti] OR chronic alcohol misuse[tiab] OR chronic excessive alcohol[tiab] OR chronic alcoholic[tiab] OR alcoholics[ti])) OR

("Substance-Related Disorders"[Mesh:noexp] OR "Amphetamine-Related Disorders"[Mesh] OR "Cocaine-Related Disorders"[Mesh] OR "Marijuana Abuse"[Mesh] OR "Opioid-Related Disorders"[Mesh] OR "Substance Abuse, Intravenous"[Mesh] OR "Substance Withdrawal Syndrome"[Mesh] OR "Street Drugs"[Mesh] OR "Cocaine"[Mesh] OR "Amphetamine"[Mesh] OR "Heroin"[Mesh] OR "Cannabis"[Mesh] OR "Cannabinoids"[Mesh] OR "Benzodiazepines"[Mesh] OR "Catha"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Mesh] OR "Methamphetamine"[Mesh] OR "Dextroamphetamine"[Mesh] OR "Amphetamines"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Pharmacological Action] OR "Lysergic Acid Diethylamide"[Mesh])) OR (substance abuse*[tiab] OR substance use[tiab] OR substance addiction[tiab] OR drug use*[tiab] OR drug usage[tiab] OR drug abuse*[tiab] OR drug addict*[tiab] OR addiction*[ti] OR drug depend*[ti] OR cocaine[ti] OR amphetamine[ti] OR heroin[ti] OR cannabis[ti] OR cannabinoid*[ti] OR benzodiazepine*[ti] OR catha[ti] OR khat[ti] OR hallucinogen*[ti] OR metamphetamin*[ti] OR hashish[ti] OR marijuana[ti] OR LSD[ti] OR MDMA[ti] OR ecstasy[ti] OR GHB[ti] OR LSD[ti] OR club drug*[ti] OR party drug*[ti] OR mescaline[ti]))

Databas: Cochrane Library Databasleverantör: NLM Datum: 2013-06-14 Uppdaterad: 140101 Ämne: Läkemedelsbehandling – missbruk vid samsjuklighet med psykiatrisk diagnos Sökning gjord av: Maja Kärrman Fredriksson På uppdrag av: Göran Nordström			
Söknr	Termtyp *)	Söktermer	Antal ref. **)
109.	MeSH	MeSH descriptor: [Alcoholism] explode all trees OR MeSH descriptor: [Alcohol Drinking] explode all trees OR MeSH descriptor: [Alcohol-Related Disorders] explode all trees	CDSR:43 DARE:155 Central:4264 HTA:53
110.	FT	((harmful or hazardous) and (alcohol* or drink*)):ti or "hazardous drinkers" or "hazardous drinking" or "alcohol dependence" or "alcohol dependent" or "alcohol dependency" or "alcohol addiction" or alcoholism or "chronic alcohol misuse" or "chronic excessive alcohol" or "chronic alcoholic" or alcoholics:ti,ab,kw or ((alcohol* or drinker or drinkers or drinking) and (abuse or abuser or addiction or consum* or depende* or problem* or habits or hazardous or harmful or misuse)):ti	CDSR:69 DARE:129 Central:5475 HTA:40
111.	MeSH	MeSH descriptor: [Substance-Related Disorders] this term only OR MeSH descriptor: [Amphetamine-Related Disorders] explode all trees OR MeSH descriptor: [Cocaine-Related Disorders] explode all trees OR MeSH descriptor: [Marijuana Abuse] explode all trees OR MeSH descriptor: [Opioid-Related Disorders] explode all trees OR MeSH descriptor: [Substance Abuse, Intravenous] explode all trees OR MeSH descriptor: [Substance Withdrawal Syndrome] explode all trees OR MeSH descriptor: [Street Drugs] explode all trees OR MeSH descriptor: [Cocaine] explode all trees OR MeSH descriptor: [Heroin] explode all trees OR	CDSR:142 DARE:346 Central:13238 HTA:99

		<p>MeSH descriptor: [Cannabis] explode all trees OR</p> <p>MeSH descriptor: [Cannabinoids] explode all trees OR</p> <p>MeSH descriptor: [Benzodiazepines] explode all trees OR</p> <p>MeSH descriptor: [Catha] explode all trees OR</p> <p>MeSH descriptor: [Hallucinogens] explode all trees OR</p> <p>MeSH descriptor: [Methamphetamine] explode all trees OR</p> <p>MeSH descriptor: [Dextroamphetamine] explode all trees OR</p> <p>MeSH descriptor: [Amphetamines] explode all trees OR</p> <p>MeSH descriptor: [Lysergic Acid Diethylamide] explode all trees</p>	
112.	FT	"substance abuse" or "substance abuser" or "substance abusers" or "substance use" or "substance addiction" or "drug use" or "drug user" or "drug users" or "drug usage" or "drug abuse" or "drug abuser" or "drug abusers" or "drug addict" or "drug addicts" or "drug dependent" or "drug dependency" or "drug depending":ti,ab,kw or addict* or cocaine or amphetamine or heroin or cannabis or cannabinoid* or benzodiazepine* or catha or khat or hallucinogen* or metamphetamin* or hashish or marijuana or LSD or MDMA or ecstasy or GHB or "club drugs" or "club drug" or "party drug" or "party drugs" or mescaline:ti	CDSR:259 DARE:171 Central:9346 HTA:63
113.		1 OR 2 OR 3 OR 4	CDSR:387 DARE:503 Central: 23824 HTA:148
114.	FT	comorbid* or concurrent or "co-occurring" or "dual diagnosis" or "dual disorder" or "dual disorders":ti	CDSR:10 DARE:31 Central:1721 HTA:5
115.	FT	"co-occurring mental" or "co-occurring psychiatric" or "co-occurring substance" or "comorbid substance" or "concurrent mental" or "dual-disorder treatment" or "concurrent alcoholism":ti,ab,kw	CDSR:1 DARE:3 Central:101 HTA:0
116.	MeSH	<p>MeSH descriptor: [Mental Disorders] explode all trees OR</p> <p>MeSH descriptor: [Mentally Ill Persons] explode all trees</p>	CDSR:559 DARE:2265 Central: 34728 HTA:677
117.	MeSH	<p>MeSH descriptor: [Substance-Related Disorders] explode all trees AND</p> <p>MeSH descriptor: [Comorbidity] explode all trees</p>	CDSR: 0 DARE:13 Central:334 HTA:0
118.		8 AND 9	CDSR:0 DARE:11 Central:323 HTA:0
119.		6 OR 7 OR 10	CDSR:10

			DARE:37 Central:2000 HTA:3
120.	FT	((pharmacologic*) and (treatment or therapy or intervention*)):ti OR pharmacotherap* or "drug therapy" or "drug treatment" or "pharmacological treatment" or "pharmacological therapy" or "pharmacological therapies" or "pharmacological intervention" or "pharmacological interventions" or "pharmacologic treatment" or "pharmacologic therapy" or "pharmacologic therapies" or "pharmacologic intervention" or "pharmacologic interventions":ti,ab,kw	CDSR:758 DARE:925 Central: 64996 HTA:175
121.	MeSH	MeSH descriptor: [Risperidone] explode all trees OR MeSH descriptor: [Clozapine] explode all trees and with qualifiers: [Therapeutic use - TU] OR MeSH descriptor: [Lithium] explode all trees and with qualifiers: [Therapeutic use - TU] OR MeSH descriptor: [Valproic Acid] explode all trees and with qualifiers: [Therapeutic use - TU] OR MeSH descriptor: [Methylphenidate] explode all trees	CDSR: 56 DARE: 126 Central: 2557 HTA: 12
122.	FT	risperidone or risperdal or olanzapine or Zyprexa or clozapine or lithium or aripiprazole or quetiapine or "Valproic acid" or valproate or topamax or topiramate or Lyrica or pregabalin or methylphenidate or atomoxetine or Strattera:ti,ab,kw	CDSR: 151 DARE: 203 Central: 8309 HTA: 48
123.	MeSH	MeSH descriptor: [Serotonin Uptake Inhibitors] explode all trees OR MeSH descriptor: [Antipsychotic Agents] explode all trees OR MeSH descriptor: [Antidepressive Agents] explode all trees	CDSR: 225 DARE:703 Central:7920 HTA:123
124.	FT	((antipsychotic or "anti psychotic") and (therapy or therapies or pharmacotherap* or treatment or medication)):ti,ab,kw or antipsychotic* or antiepileptics or anticonvulsants or "noradrenaline uptake inhibitor" or "noradrenaline uptake" or quetiapine or inhibitors or "noradrenaline reuptake inhibitor" or "noradrenaline reuptake inhibitors" or SSRI or SNRI or antidepressant* or antidepressive:ti,ab,kw	CDSR:758 DARE:2003 Central: 44078 HTA: 492
125.		12 OR 13 OR 14 OR 15 OR 16	CDSR: 1355 DARE: 2690 Central: 103348 HTA: 652
126.		5 AND 11 AND 17	CDSR:2 DARE:8 Central:161 HTA:0

*)

MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed, som även används i Cochrane library)

Explode = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

This term only = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts

Qualifier = aspekt av ämnet

FT/TI, AB, KW = Fritextterm/er – sökning i fälten för titel, abstract, keywords

**)

CDSR = The Cochrane Database of Systematic Reviews

DARE = Database of Abstracts of Reviews of Effects

HTA = Health Technology Assessment Database

Central = Cochrane Central Register of Controlled Trials

Rad: F08

Tillstånd: Kokainberoende med samtidig adhd

Åtgärd: Metylfendiat

Granskare: Jonas Berge

Tabellering av inkluderade studier

#	Författare, år	Studiedesign	Patientpopulation	Beskrivning av behandling i kontroll- & interventionsgrupp/erna	Effektmått A: Längsta kontinuerliga nykterhet (dagar)	Effektmått B: Andel negativa urinprov	Effektmått C: Andel veckor med positiva urinprov	Effektmått D: Andel individer som har två konsekutiva nyktra veckor	Effektmått E: Andel positiva urinprov över tid	Övrigt
1	Schubiner et al, 2002	RCT, 48 patienter, 12 veckor	Kokainberoende och ADHD enligt DSM-IV. 18-55 år, genomsnitt 37,1 år, 90% män.	K: Placebo (n = 24) I: Metylfendiat, 30 mg/d inledningsvis, titrerat till 90 mg/d. Fördelet på 3 doser (n = 24)	K: 5,17 I: 5,17 Inte signifikant	K: 42% I: 50% Inte signifikant				Båda studierna redovisar sina resultat på ett sådant sätt som gör det svårt att föra in i tabellen på sedvanligt sätt.
2	Levin et al, 2007	RCT, 106 patienter, 14 veckor	Kokainberoende och ADHD enligt DSM-IV. 18-60 år, genomsnitt 37 år, 83% män.	K: Placebo (n = 53) I: Metylfendiat, 10 mg/d inledningsvis, titrerat till 60 mg/d. Fördelet på 2 doser (n = 53)			K: ca 70% I: ca 70% Inte signifikant	K: 17% I: 15% Inte signifikant	K: ökar över tid (siffror ej angivna, presenteras i diagram) I: minskar över tid (se ovan) p = 0,001	

Summering av utfall från inkluderade studier

Effektmått	Antal deltagare (antal studier), samt referens #	Utfall/risk i kontrollgruppen	Absolut effekt/risk (K - I)	Relativ effekt/-riskreduktion ((K - I) / K)	Evidensstyrka	Kommentarer
A: Längsta kontinuerliga nykterhet (dagar)	48 (1) #1	5,17	0	0, inte signifikant	Otillräckligt vetenskapligt underlag (+)	Evidensstyrkan avser avsaknad av effekt
B: Andel negativa urinprov	48 (1) #1	42%	8 procentenheter	19%, inte signifikant	Otillräckligt vetenskapligt underlag (+)	Evidensstyrkan avser avsaknad av effekt
C: Andel veckor med positiva urinprov	106 (1) #2	70%	0	0, inte signifikant	Otillräckligt vetenskapligt underlag (+)	Evidensstyrkan avser avsaknad av effekt
D: Andel individer som har två konsekutiva nyktra veckor	106 (1) #2	15	-2 procentenheter	-13%, inte signifikant	Otillräckligt vetenskapligt underlag (+)	Evidensstyrkan avser avsaknad av effekt
E: Andel positiva urinprov över tid	106 (1) #2	Ökar över tid	Minskar över tid	p = 0,001	Begränsat vetenskapligt underlag (++)	

Evidensgradering enligt GRADE

Effektmåttet:	A: Längsta kontinuerliga nykterhet (dagar)		
	Antal	Kommentarer	
Antal studier	1		
Antal personer	48		
Är studierna sammanfattade i SÖ			
		Utgångsvärde	Kommentarer
Studiedesign	RCT (++++)	++++	
	Observationsstudie (++)		
		Ange ev. avdrag	Kommentarer
Studiekvalitet	Inga begränsningar (ej avdrag)		Kraftig stratifiering användes vid randomiseringen
	Vissa begränsningar (eventuellt avdrag)	X	
	Allvarliga begränsningar (-1)		
	Mycket allvarliga begränsningar (-2)		
Överförbarhet	Ingen osäkerhet (ej avdrag)		
	Viss osäkerhet (eventuellt avdrag)		
	Osäkerhet (-1)	X	
	Påtaglig osäkerhet (-2)		
Överensstämmelse	Inga problem (ej avdrag)	-	
	Viss heterogenitet (eventuellt avdrag)		
	Bekymmersam heterogenitet (-1)		
Oprecisa data	Inga problem (ej avdrag)		Konfidensintervall och p-värden uppges inte, därför svårt. Sannolikt problem med oprecisa data pga avsaknad av signifikant positiv effekt samt få patienter i studien.
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Oprecisa data (-1)	X	
Publikations- och/eller rapporteringsbias	Inga problem (ej avdrag)		Inget forskningsprotokoll publicerat på förhand.
	Vissa problem (eventuellt avdrag)	X	
	Klar risk för publikationsbias (-1)		
Räcker summan av smärre brister till nedgradering?	Nej (inget avdrag)		Enligt min bedömning räcker det till eftersom ett negativt resultat är mycket mindre starkt än ett positivt, särskilt i en så här liten studie.
	Ja (-1)	X	
Övriga kommentarer			
		Ange ev. uppgradering	Kommentarer
Effektstorlek	Ej relevant		
	Stor effekt (RR < 0,5 > 2)		

	Mycket stor effekt (RR< 0,2 > 5)		
Övriga kommentarer			
Summering av evidensstyrka	Starkt (++++) Måttligt starkt (+++) Begränsat (++) eller Otillräckligt (+) vetenskapligt underlag	+	

Effektmåttet	B: Andel negativa urinprov		
	Antal	Kommentarer	
Antal studier	1		
Antal personer	48		
Är studierna sammanfattade i SÖ			
		Utgångsvärde	Kommentarer
Studiedesign	RCT (++++)	++++	
	Observationsstudie (++)		
		Ange ev. avdrag	Kommentarer
Studiekvalitet	Inga begränsningar (ej avdrag)		Kraftig stratifiering användes vid randomiseringen.
	Vissa begränsningar (eventuellt avdrag)	X	
	Allvarliga begränsningar (-1)		
	Mycket allvarliga begränsningar (-2)		
Överförbarhet	Ingen osäkerhet (ej avdrag)		
	Viss osäkerhet (eventuellt avdrag)		
	Osäkerhet (-1)	X	
	Påtaglig osäkerhet (-2)		
Överensstämmelse	Inga problem (ej avdrag)	-	
	Viss heterogenitet (eventuellt avdrag)		
	Bekymmersam heterogenitet (-1)		
Oprecisa data	Inga problem (ej avdrag)		Konfidensintervall och p-värden uppges inte, därför svårt. Sannolikt problem med oprecisa data pga avsaknad av signifikant positiv effekt samt få patienter i studien.
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Oprecisa data (-1)	X	
Publikations- och/eller rapporteringsbias	Inga problem (ej avdrag)		Inget forskningsprotokoll publicerat på förhand.
	Vissa problem (eventuellt avdrag)	X	
	Klar risk för publikationsbias (-1)		
Räcker summan av smärre brister till nedgradering?	Nej (inget avdrag)		Enligt min bedömning räcker det till eftersom ett negativt resultat är mycket mindre starkt än ett positivt,
	Ja (-1)	X	

			särskilt i en så här liten studie.
Övriga kommentarer			
		Ange ev. uppgradering	Kommentarer
Effektstorlek	Ej relevant		
	Stor effekt (RR < 0,5 > 2)		
	Mycket stor effekt (RR < 0,2 > 5)		
Övriga kommentarer			
Summering av evidensstyrka	Starkt (++++) Måttligt starkt (+++) Begränsat (++) eller Otilräckligt (+) vetenskapligt underlag	+	

Effektmåttet:	C: Andel veckor med positiva urinprov		
	Antal	Kommentarer	
Antal studier	1		
Antal personer	106		
Är studierna sammanfattade i SÖ			
		Utgångsvärde	Kommentarer
Studiedesign	RCT (++++)	++++	
	Observationsstudie (++)		
		Ange ev. avdrag	Kommentarer
Studiekvalitet	Inga begränsningar (ej avdrag)		Randomisering och allocation concealment otillräckligt beskrivna. ITT-analys.
	Vissa begränsningar (eventuellt avdrag)	X	
	Allvarliga begränsningar (-1)		
	Mycket allvarliga begränsningar (-2)		
Överförbarhet	Ingen osäkerhet (ej avdrag)		Studiedeltagarna får KBT som tillägg till psykofarmaka.
	Viss osäkerhet (eventuellt avdrag)		
	Osäkerhet (-1)	X	
	Påtaglig osäkerhet (-2)		
Överensstämmelse	Inga problem (ej avdrag)	-	
	Viss heterogenitet (eventuellt avdrag)		
	Bekymmersam heterogenitet (-1)		
Oprecisa data	Inga problem (ej avdrag)		Konfidensintervall och p-värden uppges inte, därför svårt. Sannolikt problem med oprecisa data pga avsaknad av signifikant positiv effekt samt få patienter i studien.
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Oprecisa data (-1)	X	
Publikations- och/eller rapporte-	Inga problem (ej avdrag)	X	
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		

ringsbias	Klar risk för publikationsbias (-1)		
Räcker summan av smärre brister till nedgradering?	Nej (inget avdrag)		Enligt min bedömning räcker det till eftersom ett negativt resultat är mycket mindre starkt än ett positivt, särskilt i en så här liten studie.
	Ja (-1)	X	
Övriga kommentarer			
		Ange ev. uppgradering	Kommentarer
Effektstorlek	Ej relevant		
	Stor effekt (RR < 0,5 > 2)		
	Mycket stor effekt (RR < 0,2 > 5)		
Övriga kommentarer			
Summering av evidensstyrka	Starkt (++++) Måttligt starkt (+++) Begränsat (++) eller Otillräckligt (+) vetenskapligt underlag	+	

Effektmåttet	D: Andel individer som haft två konsekutiva nyktra veckor		
	Antal	Kommentarer	
Antal studier	1		
Antal personer	106		
År studierna sammanfattade i SÖ			
		Utgångsvärde	Kommentarer
Studiedesign	RCT (++++)	++++	
	Observationsstudie (++)		
		Ange ev. avdrag	Kommentarer
Studiekvalitet	Inga begränsningar (ej avdrag)	X	Randomisering och allocation concealment otillräckligt beskrivna. ITT-analys.
	Vissa begränsningar (eventuellt avdrag)		
	Allvarliga begränsningar (-1)		
	Mycket allvarliga begränsningar (-2)		
Överförbarhet	Ingen osäkerhet (ej avdrag)	X	Studiedeltagarna får KBT som tillägg till psykofarmaka.
	Viss osäkerhet (eventuellt avdrag)		
	Osäkerhet (-1)		
	Påtaglig osäkerhet (-2)		
Överensstämmelse	Inga problem (ej avdrag)	-	
	Viss heterogenitet (eventuellt avdrag)		
	Bekymmersam heterogenitet (-1)		
Oprecisa data	Inga problem (ej avdrag)	X	Konfidensintervall och p-värden uppges inte, därför svårt. Sannolikt pro-
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Oprecisa data (-1)		

			blem med oprecisa data pga avsaknad av signifikant positiv effekt samt få patienter i studien.
Publikations- och/eller rapporteringsbias	Inga problem (ej avdrag)	X	
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Klar risk för publikationsbias (-1)		
Räcker summan av smärre brister till nedgradering?	Nej (inget avdrag)		Enligt min bedömning räcker det till eftersom ett negativt resultat är mycket mindre starkt än ett positivt, särskilt i en så här liten studie.
	Ja (-1)	X	
Övriga kommentarer			
		Ange ev. uppgradering	Kommentarer
Effektstorlek	Ej relevant		
	Stor effekt (RR < 0,5 > 2)		
	Mycket stor effekt (RR < 0,2 > 5)		
Övriga kommentarer			
Summering av evidensstyrka	Starkt (++++) Måttligt starkt (+++) Begränsat (++) eller Otillräckligt (+) vetenskapligt underlag	+	

Effektmåttet	E: Andel positiva urinprov över tid		
	Antal	Kommentarer	
Antal studier	1		
Antal personer	106		
Är studierna sammanfattade i SÖ			
		Utgångsvärde	Kommentarer
Studiedesign	RCT (++++)	++++	
	Observationsstudie (++)		
		Ange ev. avdrag	Kommentarer
Studiekvalitet	Inga begränsningar (ej avdrag)	X	Randomisering och allocation concealment otillräckligt beskrivna. ITT-analys.
	Vissa begränsningar (eventuellt avdrag)		
	Allvarliga begränsningar (-1)		
	Mycket allvarliga begränsningar (-2)		
Överförbarhet	Ingen osäkerhet (ej avdrag)	X	Studiedeltagarna får KBT som tillägg till psykofarmaka.
	Viss osäkerhet (eventuellt avdrag)		
	Osäkerhet (-1)		
	Påtaglig osäkerhet (-2)		

Överensstämmelse	Inga problem (ej avdrag)	-	
	Viss heterogenitet (eventuellt avdrag)		
	Bekymmersam heterogenitet (-1)		
Oprecisa data	Inga problem (ej avdrag)		Konfidensintervall och p-värden uppges inte, därför svårt att bedöma. Relativt få deltagare
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Oprecisa data (-1)	X	
Publikations- och/eller rapporteringsbias	Inga problem (ej avdrag)	X	
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Klar risk för publikationsbias (-1)		
Räcker summan av smärre brister till nedgradering?	Nej (inget avdrag)	X	
	Ja (-1)		
Övriga kommentarer			
		Ange ev. uppgradering	Kommentarer
Effektstorlek	Ej relevant		
	Stor effekt (RR < 0,5 > 2)		
	Mycket stor effekt (RR < 0,2 > 5)		
Övriga kommentarer			
Summering av evidensstyrka	Starkt (++++) Måttligt starkt (+++) Begränsat (++) eller Otillräckligt (+) vetenskapligt underlag	++	

Litteratursökning

Databas: PubMed Databasleverantör: NLM Datum: 130614 Uppdaterad: 1400101 Ämne: Läkemedelsbehandling – missbruk vid samsjuklighet med psykiatrisk diagnos Sökning gjord av: Maja Kärrman Fredriksson På uppdrag av: Göran Nordström			
Söknr	Termtyp *)	Söktermer	Antal ref. **)
150.		"Alcoholism"[Mesh] OR Alcohol drinking[MeSH] OR alcohol-related disorders[MeSH]	127207
151.		((harmful[ti] OR hazardous[ti]) AND (alcohol*[ti] OR drink*[ti])) OR hazardous drinkers[tiab] OR hazardous drinking[tiab] OR (alcohol*[ti] OR drinker[ti] OR drinkers[ti] OR drinking[ti]) AND (abuse[ti] OR abuser[ti] OR addiction[ti] OR consum*[ti] OR depende*[ti] OR problem*[ti] OR habits[ti] OR hazardous[ti] OR harmful[ti] OR misuse[ti]) OR alcohol dependence[tiab] OR alcohol dependent[tiab] OR alcohol dependency[tiab] OR alcohol addiction[tiab] OR alcoholism[ti] OR chronic alcohol misuse[tiab] OR chronic excessive alcohol[tiab] OR chronic alcoholic[tiab] OR alcoholics[ti]	41291
152.		"Substance-Related Disorders"[Mesh:NoExp] OR "Amphetamine-Related Disorders"[Mesh] OR "Cocaine-Related Disorders"[Mesh] OR "Marijuana Abuse"[Mesh] OR "Opioid-Related Disorders"[Mesh] OR "Substance Abuse, Intravenous"[Mesh] OR "Substance Withdrawal Syndrome"[Mesh] OR "Street Drugs"[Mesh] OR "Cocaine"[Mesh] OR "Amphetamine"[Mesh] OR "Heroin"[Mesh] OR "Cannabis"[Mesh] OR "Cannabinoids"[Mesh] OR "Benzodiazepines"[Mesh] OR "Catha"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Mesh] OR "Methamphetamine"[Mesh] OR "Dextroamphetamine"[Mesh] OR "Amphetamines"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Pharmacological Action] OR "Lysergic Acid Diethylamide"[Mesh]	231880
153.		"substance abuse*[tiab] OR "substance use"[tiab] OR substance addiction[tiab] OR "drug use*[tiab] OR drug usage[tiab] OR drug abuse*[tiab] OR drug addict*[tiab] OR addiction*[ti] OR drug depend*[ti] OR cocaine[ti] OR amphetamine[ti] OR heroin[ti] OR cannabis[ti] OR cannabinoid*[ti] OR benzodiazepine*[ti] OR catha[ti] OR khat[ti] OR hallucinogen*[ti] OR metamphetamin*[ti] OR hashish[ti] OR marijuana[ti] OR LSD[ti] OR MDMA[ti] OR ecstasy[ti] OR GHB[ti] OR LSD[ti] OR club drug*[ti] OR party drug*[ti] OR mescaline[ti]	133119
154.		1 OR 2 OR 3 OR 4	381909
155.		comorbid*[ti] OR concurrent[ti] OR co-occurring[ti] OR dual diagnosis[tiab] OR dual disorder*[ti]	20503
156.		co-occurring mental[tiab] OR co-occurring psychiatric*[tiab] OR co-occurring substance[tiab] OR comorbid substance*[tiab] OR concurrent mental[tiab] OR dual-disorder treatment[tiab] OR concurrent alcoholism[tiab]	1230
157.		((("Mental Disorders"[Mesh]) OR "Mentally Ill Persons"[Mesh]) AND "Substance-Related Disorders"[Mesh])) AND Comorbidity[Mesh]	7307
158.		6 OR 7 OR 8	26899

Läkemedelsbehandling			
159.		((pharmacologic*[ti] AND (treatment[ti] OR therapy[ti] OR intervention*[ti])) OR pharmacotherapy*[tiab] OR drug therapy[tiab] OR drug treatment[tiab] OR pharmacological treatment[tiab] OR pharmacological therapy[tiab] OR pharmacological therapies[tiab] OR pharmacological intervention[tiab] OR pharmacological interventions[tiab] OR pharmacologic treatment[tiab] OR pharmacologic therapy[tiab] OR pharmacologic therapies[tiab] OR pharmacologic intervention[tiab] OR pharmacologic interventions[tiab])	94472
Läkemedel			
160.		olanzapine [Supplementary Concept] OR Risperidone[Mesh] OR "Clozapine/therapeutic use"[Mesh] OR "Lithium/therapeutic use"[Mesh] OR "aripiprazole" [Supplementary Concept] OR "quetiapine" [Supplementary Concept] OR "Valproic Acid/therapeutic use"[Mesh] OR "lamotrigine" [Supplementary Concept] OR "topiramate" [Supplementary Concept] OR "pregabalin" [Supplementary Concept] OR "Methylphenidate"[Mesh] OR "atomoxetine" [Supplementary Concept]	37739
161.		risperidone[tiab] OR risperdal[tiab] OR olanzapine[tiab] OR Zyprexa OR clozapine[tiab] OR lithium[tiab] OR aripiprazole[tiab] OR quetiapine[tiab] OR Valproic acid[tiab] OR valproate[tiab] OR topamax[tiab] OR topiramate[tiab] OR Lyrica[tiab] OR pregabalin[tiab] OR methylphenidate[tiab] OR atomoxetine[tiab] OR Strattera[tiab]	61152
Läkemedelsgrupper			
162.		(((((("Antidepressive Agents"[Mesh]) OR "Antidepressive Agents" [Pharmacological Action]) OR "Antidepressive Agents, Second-Generation" [Pharmacological Action]) OR "Antidepressive Agents, Tricyclic" [Pharmacological Action]) OR "Serotonin Uptake Inhibitors"[Mesh]) OR "Serotonin Uptake Inhibitors" [Pharmacological Action] OR Antipsychotic Agents[MeSH] OR Antipsychotic Agents [Pharmacological Action])	227696
163.		((antipsychotic[tiab] OR anti psychotic[tiab]) AND (therapy[tiab] OR therapies[tiab] OR pharmacotherapy[tiab] OR pharmacotherapies[tiab] OR treatment[tiab] OR medication[tiab])) OR antipsychotic*[tiab] OR antiepileptics[tiab] OR anticonvulsants[tiab] OR noradrenaline uptake inhibitor[tiab] OR noradrenaline uptake OR quetiapine[tiab] OR inhibitors[tiab] OR noradrenaline reuptake inhibitor[tiab] OR noradrenaline reuptake inhibitors[tiab] OR SSRI[tiab] OR SNRI[tiab] OR antidepressant[tiab] OR antidepressants[tiab] OR antidepressive[tiab]	381368
164.		11 OR 12 OR 13 OR 14	658758
165.		5 AND 9 AND 15	1101
166.		Filters: English, Systematic Reviews, Meta analysis	62
167.		Filters: English, Reviews	247
168.		Filters: English, Randomized controlled trial	128

*)

MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed)

Exp = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

NoExp = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts

MAJR = MeSH Major Topic (termen beskriver det huvudsakliga innehållet i artikeln)

FT = Fritextterm/er

tiab= sökning i title- och abstractfälten

**)

De fetmarkerade referenserna finns nedsparde

Söksträng: (((((((((pharmacologic*[ti] AND (treatment[ti] OR therapy[ti] OR intervention*[ti])) OR pharmacotherap*[tiab] OR drug therapy[tiab] OR drug treatment[tiab] OR pharmacological treatment[tiab] OR pharmacological therapy[tiab] OR pharmacological therapies[tiab] OR pharmacological intervention[tiab] OR pharmacological interventions[tiab] OR pharmacologic treatment[tiab] OR pharmacologic therapy[tiab] OR pharmacologic therapies[tiab] OR pharmacologic intervention[tiab] OR pharmacologic interventions[tiab])) OR (olanzapine[Supplementary Concept] OR Risperidone[Mesh] OR "Clozapine/therapeutic use"[Mesh] OR "Lithium/therapeutic use"[Mesh] OR "aripiprazole"[Supplementary Concept] OR "quetiapine"[Supplementary Concept] OR "Valproic Acid/therapeutic use"[Mesh] OR "lamotrigine"[Supplementary Concept] OR "topiramate"[Supplementary Concept] OR "pregabalin"[Supplementary Concept] OR "Methylphenidate"[Mesh] OR "atomoxetine"[Supplementary Concept])) OR (risperidone[tiab] OR risperdal[tiab] OR olanzapine[tiab] OR Zyprexa OR clozapine[tiab] OR lithium[tiab] OR aripiprazole[tiab] OR quetiapine[tiab] OR Valproic acid[tiab] OR valproate[tiab] OR topamax[tiab] OR topiramate[tiab] OR Lyrica[tiab] OR pregabalin[tiab])) OR (((("Antidepressive Agents"[Mesh]) OR "Antidepressive Agents"[Pharmacological Action]) OR "Antidepressive Agents, Second-Generation"[Pharmacological Action]) OR "Antidepressive Agents, Tricyclic"[Pharmacological Action]) OR "Serotonin Uptake Inhibitors"[Mesh] OR "Serotonin Uptake Inhibitors"[Pharmacological Action] OR Antipsychotic Agents[MeSH] OR Antipsychotic Agents[Pharmacological Action]) OR ((antipsychotic[tiab] OR anti psychotic[tiab]) AND (therapy[tiab] OR therapies[tiab] OR pharmacotherapy[tiab] OR pharmacotherapies[tiab] OR treatment[tiab] OR medication[tiab])) OR antipsychotic*[tiab] OR antiepiletics[tiab] OR anticonvulsants[tiab] OR noradrenaline uptake inhibitor[tiab] OR noradrenaline uptake OR quetiapine[tiab] OR inhibitors[tiab] OR noradrenaline reuptake inhibitor[tiab] OR noradrenaline reuptake inhibitors[tiab] OR SSRI[tiab] OR SNRI[tiab] OR antidepressant[tiab] OR antidepressants[tiab] OR antidepressive[tiab])) AND (((((comorbid*[ti] OR concurrent[ti] OR co-occurring[ti] OR dual diagnosis[tiab] OR dual disorder*[ti])) OR (co-occurring mental[tiab] OR co-occurring psychiatric*[tiab] OR co-occurring substance[tiab] OR comorbid substance*[tiab] OR concurrent mental[tiab] OR dual-disorder treatment[tiab] OR concurrent alcoholism[tiab])) OR (((("Mental Disorders"[Mesh]) OR "Mentally Ill Persons"[Mesh]) AND "Substance-Related Disorders"[Mesh])) AND Comorbidity[Mesh])) AND (((("Alcoholism"[Mesh] OR Alcohol drinking[MeSH] OR alcohol-related disorders[MeSH]) OR ((harmful[ti] OR hazardous[ti]) AND (alcohol*[ti] OR drink*[ti])) OR hazardous drinkers[tiab] OR hazardous drinking[tiab] OR (alcohol*[ti] OR drinker[ti] OR drinkers[ti] OR drinking[ti]) AND (abuse[ti] OR abuser[ti] OR addiction[ti] OR consum*[ti] OR depende*[ti] OR problem*[ti] OR habits[ti] OR hazardous[ti] OR harmful[ti] OR misuse[ti]) OR alcohol dependence[tiab] OR alcohol dependent[tiab] OR alcohol dependency[tiab] OR alcohol addiction[tiab] OR alcoholism[ti] OR chronic alcohol misuse[tiab] OR chronic excessive alcohol[tiab] OR chronic alcoholic[tiab] OR alcoholics[ti])) OR ("Substance-Related Disorders"[Mesh:noexp] OR "Amphetamine-Related Disorders"[Mesh] OR "Cocaine-Related Disorders"[Mesh] OR "Marijuana Abuse"[Mesh] OR "Opioid-Related Disorders"[Mesh] OR "Substance Abuse, Intravenous"[Mesh] OR "Substance Withdrawal Syndrome"[Mesh] OR "Street Drugs"[Mesh] OR "Cocaine"[Mesh] OR "Amphetamine"[Mesh] OR "Heroin"[Mesh] OR "Cannabis"[Mesh] OR "Cannabinoids"[Mesh] OR "Benzodiazepines"[Mesh] OR "Catha"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Mesh] OR "Methamphetamine"[Mesh] OR "Dextroamphetamine"[Mesh] OR "Amphetamines"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Pharmacological Action] OR "Lysergic Acid Diethylamide"[Mesh])) OR (substance abuse*[tiab] OR substance use[tiab] OR substance addiction[tiab] OR drug use*[tiab] OR drug usage[tiab] OR drug abuse*[tiab] OR drug addict*[tiab] OR addiction*[ti] OR drug depend*[ti] OR cocaine[ti] OR amphetamine[ti] OR heroin[ti] OR cannabis[ti] OR cannabinoid*[ti] OR benzodiazepine*[ti] OR catha[ti] OR khat[ti] OR hallucinogen*[ti] OR metamphetamin*[ti] OR hashish[ti] OR marijuana[ti] OR LSD[ti] OR MDMA[ti] OR ecstasy[ti] OR GHB[ti] OR LSD[ti] OR club drug*[ti] OR party drug*[ti] OR mescaline[ti]))))

Databas: Cochrane Library **Databasleverantör:** NLM **Datum:** 2013-06-14 **Uppdaterad:** 1400101

Ämne: Läkemedelsbehandling – missbruk vid samsjuklighet med psykiatrisk diagnos

Sökning gjord av: Maja Kärrman Fredriksson

På uppdrag av: Göran Nordström

Söknr	Termtyp *)	Söktermer	Antal ref. **)
127.	MeSH	MeSH descriptor: [Alcoholism] explode all trees OR MeSH descriptor: [Alcohol Drinking] explode all trees OR MeSH descriptor: [Alcohol-Related Disorders] explode all trees	CDSR:43 DARE:155 Central:4264 HTA:53
128.	FT	((harmful or hazardous) and (alcohol* or drink*)):ti or "hazardous drinkers" or "hazardous drinking" or "alcohol dependence" or "alcohol dependent" or "alcohol dependency" or "alcohol addiction" or alcoholism or "chronic alcohol misuse" or "chronic	CDSR:69 DARE:129 Central:5475 HTA:40

		excessive alcohol" or "chronic alcoholic" or alcoholics:ti,ab,kw or ((alcohol* or drinker or drinkers or drinking) and (abuse or abuser or addiction or consum* or depende* or problem* or habits or hazardous or harmful or misuse)):ti	
129.	MeSH	<p>MeSH descriptor: [Substance-Related Disorders] this term only</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Amphetamine-Related Disorders] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Cocaine-Related Disorders] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Marijuana Abuse] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Opioid-Related Disorders] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Substance Abuse, Intravenous] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Substance Withdrawal Syndrome] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Street Drugs] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Cocaine] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Heroin] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Cannabis] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Cannabinoids] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Benzodiazepines] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Catha] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Hallucinogens] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Methamphetamine] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Dextroamphetamine] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Amphetamines] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Lysergic Acid Diethylamide] explode all trees</p>	<p>CDSR:142</p> <p>DARE:346</p> <p>Central:13238</p> <p>HTA:99</p>
130.	FT	"substance abuse" or "substance abuser" or "substance abusers" or "substance use" or "substance addiction" or "drug use" or "drug user" or "drug users" or "drug usage" or "drug abuse" or "drug abuser" or "drug abusers" or "drug addict" or "drug addicts" or "drug dependent" or "drug dependency" or "drug depending":ti,ab,kw or addict* or cocaine or amphetamine or heroin or cannabis or cannabinoid* or benzodiazepine* or catha or khat or hallucinogen* or metamphetamin*	<p>CDSR:259</p> <p>DARE:171</p> <p>Central:9346</p> <p>HTA:63</p>

		or hashish or marijuana or LSD or MDMA or ecstasy or GHB or "club drugs" or "club drug" or "party drug" or "party drugs" or mescaline:ti	
131.		1 OR 2 OR 3 OR 4	CDSR:387 DARE:503 Central: 23824 HTA:148
132.	FT	comorbid* or concurrent or "co-occurring" or "dual diagnosis" or "dual disorder" or "dual disorders":ti	CDSR:10 DARE:31 Central:1721 HTA:5
133.	FT	"co-occurring mental" or "co-occurring psychiatric" or "co-occurring substance" or "comorbid substance" or "concurrent mental" or "dual-disorder treatment" or "concurrent alcoholism":ti,ab,kw	CDSR:1 DARE:3 Central:101 HTA:0
134.	MeSH	MeSH descriptor: [Mental Disorders] explode all trees OR MeSH descriptor: [Mentally Ill Persons] explode all trees	CDSR:559 DARE:2265 Central: 34728 HTA:677
135.	MeSH	MeSH descriptor: [Substance-Related Disorders] explode all trees AND MeSH descriptor: [Comorbidity] explode all trees	CDSR: 0 DARE:13 Central:334 HTA:0
136.		8 AND 9	CDSR:0 DARE:11 Central:323 HTA:0
137.		6 OR 7 OR 10	CDSR:10 DARE:37 Central:2000 HTA:3
138.	FT	((pharmacologic*) and (treatment or therapy or intervention*)):ti OR pharmacotherap* or "drug therapy" or "drug treatment" or "pharmacological treatment" or "pharmacological therapy" or "pharmacological therapies" or "pharmacological intervention" or "pharmacological interventions" or "pharmacologic treatment" or "pharmacologic therapy" or "pharmacologic therapies" or "pharmacologic intervention" or "pharmacologic interventions":ti,ab,kw	CDSR:758 DARE:925 Central: 64996 HTA:175
139.	MeSH	MeSH descriptor: [Risperidone] explode all trees OR MeSH descriptor: [Clozapine] explode all trees and with qualifiers: [Therapeutic use - TU] OR MeSH descriptor: [Lithium] explode all trees and with qualifiers: [Therapeutic use - TU] OR MeSH descriptor: [Valproic Acid] explode all trees and with qualifiers: [Therapeutic use - TU] OR MeSH descriptor: [Methylphenidate] explode all trees	CDSR: 56 DARE: 126 Central: 2557 HTA: 12
140.	FT	risperidone or risperdal or olanzapine or Zyprexa or clozapine or lithium or aripiprazole or quetiapine or "Valproic acid" or valproate or topamax or topiramate or Lyrica or pregabalin or	CDSR: 151 DARE: 203 Central:

		methylphenidate or atomoxetine or Strattera:ti,ab,kw	8309 HTA: 48
141.	MeSH	MeSH descriptor: [Serotonin Uptake Inhibitors] explode all trees OR MeSH descriptor: [Antipsychotic Agents] explode all trees OR MeSH descriptor: [Antidepressive Agents] explode all trees	CDSR: 225 DARE:703 Central:7920 HTA:123
142.	FT	((antipsychotic or "anti psychotic") and (therapy or therapies or pharmacotherap* or treatment or medication)):ti,ab,kw or antipsychotic* or antiepiletics or anticonvulsants or "noradrenaline uptake inhibitor" or "noradrenaline uptake" or quetiapine or inhibitors or "noradrenaline reuptake inhibitor" or "noradrenaline reuptake inhibitors" or SSRI or SNRI or antidepressant* or antidepressive:ti,ab,kw	CDSR:758 DARE:2003 Central: 44078 HTA: 492
143.		12 OR 13 OR 14 OR 15 OR 16	CDSR: 1355 DARE: 2690 Central: 103348 HTA: 652
144.		5 AND 11 AND 17	CDSR: 2 DARE: 8 Central: 161 HTA:0

*)

MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed, som även används i Cochrane library)

Explode = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

This term only = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts

Qualifier = aspekt av ämnet

FT/TI, AB, KW = Fritextterm/er – sökning i fälten för titel, abstract, keywords

**)

CDSR = The Cochrane Database of Systematic Reviews

DARE = Database of Abstracts of Reviews of Effects

HTA = Health Technology Assessment Database

Central = Cochrane Central Register of Controlled Trials

**)

De fetmarkerade referenserna finns nedspårade

Rad: F09

Tillstånd: Opioidberoende med samtidig depression

Åtgärd: Antidepressiva läkemedel

Granskare: Jonas Berge

Tabellering av inkluderade studier

#	Författare, år	Studiedesign	Patientpopulation	Beskrivning av behandling i kontroll- & interventionsgrupp/erna	Effektmått A: Andel som minskat opiatkonsumtionen med övriga antidepressiva läkemedel	Effektmått B: Andel som minskat opiatkonsumtionen med SSRI eller övriga antidepressiva läkemedel	Övrigt
1	Torrens et al, 2005	SÖ, sökt till maj 2004, 57 RCT, 1669 patienter. Metaanalys.	Subgruppsmetaanalys baserad på 3 RCT (211 patienter), patientdata för denna grupp inte redovisad. Patienter med depression och opiatberoende.	K: Placebo I: SSRI eller övriga antidepressiva läkemedel	K: 13,8% (n = 58) I: 28,3% (n = 60) OR = 3,65 (1,1-12,16) p = 0,03	K: 30,0% (n = 90) I: 48,3% (n = 89) OR = 2,27 (0,39-13,2) p = 0,36	

Summering av utfall från inkluderade studier

Effektmått	Antal deltagare (antal studier), samt referens #	Utfall/risk i kontrollgruppen	Absolut effekt/risk (K - I)	Relativ effekt/-riskreduktion ((K - I) / K)	Evidensstyrka	Kommentarer
A: Andel som minskat opiatkonsumtionen med övriga	108 (2) #1	13,8%	14,5 procentenheter	105%, OR = 3,65 (1,1-12,16)	Begränsat vetenskapligt underlag (++)	Andel som minskat opiatkonsumtionen med övriga antidepressiva

antidepressiva läkemedel				p = 0,03		pressiva läkemedel
B: Andel som minskat opiatkonsumtionen med SSRI eller övriga antidepressiva läkemedel	179 (2) #1	30,0%	18,3 procentenheter	61%, OR = 2,27 (0,39-13,2) p = 0,36	Otillräckligt vetenskapligt underlag (+)	Andel som minskat opiatkonsumtionen med SSRI eller övriga antidepressiva läkemedel

Evidensgradering enligt GRADE

Effektmåttet:	A: Andel som minskat opiatkonsumtionen med övriga antidepressiva läkemedel		
	Antal	Kommentarer	
Antal studier	2		
Antal personer	108		
Är studierna sammanfattade i SÖ	Ja		
		Utgångsvärde	Kommentarer
Studiedesign	RCT (++++)	++++	
	Observationsstudie (++)		
		Ange ev. avdrag	Kommentarer
Studiekvalitet	Inga begränsningar (ej avdrag)		Inga större problem med själva SÖ:n, bara mindre punkter (som att man inte har tagit ställning till rapporterings- och publikationsbias och liknande). Däremot hittar de 7 RCT för antidepressiva läkemedel hos opiatberoende varav endast en visar en positiv effekt. De uppger, utan närmare förklaring, att bara två av studierna går att inkludera i metaanalysen och den studien som visar effekt är en av de två. Detta, tillsammans med brister i den andra studien som ligger till grund för detta effektmått (inga diagnostiska kriterier används, endast 4 veckors studieperiod) gör att jag tycker detta motiverar två poängs avdrag.
	Vissa begränsningar (eventuellt avdrag)		
	Allvarliga begränsningar (-1)		
	Mycket allvarliga begränsningar (-2)	X	
Överförbarhet	Ingen osäkerhet (ej avdrag)		Patientdata dåligt beskrivet i SÖ:n.
	Viss osäkerhet (eventuellt avdrag)	X	
	Osäkerhet (-1)		
	Påtaglig osäkerhet (-2)		
Överensstämmelse	Inga problem (ej avdrag)	X	
	Viss heterogenitet (eventuellt avdrag)		
	Bekymmersam heterogenitet (-1)		
Oprecisa data	Inga problem (ej avdrag)	X	
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		

	Oprecisa data (-1)		
Publikations- och/eller rapporteringsbias	Inga problem (ej avdrag)		Diskuteras inte i SÖ:n
	Vissa problem (eventuellt avdrag)	X	
	Klar risk för publikationsbias (-1)		
Räcker summan av smärre brister till nedgradering?	Nej (inget avdrag)	X	
	Ja (-1)		
Övriga kommentarer			
		Ange ev. uppgradering	Kommentarer
Effektstorlek	Ej relevant		
	Stor effekt (RR < 0,5 > 2)		
	Mycket stor effekt (RR < 0,2 > 5)		
Övriga kommentarer			
Summering av evidensstyrka	Starkt (++++) Måttligt starkt (+++) Begränsat (++) eller Otillräckligt (+) vetenskapligt underlag	++	

Effektmåttet	B: Andel som minskat opiatkonsumtionen med SSRI eller övriga antidepressiva läkemedel		
	Antal	Kommentarer	
Antal studier	2		
Antal personer	179		
Är studierna sammanfattade i SÖ	Ja		
		Utgångsvärde	Kommentarer
Studiedesign	RCT (++++)	++++	
	Observationsstudie (++)		
		Ange ev. avdrag	Kommentarer
Studiekvalitet	Inga begränsningar (ej avdrag)	X	Inga större problem med själva SÖ:n, bara mindre punkter (som att man inte har tagit ställning till rapporterings- och publikationsbias och liknande). Däremot hittar de 7 RCT för antidepressiva läkemedel hos opiatberoende varav endast en visar en positiv effekt. De uppger, utan närmare förklaring, att bara två av studier-
	Vissa begränsningar (eventuellt avdrag)		
	Allvarliga begränsningar (-1)		
	Mycket allvarliga begränsningar (-2)		

			na går att inkludera i metaanalysen och den studien som visar effekt är en av de två. Detta, tillsammans med brister i den andra studien som ligger till grund för detta effektmått (inga diagnostiska kriterier används, endast 4 veckors studieperiod) gör att jag tycker detta motiverar två poängs avdrag.
Överförbarhet	Ingen osäkerhet (ej avdrag)		Patientdata dåligt beskrivet i SÖ:n.
	Viss osäkerhet (eventuellt avdrag)	X	
	Osäkerhet (-1)		
	Påtaglig osäkerhet (-2)		
Överensstämmelse	Inga problem (ej avdrag)		Heterogenitet 86%
	Viss heterogenitet (eventuellt avdrag)	X	
	Bekymmersam heterogenitet (-1)		
Oprecisa data	Inga problem (ej avdrag)		KI överlappar gräns för ingen effekt
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Oprecisa data (-1)	X	
Publikations- och/eller rapporteringsbias	Inga problem (ej avdrag)		Diskuteras inte i SÖ:n
	Vissa problem (eventuellt avdrag)	X	
	Klar risk för publikationsbias (-1)		
Räcker summan av smärre brister till nedgradering?	Nej (inget avdrag)	X	
	Ja (-1)		
Övriga kommentarer			
		Ange ev. uppgradering	Kommentarer
Effektstorlek	Ej relevant		
	Stor effekt (RR < 0,5 > 2)		
	Mycket stor effekt (RR < 0,2 > 5)		
Övriga kommentarer			
Summering av evidensstyrka	Starkt (++++) Måttligt starkt (+++) Begränsat (++) eller Otillräckligt (+) vetenskapligt underlag	+	

Litteratursökning

Databas: PubMed Databasleverantör: NLM Datum: 130614 Uppdaterad: 1400101 Ämne: Läkemedelsbehandling – missbruk vid samsjuklighet med psykiatrisk diagnos Sökning gjord av: Maja Kärrman Fredriksson På uppdrag av: Göran Nordström			
Söknr	Termtyp *)	Söktermer	Antal ref. **)
169.		"Alcoholism"[Mesh] OR Alcohol drinking[MeSH] OR alcohol-related disorders[MeSH]	127207
170.		((harmful[ti] OR hazardous[ti]) AND (alcohol*[ti] OR drink*[ti])) OR hazardous drinkers[tiab] OR hazardous drinking[tiab] OR (alcohol*[ti] OR drinker[ti] OR drinkers[ti] OR drinking[ti]) AND (abuse[ti] OR abuser[ti] OR addiction[ti] OR consum*[ti] OR depende*[ti] OR problem*[ti] OR habits[ti] OR hazardous[ti] OR harmful[ti] OR misuse[ti]) OR alcohol dependence[tiab] OR alcohol dependent[tiab] OR alcohol dependency[tiab] OR alcohol addiction[tiab] OR alcoholism[ti] OR chronic alcohol misuse[tiab] OR chronic excessive alcohol[tiab] OR chronic alcoholic[tiab] OR alcoholics[ti]	41291
171.		"Substance-Related Disorders"[Mesh:NoExp] OR "Amphetamine-Related Disorders"[Mesh] OR "Cocaine-Related Disorders"[Mesh] OR "Marijuana Abuse"[Mesh] OR "Opioid-Related Disorders"[Mesh] OR "Substance Abuse, Intravenous"[Mesh] OR "Substance Withdrawal Syndrome"[Mesh] OR "Street Drugs"[Mesh] OR "Cocaine"[Mesh] OR "Amphetamine"[Mesh] OR "Heroin"[Mesh] OR "Cannabis"[Mesh] OR "Cannabinoids"[Mesh] OR "Benzodiazepines"[Mesh] OR "Catha"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Mesh] OR "Methamphetamine"[Mesh] OR "Dextroamphetamine"[Mesh] OR "Amphetamines"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Pharmacological Action] OR "Lysergic Acid Diethylamide"[Mesh]	231880
172.		"substance abuse*[tiab] OR "substance use"[tiab] OR substance addiction[tiab] OR "drug use*[tiab] OR drug usage[tiab] OR drug abuse*[tiab] OR drug addict*[tiab] OR addiction*[ti] OR drug depend*[ti] OR cocaine[ti] OR amphetamine[ti] OR heroin[ti] OR cannabis[ti] OR cannabinoid*[ti] OR benzodiazepine*[ti] OR catha[ti] OR khat[ti] OR hallucinogen*[ti] OR metamphetamin*[ti] OR hashish[ti] OR marijuana[ti] OR LSD[ti] OR MDMA[ti] OR ecstasy[ti] OR GHB[ti] OR LSD[ti] OR club drug*[ti] OR party drug*[ti] OR mescaline[ti]	133119
173.		1 OR 2 OR 3 OR 4	381909
174.		comorbid*[ti] OR concurrent[ti] OR co-occurring[ti] OR dual diagnosis[tiab] OR dual disorder*[ti]	20503
175.		co-occurring mental[tiab] OR co-occurring psychiatric*[tiab] OR co-occurring substance[tiab] OR comorbid substance*[tiab] OR concurrent mental[tiab] OR dual-disorder treatment[tiab] OR concurrent alcoholism[tiab]	1230
176.		((("Mental Disorders"[Mesh]) OR "Mentally Ill Persons"[Mesh]) AND "Substance-Related Disorders"[Mesh]) AND Comorbidity[Mesh]	7307
177.		6 OR 7 OR 8	26899
Läkemedelsbehandling			

178.		((pharmacologic*[ti] AND (treatment[ti] OR therapy[ti] OR intervention*[ti])) OR pharmacotherap*[tiab] OR drug therapy[tiab] OR drug treatment[tiab] OR pharmacological treatment[tiab] OR pharmacological therapy[tiab] OR pharmacological therapies[tiab] OR pharmacological intervention[tiab] OR pharmacological interventions[tiab] OR pharmacologic treatment[tiab] OR pharmacologic therapy[tiab] OR pharmacologic therapies[tiab] OR pharmacologic intervention[tiab] OR pharmacologic interventions[tiab])	94472
Läkemedel			
179.		olanzapine [Supplementary Concept] OR Risperidone[Mesh] OR "Clozapine/therapeutic use"[Mesh] OR "Lithium/therapeutic use"[Mesh] OR "aripiprazole" [Supplementary Concept] OR "quetiapine" [Supplementary Concept] OR "Valproic Acid/therapeutic use"[Mesh] OR "lamotrigine" [Supplementary Concept] OR "topiramate" [Supplementary Concept] OR "pregabalin" [Supplementary Concept] OR "Methylphenidate"[Mesh] OR "atomoxetine" [Supplementary Concept]	37739
180.		risperidone[tiab] OR risperdal[tiab] OR olanzapine[tiab] OR Zyprexa OR clozapine[tiab] OR lithium[tiab] OR aripiprazole[tiab] OR quetiapine[tiab] OR Valproic acid[tiab] OR valproate[tiab] OR topamax[tiab] OR topiramate[tiab] OR Lyrica[tiab] OR pregabalin[tiab] OR methylphenidate[tiab] OR atomoxetine[tiab] OR Strattera[tiab]	61152
Läkemedelsgrupper			
181.		(((((("Antidepressive Agents"[Mesh]) OR "Antidepressive Agents" [Pharmacological Action]) OR "Antidepressive Agents, Second-Generation" [Pharmacological Action]) OR "Antidepressive Agents, Tricyclic" [Pharmacological Action]) OR "Serotonin Uptake Inhibitors"[Mesh]) OR "Serotonin Uptake Inhibitors" [Pharmacological Action] OR Antipsychotic Agents[MeSH] OR Antipsychotic Agents [Pharmacological Action])	227696
182.		((antipsychotic[tiab] OR anti psychotic[tiab]) AND (therapy[tiab] OR therapies[tiab] OR pharmacotherapy[tiab] OR pharmacotherapies[tiab] OR treatment[tiab] OR medication[tiab])) OR antipsychotic*[tiab] OR antiepileptics[tiab] OR anticonvulsants[tiab] OR noradrenaline uptake inhibitor[tiab] OR noradrenaline uptake OR quetiapine[tiab] OR inhibitors[tiab] OR noradrenaline reuptake inhibitor[tiab] OR noradrenaline reuptake inhibitors[tiab] OR SSRI[tiab] OR SNRI[tiab] OR antidepressant[tiab] OR antidepressants[tiab] OR antidepressive[tiab]	381368
183.		11 OR 12 OR 13 OR 14	658758
184.		5 AND 9 AND 15	1101
185.		Filters: English, Systematic Reviews, Meta analysis	62
186.		Filters: English, Reviews	247
187.		Filters: English, Randomized controlled trial	128

*)

MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed)

Exp = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

NoExp = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts

MAJR = MeSH Major Topic (termen beskriver det huvudsakliga innehållet i artikeln)

FT = Fritextterm/er

tiab= sökning i title- och abstractfälten

**))

De fetmarkerade referenserna finns nedspårade

Söksträng: (((((((((pharmacologic*[ti] AND (treatment[ti] OR therapy[ti] OR intervention*[ti])) OR pharmacotherap*[tiab] OR drug therapy[tiab] OR drug treatment[tiab] OR pharmacological treatment[tiab] OR pharmacological therapy[tiab] OR pharmacological therapies[tiab] OR pharmacological intervention[tiab] OR pharmacological interventions[tiab] OR pharmacologic treatment[tiab] OR pharmacologic therapy[tiab] OR pharmacologic therapies[tiab] OR pharmacologic intervention[tiab] OR pharmacologic interventions[tiab])) OR (olanzapine[Supplementary Concept] OR Risperidone[Mesh] OR "Clozapine/therapeutic use"[Mesh] OR "Lithium/therapeutic use"[Mesh] OR "aripiprazole"[Supplementary Concept] OR "quetiapine"[Supplementary Concept] OR "Valproic Acid/therapeutic use"[Mesh] OR "lamotrigine"[Supplementary Concept] OR "topiramate"[Supplementary Concept] OR "pregabalin"[Supplementary Concept] OR "Methylphenidate"[Mesh] OR "atomoxetine"[Supplementary Concept])) OR (risperidone[tiab] OR risperdal[tiab] OR olanzapine[tiab] OR Zyprexa OR clozapine[tiab] OR lithium[tiab] OR aripiprazole[tiab] OR quetiapine[tiab] OR Valproic acid[tiab] OR valproate[tiab] OR topamax[tiab] OR topiramate[tiab] OR Lyrica[tiab] OR pregabalin[tiab])) OR (((("Antidepressive Agents"[Mesh]) OR "Antidepressive Agents"[Pharmacological Action]) OR "Antidepressive Agents, Second-Generation"[Pharmacological Action]) OR "Antidepressive Agents, Tricyclic"[Pharmacological Action]) OR "Serotonin Uptake Inhibitors"[Mesh] OR "Serotonin Uptake Inhibitors"[Pharmacological Action]) OR "Antipsychotic Agents[MeSH] OR Antipsychotic Agents[Pharmacological Action]) OR (((antipsychotic[tiab] OR anti psychotic[tiab]) AND (therapy[tiab] OR therapies[tiab] OR pharmacotherapy[tiab] OR pharmacotherapies[tiab] OR treatment[tiab] OR medication[tiab])) OR antipsychotic*[tiab] OR antiepileptics[tiab] OR anticonvulsants[tiab] OR noradrenaline uptake inhibitor[tiab] OR noradrenaline uptake OR quetiapine[tiab] OR inhibitors[tiab] OR noradrenaline reuptake inhibitor[tiab] OR noradrenaline reuptake inhibitors[tiab] OR SSRI[tiab] OR SNRI[tiab] OR antidepressant[tiab] OR antidepressants[tiab] OR antidepressive[tiab])) AND (((((comorbid*[ti] OR concurrent[ti] OR co-occurring[ti] OR dual diagnosis[tiab] OR dual disorder*[ti])) OR (co-occurring mental[tiab] OR co-occurring psychiatric*[tiab] OR co-occurring substance[tiab] OR comorbid substance*[tiab] OR concurrent mental[tiab] OR dual-disorder treatment[tiab] OR concurrent alcoholism[tiab])) OR (((("Mental Disorders"[Mesh]) OR "Mentally Ill Persons"[Mesh]) AND "Substance-Related Disorders"[Mesh])) AND Comorbidity[Mesh])) AND (((("Alcoholism"[Mesh] OR Alcohol drinking[MeSH] OR alcohol-related disorders[MeSH]) OR ((harmful[ti] OR hazardous[ti]) AND (alcohol*[ti] OR drink*[ti])) OR hazardous drinkers[tiab] OR hazardous drinking[tiab] OR (alcohol*[ti] OR drinker[ti] OR drinkers[ti] OR drinking[ti]) AND (abuse[ti] OR abuser[ti] OR addiction[ti] OR consum*[ti] OR depende*[ti] OR problem*[ti] OR habits[ti] OR hazardous[ti] OR harmful[ti] OR misuse[ti]) OR alcohol dependence[tiab] OR alcohol dependent[tiab] OR alcohol dependency[tiab] OR alcohol addiction[tiab] OR alcoholism[ti] OR chronic alcohol misuse[tiab] OR chronic excessive alcohol[tiab] OR chronic alcoholic[tiab] OR alcoholics[ti])) OR ("Substance-Related Disorders"[Mesh:noexp] OR "Amphetamine-Related Disorders"[Mesh] OR "Cocaine-Related Disorders"[Mesh] OR "Marijuana Abuse"[Mesh] OR "Opioid-Related Disorders"[Mesh] OR "Substance Abuse, Intravenous"[Mesh] OR "Substance Withdrawal Syndrome"[Mesh] OR "Street Drugs"[Mesh] OR "Cocaine"[Mesh] OR "Amphetamine"[Mesh] OR "Heroin"[Mesh] OR "Cannabis"[Mesh] OR "Cannabinoids"[Mesh] OR "Benzodiazepines"[Mesh] OR "Catha"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Mesh] OR "Methamphetamine"[Mesh] OR "Dextroamphetamine"[Mesh] OR "Amphetamines"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Pharmacological Action] OR "Lysergic Acid Diethylamide"[Mesh])) OR (substance abuse*[tiab] OR substance use[tiab] OR substance addiction[tiab] OR drug use*[tiab] OR drug usage[tiab] OR drug abuse*[tiab] OR drug addict*[tiab] OR addiction*[ti] OR drug depend*[ti] OR cocaine[ti] OR amphetamine[ti] OR heroin[ti] OR cannabis[ti] OR cannabinoid*[ti] OR benzodiazepine*[ti] OR catha[ti] OR khat[ti] OR hallucinogen*[ti] OR metamphetamin*[ti] OR hashish[ti] OR marijuana[ti] OR LSD[ti] OR MDMA[ti] OR ecstasy[ti] OR GHB[ti] OR LSD[ti] OR club drug*[ti] OR party drug*[ti] OR mescaline[ti]))))

Databas: Cochrane Library Databasleverantör: NLM Datum: 2013-06-14 Uppdaterad: 1400101			
Ämne: Läkemedelsbehandling – missbruk vid samsjuklighet med psykiatrisk diagnos			
Sökning gjord av: Maja Kärrman Fredriksson			
På uppdrag av: Göran Nordström			
Söknr	Termtyp *)	Söktermer	Antal ref. **)
145.	MeSH	MeSH descriptor: [Alcoholism] explode all trees OR MeSH descriptor: [Alcohol Drinking] explode all trees OR MeSH descriptor: [Alcohol-Related Disorders] explode all trees	CDSR:43 DARE:155 Central:4264 HTA:53
146.	FT	((harmful or hazardous) and (alcohol* or drink*)):ti or "hazardous drinkers" or "hazardous drinking" or "alcohol dependence" or "alcohol dependent" or "alcohol dependency" or "alcohol addiction" or alcoholism or "chronic alcohol misuse" or "chronic excessive alcohol" or "chronic alcoholic" or	CDSR:69 DARE:129 Central:5475 HTA:40

		alcoholics:ti,ab,kw or ((alcohol* or drinker or drinkers or drinking) and (abuse or abuser or addiction or consum* or depende* or problem* or habits or hazardous or harmful or misuse)):ti	
147.	MeSH	<p>MeSH descriptor: [Substance-Related Disorders] this term only</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Amphetamine-Related Disorders] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Cocaine-Related Disorders] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Marijuana Abuse] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Opioid-Related Disorders] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Substance Abuse, Intravenous] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Substance Withdrawal Syndrome] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Street Drugs] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Cocaine] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Heroin] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Cannabis] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Cannabinoids] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Benzodiazepines] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Catha] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Hallucinogens] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Methamphetamine] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Dextroamphetamine] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Amphetamines] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Lysergic Acid Diethylamide] explode all trees</p>	<p>CDSR:142</p> <p>DARE:346</p> <p>Central:13238</p> <p>HTA:99</p>
148.	FT	<p>"substance abuse" or "substance abuser" or "substance abusers" or "substance use" or "substance addiction" or "drug use" or "drug user" or "drug users" or "drug usage" or "drug abuse" or "drug abuser" or "drug abusers" or "drug addict" or "drug addicts" or "drug dependent" or "drug dependency" or "drug depending":ti,ab,kw or addict* or cocaine or amphetamine or heroin or cannabis or cannabinoid* or benzodiazepine* or catha or khat or hallucinogen* or metamphetamin* or hashish or marijuana or LSD or MDMA or</p>	<p>CDSR:259</p> <p>DARE:171</p> <p>Central:9346</p> <p>HTA:63</p>

		ecstasy or GHB or "club drugs" or "club drug" or "party drug" or "party drugs" or mescaline:ti	
149.		1 OR 2 OR 3 OR 4	CDSR:387 DARE:503 Central: 23824 HTA:148
150.	FT	comorbid* or concurrent or "co-occurring" or "dual diagnosis" or "dual disorder" or "dual disorders":ti	CDSR:10 DARE:31 Central:1721 HTA:5
151.	FT	"co-occurring mental" or "co-occurring psychiatric" or "co-occurring substance" or "comorbid substance" or "concurrent mental" or "dual-disorder treatment" or "concurrent alcoholism":ti,ab,kw	CDSR:1 DARE:3 Central:101 HTA:0
152.	MeSH	MeSH descriptor: [Mental Disorders] explode all trees OR MeSH descriptor: [Mentally Ill Persons] explode all trees	CDSR:559 DARE:2265 Central: 34728 HTA:677
153.	MeSH	MeSH descriptor: [Substance-Related Disorders] explode all trees AND MeSH descriptor: [Comorbidity] explode all trees	CDSR: 0 DARE:13 Central:334 HTA:0
154.		8 AND 9	CDSR:0 DARE:11 Central:323 HTA:0
155.		6 OR 7 OR 10	CDSR:10 DARE:37 Central:2000 HTA:3
156.	FT	((pharmacologic*) and (treatment or therapy or intervention*)):ti OR pharmacotherap* or "drug therapy" or "drug treatment" or "pharmacological treatment" or "pharmacological therapy" or "pharmacological therapies" or "pharmacological intervention" or "pharmacological interventions" or "pharmacologic treatment" or "pharmacologic therapy" or "pharmacologic therapies" or "pharmacologic intervention" or "pharmacologic interventions":ti,ab,kw	CDSR:758 DARE:925 Central: 64996 HTA:175
157.	MeSH	MeSH descriptor: [Risperidone] explode all trees OR MeSH descriptor: [Clozapine] explode all trees and with qualifiers: [Therapeutic use - TU] OR MeSH descriptor: [Lithium] explode all trees and with qualifiers: [Therapeutic use - TU] OR MeSH descriptor: [Valproic Acid] explode all trees and with qualifiers: [Therapeutic use - TU] OR MeSH descriptor: [Methylphenidate] explode all trees	CDSR: 56 DARE: 126 Central: 2557 HTA: 12
158.	FT	risperidone or risperdal or olanzapine or Zyprexa or clozapine or lithium or aripiprazole or quetiapine or "Valproic acid" or valproate or topamax or topiramate or Lyrica or pregabalin or	CDSR: 151 DARE: 203 Central: 8309

		methylphenidate or atomoxetine or Strattera:ti,ab,kw	HTA: 48
159.	MeSH	MeSH descriptor: [Serotonin Uptake Inhibitors] explode all trees OR MeSH descriptor: [Antipsychotic Agents] explode all trees OR MeSH descriptor: [Antidepressive Agents] explode all trees	CDSR: 225 DARE:703 Central:7920 HTA:123
160.	FT	((antipsychotic or "anti psychotic") and (therapy or therapies or pharmacotherap* or treatment or medication)):ti,ab,kw or antipsychotic* or antiepileptics or anticonvulsants or "noradrenaline uptake inhibitor" or "noradrenaline uptake" or quetiapine or inhibitors or "noradrenaline reuptake inhibitor" or "noradrenaline reuptake inhibitors" or SSRI or SNRI or antidepressant* or antidepressive:ti,ab,kw	CDSR:758 DARE:2003 Central: 44078 HTA: 492
161.		12 OR 13 OR 14 OR 15 OR 16	CDSR: 1355 DARE: 2690 Central: 103348 HTA: 652
162.		5 AND 11 AND 17	CDSR: 2 DARE: 8 Central: 161 HTA:0

*)

MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed, som även används i Cochrane library)

Explode = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

This term only = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts

Qualifier = aspekt av ämnet

FT/TI, AB, KW = Fritextterm/er – sökning i fälten för titel, abstract, keywords

**)

CDSR = The Cochrane Database of Systematic Reviews

DARE = Database of Abstracts of Reviews of Effects

HTA = Health Technology Assessment Database

Central = Cochrane Central Register of Controlled Trials

**)

De fetmarkerade referenserna finns nedspårade

Rad: F10

Tillstånd: Opioidberoende med samtidig adhd

Åtgärd: Metylfendiat

Granskare: Jonas Berge

Tabellering av inkluderade studier

#	Författare, år	Studiedesign	Patient-population	Beskrivning av behandling i kontroll- & interventions-grupp/erna	Effektmått A: Andel drogfria veckor	Effektmått B: Andel med två eller fler drogfria veckor	Effektmått C: Andel kokain-fria veckor	Effektmått D: Andel med två eller fler kokainfria veckor	Övrigt
1	Levin, 2006	RCT, 98 patienter, 12 veckor varav 2 veckor placebo lead-in. Tre armar: placebo, metylfenidat och bupropion. Endast placebo och metylfenidat används i detta arbetsdokument.	Opiatberoende och vuxen-ADHD enligt DSM-IV, samma metadondos sedan åtminstone tre veckor. 18-60 år, genomsnitt 39 år, 60% män.	K: Placebo I: Metylfenidat, inledningsvis 10 mg/d, titrerat till högst 80 mg/d under två veckor. Samtliga patienter behandlades med metadon under hela studieperioden.	K: 9% (n = 33) I: 6% (n = 32) Ej signifikant	K: 15% (n = 33) I: 9% (n = 32) p = 0,71	K: 14% (n = 21) I: 14% (n = 13) Ej signifikant	K: 14% (n = 21) I: 15% (n = 13) p = 1	

Summering av utfall från inkluderade studier

Effektmått	Antal deltagare (antal studier), samt referens #	Utfall/risk i kontrollgruppen	Absolut effekt/risk (K - I)	Relativ effekt/-riskreduktion ((K - I) / K)	Evidensstyrka	Kommentarer
------------	--	-------------------------------	-----------------------------	---	---------------	-------------

A: Andel drogfria veckor	65 (1) #1	9%	-3 procentenheter	-30%, ej signifikant	Otillräckligt vetenskapligt underlag (+)	Evidensstyrkan avser för samtliga effektmått avsaknad av positiv eller negativ effekt.
B: Andel med två eller fler drogfria veckor	65 (1) #1	15%	-6 procentenheter	-40%, p = 0,71	Otillräckligt vetenskapligt underlag (+)	När man går igenom evidensgraderingen så blir resultaten om man ska vara strikt ++ för samtliga effektmått. Men med tanke på att det är ett litet antal patienter och att avsaknad av (kliniskt signifikant) positiv eller negativ effekt kräver ett stort antal patienter pga statistisk power anser jag att vi i det här fallet bör göra ytterligare en poängs avdrag för oprecisa data så att vi hamnar på +. Det är det enda rimliga utfallet av den här studien som jag ser det.
C: Andel kokainfria veckor	34 (1) #1	14%	0 procentenheter	0, ej signifikant	Otillräckligt vetenskapligt underlag (+)	
D: Andel med två eller fler kokainfria veckor	34 (1) #1	14%	1 procentenheter	+7%, p = 1	Otillräckligt vetenskapligt underlag (+)	

Evidensgradering enligt GRADE

Effektmåttet:	A: Andel drogfria veckor		
	Antal	Kommentarer	
Antal studier	1		
Antal personer	65		
Är studierna sammanfattade i SÖ	nej		
		Utgångsvärde	Kommentarer
Studiedesign	RCT (++++)	++++	
	Observationsstudie (++)		
		Ange ev. avdrag	Kommentarer
Studiekvalitet	Inga begränsningar (ej avdrag)		Tung stratifiering tillämpad vid randomisering, i övrigt bra.
	Vissa begränsningar (eventuellt avdrag)		
	Allvarliga begränsningar (-1)	X	
	Mycket allvarliga begränsningar (-2)		
Överförbarhet	Ingen osäkerhet (ej avdrag)		
	Viss osäkerhet (eventuellt avdrag)		
	Osäkerhet (-1)	X	
	Påtaglig osäkerhet (-2)		
Överensstämmelse	Inga problem (ej avdrag)	-	
	Viss heterogenitet (eventuellt avdrag)		
	Bekymmersam heterogenitet (-1)		
Oprecisa data	Inga problem (ej avdrag)		Litet antal personer, svårighet att påvisa avsaknad av effekt.
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Oprecisa data (-1)	X	
Publikations- och/eller rapporteringsbias	Inga problem (ej avdrag)	X	Studieprotokoll publicerat och följt
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Klar risk för publikationsbias (-1)		
Räcker summan av smärre brister till nedgradering?	Nej (inget avdrag)	X	
	Ja (-1)		
Övriga kommentarer			
		Ange ev. uppgradering	Kommentarer
Effektstorlek	Ej relevant	X	
	Stor effekt (RR < 0,5 > 2)		
	Mycket stor effekt (RR < 0,2 > 5)		
Övriga kommentarer			
Summering av evidensstyrka	Starkt (++++) Måttligt starkt (+++) Begränsat (++) eller Otillräckligt (+) vetenskapligt underlag	+	Se kommentar i tabell "Summering av utfall från inkluderade studier"

Effektmåttet:	B: Andel med två eller flera drog fria veckor		
	Antal	Kommentarer	
Antal studier	1		
Antal personer	65		
Är studierna sammanfattade i SÖ	nej		
		Utgångsvärde	Kommentarer
Studiedesign	RCT (++++)	++++	
	Observationsstudie (++)		
		Ange ev. avdrag	Kommentarer
Studiekvalitet	Inga begränsningar (ej avdrag)		Tung stratifiering tillämpad vid randomisering, i övrigt bra.
	Vissa begränsningar (eventuellt avdrag)		
	Allvarliga begränsningar (-1)	X	
	Mycket allvarliga begränsningar (-2)		
Överförbarhet	Ingen osäkerhet (ej avdrag)		
	Viss osäkerhet (eventuellt avdrag)		
	Osäkerhet (-1)	X	
	Påtaglig osäkerhet (-2)		
Överensstämmelse	Inga problem (ej avdrag)	-	
	Viss heterogenitet (eventuellt avdrag)		
	Bekymmersam heterogenitet (-1)		
Oprecisa data	Inga problem (ej avdrag)		Litet antal personer, svårighet att påvisa avsaknad av effekt.
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Oprecisa data (-1)	X	
Publikations- och/eller rapporteringsbias	Inga problem (ej avdrag)	X	Studieprotokoll publicerat och följt
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Klar risk för publikationsbias (-1)		
Räcker summan av smärre brister till nedgradering?	Nej (inget avdrag)	X	
	Ja (-1)		
Övriga kommentarer			
		Ange ev. uppgradering	Kommentarer
Effektstorlek	Ej relevant	X	
	Stor effekt (RR < 0,5 > 2)		
	Mycket stor effekt (RR < 0,2 > 5)		
Övriga kommentarer			
Summering av evidensstyrka	Starkt (++++) Måttligt starkt (+++) Begränsat (++) eller Otillräckligt (+) vetenskapligt underlag	+	Se kommentar i tabell "Summering av utfall från inkluderade studier"

Effektmåttet:	C: Andel kokain fria veckor		
	Antal	Kommentarer	

Antal studier	1		
Antal personer	34		
Är studierna sammanfattade i SÖ	nej		
		Utgångsvärde	Kommentarer
Studiedesign	RCT (++++)	++++	
	Observationsstudie (++)		
		Ange ev. avdrag	Kommentarer
Studiekvalitet	Inga begränsningar (ej avdrag)		Tung stratifiering tillämpad vid randomisering, i övrigt bra.
	Vissa begränsningar (eventuellt avdrag)		
	Allvarliga begränsningar (-1)	X	
	Mycket allvarliga begränsningar (-2)		
Överförbarhet	Ingen osäkerhet (ej avdrag)		
	Viss osäkerhet (eventuellt avdrag)		
	Osäkerhet (-1)	X	
	Påtaglig osäkerhet (-2)		
Överensstämmelse	Inga problem (ej avdrag)	-	
	Viss heterogenitet (eventuellt avdrag)		
	Bekymmersam heterogenitet (-1)		
Oprecisa data	Inga problem (ej avdrag)		Litet antal personer, svårighet att påvisa avsaknad av effekt.
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Oprecisa data (-1)	X	
Publikations- och/eller rapporteringsbias	Inga problem (ej avdrag)	X	Studieprotokoll publicerat och följt
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Klar risk för publikationsbias (-1)		
Räcker summan av smärre brister till nedgradering?	Nej (inget avdrag)	X	
	Ja (-1)		
Övriga kommentarer			
		Ange ev. uppgradering	Kommentarer
Effektstorlek	Ej relevant	X	
	Stor effekt (RR < 0,5 > 2)		
	Mycket stor effekt (RR < 0,2 > 5)		
Övriga kommentarer			
Summering av evidensstyrka	Starkt (++++) Måttligt starkt (+++) Begränsat (++) eller Otillräckligt (+) vetenskapligt underlag	+	Se kommentar i tabell "Summering av utfall från inkluderade studier"

Effektmåttet:	D: Andel med två eller fler kokainfria veckor	
	Antal	Kommentarer
Antal studier	1	
Antal personer	34	
Är studierna sammanfattade i SÖ	nej	

		Utgångsvärde	Kommentarer
Studiedesign	RCT (++++)	++++	
	Observationsstudie (++)		
		Ange ev. avdrag	Kommentarer
Studiekvalitet	Inga begränsningar (ej avdrag)		Tung stratifiering tillämpad vid randomisering, i övrigt bra.
	Vissa begränsningar (eventuellt avdrag)		
	Allvarliga begränsningar (-1)	X	
	Mycket allvarliga begränsningar (-2)		
Överförbarhet	Ingen osäkerhet (ej avdrag)		
	Viss osäkerhet (eventuellt avdrag)		
	Osäkerhet (-1)	X	
	Påtaglig osäkerhet (-2)		
Överensstämmelse	Inga problem (ej avdrag)	-	
	Viss heterogenitet (eventuellt avdrag)		
	Bekymmersam heterogenitet (-1)		
Oprecisa data	Inga problem (ej avdrag)		Litet antal personer, svårighet att påvisa avsaknad av effekt.
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Oprecisa data (-1)	X	
Publikations- och/eller rapporteringsbias	Inga problem (ej avdrag)	X	Studieprotokoll publicerat och följt
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Klar risk för publikationsbias (-1)		
Räcker summan av smärre brister till nedgradering?	Nej (inget avdrag)	X	
	Ja (-1)		
Övriga kommentarer			
		Ange ev. uppgradering	Kommentarer
Effektstorlek	Ej relevant	X	
	Stor effekt (RR < 0,5 > 2)		
	Mycket stor effekt (RR < 0,2 > 5)		
Övriga kommentarer			
Summering av evidensstyrka	Starkt (++++) Måttligt starkt (+++) Begränsat (++) eller Otillräckligt (+) vetenskapligt underlag	+	Se kommentar i tabell "Summering av utfall från inkluderade studier"

Litteratursökning

Databas: PubMed Databasleverantör: NLM Datum: 130614 Uppdaterad: 1400101 Ämne: Läkemedelsbehandling – missbruk vid samsjuklighet med psykiatrisk diagnos Sökning gjord av: Maja Kärrman Fredriksson På uppdrag av: Göran Nordström			
Söknr	Termtyp *)	Söktermer	Antal ref. **)
188.		"Alcoholism"[Mesh] OR Alcohol drinking[MeSH] OR alcohol-related disorders[MeSH]	127207
189.		((harmful[ti] OR hazardous[ti]) AND (alcohol*[ti] OR drink*[ti])) OR hazardous drinkers[tiab] OR hazardous drinking[tiab] OR (alcohol*[ti] OR drinker[ti] OR drinkers[ti] OR drinking[ti]) AND (abuse[ti] OR abuser[ti] OR addiction[ti] OR consum*[ti] OR depende*[ti] OR problem*[ti] OR habits[ti] OR hazardous[ti] OR harmful[ti] OR misuse[ti]) OR alcohol dependence[tiab] OR alcohol dependent[tiab] OR alcohol dependency[tiab] OR alcohol addiction[tiab] OR alcoholism[ti] OR chronic alcohol misuse[tiab] OR chronic excessive alcohol[tiab] OR chronic alcoholic[tiab] OR alcoholics[ti]	41291
190.		"Substance-Related Disorders"[Mesh:NoExp] OR "Amphetamine-Related Disorders"[Mesh] OR "Cocaine-Related Disorders"[Mesh] OR "Marijuana Abuse"[Mesh] OR "Opioid-Related Disorders"[Mesh] OR "Substance Abuse, Intravenous"[Mesh] OR "Substance Withdrawal Syndrome"[Mesh] OR "Street Drugs"[Mesh] OR "Cocaine"[Mesh] OR "Amphetamine"[Mesh] OR "Heroin"[Mesh] OR "Cannabis"[Mesh] OR "Cannabinoids"[Mesh] OR "Benzodiazepines"[Mesh] OR "Catha"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Mesh] OR "Methamphetamine"[Mesh] OR "Dextroamphetamine"[Mesh] OR "Amphetamines"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Pharmacological Action] OR "Lysergic Acid Diethylamide"[Mesh]	231880
191.		"substance abuse*[tiab] OR "substance use"[tiab] OR substance addiction[tiab] OR "drug use*[tiab] OR drug usage[tiab] OR drug abuse*[tiab] OR drug addict*[tiab] OR addiction*[ti] OR drug depend*[ti] OR cocaine[ti] OR amphetamine[ti] OR heroin[ti] OR cannabis[ti] OR cannabinoid*[ti] OR benzodiazepine*[ti] OR catha[ti] OR khat[ti] OR hallucinogen*[ti] OR metamphetamin*[ti] OR hashish[ti] OR marijuana[ti] OR LSD[ti] OR MDMA[ti] OR ecstasy[ti] OR GHB[ti] OR LSD[ti] OR club drug*[ti] OR party drug*[ti] OR mescaline[ti]	133119
192.		1 OR 2 OR 3 OR 4	381909
193.		comorbid*[ti] OR concurrent[ti] OR co-occurring[ti] OR dual diagnosis[tiab] OR dual disorder*[ti]	20503
194.		co-occurring mental[tiab] OR co-occurring psychiatric*[tiab] OR co-occurring substance[tiab] OR comorbid substance*[tiab] OR concurrent mental[tiab] OR dual-disorder treatment[tiab] OR concurrent alcoholism[tiab]	1230
195.		((("Mental Disorders"[Mesh]) OR "Mentally Ill Persons"[Mesh]) AND "Substance-Related Disorders"[Mesh]) AND Comorbidity[Mesh]	7307
196.		6 OR 7 OR 8	26899
Läkemedelsbehandling			

197.		((pharmacologic*[ti] AND (treatment[ti] OR therapy[ti] OR intervention*[ti])) OR pharmacotherap*[tiab] OR drug therapy[tiab] OR drug treatment[tiab] OR pharmacological treatment[tiab] OR pharmacological therapy[tiab] OR pharmacological therapies[tiab] OR pharmacological intervention[tiab] OR pharmacological interventions[tiab] OR pharmacologic treatment[tiab] OR pharmacologic therapy[tiab] OR pharmacologic therapies[tiab] OR pharmacologic intervention[tiab] OR pharmacologic interventions[tiab])	94472
Läkemedel			
198.		olanzapine [Supplementary Concept] OR Risperidone[Mesh] OR "Clozapine/therapeutic use"[Mesh] OR "Lithium/therapeutic use"[Mesh] OR "aripiprazole" [Supplementary Concept] OR "quetiapine" [Supplementary Concept] OR "Valproic Acid/therapeutic use"[Mesh] OR "lamotrigine" [Supplementary Concept] OR "topiramate" [Supplementary Concept] OR "pregabalin" [Supplementary Concept] OR "Methylphenidate"[Mesh] OR "atomoxetine" [Supplementary Concept]	37739
199.		risperidone[tiab] OR risperdal[tiab] OR olanzapine[tiab] OR Zyprexa OR clozapine[tiab] OR lithium[tiab] OR aripiprazole[tiab] OR quetiapine[tiab] OR Valproic acid[tiab] OR valproate[tiab] OR topamax[tiab] OR topiramate[tiab] OR Lyrica[tiab] OR pregabalin[tiab] OR methylphenidate[tiab] OR atomoxetine[tiab] OR Strattera[tiab]	61152
Läkemedelsgrupper			
200.		(((((("Antidepressive Agents"[Mesh]) OR "Antidepressive Agents" [Pharmacological Action]) OR "Antidepressive Agents, Second-Generation" [Pharmacological Action]) OR "Antidepressive Agents, Tricyclic" [Pharmacological Action]) OR "Serotonin Uptake Inhibitors"[Mesh]) OR "Serotonin Uptake Inhibitors" [Pharmacological Action] OR Antipsychotic Agents[MeSH] OR Antipsychotic Agents [Pharmacological Action])	227696
201.		((antipsychotic[tiab] OR anti psychotic[tiab]) AND (therapy[tiab] OR therapies[tiab] OR pharmacotherapy[tiab] OR pharmacotherapies[tiab] OR treatment[tiab] OR medication[tiab])) OR antipsychotic*[tiab] OR antiepileptics[tiab] OR anticonvulsants[tiab] OR noradrenaline uptake inhibitor[tiab] OR noradrenaline uptake OR quetiapine[tiab] OR inhibitors[tiab] OR noradrenaline reuptake inhibitor[tiab] OR noradrenaline reuptake inhibitors[tiab] OR SSRI[tiab] OR SNRI[tiab] OR antidepressant[tiab] OR antidepressants[tiab] OR antidepressive[tiab]	381368
202.		11 OR 12 OR 13 OR 14	658758
203.		5 AND 9 AND 15	1101
204.		Filters: English, Systematic Reviews, Meta analysis	62
205.		Filters: English, Reviews	247
206.		Filters: English, Randomized controlled trial	128

*)

MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed)

Exp = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

NoExp = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts

		alcoholics:ti,ab,kw or ((alcohol* or drinker or drinkers or drinking) and (abuse or abuser or addiction or consum* or depende* or problem* or habits or hazardous or harmful or misuse)):ti	
165.	MeSH	<p>MeSH descriptor: [Substance-Related Disorders] this term only</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Amphetamine-Related Disorders] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Cocaine-Related Disorders] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Marijuana Abuse] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Opioid-Related Disorders] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Substance Abuse, Intravenous] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Substance Withdrawal Syndrome] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Street Drugs] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Cocaine] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Heroin] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Cannabis] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Cannabinoids] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Benzodiazepines] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Catha] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Hallucinogens] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Methamphetamine] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Dextroamphetamine] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Amphetamines] explode all trees</p> <p>OR</p> <p>MeSH descriptor: [Lysergic Acid Diethylamide] explode all trees</p>	<p>CDSR:142</p> <p>DARE:346</p> <p>Central:13238</p> <p>HTA:99</p>
166.	FT	<p>"substance abuse" or "substance abuser" or "substance abusers" or "substance use" or "substance addiction" or "drug use" or "drug user" or "drug users" or "drug usage" or "drug abuse" or "drug abuser" or "drug abusers" or "drug addict" or "drug addicts" or "drug dependent" or "drug dependency" or "drug depending":ti,ab,kw or addict* or cocaine or amphetamine or heroin or cannabis or cannabinoid* or benzodiazepine* or catha or khat or hallucinogen* or metamphetamin* or hashish or marijuana or LSD or MDMA or</p>	<p>CDSR:259</p> <p>DARE:171</p> <p>Central:9346</p> <p>HTA:63</p>

		ecstasy or GHB or "club drugs" or "club drug" or "party drug" or "party drugs" or mescaline:ti	
167.		1 OR 2 OR 3 OR 4	CDSR:387 DARE:503 Central: 23824 HTA:148
168.	FT	comorbid* or concurrent or "co-occurring" or "dual diagnosis" or "dual disorder" or "dual disorders":ti	CDSR:10 DARE:31 Central:1721 HTA:5
169.	FT	"co-occurring mental" or "co-occurring psychiatric" or "co-occurring substance" or "comorbid substance" or "concurrent mental" or "dual-disorder treatment" or "concurrent alcoholism":ti,ab,kw	CDSR:1 DARE:3 Central:101 HTA:0
170.	MeSH	MeSH descriptor: [Mental Disorders] explode all trees OR MeSH descriptor: [Mentally Ill Persons] explode all trees	CDSR:559 DARE:2265 Central: 34728 HTA:677
171.	MeSH	MeSH descriptor: [Substance-Related Disorders] explode all trees AND MeSH descriptor: [Comorbidity] explode all trees	CDSR: 0 DARE:13 Central:334 HTA:0
172.		8 AND 9	CDSR:0 DARE:11 Central:323 HTA:0
173.		6 OR 7 OR 10	CDSR:10 DARE:37 Central:2000 HTA:3
174.	FT	((pharmacologic*) and (treatment or therapy or intervention*)):ti OR pharmacotherap* or "drug therapy" or "drug treatment" or "pharmacological treatment" or "pharmacological therapy" or "pharmacological therapies" or "pharmacological intervention" or "pharmacological interventions" or "pharmacologic treatment" or "pharmacologic therapy" or "pharmacologic therapies" or "pharmacologic intervention" or "pharmacologic interventions":ti,ab,kw	CDSR:758 DARE:925 Central: 64996 HTA:175
175.	MeSH	MeSH descriptor: [Risperidone] explode all trees OR MeSH descriptor: [Clozapine] explode all trees and with qualifiers: [Therapeutic use - TU] OR MeSH descriptor: [Lithium] explode all trees and with qualifiers: [Therapeutic use - TU] OR MeSH descriptor: [Valproic Acid] explode all trees and with qualifiers: [Therapeutic use - TU] OR MeSH descriptor: [Methylphenidate] explode all trees	CDSR: 56 DARE: 126 Central: 2557 HTA: 12
176.	FT	risperidone or risperdal or olanzapine or Zyprexa or clozapine or lithium or aripiprazole or quetiapine or "Valproic acid" or valproate or topamax or topiramate or Lyrica or pregabalin or	CDSR: 151 DARE: 203 Central: 8309

		methylphenidate or atomoxetine or Strattera:ti,ab,kw	HTA: 48
177.	MeSH	MeSH descriptor: [Serotonin Uptake Inhibitors] explode all trees OR MeSH descriptor: [Antipsychotic Agents] explode all trees OR MeSH descriptor: [Antidepressive Agents] explode all trees	CDSR: 225 DARE:703 Central:7920 HTA:123
178.	FT	((antipsychotic or "anti psychotic") and (therapy or therapies or pharmacotherap* or treatment or medication)):ti,ab,kw or antipsychotic* or antiepileptics or anticonvulsants or "noradrenaline uptake inhibitor" or "noradrenaline uptake" or quetiapine or inhibitors or "noradrenaline reuptake inhibitor" or "noradrenaline reuptake inhibitors" or SSRI or SNRI or antidepressant* or antidepressive:ti,ab,kw	CDSR:758 DARE:2003 Central: 44078 HTA: 492
179.		12 OR 13 OR 14 OR 15 OR 16	CDSR: 1355 DARE: 2690 Central: 103348 HTA: 652
180.		5 AND 11 AND 17	CDSR:2 DARE:8 Central:161 HTA:0

*)

MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed, som även används i Cochrane library)

Explode = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

This term only = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts

Qualifier = aspekt av ämnet

FT/TI, AB, KW = Fritextterm/er – sökning i fälten för titel, abstract, keywords

**)

CDSR = The Cochrane Database of Systematic Reviews

DARE = Database of Abstracts of Reviews of Effects

HTA = Health Technology Assessment Database

Central = Cochrane Central Register of Controlled Trials

**)

De fetmarkerade referenserna finns nedspårade

Rad: F11

Tillstånd: Alkoholmissbruk eller -beroende och samtidig depression

Åtgärd: Integrerad behandlingsmetod (MI/KBT)

Granskare: Christina Nehlin Gordh, Anna Nyberg

Tabellering av inkluderade studier

#	Författare, år	Studie-design	Patient-population	Beskrivning av behandling i kontroll- & interventionsgrupperna	Effektmått A - Antal drin- kar/vecka, TLFB	Effektmått B - Antal drinkar per dag, OTI Q score index	Effektmått C - Procent av da- gar med tungt drickande, TLFB	Effektmått D - depression en- ligt BDI-II	Effektmått E - Psy- kologisk, social och arbetsrelate- rad funktion enligt GAF
1	Baker, 2010, 2014	RCT	Depression (inkl kriterier BDI-II 17 eller över) och al- koholmissbruk (medelintag 4 standarddrin- kar, 10 g eta- nol, per dag för män och 2 standarddrin- kar eller mer för kvinnor). Uppfyllda SCID kriterier för al- koholbero- ende, 89 %, och depress- ion, 75%. N=284 53% män, Ål- der m=45	K: 90 min MI (in- tegrerat fokus på både de- pression och missbruk) och självhjälps- material (n=70) I1: 9x60 min MI/KBT med fo- kus på depress- ionen (n=71) I2: 9x60 min MI/KBT med fo- kus på alkohol- missbruket (n=68) I3: 9x60 min MI/KBT integre- rat, fokuserar både alk och	Baslinjen K: 63,3 (sd=50,3) I1: 61,5 (sd=43,5) I2: 52,0 (sd=30,6) I3: 67,0 (sd=41,9) Förändring över alla tidpunkter K: -19,3 (sd=40,4) I1: -18,4 (sd=48,1) I2: -21,7 (sd=33,5) I3: -27,4 (sd=38,4) Alla: -21,8 (KI - 26,1; -17,5) I3 vs I1+I2: 18v: -8,31 (- 22,56;5,94) 6m: -1,02 (- 14,15;12,11) 12m: -2,94 (- 16,94;11,06)	Baslinjen K: 9,8 (sd=7,6) I1: 9,6 (sd=6,2) I2: 9,6 (sd=8,0) I3: 10,7 (sd=7,4) Förändring över alla tidpunkter K: -2,6 (sd=6,9) I1: -2,5 (sd=7,4) I2: -4,6 (sd=9,7) I3: -4,1 (sd=7,4) Alla: -3,4 (KI -4,2; -2,7) I3 vs I1+I2: 18v: -0,89 (- 3,69;1,92) 6m: 1,11 (- 1,18;3,40) 12m: 0,12 (- 2,04;2,28)	Baslinjen K: 67,0 (sd=33,5) I1: 68,3 (sd=32,5) I2: 63,4 (sd=32,4) I3: 69,5 (sd=32,2) Förändring över alla tidpunkter K: -22,5 (sd=38,8) I1 -18,9 (sd=37,6) I2: -28,5 (sd=40,2) I3: -27,7 (sd=37,1) Alla: -24,3 (KI -28,5; - 20,0) I3 vs I1+I2: 18v: -2,92 (- 13,29;7,45) 6m: -9,43 (-	Baslinjen K: 29,9 (sd=8,2) I1: 31,7 (sd=9,7) I2: 31,8 (sd=8,8) I3: 31,5 (sd=8,6) Förändring över alla tidpunkter K: -10,0 (sd=11,8) I1: -12,3 (sd=12,4) I2: -13,7 (sd=12,1) I3: -14,2 (sd=11,9) Alla: -12,6 (KI -14,0; - 11,2) I3 vs I1+I2: 18v: -3,75 (- 8,34;0,85)	Baslinjen K: 56,5 (sd=11,2) I1: 55,3 (sd=10,1) I2: 58,6 (sd=10,0) I3: 57,4 (sd=8,3) Förändring över alla tidpunkter K: 6,0 (sd=10,7) I1: 9,1 (sd=12,7) I2: 7,9 (sd=12,8) I3: 9,4 (sd=11,7) Alla: 8,2 (KI 6,9; 9,5) I3 vs I1+I2: 18v: -0,15 (- 4,71;4,40) 6m: 2,04 (-2,75;6,38) 12m: 0,64 (- 3,93;5,21) 24m: -0,06 (-

				depr (n=75) Uppföljning 18 v, 6m, 12m, 24m, 36m efter baslin- jen	24m: -2,29 (- 21,56;16,97) 36m: 0,73 (- 14,90;16,37) Medel: -2,92 (- 13,29;7,45) Ingen signifikant skillnad mellan grupperna Antal dryckesda- gar/vecka Förändring baslin- jen – 18 v K: 5,5-5=0,5 I1: 5,4-4,4=1 I2: 5,2-4,2=1 I3: 5,6-3,7=1,9 Signifikant bättre effekt av integre- rad behandling än av de som fokuserar enbart på depressionen eller missbruket	24m: -0,34 (- 3,28;2,61) 36m: 0,53 (- 2,46;3,52) Medel: 0,08 (- 1,76;1,92) Ingen signifikant skillnad mellan grupperna.	23,00;4,13) 12m: -6,99 (- 21,17;7,19) 24m: 0,06 (- 15,98;16,10) 36m: 4,33 (- 13,56;22,23) Medel: -3,52 (- 13,67;6,63) Ingen signifikant skillnad mellan grupperna.	6m: -0,52 (- 5,26;4,22) 12m: -0,64 (- 5,23;3,96) 24m: 0,66 (- 4,19;5,51) 36m: -1,75 (- 6,82;3,33) Medel: -1,37 (- 4,71;1,97) Vid 18 v I3 vs I1+I2 3,8 enheter lägre p=0,036 Ingen signifikant skillnad mellan grupperna för övriga uppfölj- ningar.	4,77;4,66) 36m: 2,54 (- 2,58;7,65) Medel: 1,07 (- 2,03;4,17) Ingen signifikant skillnad mellan grupperna.
--	--	--	--	---	---	---	---	---	--

Summering av utfall från inkluderade studier

Effektmaß	Antal deltagare (antal studier)	Utfall/risk i kon- trollgruppen	Absolut ef- fekt/risk (K - I)	Relativ effekt/- riskreduktion ((K - I) / K)	Evidensstyrka	Kommentarer
A – Förändring antal drinkar per vecka	284 (1) #1	Dep: -18,4 Alk: -21,7	-9 -5,7	-2,92 (-13,29;7,45)	++	Medel av alla uppföljningar

B- Förändring antal drinkar per dag	284 (1) #1	Dep: -2,5 Alk: -4,6	-1,6 +0,5	0,08 (-1,76;1,92)	++	Medel av alla uppföljningar
C- Förändring procent av antal dagar med tungt drickande	284 (1) #1	Dep: -18,9 Alk: -28,5	-8,8 +0,8	-3,52 (-13,67;6,63)	++	Medel av alla uppföljningar
D- Förändring depression enligt BDI-II	284 (1) #1	Dep: -12,3 Alk: -13,7	-1,9 -0,5	-1,37 (-4,71;1,97)	++	Medel av alla uppföljningar Vid 18v, relativ effekt -3,8 p=0,036
E- Förändring funktion enligt GAF	284 (1) #1	Dep: 9,1 Alk: 7,9	0,3 1,5	1,07 (-2,03;4,17)	++	Medel av alla uppföljningar

Evidensgradering enligt GRADE

Effektåttet:	Antal drinkar per vecka, antal drinkar per dag, procent av dagar med tungt drickande		
	Antal	Kommentarer	
Antal studier	1		
Antal personer	284		
Är studierna sammanfattade i SÖ			
		Utgångsvärde	Kommentarer
Studiedesign	RCT (++++)	++++	
	Observationsstudie (++)		
		Ange ev. avdrag	Kommentarer
Studiekvalitet	Inga begränsningar (ej avdrag)		Randomiseringsförfarandet är inte beskrivet i detalj. Allokeringen har dock hållits dold för deltagarna. Självrapporterade mått för missbruk.
	Vissa begränsningar (eventuellt avdrag)	X	
	Allvarliga begränsningar (-1)		
	Mycket allvarliga begränsningar (-2)		
Överförbarhet	Ingen osäkerhet (ej avdrag)		Endast 1 studie.
	Viss osäkerhet (eventuellt avdrag)		
	Osäkerhet (-1)	X	
	Påtaglig osäkerhet (-2)		
Överensstämmelse	Inga problem (ej avdrag)	X	
	Viss heterogenitet (eventuellt avdrag)		
	Bekymmersam heterogenitet (-1)		
Oprecisa data	Inga problem (ej avdrag)		Något få deltagare i interventionsgruppen (n=70). Överlappande konfidensintervall.
	Vissa problem (eventuellt avdrag)	X	
	Oprecisa data (-1)		
Publikations- och/eller rapporteringsbias	Inga problem (ej avdrag)	X	
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Klar risk för publikationsbias (-1)		
Räcker summan av smärre brister till nedgradering?	Nej (inget avdrag)		
	Ja (-1)	X	
Övriga kommentarer			
		Ange ev. uppgradering	Kommentarer
Effektstorlek	Ej relevant	X	
	Stor effekt (RR < 0,5 > 2)		
	Mycket stor effekt (RR < 0,2 > 5)		
Övriga kommentarer			
Summering av	Starkt (++++)	++	

evidensstyrka	Måttligt starkt (+++) Begränsat (++) eller Otillräckligt (+) vetenskapligt underlag		
---------------	--	--	--

Effektmåttet:	BDI-II och GAF		
	Antal	Kommentarer	
Antal studier	1		
Antal personer	284		
Är studierna sammanfattade i SÖ			
		Utgångsvärde	Kommentarer
Studiedesign	RCT (++++)	++++	
	Observationsstudie (++)		
		Ange ev. avdrag	Kommentarer
Studiekvalitet	Inga begränsningar (ej avdrag)		Randomiseringsförfarandet är inte beskrivet i detalj. Allokeringen har dock hållits dold för deltagarna. Självrapporterat mått för depression, dock med god validitet.
	Vissa begränsningar (eventuellt avdrag)	X	
	Allvarliga begränsningar (-1)		
	Mycket allvarliga begränsningar (-2)		
Överförbarhet	Ingen osäkerhet (ej avdrag)		Endast 1 studie.
	Viss osäkerhet (eventuellt avdrag)		
	Osäkerhet (-1)	X	
	Påtaglig osäkerhet (-2)		
Överensstämmelse	Inga problem (ej avdrag)	X	
	Viss heterogenitet (eventuellt avdrag)		
	Bekymmersam heterogenitet (-1)		
Oprecisa data	Inga problem (ej avdrag)		Något få deltagare i interventionsgruppen (n=70). Överlappande konfidensintervall.
	Vissa problem (eventuellt avdrag)	X	
	Oprecisa data (-1)		
Publikations- och/eller rapporteringsbias	Inga problem (ej avdrag)	X	
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Klar risk för publikationsbias (-1)		
Räcker summan av smärre brister till nedgradering?	Nej (inget avdrag)		
	Ja (-1)	X	
Övriga kommentarer			
		Ange ev. uppgradering	Kommentarer
Effektstorlek	Ej relevant	X	
	Stor effekt (RR < 0,5 > 2)		
	Mycket stor effekt (RR < 0,2 > 5)		

Övriga kommentarer			
Summering av evidensstyrka	Starkt (++++) Måttligt starkt (+++) Begränsat (++) eller Otillräckligt (+) vetenskapligt underlag	++	

Litteratursökning

Databas: PubMedDatabasleverantör: NLM Datum: 2012-12-14-19			
Ämne: samsjuklighet			
Sökning gjord av: Ann Kristine Jonsson			
På uppdrag av: Christina Nehlin Gordh			
Söknr	Termtyp*)	Söktermer	Antal ref. **)
Samsjuklighet			
1.		"Alcoholism"[Mesh] OR Alcohol drinking[MeSH] OR alcohol-related disorders[MeSH]	125377
2.		((harmful[ti] OR hazardous[ti]) AND (alcohol*[ti] OR drink*[ti])) OR hazardous drinkers[tiab] OR hazardous drinking[tiab] OR (alcohol*[ti] OR drinker[ti] OR drinkers[ti] OR drinking[ti]) AND (abuse[ti] OR abuser[ti] OR addiction[ti] OR consum*[ti] OR depende*[ti] OR problem*[ti] OR habits[ti] OR hazardous[ti] OR harmful[ti] OR misuse[ti]) OR alcohol dependence[tiab] OR alcohol dependent[tiab] OR alcohol dependency[tiab] OR alcohol addiction[tiab] OR alcoholism[ti] OR chronic alcohol misuse[tiab] OR chronic excessive alcohol[tiab] OR chronic alcoholic[tiab] OR alcoholics[ti]	40535
3.		"Substance-Related Disorders"[Mesh:NoExp] OR "Amphetamine-Related Disorders"[Mesh] OR "Cocaine-Related Disorders"[Mesh] OR "Marijuana Abuse"[Mesh] OR "Opioid-Related Disorders"[Mesh] OR "Substance Abuse, Intravenous"[Mesh] OR "Substance Withdrawal Syndrome"[Mesh] OR "Street Drugs"[Mesh] OR "Cocaine"[Mesh] OR "Amphetamine"[Mesh] OR "Heroin"[Mesh] OR "Cannabis"[Mesh] OR "Cannabinoids"[Mesh] OR "Benzodiazepines"[Mesh] OR "Catha"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Mesh] OR "Methamphetamine"[Mesh] OR "Dextroamphetamine"[Mesh] OR "Amphetamines"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Pharmacological Action] OR "Lysergic Acid Diethylamide"[Mesh]	228608
4.		"substance abuse*[tiab] OR "substance use"[tiab] OR substance addiction[tiab] OR "drug use*[tiab] OR drug usage[tiab] OR drug abuse*[tiab] OR drug addict*[tiab] OR addiction*[ti] OR drug depend*[ti] OR cocaine[ti] OR amphetamine[ti] OR heroin[ti] OR cannabis[ti] OR cannabinoid*[ti] OR benzodiazepine*[ti] OR catha[ti] OR khat[ti] OR hallucinogen*[ti] OR metamphetamin*[ti] OR hashish[ti] OR marijuana[ti] OR LSD[ti] OR MDMA[ti] OR ecstasy[ti] OR GHB[ti] OR LSD[ti] OR club drug*[ti] OR party drug*[ti] OR mescaline[ti]	129612
5.		1-4 (OR)	375022
6.		comorbid*[ti] OR concurrent[ti] OR co-occurring[ti] OR dual diagnosis[tiab] OR dual	19634

		disorder*[ti]	
7.		co-occurring mental[tiab] OR co-occurring psychiatric*[tiab] OR co-occurring substance[tiab] OR comorbid substance*[tiab] OR concurrent mental[tiab] OR dual-disorder treatment[tiab] OR concurrent alcoholism[tiab]	1172
8.		((("Mental Disorders"[Mesh]) OR "Mentally Ill Persons"[Mesh]) AND "Substance-Related Disorders"[Mesh])) AND Comorbidity[Mesh]	7117
9.		6-8 (OR)	25839
10.		5 AND 9	9013
11.		Filters activated: Systematic Reviews, English, Swedish	239

Databas: PubMed Databasleverantör: NLM Datum: 2012-12-19, uppdateringssökning gjord 2014-05-05

Ämne: samsjuklighet

Sökning gjord av: Ann Kristine Jonsson

På uppdrag av: Christina Nehlin Gordh, Agneta Öjehagen

Söknr	Termtyp *)	Söktermer	Antal ref. **)
Samsjuklighet			
1.		"Alcoholism"[Mesh] OR Alcohol drinking[MeSH] OR alcohol-related disorders[MeSH]	131077
2.		((harmful[ti] OR hazardous[ti]) AND (alcohol*[ti] OR drink*[ti])) OR hazardous drinkers[tiab] OR hazardous drinking[tiab] OR (alcohol*[ti] OR drinker[ti] OR drinkers[ti] OR drinking[ti]) AND (abuse[ti] OR abuser[ti] OR addiction[ti] OR consum*[ti] OR depende*[ti] OR problem*[ti] OR habits[ti] OR hazardous[ti] OR harmful[ti] OR misuse[ti]) OR alcohol dependence[tiab] OR alcohol dependent[tiab] OR alcohol dependency[tiab] OR alcohol addiction[tiab] OR alcoholism[ti] OR chronic alcohol misuse[tiab] OR chronic excessive alcohol[tiab] OR chronic alcoholic[tiab] OR alcoholics[ti]	42758
3.		"Substance-Related Disorders"[Mesh:NoExp] OR "Amphetamine-Related Disorders"[Mesh] OR "Cocaine-Related Disorders"[Mesh] OR "Marijuana Abuse"[Mesh] OR "Opioid-Related Disorders"[Mesh] OR "Substance Abuse, Intravenous"[Mesh] OR "Substance Withdrawal Syndrome"[Mesh] OR "Street Drugs"[Mesh] OR "Cocaine"[Mesh] OR "Amphetamine"[Mesh] OR "Heroin"[Mesh] OR "Cannabis"[Mesh] OR "Cannabinoids"[Mesh] OR "Benzodiazepines"[Mesh] OR "Catha"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Mesh] OR "Methamphetamine"[Mesh] OR "Dextroamphetamine"[Mesh] OR "Amphetamines"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Pharmacological Action] OR "Lysergic Acid Diethylamide"[Mesh]	238436
4.		"substance abuse*[tiab] OR "substance use"[tiab] OR substance addiction[tiab] OR "drug use*[tiab] OR drug usage[tiab] OR drug abuse*[tiab] OR drug addict*[tiab] OR addiction*[ti] OR drug depend*[ti] OR cocaine[ti] OR amphetamine[ti] OR heroin[ti] OR cannabis[ti] OR cannabinoid*[ti] OR benzodiazepine*[ti] OR catha[ti] OR khat[ti] OR hallucinogen*[ti] OR metamphetamin*[ti] OR hashish[ti] OR marijuana[ti] OR LSD[ti] OR MDMA[ti] OR ecstasy[ti] OR GHB[ti] OR LSD[ti] OR	140260

		club drug*[ti] OR party drug*[ti] OR mescaline[ti]	
5.		1-4 (OR)	395886
6.		comorbid*[ti] OR concurrent[ti] OR co-occurring[ti] OR dual diagnosis[tiab] OR dual disorder*[ti]	22356
7.		co-occurring mental[tiab] OR co-occurring psychiatric*[tiab] OR co-occurring substance[tiab] OR comorbid substance*[tiab] OR concurrent mental[tiab] OR dual-disorder treatment[tiab] OR concurrent alcoholism[tiab]	1323
8.		((("Mental Disorders"[Mesh]) OR "Mentally Ill Persons"[Mesh]) AND "Substance-Related Disorders"[Mesh]) AND Comorbidity[Mesh]	7539
9.		6-8 (OR)	28972
10.		5 AND 9	9802
11.		Filters activated: Systematic Reviews, Publication date from 2012/12/01, English	22
12.		Filters activated: Randomized Controlled Trial, Publication date from 2012/12/01, English	35

*)

MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed)

Exp = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

NoExp = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts

MAJR = MeSH Major Topic (termen beskriver det huvudsakliga innehållet i artikeln)

SB = PubMeds filter

för systematiska översikter (systematic[sb])

för alla MeSH-indexerade artiklar (medline[sb])

FT = Fritextterm/er

tiab= sökning i title- och abstractfälten

Sökrad – sökstrategin

(((((("Mental Disorders"[Mesh]) OR "Mentally Ill Persons"[Mesh]) AND "Substance-Related Disorders"[Mesh]) AND Comorbidity[Mesh]) OR (co-occurring mental[tiab] OR co-occurring psychiatric*[tiab] OR co-occurring substance[tiab] OR comorbid substance*[tiab] OR concurrent mental[tiab] OR dual-disorder treatment[tiab] OR concurrent alcoholism[tiab])) OR (comorbid*[ti] OR concurrent[ti] OR co-occurring[ti] OR dual diagnosis[tiab] OR dual disorder*[ti])) AND (((("substance abuse**"[tiab] OR "substance use"[tiab] OR substance addiction[tiab] OR "drug use**"[tiab] OR drug usage[tiab] OR drug abuse*[tiab] OR drug addict*[tiab] OR addiction*[ti] OR drug depend*[ti] OR cocaine[ti] OR amphetamine[ti] OR heroin[ti] OR cannabis[ti] OR cannabinoid*[ti] OR benzodiazepine*[ti] OR catha[ti] OR khat[ti] OR hallucinogen*[ti] OR metamphetamin*[ti] OR hashish[ti] OR marijuana[ti] OR LSD[ti] OR MDMA[ti] OR ecstasy[ti] OR GHB[ti] OR LSD[ti] OR club drug*[ti] OR party drug*[ti] OR mescaline[ti])) OR ("Substance-Related Disorders"[Mesh:NoExp] OR "Amphetamine-Related Disorders"[Mesh] OR "Cocaine-Related Disorders"[Mesh] OR "Marijuana Abuse"[Mesh] OR "Opioid-Related Disorders"[Mesh] OR "Substance Abuse, Intravenous"[Mesh] OR "Substance Withdrawal Syndrome"[Mesh] OR "Street Drugs"[Mesh] OR "Cocaine"[Mesh] OR "Amphetamine"[Mesh] OR "Heroin"[Mesh] OR "Cannabis"[Mesh] OR "Cannabinoids"[Mesh] OR "Benzodiazepines"[Mesh] OR "Catha"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Mesh] OR "Methamphetamine"[Mesh] OR "Dextroamphetamine"[Mesh] OR "Amphetamines"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Pharmacological Action] OR "Lysergic Acid Diethylamide"[Mesh])) OR (((harmful[ti] OR hazardous[ti]) AND (alcohol*[ti] OR drink*[ti])) OR hazardous drinkers[tiab] OR hazardous drinking[tiab] OR (alcohol*[ti] OR drinker[ti] OR drinkers[ti] OR drinking[ti]) AND (abuse[ti] OR abuser[ti] OR addiction[ti] OR consum*[ti] OR depende*[ti] OR problem*[ti] OR habits[ti] OR hazardous[ti] OR harmful[ti] OR misuse[ti]) OR alcohol dependence[tiab] OR alcohol dependent[tiab] OR alcohol dependency[tiab] OR alcohol addiction[tiab] OR alcoholism[ti] OR chronic alcohol misuse[tiab] OR chronic excessive alcohol[tiab] OR chronic alcoholic[tiab] OR alcoholics[ti])) OR ("Alcoholism"[Mesh] OR Alcohol drinking[MeSH] OR alcohol-related disorders[MeSH]))

Databas: PsycInfo Databasleverantör: EBSCO Datum: 2014-05-05

Ämne: samsjuklighet

Sökning gjord av: Ann Kristine Jonsson

På uppdrag av: Christina Nehlin Gordh, Agneta Öjehagen

Söknr	Termtyp *)	Söktermer	Antal ref. **)
Samsjuklighet			

1.	FT/TI	"dual diagnosis" OR "dual disorder*" OR "co-occurring mental" OR "co-occurring psychiatric*" OR "co-occurring substance" OR "comorbid substance*" OR "concurrent mental" OR "dual-disorder treatment" OR "concurrent alcoholism"	1139
2.	FT/SU	"dual diagnosis" OR "dual disorder*" OR "co-occurring mental" OR "co-occurring psychiatric*" OR "co-occurring substance" OR "comorbid substance*" OR "concurrent mental" OR "dual-disorder treatment" OR "concurrent alcoholism"	2164
3.		1 OR 2	2511
4.		Narrow by Methodology: - meta analysis Narrow by Methodology: - systematic review	22

*)

MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed)

Exp = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

NoExp = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts

MAJR = MeSH Major Topic (termen beskriver det huvudsakliga innehållet i artikeln)

SB = PubMeds filter

för systematiska översikter (systematic[sb])

för alla MeSH-indexerade artiklar (medline[sb])

FT = Fritextterm/er

tiab= sökning i title- och abstractfälten

Databas: Cochrane library Databasleverantör: Wiley Datum: 2014-05-05			
Ämne: samsjuklighet			
Sökning gjord av: Ann Kristine Jonsson			
På uppdrag av: Christina Nehlin Gordh, Agneta Öjehagen			
Söknr	Termtyp *)	Söktermer	Antal ref. **)
Samsjuklighet			
1.	FT/TI,AB, KW	"dual diagnosis" OR "dual disorder*" OR "co-occurring mental" OR "co-occurring psychiatric*" OR "co-occurring substance" OR "comorbid substance*" OR "concurrent mental" OR "dual-disorder treatment" OR "concurrent alcoholism"	213
2.		CDSR	6
3.		DARE	5
4.		HTA	1

*)

MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed)

Exp = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

NoExp = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts

MAJR = MeSH Major Topic (termen beskriver det huvudsakliga innehållet i artikeln)

SB = PubMeds filter

för systematiska översikter (systematic[sb])

för alla MeSH-indexerade artiklar (medline[sb])

FT = Fritextterm/er

tiab= sökning i title- och abstractfälten

Rad: F12

Tillstånd: Missbruk eller beroende av alkohol eller narkotika och samtidig PTSD

Åtgärd: Integrerad behandlingsmetod (KBT)

Granskare: Christina Nehlin Gordh, Anna Nyberg

Tabellering av inkluderade studier

#	Författare, år	Studie-design	Patientpopulation	Beskrivning av behandling i kontroll- & interventionsgrupp/erna	Effektmått A: Antal dryckesdagar/vecka
1	Hien et al 2004	RCT	Kvinnor med PTSD och substansmissbruk. N=107. Ålder m =37	K: Standard community care I1: Seeking safety (integrerat KBT-program som behandlar PTSD och substansmissbruket samtidigt). I2: KBT/återfallsprevention (fokuserar enbart på missbruket) Uppföljning efter 6 och 9 månader.	Standardiserat mått från -1 (inga symptom) till 1 (mest allvarliga symptom) <u>Baseline:</u> K: 0,19 I1:-0,08 I2:-0,22 <u>9 månader:</u> K:0,21 I1:-0,08 I2:-0,18 <u>Baseline – 9 mån:</u> K: 0,21- 0,19=0,02 I1: -0,8- 0,8= 0 I2: -0,22- 0,18=-0,04 ES ej angivet

Summering av utfall från inkluderade studier

Effektmått	Antal deltagare (antal studier), samt referens #	Utfall/risk i kontrollgruppen	Absolut effekt/risk (K – I)	Relativ effekt/-riskreduktion ((K – I) / K)	Evidensstyrka	Kommentarer
A: Antal dryckesdagar/vecka	107 (1) #1	0,02	0,02-0=0,02 0,02- (-0,04)= 0,06	Signifikant bättre kvarvarande effekt	Begränsat vetenskapligt underlag	Inga ES angivna

				efter 9 månader i båda interventions- grupperna jämfört med kontrollgrup- pen. Ingen signifi- kant skillnad mellan interventionsgrup- perna.	++	
--	--	--	--	---	----	--

Evidensgradering enligt GRADE

Effektmåttet:	A: Antal dryckesdagar/vecka		
	Antal	Kommentarer	
Antal studier	1		
Antal personer	107		
Är studierna sammanfattade i SÖ	Nej		
		Utgångsvärde	Kommentarer
Studiedesign	RCT (++++)	++++	
	Observationsstudie (++)		
		Ange ev. avdrag	Kommentarer
Studiekvalitet	Inga begränsningar (ej avdrag)	X	
	Vissa begränsningar (eventuellt avdrag)		
	Allvarliga begränsningar (-1)		
	Mycket allvarliga begränsningar (-2)		
Överförbarhet	Ingen osäkerhet (ej avdrag)		En enstaka amerikansk studie. Studien inkluderar endast kvinnor.
	Viss osäkerhet (eventuellt avdrag)		
	Osäkerhet (-1)	X	
	Påtaglig osäkerhet (-2)		
Överensstämmelse	Inga problem (ej avdrag)	-	
	Viss heterogenitet (eventuellt avdrag)		
	Bekymmersam heterogenitet (-1)		
Oprecisa data	Inga problem (ej avdrag)		Få deltagare
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Oprecisa data (-1)	X	
Publikations- och/eller rapporteringsbias	Inga problem (ej avdrag)		
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Klar risk för publikationsbias (-1)		
Räcker summan av smärre brister till nedgradering?	Nej (inget avdrag)	X	
	Ja (-1)		
Övriga kommentarer			
		Ange ev. uppgradering	Kommentarer
Effektstorlek	Ej relevant	X	
	Stor effekt (RR < 0,5 > 2)		
	Mycket stor effekt (RR < 0,2 > 5)		
Övriga kommentarer			
Summering av evidensstyrka	Starkt (++++) Måttligt starkt (+++) Begränsat (++) eller Otillräckligt (+) vetenskapligt underlag	++	

Litteratursökning

Databas: PubMedDatabasleverantör:NLM Datum: 2012-12-14-19			
Ämne: samsjuklighet			
Sökning gjord av: Ann Kristine Jonsson			
På uppdrag av: Christina Nehlin Gordh			
Söknr	Termtyp*)	Söktermer	Antal ref. **)
Samsjuklighet			
12.		"Alcoholism"[Mesh] OR Alcohol drinking[MeSH] OR alcohol-related disorders[MeSH]	125377
13.		((harmful[ti] OR hazardous[ti]) AND (alcohol*[ti] OR drink*[ti])) OR hazardous drinkers[tiab] OR hazardous drinking[tiab] OR (alcohol*[ti] OR drinker[ti] OR drinkers[ti] OR drinking[ti]) AND (abuse[ti] OR abuser[ti] OR addiction[ti] OR consum*[ti] OR depende*[ti] OR problem*[ti] OR habits[ti] OR hazardous[ti] OR harmful[ti] OR misuse[ti]) OR alcohol dependence[tiab] OR alcohol dependent[tiab] OR alcohol dependency[tiab] OR alcohol addiction[tiab] OR alcoholism[ti] OR chronic alcohol misuse[tiab] OR chronic excessive alcohol[tiab] OR chronic alcoholic[tiab] OR alcoholics[ti]	40535
14.		"Substance-Related Disorders"[Mesh:NoExp] OR "Amphetamine-Related Disorders"[Mesh] OR "Cocaine-Related Disorders"[Mesh] OR "Marijuana Abuse"[Mesh] OR "Opioid-Related Disorders"[Mesh] OR "Substance Abuse, Intravenous"[Mesh] OR "Substance Withdrawal Syndrome"[Mesh] OR "Street Drugs"[Mesh] OR "Cocaine"[Mesh] OR "Amphetamine"[Mesh] OR "Heroin"[Mesh] OR "Cannabis"[Mesh] OR "Cannabinoids"[Mesh] OR "Benzodiazepines"[Mesh] OR "Catha"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Mesh] OR "Methamphetamine"[Mesh] OR "Dextroamphetamine"[Mesh] OR "Amphetamines"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Pharmacological Action] OR "Lysergic Acid Diethylamide"[Mesh]	228608
15.		"substance abuse*[tiab] OR "substance use"[tiab] OR substance addiction[tiab] OR "drug use*[tiab] OR drug usage[tiab] OR drug abuse*[tiab] OR drug addict*[tiab] OR addiction*[ti] OR drug depend*[ti] OR cocaine[ti] OR amphetamine[ti] OR heroin[ti] OR cannabis[ti] OR cannabinoid*[ti] OR benzodiazepine*[ti] OR catha[ti] OR khat[ti] OR hallucinogen*[ti] OR metamphetamin*[ti] OR hashish[ti] OR marijuana[ti] OR LSD[ti] OR MDMA[ti] OR ecstasy[ti] OR GHB[ti] OR LSD[ti] OR club drug*[ti] OR party drug*[ti] OR mescaline[ti]	129612
16.		1-4 (OR)	375022
17.		comorbid*[ti] OR concurrent[ti] OR co-occurring[ti] OR dual diagnosis[tiab] OR dual disorder*[ti]	19634
18.		co-occurring mental[tiab] OR co-occurring psychiatric*[tiab] OR co-occurring substance[tiab] OR comorbid substance*[tiab] OR concurrent mental[tiab] OR dual-disorder treatment[tiab] OR concurrent alcoholism[tiab]	1172
19.		((("Mental Disorders"[Mesh]) OR "Mentally Ill Persons"[Mesh]) AND "Substance-Related Disorders"[Mesh]) AND Comorbidity[Mesh]	7117

20.		6-8 (OR)	25839
21.		5 AND 9	9013
22.		Filters activated: Systematic Reviews, English, Swedish	239

Databas: PubMed Databasleverantör: NLM Datum: 2012-12-19, uppdateringssökning gjord 2014-05-05

Ämne: samsjuklighet

Sökning gjord av: Ann Kristine Jonsson

På uppdrag av: Christina Nehlin Gordh, Agneta Öjehagen

Söknr	Termtyp *)	Söktermer	Antal ref. **)
Samsjuklighet			
13.		"Alcoholism"[Mesh] OR Alcohol drinking[MeSH] OR alcohol-related disorders[MeSH]	131077
14.		((harmful[ti] OR hazardous[ti]) AND (alcohol*[ti] OR drink*[ti])) OR hazardous drinkers[tiab] OR hazardous drinking[tiab] OR (alcohol*[ti] OR drinker[ti] OR drinkers[ti] OR drinking[ti]) AND (abuse[ti] OR abuser[ti] OR addiction[ti] OR consum*[ti] OR depende*[ti] OR problem*[ti] OR habits[ti] OR hazardous[ti] OR harmful[ti] OR misuse[ti]) OR alcohol dependence[tiab] OR alcohol dependent[tiab] OR alcohol dependency[tiab] OR alcohol addiction[tiab] OR alcoholism[ti] OR chronic alcohol misuse[tiab] OR chronic excessive alcohol[tiab] OR chronic alcoholic[tiab] OR alcoholics[ti]	42758
15.		"Substance-Related Disorders"[Mesh:NoExp] OR "Amphetamine-Related Disorders"[Mesh] OR "Cocaine-Related Disorders"[Mesh] OR "Marijuana Abuse"[Mesh] OR "Opioid-Related Disorders"[Mesh] OR "Substance Abuse, Intravenous"[Mesh] OR "Substance Withdrawal Syndrome"[Mesh] OR "Street Drugs"[Mesh] OR "Cocaine"[Mesh] OR "Amphetamine"[Mesh] OR "Heroin"[Mesh] OR "Cannabis"[Mesh] OR "Cannabinoids"[Mesh] OR "Benzodiazepines"[Mesh] OR "Catha"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Mesh] OR "Methamphetamine"[Mesh] OR "Dextroamphetamine"[Mesh] OR "Amphetamines"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Pharmacological Action] OR "Lysergic Acid Diethylamide"[Mesh]	238436
16.		"substance abuse*[tiab] OR "substance use"[tiab] OR substance addiction[tiab] OR "drug use*[tiab] OR drug usage[tiab] OR drug abuse*[tiab] OR drug addict*[tiab] OR addiction*[ti] OR drug depend*[ti] OR cocaine[ti] OR amphetamine[ti] OR heroin[ti] OR cannabis[ti] OR cannabinoid*[ti] OR benzodiazepine*[ti] OR catha[ti] OR khat[ti] OR hallucinogen*[ti] OR metamphetamin*[ti] OR hashish[ti] OR marijuana[ti] OR LSD[ti] OR MDMA[ti] OR ecstasy[ti] OR GHB[ti] OR LSD[ti] OR club drug*[ti] OR party drug*[ti] OR mescaline[ti]	140260
17.		1-4 (OR)	395886
18.		comorbid*[ti] OR concurrent[ti] OR co-occurring[ti] OR dual diagnosis[tiab] OR dual disorder*[ti]	22356
19.		co-occurring mental[tiab] OR co-occurring psychiatric*[tiab] OR co-occurring substance[tiab] OR comorbid substance*[tiab] OR concurrent mental[tiab] OR dual-disorder treatment[tiab] OR concurrent alcoholism[tiab]	1323

20.		((("Mental Disorders"[Mesh]) OR "Mentally Ill Persons"[Mesh]) AND "Substance-Related Disorders"[Mesh]) AND Comorbidity[Mesh]	7539
21.		6-8 (OR)	28972
22.		5 AND 9	9802
23.		Filters activated: Systematic Reviews, Publication date from 2012/12/01, English	22
24.		Filters activated: Randomized Controlled Trial, Publication date from 2012/12/01, English	35

*)

MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed)

Exp = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

NoExp = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts

MAJR = MeSH Major Topic (termen beskriver det huvudsakliga innehållet i artikeln)

SB = PubMeds filter

för systematiska översikter (systematic[sb])

för alla MeSH-indexerade artiklar (medline[sb])

FT = Fritextterm/er

tiab= sökning i title- och abstractfälten

Sökrad – sökstrategin

(((((("Mental Disorders"[Mesh]) OR "Mentally Ill Persons"[Mesh]) AND "Substance-Related Disorders"[Mesh]) AND Comorbidity[Mesh]) OR (co-occurring mental[tiab] OR co-occurring psychiatric*[tiab] OR co-occurring substance[tiab] OR comorbid substance*[tiab] OR concurrent mental[tiab] OR dual-disorder treatment[tiab] OR concurrent alcoholism[tiab])) OR (comorbid*[ti] OR concurrent[ti] OR co-occurring[ti] OR dual diagnosis[tiab] OR dual disorder*[ti])) AND (((("substance abuse**"[tiab] OR "substance use"[tiab] OR substance addiction[tiab] OR "drug use**"[tiab] OR drug usage[tiab] OR drug abuse*[tiab] OR drug addict*[tiab] OR addiction*[ti] OR drug depend*[ti] OR cocaine[ti] OR amphetamine[ti] OR heroin[ti] OR cannabis[ti] OR cannabinoid*[ti] OR benzodiazepine*[ti] OR catha[ti] OR khat[ti] OR hallucinogen*[ti] OR metamphetamin*[ti] OR hashish[ti] OR marijuana[ti] OR LSD[ti] OR MDMA[ti] OR ecstasy[ti] OR GHB[ti] OR LSD[ti] OR club drug*[ti] OR party drug*[ti] OR mescaline[ti])) OR ("Substance-Related Disorders"[Mesh:NoExp] OR "Amphetamine-Related Disorders"[Mesh] OR "Cocaine-Related Disorders"[Mesh] OR "Marijuana Abuse"[Mesh] OR "Opioid-Related Disorders"[Mesh] OR "Substance Abuse, Intravenous"[Mesh] OR "Substance Withdrawal Syndrome"[Mesh] OR "Street Drugs"[Mesh] OR "Cocaine"[Mesh] OR "Amphetamine"[Mesh] OR "Heroin"[Mesh] OR "Cannabis"[Mesh] OR "Cannabinoids"[Mesh] OR "Benzodiazepines"[Mesh] OR "Catha"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Mesh] OR "Methamphetamine"[Mesh] OR "Dextroamphetamine"[Mesh] OR "Amphetamines"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Pharmacological Action] OR "Lysergic Acid Diethylamide"[Mesh])) OR (((harmful[ti] OR hazardous[ti]) AND (alcohol*[ti] OR drink*[ti])) OR hazardous drinkers[tiab] OR hazardous drinking[tiab] OR alcohol*[ti] OR drinker[ti] OR drinkers[ti] OR drinking[ti]) AND (abuse[ti] OR abuser[ti] OR addiction[ti] OR consum*[ti] OR depende*[ti] OR problem*[ti] OR habits[ti] OR hazardous[ti] OR harmful[ti] OR misuse[ti] OR alcohol dependence[tiab] OR alcohol dependent[tiab] OR alcohol dependency[tiab] OR alcohol addiction[tiab] OR alcoholism[ti] OR chronic alcohol misuse[tiab] OR chronic excessive alcohol[tiab] OR chronic alcoholic[tiab] OR alcoholics[ti])) OR ("Alcoholism"[Mesh] OR Alcohol drinking[MeSH] OR alcohol-related disorders[MeSH]))

Databas: PsycInfo Databasleverantör: EBSCO Datum: 2014-05-05			
Ämne: samsjuklighet			
Sökning gjord av: Ann Kristine Jonsson			
På uppdrag av: Christina Nehlin Gordh, Agneta Öjehagen			
Söknr	Termtyp *)	Söktermer	Antal ref. **)
Samsjuklighet			
5.	FT/TI	"dual diagnosis" OR "dual disorder*" OR "co-occurring mental" OR "co-occurring psychiatric*" OR "co-occurring substance" OR "comorbid substance*" OR "concurrent mental" OR "dual-disorder treatment" OR "concurrent alcoholism"	1139
6.	FT/SU	"dual diagnosis" OR "dual disorder*" OR "co-occurring mental" OR "co-occurring psychiatric*" OR "co-occurring substance" OR "comorbid substance*" OR "concurrent mental" OR "dual-disorder treatment" OR "concurrent alcoholism"	2164
7.		1 OR 2	2511

8.		Narrow by Methodology: - meta analysis Narrow by Methodology: - systematic review	22
----	--	--	-----------

*)

MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed)

Exp = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

NoExp = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts

MAJR = MeSH Major Topic (termen beskriver det huvudsakliga innehållet i artikeln)

SB = PubMeds filter

för systematiska översikter (systematic[sb])

för alla MeSH-indexerade artiklar (medline[sb])

FT = Fritextterm/er

tiab= sökning i title- och abstractfälten

Databas: Cochrane library Databasleverantör: Wiley Datum: 2014-05-05			
Ämne: samsjuklighet			
Sökning gjord av: Ann Kristine Jonsson			
På uppdrag av: Christina Nehlin Gordh, Agneta Öjehagen			
Söknr	Termtyp *)	Söktermer	Antal ref. **)
Samsjuklighet			
5.	FT/TI,AB, KW	"dual diagnosis" OR "dual disorder*" OR "co-occurring mental" OR "co-occurring psychiatric*" OR "co-occurring substance" OR "comorbid substance*" OR "concurrent mental" OR "dual-disorder treatment" OR "concurrent alcoholism"	213
6.		CDSR	6
7.		DARE	5
8.		HTA	1

*)

MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed)

Exp = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

NoExp = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts

MAJR = MeSH Major Topic (termen beskriver det huvudsakliga innehållet i artikeln)

SB = PubMeds filter

för systematiska översikter (systematic[sb])

för alla MeSH-indexerade artiklar (medline[sb])

FT = Fritextterm/er

tiab= sökning i title- och abstractfälten

Rad: F13

Tillstånd: Alkoholmissbruk eller -beroende och samtidig social fobi

Åtgärd: Integrerad behandlingsmetod (KBT)

Granskare: Christina Nehlin Gordh, Anna Nyberg

Tabellering av inkluderade studier

#	Författare, år	Studiedesign	Patientpopulation	Beskrivning av behandling i kontroll- & interventionsgrupp/erna	Effektmått A: Antal dryckesdagar/vecka
1	Randall et al 2001	RCT	Social fobi och alkoholberoende. N=93, 68,5% män, Ålder m =38,5	I1: 12 v. KBT för alkoholberoendet I2: 12 v. KBT för alkoholberoendet och den sociala fobin integrerat Uppföljning efter 3 månader.	Inga siffror angivna (presenterade i figur). ES ej angivet

Summering av utfall från inkluderade studier

Effektmått	Antal deltagare (antal studier), samt referens #	Utfall/risk i kontrollgruppen	Absolut effekt/risk (K - I)	Relativ effekt/riskreduktion ((K - I) / K)	Evidensstyrka	Kommentarer
A: Antal nyktra dagar	93 (1) #1	Siffror ej angivet	Siffror ej angivet	Signifikant förbättring från baseline till uppföljningen efter 3 mån i båda interventionerna. Signifikant bättre resultat i I1 (KBT för alkoholberoendet enbart) än i I2 (integrerad behandling).	Otillräckligt vetenskapligt underlag +	Inga ES angivna

Evidensgradering enligt GRADE

Effektmåttet:	A: Antal nyktra dagar		
	Antal	Kommentarer	
Antal studier	1		
Antal personer	93		
Är studierna sammanfattade i SÖ	Nej		
		Utgångsvärde	Kommentarer
Studiedesign	RCT (++++)	++++	
	Observationsstudie (++)		
		Ange ev. avdrag	Kommentarer
Studiekvalitet	Inga begränsningar (ej avdrag)		Effektmått redovisas inte i siffror. Relativt kort uppföljningstid
	Vissa begränsningar (eventuellt avdrag)		
	Allvarliga begränsningar (-1)	X	
	Mycket allvarliga begränsningar (-2)		
Överförbarhet	Ingen osäkerhet (ej avdrag)		Endast en enstaka amerikansk studie
	Viss osäkerhet (eventuellt avdrag)		
	Osäkerhet (-1)	X	
	Påtaglig osäkerhet (-2)		
Överensstämmelse	Inga problem (ej avdrag)	-	
	Viss heterogenitet (eventuellt avdrag)		
	Bekymmersam heterogenitet (-1)		
Oprecisa data	Inga problem (ej avdrag)		Få deltagare
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Oprecisa data (-1)	X	
Publikations- och/eller rapporteringsbias	Inga problem (ej avdrag)		
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Klar risk för publikationsbias (-1)		
Räcker summan av smärre brister till nedgradering?	Nej (inget avdrag)		
	Ja (-1)		
Övriga kommentarer			
		Ange ev. uppgradering	Kommentarer
Effektstorlek	Ej relevant	X	
	Stor effekt (RR < 0,5 > 2)		
	Mycket stor effekt (RR < 0,2 > 5)		
Övriga kommentarer			
Summering av evidensstyrka	Starkt (++++) Måttligt starkt (+++) Begränsat (++) eller Otillräckligt (+) vetenskapligt underlag	+	

Litteratursökning

Databas: PubMedDatabasleverantör:NLM Datum: 2012-12-14-19			
Ämne: samsjuklighet			
Sökning gjord av: Ann Kristine Jonsson			
På uppdrag av: Christina Nehlin Gordh			
Söknr	Termtyp*)	Söktermer	Antal ref. **)
Samsjuklighet			
23.		"Alcoholism"[Mesh] OR Alcohol drinking[MeSH] OR alcohol-related disorders[MeSH]	125377
24.		((harmful[ti] OR hazardous[ti]) AND (alcohol*[ti] OR drink*[ti])) OR hazardous drinkers[tiab] OR hazardous drinking[tiab] OR (alcohol*[ti] OR drinker[ti] OR drinkers[ti] OR drinking[ti]) AND (abuse[ti] OR abuser[ti] OR addiction[ti] OR consum*[ti] OR depende*[ti] OR problem*[ti] OR habits[ti] OR hazardous[ti] OR harmful[ti] OR misuse[ti]) OR alcohol dependence[tiab] OR alcohol dependent[tiab] OR alcohol dependency[tiab] OR alcohol addiction[tiab] OR alcoholism[ti] OR chronic alcohol misuse[tiab] OR chronic excessive alcohol[tiab] OR chronic alcoholic[tiab] OR alcoholics[ti]	40535
25.		"Substance-Related Disorders"[Mesh:NoExp] OR "Amphetamine-Related Disorders"[Mesh] OR "Cocaine-Related Disorders"[Mesh] OR "Marijuana Abuse"[Mesh] OR "Opioid-Related Disorders"[Mesh] OR "Substance Abuse, Intravenous"[Mesh] OR "Substance Withdrawal Syndrome"[Mesh] OR "Street Drugs"[Mesh] OR "Cocaine"[Mesh] OR "Amphetamine"[Mesh] OR "Heroin"[Mesh] OR "Cannabis"[Mesh] OR "Cannabinoids"[Mesh] OR "Benzodiazepines"[Mesh] OR "Catha"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Mesh] OR "Methamphetamine"[Mesh] OR "Dextroamphetamine"[Mesh] OR "Amphetamines"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Pharmacological Action] OR "Lysergic Acid Diethylamide"[Mesh]	228608
26.		"substance abuse*[tiab] OR "substance use"[tiab] OR substance addiction[tiab] OR "drug use*[tiab] OR drug usage[tiab] OR drug abuse*[tiab] OR drug addict*[tiab] OR addiction*[ti] OR drug depend*[ti] OR cocaine[ti] OR amphetamine[ti] OR heroin[ti] OR cannabis[ti] OR cannabinoid*[ti] OR benzodiazepine*[ti] OR catha[ti] OR khat[ti] OR hallucinogen*[ti] OR metamphetamin*[ti] OR hashish[ti] OR marijuana[ti] OR LSD[ti] OR MDMA[ti] OR ecstasy[ti] OR GHB[ti] OR LSD[ti] OR club drug*[ti] OR party drug*[ti] OR mescaline[ti]	129612
27.		1-4 (OR)	375022
28.		comorbid*[ti] OR concurrent[ti] OR co-occurring[ti] OR dual diagnosis[tiab] OR dual disorder*[ti]	19634
29.		co-occurring mental[tiab] OR co-occurring psychiatric*[tiab] OR co-occurring substance[tiab] OR comorbid substance*[tiab] OR concurrent mental[tiab] OR dual-disorder treatment[tiab] OR concurrent alcoholism[tiab]	1172
30.		((("Mental Disorders"[Mesh]) OR "Mentally Ill Persons"[Mesh]) AND "Substance-Related Disorders"[Mesh])) AND Comorbidity[Mesh]	7117

31.		6-8 (OR)	25839
32.		5 AND 9	9013
33.		Filters activated: Systematic Reviews, English, Swedish	239

Databas: PubMed Databasleverantör: NLM Datum: 2012-12-19, uppdateringssökning gjord 2014-05-05

Ämne: samsjuklighet

Sökning gjord av: Ann Kristine Jonsson

På uppdrag av: Christina Nehlin Gordh, Agneta Öjehagen

Söknr	Termtyp *)	Söktermer	Antal ref. **)
Samsjuklighet			
25.		"Alcoholism"[Mesh] OR Alcohol drinking[MeSH] OR alcohol-related disorders[MeSH]	131077
26.		((harmful[ti] OR hazardous[ti]) AND (alcohol*[ti] OR drink*[ti])) OR hazardous drinkers[tiab] OR hazardous drinking[tiab] OR (alcohol*[ti] OR drinker[ti] OR drinkers[ti] OR drinking[ti]) AND (abuse[ti] OR abuser[ti] OR addiction[ti] OR consum*[ti] OR depende*[ti] OR problem*[ti] OR habits[ti] OR hazardous[ti] OR harmful[ti] OR misuse[ti]) OR alcohol dependence[tiab] OR alcohol dependent[tiab] OR alcohol dependency[tiab] OR alcohol addiction[tiab] OR alcoholism[ti] OR chronic alcohol misuse[tiab] OR chronic excessive alcohol[tiab] OR chronic alcoholic[tiab] OR alcoholics[ti]	42758
27.		"Substance-Related Disorders"[Mesh:NoExp] OR "Amphetamine-Related Disorders"[Mesh] OR "Cocaine-Related Disorders"[Mesh] OR "Marijuana Abuse"[Mesh] OR "Opioid-Related Disorders"[Mesh] OR "Substance Abuse, Intravenous"[Mesh] OR "Substance Withdrawal Syndrome"[Mesh] OR "Street Drugs"[Mesh] OR "Cocaine"[Mesh] OR "Amphetamine"[Mesh] OR "Heroin"[Mesh] OR "Cannabis"[Mesh] OR "Cannabinoids"[Mesh] OR "Benzodiazepines"[Mesh] OR "Catha"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Mesh] OR "Methamphetamine"[Mesh] OR "Dextroamphetamine"[Mesh] OR "Amphetamines"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Pharmacological Action] OR "Lysergic Acid Diethylamide"[Mesh]	238436
28.		"substance abuse*[tiab] OR "substance use"[tiab] OR substance addiction[tiab] OR "drug use*[tiab] OR drug usage[tiab] OR drug abuse*[tiab] OR drug addict*[tiab] OR addiction*[ti] OR drug depend*[ti] OR cocaine[ti] OR amphetamine[ti] OR heroin[ti] OR cannabis[ti] OR cannabinoid*[ti] OR benzodiazepine*[ti] OR catha[ti] OR khat[ti] OR hallucinogen*[ti] OR metamphetamin*[ti] OR hashish[ti] OR marijuana[ti] OR LSD[ti] OR MDMA[ti] OR ecstasy[ti] OR GHB[ti] OR LSD[ti] OR club drug*[ti] OR party drug*[ti] OR mescaline[ti]	140260
29.		1-4 (OR)	395886
30.		comorbid*[ti] OR concurrent[ti] OR co-occurring[ti] OR dual diagnosis[tiab] OR dual disorder*[ti]	22356
31.		co-occurring mental[tiab] OR co-occurring psychiatric*[tiab] OR co-occurring substance[tiab] OR comorbid substance*[tiab] OR concurrent mental[tiab] OR dual-disorder treatment[tiab] OR concurrent alcoholism[tiab]	1323

32.		((("Mental Disorders"[Mesh]) OR "Mentally Ill Persons"[Mesh]) AND "Substance-Related Disorders"[Mesh]) AND Comorbidity[Mesh]	7539
33.		6-8 (OR)	28972
34.		5 AND 9	9802
35.		Filters activated: Systematic Reviews, Publication date from 2012/12/01, English	22
36.		Filters activated: Randomized Controlled Trial, Publication date from 2012/12/01, English	35

*)

MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed)

Exp = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

NoExp = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts

MAJR = MeSH Major Topic (termen beskriver det huvudsakliga innehållet i artikeln)

SB = PubMeds filter

för systematiska översikter (systematic[sb])

för alla MeSH-indexerade artiklar (medline[sb])

FT = Fritextterm/er

tiab= sökning i title- och abstractfälten

Sökrad – sökstrategin

(((((("Mental Disorders"[Mesh]) OR "Mentally Ill Persons"[Mesh]) AND "Substance-Related Disorders"[Mesh]) AND Comorbidity[Mesh]) OR (co-occurring mental[tiab] OR co-occurring psychiatric*[tiab] OR co-occurring substance[tiab] OR comorbid substance*[tiab] OR concurrent mental[tiab] OR dual-disorder treatment[tiab] OR concurrent alcoholism[tiab])) OR (comorbid*[ti] OR concurrent[ti] OR co-occurring[ti] OR dual diagnosis[tiab] OR dual disorder*[ti])) AND (((("substance abuse"*[tiab] OR "substance use"[tiab] OR substance addiction[tiab] OR "drug use"*[tiab] OR drug usage[tiab] OR drug abuse*[tiab] OR drug addict*[tiab] OR addiction*[ti] OR drug depend*[ti] OR cocaine[ti] OR amphetamine[ti] OR heroin[ti] OR cannabis[ti] OR cannabinoid*[ti] OR benzodiazepine*[ti] OR catha[ti] OR khat[ti] OR hallucinogen*[ti] OR metamphetamin*[ti] OR hashish[ti] OR marijuana[ti] OR LSD[ti] OR MDMA[ti] OR ecstasy[ti] OR GHB[ti] OR LSD[ti] OR club drug*[ti] OR party drug*[ti] OR mescaline[ti])) OR ("Substance-Related Disorders"[Mesh:NoExp] OR "Amphetamine-Related Disorders"[Mesh] OR "Cocaine-Related Disorders"[Mesh] OR "Marijuana Abuse"[Mesh] OR "Opioid-Related Disorders"[Mesh] OR "Substance Abuse, Intravenous"[Mesh] OR "Substance Withdrawal Syndrome"[Mesh] OR "Street Drugs"[Mesh] OR "Cocaine"[Mesh] OR "Amphetamine"[Mesh] OR "Heroin"[Mesh] OR "Cannabis"[Mesh] OR "Cannabinoids"[Mesh] OR "Benzodiazepines"[Mesh] OR "Catha"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Mesh] OR "Methamphetamine"[Mesh] OR "Dextroamphetamine"[Mesh] OR "Amphetamines"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Pharmacological Action] OR "Lysergic Acid Diethylamide"[Mesh])) OR (((harmful[ti] OR hazardous[ti]) AND (alcohol*[ti] OR drink*[ti])) OR hazardous drinkers[tiab] OR hazardous drinking[tiab] OR alcohol*[ti] OR drinker[ti] OR drinkers[ti] OR drinking[ti]) AND (abuse[ti] OR abuser[ti] OR addiction[ti] OR consum*[ti] OR depende*[ti] OR problem*[ti] OR habits[ti] OR hazardous[ti] OR harmful[ti] OR misuse[ti] OR alcohol dependence[tiab] OR alcohol dependent[tiab] OR alcohol dependency[tiab] OR alcohol addiction[tiab] OR alcoholism[ti] OR chronic alcohol misuse[tiab] OR chronic excessive alcohol[tiab] OR chronic alcoholic[tiab] OR alcoholics[ti])) OR ("Alcoholism"[Mesh] OR Alcohol drinking[MeSH] OR alcohol-related disorders[MeSH]))

Databas: PsycInfo Databasleverantör: EBSCO Datum: 2014-05-05			
Ämne: samsjuklighet			
Sökning gjord av: Ann Kristine Jonsson			
På uppdrag av: Christina Nehlin Gordh, Agneta Öjehagen			
Söknr	Termtyp *)	Söktermer	Antal ref. **)
Samsjuklighet			
9.	FT/TI	"dual diagnosis" OR "dual disorder*" OR "co-occurring mental" OR "co-occurring psychiatric*" OR "co-occurring substance" OR "comorbid substance*" OR "concurrent mental" OR "dual-disorder treatment" OR "concurrent alcoholism"	1139
10.	FT/SU	"dual diagnosis" OR "dual disorder*" OR "co-occurring mental" OR "co-occurring psychiatric*" OR "co-occurring substance" OR "comorbid substance*" OR "concurrent mental" OR "dual-disorder treatment" OR "concurrent alcoholism"	2164
11.		1 OR 2	2511

12.		Narrow by Methodology: - meta analysis Narrow by Methodology: - systematic review	22
-----	--	--	-----------

*)

MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed)

Exp = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

NoExp = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts

MAJR = MeSH Major Topic (termen beskriver det huvudsakliga innehållet i artikeln)

SB = PubMeds filter

för systematiska översikter (systematic[sb])

för alla MeSH-indexerade artiklar (medline[sb])

FT = Fritextterm/er

tiab= sökning i title- och abstractfälten

Databas: Cochrane library Databasleverantör: Wiley Datum: 2014-05-05			
Ämne: samsjuklighet			
Sökning gjord av: Ann Kristine Jonsson			
På uppdrag av: Christina Nehlin Gordh, Agneta Öjehagen			
Söknr	Termtyp *)	Söktermer	Antal ref. **)
Samsjuklighet			
9.	FT/TI,AB, KW	"dual diagnosis" OR "dual disorder*" OR "co-occurring mental" OR "co-occurring psychiatric*" OR "co-occurring substance" OR "comorbid substance*" OR "concurrent mental" OR "dual-disorder treatment" OR "concurrent alcoholism"	213
10.		CDSR	6
11.		DARE	5
12.		HTA	1

*)

MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed)

Exp = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

NoExp = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts

MAJR = MeSH Major Topic (termen beskriver det huvudsakliga innehållet i artikeln)

SB = PubMeds filter

för systematiska översikter (systematic[sb])

för alla MeSH-indexerade artiklar (medline[sb])

FT = Fritextterm/er

tiab= sökning i title- och abstractfälten

Rad: F14

Tillstånd: Missbruk eller beroende av alkohol eller narkotika och samtidig svår psykisk sjukdom

Åtgärd: Integrerad behandlingsmetod (KBT)

Granskare: Christina Nehlin Gordh, Anna Nyberg

Tabellering av inkluderade studier

#	Författare, år	Studie-design	Patientpopulation	Beskrivning av behandling i kontroll- & interventionsgrupp/erna	Effektmått A: Andel drogfria dagar (huvuddrog) efter 12 mån	Effektmått B: Dagar med drog användning/månad	Effektmått C: Mängd huvuddrog per tillfälle efter 12 mån	Övrigt
1	Barrowclough et al, 2010	RCT, 327 patienter	Schizofrenirelaterade diagnoser samt diagnostiserat beroende av alkohol och/eller droger. 87% män, ålder m= 38±10 år	K: Sedvanlig psykosvård i öppna former+ handbok i hur hantera dubbel problematik I1: Sedvanlig psykosvård i öppna former + KBT+MI enligt manual, upp till 26 sessioner under 12 mån Uppföljning 12+24 mån	K:41,5% I: 48,3%		Fördel Intervention: Huvuddrog: OR 1.50 (95% CI 1.08-2.09, p=0.016)	
2	Weiss et al 2007	RCT, 62 patienter	62 patienter med bipolär sjukdom och substansberoende, 51,6% kvinnor, 93,5% vita. Medelålder 41,9 år. 80,6% hade diagnosen bipolär I, 16,1% bipolär II. Uppföljningstid 3 mån.	K: "Group drug counseling" 20 sessioner 1 gång/vecka med fokus på missbruket I: Integrerad gruppterapi (KBT) 20 sessioner 1 gång/vecka med fokus på både missbruket och den psykiska sjukdomen.		Före behandling: ej angivet i siffror, men det nämns att det inte var några större skillnader mellan grupperna. Under behandling:		

						K:10 I:5,3 Vid uppföljning: K:12 I:6 Signifikant skillnad i effekt mellan behandlingar. Skillnaderna är justerade för baselinenivå.	
--	--	--	--	--	--	--	--

Summering av utfall från inkluderade studier

Effektmått	Antal deltagare (antal studier), samt referens #	Utfall/risk i kontrollgruppen	Absolut effekt/risk (K - I)	Relativ effekt/-riskreduktion ((K - I) / K)	Evidensstyrka	Kommentarer
A: Andel drogfria dagar (huvuddrog) efter 12 mån	273 (1) #1		#1: -6,8 % n.s.		Begränsat vetenskapligt underlag (++)	
B: Dagar med drog användning/månad	62 (1) #2		Siffror ej angivna. Signifikant skillnad i effekt mellan behandlingarna (p<0.0001)		Otillräckligt vetenskapligt underlag (+)	
C: Mängd huvuddrog per tillfälle efter 12 mån	273 (1) #1		Fördel MI/KBT, OR 1.50, 95% CI 1.08-2.09, p=0.016).		Begränsat vetenskapligt underlag (++)	

Evidensgradering enligt GRADE

Effektmåttet:	A: Andel drogria dagar efter 12 mån (huvuddrog)		
	Antal	Kommentarer	
Antal studier	1		
Antal personer	327		
Är studierna sammanfattade i SÖ			
		Utgångsvärde	Kommentarer
Studiedesign	RCT (++++)	++++	
	Observationsstudie (++)		
		Ange ev. avdrag	Kommentarer
Studiekvalitet	Inga begränsningar (ej avdrag)	X	
	Vissa begränsningar (eventuellt avdrag)		
	Allvarliga begränsningar (-1)		
	Mycket allvarliga begränsningar (-2)		
Överförbarhet	Ingen osäkerhet (ej avdrag)		Endast en engelsk studie, osäkert hur överförbart till svenska förhållanden
	Viss osäkerhet (eventuellt avdrag)		
	Osäkerhet (-1)	X	
	Påtaglig osäkerhet (-2)		
Överensstämmelse	Inga problem (ej avdrag)	-	
	Viss heterogenitet (eventuellt avdrag)		
	Bekymmersam heterogenitet (-1)		
Oprecisa data	Inga problem (ej avdrag)		Få deltagare
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Oprecisa data (-1)	X	
Publikations- och/eller rapporteringsbias	Inga problem (ej avdrag)	X	
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Klar risk för publikationsbias (-1)		
Räcker summan av smärre brister till nedgradering?	Nej (inget avdrag)	X	
	Ja (-1)		
Övriga kommentarer			
		Ange ev. uppgradering	Kommentarer
Effektstorlek	Ej relevant		
	Stor effekt (RR< 0,5 > 2)		
	Mycket stor effekt (RR< 0,2 > 5)		
Övriga kommentarer			
Summering av evidensstyrka	Starkt (++++) Måttligt starkt (+++) Begränsat (++) eller Otillräckligt (+) vetenskapligt underlag	++	

Effektmaßtet:	B: Dagar med droganvändning/månad		
	Antal	Kommentarer	
Antal studier	1		
Antal personer	62		
År studierna sammanfattade i SÖ			
		Utgångsvärde	Kommentarer
Studiedesign	RCT (++++)	++++	
	Observationsstudie (++)		
		Ange ev. avdrag	Kommentarer
Studiekvalitet	Inga begränsningar (ej avdrag)		Randomiseringsförfarandet vagt beskrivet. De som utvärderade behandlingen var ej blindade. Siffror ej angivna uppdelade på grupper vid baseline.
	Vissa begränsningar (eventuellt avdrag)		
	Allvarliga begränsningar (-1)	X	
	Mycket allvarliga begränsningar (-2)		
Överförbarhet	Ingen osäkerhet (ej avdrag)		Den integrerade behandlingen har utvecklats av forskarna själva. Den utgår ifrån KBT men är anpassad för den här samsjuka patientpopulationen på ett sätt som inte tydligt beskrivs i studien. Osäkert hur väl den kan användas i svenska förhållanden utifrån denna beskrivning.
	Viss osäkerhet (eventuellt avdrag)		
	Osäkerhet (-1)	X	
	Påtaglig osäkerhet (-2)		
Överensstämmelse	Inga problem (ej avdrag)	-	
	Viss heterogenitet (eventuellt avdrag)		
	Bekymmersam heterogenitet (-1)		
Oprecisa data	Inga problem (ej avdrag)		Få deltagare
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Oprecisa data (-1)	X	
Publikations- och/eller rapporteringsbias	Inga problem (ej avdrag)		
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Klar risk för publikationsbias (-1)		
Räcker summan av smärre brister till nedgradering?	Nej (inget avdrag)		
	Ja (-1)		
Övriga kommentarer			
		Ange ev. uppgradering	Kommentarer
Effektstorlek	Ej relevant		
	Stor effekt (RR < 0,5 > 2)		
	Mycket stor effekt (RR < 0,2 > 5)		
Övriga kommentarer			

rer			
Summering av evidensstyrka	Starkt (++++) Måttligt starkt (+++) Begränsat (++) eller Otillräckligt (+) vetenskapligt underlag	+	

Effektmåttet:	C: Mängd huvuddrog per tillfälle efter 12 mån		
	Antal	Kommentarer	
Antal studier	1		
Antal personer	327		
Är studierna sammanfattade i SÖ			
		Utgångsvärde	Kommentarer
Studiedesign	RCT (++++)	++++	
	Observationsstudie (++)		
		Ange ev. avdrag	Kommentarer
Studiekvalitet	Inga begränsningar (ej avdrag)	X	
	Vissa begränsningar (eventuellt avdrag)		
	Allvarliga begränsningar (-1)		
	Mycket allvarliga begränsningar (-2)		
Överförbarhet	Ingen osäkerhet (ej avdrag)		Endast en engelsk studie, osäkert hur överförbart till svenska förhållanden
	Viss osäkerhet (eventuellt avdrag)		
	Osäkerhet (-1)	X	
	Påtaglig osäkerhet (-2)		
Överensstämmelse	Inga problem (ej avdrag)	-	
	Viss heterogenitet (eventuellt avdrag)		
	Bekymmersam heterogenitet (-1)		
Oprecisa data	Inga problem (ej avdrag)		Få deltagare
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Oprecisa data (-1)	X	
Publikations- och/eller rapporteringsbias	Inga problem (ej avdrag)	X	
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Klar risk för publikationsbias (-1)		
Räcker summan av smärre brister till nedgradering?	Nej (inget avdrag)	X	
	Ja (-1)		
Övriga kommentarer			
		Ange ev. uppgradering	Kommentarer
Effektstorlek	Ej relevant		
	Stor effekt (RR < 0,5 > 2)		
	Mycket stor effekt (RR < 0,2 > 5)		

Övriga kommentarer			
Summering av evidensstyrka	Starkt (++++) Måttligt starkt (+++) Begränsat (++) eller Otillräckligt (+) vetenskapligt underlag	++	

Litteratursökning

Databas: PubMedDatabasleverantör:NLM Datum: 2012-12-14-19			
Ämne: samsjuklighet			
Sökning gjord av: Ann Kristine Jonsson			
På uppdrag av: Christina Nehlin Gordh			
Söknr	Termtyp*)	Söktermer	Antal ref. **)
Samsjuklighet			
34.		"Alcoholism"[Mesh] OR Alcohol drinking[MeSH] OR alcohol-related disorders[MeSH]	125377
35.		((harmful[ti] OR hazardous[ti]) AND (alcohol*[ti] OR drink*[ti])) OR hazardous drinkers[tiab] OR hazardous drinking[tiab] OR (alcohol*[ti] OR drinker[ti] OR drinkers[ti] OR drinking[ti]) AND (abuse[ti] OR abuser[ti] OR addiction[ti] OR consum*[ti] OR depende*[ti] OR problem*[ti] OR habits[ti] OR hazardous[ti] OR harmful[ti] OR misuse[ti]) OR alcohol dependence[tiab] OR alcohol dependent[tiab] OR alcohol dependency[tiab] OR alcohol addiction[tiab] OR alcoholism[ti] OR chronic alcohol misuse[tiab] OR chronic excessive alcohol[tiab] OR chronic alcoholic[tiab] OR alcoholics[ti]	40535
36.		"Substance-Related Disorders"[Mesh:NoExp] OR "Amphetamine-Related Disorders"[Mesh] OR "Cocaine-Related Disorders"[Mesh] OR "Marijuana Abuse"[Mesh] OR "Opioid-Related Disorders"[Mesh] OR "Substance Abuse, Intravenous"[Mesh] OR "Substance Withdrawal Syndrome"[Mesh] OR "Street Drugs"[Mesh] OR "Cocaine"[Mesh] OR "Amphetamine"[Mesh] OR "Heroin"[Mesh] OR "Cannabis"[Mesh] OR "Cannabinoids"[Mesh] OR "Benzodiazepines"[Mesh] OR "Catha"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Mesh] OR "Methamphetamine"[Mesh] OR "Dextroamphetamine"[Mesh] OR "Amphetamines"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Pharmacological Action] OR "Lysergic Acid Diethylamide"[Mesh]	228608
37.		"substance abuse*[tiab] OR "substance use"[tiab] OR substance addiction[tiab] OR "drug use*[tiab] OR drug usage[tiab] OR drug abuse*[tiab] OR drug addict*[tiab] OR addiction*[ti] OR drug depend*[ti] OR cocaine[ti] OR amphetamine[ti] OR heroin[ti] OR cannabis[ti] OR cannabinoid*[ti] OR benzodiazepine*[ti] OR catha[ti] OR khat[ti] OR hallucinogen*[ti] OR metamphetamin*[ti] OR hashish[ti] OR marijuana[ti] OR LSD[ti] OR MDMA[ti] OR ecstasy[ti] OR GHB[ti] OR LSD[ti] OR	129612

		club drug*[ti] OR party drug*[ti] OR mescaline[ti]	
38.		1-4 (OR)	375022
39.		comorbid*[ti] OR concurrent[ti] OR co-occurring[ti] OR dual diagnosis[tiab] OR dual disorder*[ti]	19634
40.		co-occurring mental[tiab] OR co-occurring psychiatric*[tiab] OR co-occurring substance[tiab] OR comorbid substance*[tiab] OR concurrent mental[tiab] OR dual-disorder treatment[tiab] OR concurrent alcoholism[tiab]	1172
41.		((("Mental Disorders"[Mesh]) OR "Mentally Ill Persons"[Mesh]) AND "Substance-Related Disorders"[Mesh])) AND Comorbidity[Mesh]	7117
42.		6-8 (OR)	25839
43.		5 AND 9	9013
44.		Filters activated: Systematic Reviews, English, Swedish	239

Databas: PubMed Databasleverantör: NLM Datum: 2012-12-19, uppdateringssökning gjord 2014-05-05

Ämne: samsjuklighet

Sökning gjord av: Ann Kristine Jonsson

På uppdrag av: Christina Nehlin Gordh, Agneta Öjehagen

Söknr	Termtyp *)	Söktermer	Antal ref. **)
Samsjuklighet			
37.		"Alcoholism"[Mesh] OR Alcohol drinking[MeSH] OR alcohol-related disorders[MeSH]	131077
38.		((harmful[ti] OR hazardous[ti]) AND (alcohol*[ti] OR drink*[ti])) OR hazardous drinkers[tiab] OR hazardous drinking[tiab] OR (alcohol*[ti] OR drinker[ti] OR drinkers[ti] OR drinking[ti]) AND (abuse[ti] OR abuser[ti] OR addiction[ti] OR consum*[ti] OR depende*[ti] OR problem*[ti] OR habits[ti] OR hazardous[ti] OR harmful[ti] OR misuse[ti]) OR alcohol dependence[tiab] OR alcohol dependent[tiab] OR alcohol dependency[tiab] OR alcohol addiction[tiab] OR alcoholism[ti] OR chronic alcohol misuse[tiab] OR chronic excessive alcohol[tiab] OR chronic alcoholic[tiab] OR alcoholics[ti]	42758
39.		"Substance-Related Disorders"[Mesh:NoExp] OR "Amphetamine-Related Disorders"[Mesh] OR "Cocaine-Related Disorders"[Mesh] OR "Marijuana Abuse"[Mesh] OR "Opioid-Related Disorders"[Mesh] OR "Substance Abuse, Intravenous"[Mesh] OR "Substance Withdrawal Syndrome"[Mesh] OR "Street Drugs"[Mesh] OR "Cocaine"[Mesh] OR "Amphetamine"[Mesh] OR "Heroin"[Mesh] OR "Cannabis"[Mesh] OR "Cannabinoids"[Mesh] OR "Benzodiazepines"[Mesh] OR "Catha"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Mesh] OR "Methamphetamine"[Mesh] OR "Dextroamphetamine"[Mesh] OR "Amphetamines"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Pharmacological Action] OR "Lysergic Acid Diethylamide"[Mesh]	238436
40.		"substance abuse*[tiab] OR "substance use"[tiab] OR substance addiction[tiab] OR "drug use*[tiab] OR drug usage[tiab] OR drug abuse*[tiab] OR drug addict*[tiab] OR addiction*[ti] OR drug depend*[ti] OR cocaine[ti] OR amphetamine[ti] OR heroin[ti]	140260

		OR cannabis[ti] OR cannabinoid*[ti] OR benzodiazepine*[ti] OR catha[ti] OR khat[ti] OR hallucinogen*[ti] OR metamphetamin*[ti] OR hashish[ti] OR marijuana[ti] OR LSD[ti] OR MDMA[ti] OR ecstasy[ti] OR GHB[ti] OR LSD[ti] OR club drug*[ti] OR party drug*[ti] OR mescaline[ti]	
41.		1-4 (OR)	395886
42.		comorbid*[ti] OR concurrent[ti] OR co-occurring[ti] OR dual diagnosis[tiab] OR dual disorder*[ti]	22356
43.		co-occurring mental[tiab] OR co-occurring psychiatric*[tiab] OR co-occurring substance[tiab] OR comorbid substance*[tiab] OR concurrent mental[tiab] OR dual-disorder treatment[tiab] OR concurrent alcoholism[tiab]	1323
44.		((("Mental Disorders"[Mesh]) OR "Mentally Ill Persons"[Mesh]) AND "Substance-Related Disorders"[Mesh])) AND Comorbidity[Mesh]	7539
45.		6-8 (OR)	28972
46.		5 AND 9	9802
47.		Filters activated: Systematic Reviews, Publication date from 2012/12/01, English	22
48.		Filters activated: Randomized Controlled Trial, Publication date from 2012/12/01, English	35

*)

MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed)

Exp = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

NoExp = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts

MAJR = MeSH Major Topic (termen beskriver det huvudsakliga innehållet i artikeln)

SB = PubMeds filter

för systematiska översikter (systematic[sb])

för alla MeSH-indexerade artiklar (medline[sb])

FT = Fritextterm/er

tiab= sökning i title- och abstractfälten

Sökrad – sökstrategin

(((((("Mental Disorders"[Mesh]) OR "Mentally Ill Persons"[Mesh]) AND "Substance-Related Disorders"[Mesh])) AND Comorbidity[Mesh])) OR (co-occurring mental[tiab] OR co-occurring psychiatric*[tiab] OR co-occurring substance[tiab] OR comorbid substance*[tiab] OR concurrent mental[tiab] OR dual-disorder treatment[tiab] OR concurrent alcoholism[tiab])) OR (comorbid*[ti] OR concurrent[ti] OR co-occurring[ti] OR dual diagnosis[tiab] OR dual disorder*[ti])) AND (((("substance abuse*[tiab] OR "substance use"[tiab] OR substance addiction[tiab] OR "drug use*[tiab] OR drug usage[tiab] OR drug abuse*[tiab] OR drug addict*[tiab] OR addiction*[ti] OR drug depend*[ti] OR cocaine[ti] OR amphetamine[ti] OR heroin[ti] OR cannabis[ti] OR cannabinoid*[ti] OR benzodiazepine*[ti] OR catha[ti] OR khat[ti] OR hallucinogen*[ti] OR metamphetamin*[ti] OR hashish[ti] OR marijuana[ti] OR LSD[ti] OR MDMA[ti] OR ecstasy[ti] OR GHB[ti] OR LSD[ti] OR club drug*[ti] OR party drug*[ti] OR mescaline[ti])) OR ("Substance-Related Disorders"[Mesh:NoExp] OR "Amphetamine-Related Disorders"[Mesh] OR "Cocaine-Related Disorders"[Mesh] OR "Marijuana Abuse"[Mesh] OR "Opioid-Related Disorders"[Mesh] OR "Substance Abuse, Intravenous"[Mesh] OR "Substance Withdrawal Syndrome"[Mesh] OR "Street Drugs"[Mesh] OR "Cocaine"[Mesh] OR "Amphetamine"[Mesh] OR "Heroin"[Mesh] OR "Cannabis"[Mesh] OR "Cannabinoids"[Mesh] OR "Benzodiazepines"[Mesh] OR "Catha"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Mesh] OR "Methamphetamine"[Mesh] OR "Dextroamphetamine"[Mesh] OR "Amphetamines"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Pharmacological Action] OR "Lysergic Acid Diethylamide"[Mesh])) OR (((harmful[ti] OR hazardous[ti]) AND (alcohol*[ti] OR drink*[ti])) OR hazardous drinkers[tiab] OR hazardous drinking[tiab] OR (alcohol*[ti] OR drinker[ti] OR drinkers[ti] OR drinking[ti]) AND (abuse[ti] OR abuser[ti] OR addiction[ti] OR consum*[ti] OR depende*[ti] OR problem*[ti] OR habits[ti] OR hazardous[ti] OR harmful[ti] OR misuse[ti]) OR alcohol dependence[tiab] OR alcohol dependent[tiab] OR alcohol dependency[tiab] OR alcohol addiction[tiab] OR alcoholism[ti] OR chronic alcohol misuse[tiab] OR chronic excessive alcohol[tiab] OR chronic alcoholic[tiab] OR alcoholics[ti])) OR ("Alcoholism"[Mesh] OR Alcohol drinking[MeSH] OR alcohol-related disorders[MeSH]))

Databas: PsycInfo Databasleverantör: EBSCO Datum: 2014-05-05

Ämne: samsjuklighet

Sökning gjord av: Ann Kristine Jonsson

På uppdrag av: Christina Nehlin Gordh, Agneta Öjehagen

Söknr	Termtyp *)	Söktermer	Antal ref. **)
Samsjuklighet			
13.	FT/TI	"dual diagnosis" OR "dual disorder*" OR "co-occurring mental" OR "co-occurring psychiatric*" OR "co-occurring substance" OR "comorbid substance*" OR "concurrent mental" OR "dual-disorder treatment" OR "concurrent alcoholism"	1139
14.	FT/SU	"dual diagnosis" OR "dual disorder*" OR "co-occurring mental" OR "co-occurring psychiatric*" OR "co-occurring substance" OR "comorbid substance*" OR "concurrent mental" OR "dual-disorder treatment" OR "concurrent alcoholism"	2164
15.		1 OR 2	2511
16.		Narrow by Methodology: - meta analysis Narrow by Methodology: - systematic review	22

*)

MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed)

Exp = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

NoExp = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts

MAJR = MeSH Major Topic (termen beskriver det huvudsakliga innehållet i artikeln)

SB = PubMeds filter

för systematiska översikter (systematic[sb])

för alla MeSH-indexerade artiklar (medline[sb])

FT = Fritextterm/er

tiab= sökning i title- och abstractfälten

Databas: Cochrane library Databasleverantör: Wiley Datum: 2014-05-05			
Ämne: samsjuklighet			
Sökning gjord av: Ann Kristine Jonsson			
På uppdrag av: Christina Nehlin Gordh, Agneta Öjehagen			
Söknr	Termtyp *)	Söktermer	Antal ref. **)
Samsjuklighet			
13.	FT/TI,AB, KW	"dual diagnosis" OR "dual disorder*" OR "co-occurring mental" OR "co-occurring psychiatric*" OR "co-occurring substance" OR "comorbid substance*" OR "concurrent mental" OR "dual-disorder treatment" OR "concurrent alcoholism"	213
14.		CDSR	6
15.		DARE	5
16.		HTA	1

*)

MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed)

Exp = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

NoExp = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts

MAJR = MeSH Major Topic (termen beskriver det huvudsakliga innehållet i artikeln)

SB = PubMeds filter

för systematiska översikter (systematic[sb])

för alla MeSH-indexerade artiklar (medline[sb])

FT = Fritextterm/er

tiab= sökning i title- och abstractfälten

Rad: F15

Tillstånd: Missbruk- eller beroende av narkotika och samtidig svår psykisk sjukdom

Åtgärd: Contingency management (CoM) som tillägg till psykosocial behandling

Granskare: Christina Nehlin Gordh

Tabellering av inkluderade studier

#	Författare, år	Studie-design	Patientpopulation	Beskrivning av behandling i kontroll- & interventionsgrupp/erna	Effektmått A – Alkohol/droganvändn	Effektmått B – Kvarstående i behandling	Effektmått C – Social för-måga/övr	Övrigt
1	Ries, 2004	RCT, 41 patienter. Pilotkarakter	Öppenvårdspatienter med allvarlig psykisk sjukdom (schizofreni, bipolaritet) samt beroende av alkohol, cannabis, kokain. Kön, ålder ej rapporterat	27 veckors CM-program: Deltagare belönades med pengar vid följsamhet, pengahantering, missbruk mm. Vid höga poäng "guldbelöning" = större summa samt gratulationsmeddelande, fallande skala på belöningarna. Kontrollgrupp: Samma belöning varje vecka	Alkohol användning: lägre antal veckor i CM-grupp under behandlingstiden ($p < 0.01$) Alkohol+droganvändning: lägre antal v i CM-grupp under behandlingstiden ($p < 0.05$) Drog användning: Inga skillnader	Kvarstående, följsamhet i behandlingen: inga skillnader	Hantera pengar: Bättre resultat CM-gruppen ($p < 0.001$)	Psykiatriska symtom ej skattat
2	Tracy, 2007	RCT, 30 patienter. Pilotkarakter	Hemlösa med Axelt 1-störning och missbruk/beroende av kokain eller alkohol. Kön, ålder ej rapporterat	4 veckors CM-program: Vid drogfrihet (självskattat samt urinprov) fick deltagarna dra lotter ur en skål. Fler lotter vid rena prov över tid. Vinster: godis, hygienprodukter, biljett till härbärg, kläder osv Kontrollgrupp: enbart assessment.	Kokain användning: färre dagar i CM-gruppen ($p = 0.02$) Alkohol: Färre dagar i CM-gruppen ($p = 0.01$)	I. u.		Psykiatriska symtom ej skattat

3	Drebing, 2005	RCT, 18 personer. Pilotstudie	Personer med samtidig psykiatri schizofreni, bipolär, major depression, PTSD/ångeststörning och beroende av alkohol, kokain eller opiater. Alla är deltagare i ett yrkesrehabiliteringsprogram. Män 95%, ålder m=46	16-veckors yrkesrehabiliteringsprogram med CM som extra komponent. Monetära belöningar vid avklarade steg i programmet, bl a drogfrihet. Summan ökar vid varje avklarat steg. Kontroll: Samma yrkesprogram men utan CM	CM-grupp längre tid till första positiva drogscreen	Kvarstående i behandling: Inga skillnader CM/kontroll	CM-grupp bättre förmåga till arbetsök, jobbintervju	Oöverkade urinprov. Ej skattning av psykiatriska symtom
4	Petry, 2013	RCT, 19 personer. Pilotkaraktär	Personer med kontakt på en community mental health center, kokainberoende. Män 58%, ålder m=41.7	K: Sedvanlig behandling vid centret I1: Chans att vinna på lotteri vid rent urinprov. 8 veckors behandlingsprogram.	CM-gruppen färre antal positiva prov vid summering av antalet förväntade prov.	I.U.		Oklar beskrivning av utfall
5	Mc Donnell, 2013	RCT, 176 personer	Samtidigt metamfetamin-/amfetamin-/ kokainberoende och allvarlig psykisk sjukdom (Schizofreni/schizoaff/bipolär, major depr). Pågående kontakt med behandlingsenhet. Män 65%, ålder m=42	K: Sedvanlig behandling vid behandlingscentret + delta i lotteri, inte kopplat till rena urinprover I1: Sedvanlig behandling + CM, belöning kopplat till rena urinprover. 12 veckors behandlingsprogram	K: Antal dagar med 1) droganv under behandlingen: m= 4.67 (±7.69) 2) alkoholanv: m= 4.32 (± 8.43) I1: Antal dagar med 1) droganv under behandlingen: m= 0.91 (±2.40) 2) alkoholanv: m=1.84 (±4.77)	I.U.		

Summering av utfall från inkluderade studier

Effektått	Antal deltagare (antal studier), samt referens #	Utfall/risk i kontrollgruppen	Absolut effekt/risk (K - I)	Relativ effekt/-riskreduktion ((K - I) / K)	Evidensstyrka	Kommentarer
A - Antal dagar med droganvändning under behandlingen	176 (1) #5	4,67 (narkotika) 4,32 (alkohol)	3,76 färre dagar 2,48 färre dagar		Begränsat vetenskapligt underlag ++	Studie 1-4: Ej graderade pga studiernas pilotkaraktär

Evidensgradering enligt GRADE

Effektmåttet:	Antal dagar med drog/alkoholanvändning under behandlingen		
	Antal	Kommentarer	
Antal studier	1		
Antal personer	176		
Är studierna sammanfattade i SÖ	Nej		
		Utgångsvärde	Kommentarer
Studiedesign	RCT (++++)	++++	
	Observationsstudie (++)		
		Ange ev. avdrag	Kommentarer
Studiekvalitet	Inga begränsningar (ej avdrag)		Stort internt bortfall, särskilt vid uppföljning efter 3 mån
	Vissa begränsningar (eventuellt avdrag)		
	Allvarliga begränsningar (-1)	X	
	Mycket allvarliga begränsningar (-2)		
Överförbarhet	Ingen osäkerhet (ej avdrag)		Endast 1 amerikansk studie
	Viss osäkerhet (eventuellt avdrag)		
	Osäkerhet (-1)	X	
	Påtaglig osäkerhet (-2)		
Överensstämmelse	Inga problem (ej avdrag)	X	
	Viss heterogenitet (eventuellt avdrag)		
	Bekymmersam heterogenitet (-1)		
Oprecisa data	Inga problem (ej avdrag)	X	
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Oprecisa data (-1)		
Publikations- och/eller rapporteringsbias	Inga problem (ej avdrag)	X	
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Klar risk för publikationsbias (-1)		
Räcker summan av smärre brister till nedgradering?	Nej (inget avdrag)		
	Ja (-1)		
Övriga kommentarer			
		Ange ev. uppgradering	Kommentarer
Effektstorlek	Ej relevant	X	
	Stor effekt (RR < 0,5 > 2)		
	Mycket stor effekt (RR < 0,2 > 5)		
Övriga kommentarer			Droger endast centralstimulantia = met-/amfetamin, kokain
Summering av evidensstyrka	Starkt (++++) Måttligt starkt (+++) Begränsat (++) eller	++	

Litteratursökning

Databas: PubMedDatabasleverantör:NLM Datum: 2012-12-14-19			
Ämne: samsjuklighet			
Sökning gjord av: Ann Kristine Jonsson			
På uppdrag av: Christina Nehlin Gordh			
Söknr	Termtyp*)	Söktermer	Antal ref. **)
Samsjuklighet			
1.		"Alcoholism"[Mesh] OR Alcohol drinking[MeSH] OR alcohol-related disorders[MeSH]	125377
2.		((harmful[ti] OR hazardous[ti]) AND (alcohol*[ti] OR drink*[ti])) OR hazardous drinkers[tiab] OR hazardous drinking[tiab] OR (alcohol*[ti] OR drinker[ti] OR drinkers[ti] OR drinking[ti]) AND (abuse[ti] OR abuser[ti] OR addiction[ti] OR consum*[ti] OR depende*[ti] OR problem*[ti] OR habits[ti] OR hazardous[ti] OR harmful[ti] OR misuse[ti]) OR alcohol dependence[tiab] OR alcohol dependent[tiab] OR alcohol dependency[tiab] OR alcohol addiction[tiab] OR alcoholism[ti] OR chronic alcohol misuse[tiab] OR chronic excessive alcohol[tiab] OR chronic alcoholic[tiab] OR alcoholics[ti]	40535
3.		"Substance-Related Disorders"[Mesh:NoExp] OR "Amphetamine-Related Disorders"[Mesh] OR "Cocaine-Related Disorders"[Mesh] OR "Marijuana Abuse"[Mesh] OR "Opioid-Related Disorders"[Mesh] OR "Substance Abuse, Intravenous"[Mesh] OR "Substance Withdrawal Syndrome"[Mesh] OR "Street Drugs"[Mesh] OR "Cocaine"[Mesh] OR "Amphetamine"[Mesh] OR "Heroin"[Mesh] OR "Cannabis"[Mesh] OR "Cannabinoids"[Mesh] OR "Benzodiazepines"[Mesh] OR "Catha"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Mesh] OR "Methamphetamine"[Mesh] OR "Dextroamphetamine"[Mesh] OR "Amphetamines"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Pharmacological Action] OR "Lysergic Acid Diethylamide"[Mesh]	228608
4.		"substance abuse*[tiab] OR "substance use"[tiab] OR substance addiction[tiab] OR "drug use*[tiab] OR drug usage[tiab] OR drug abuse*[tiab] OR drug addict*[tiab] OR addiction*[ti] OR drug depend*[ti] OR cocaine[ti] OR amphetamine[ti] OR heroin[ti] OR cannabis[ti] OR cannabinoid*[ti] OR benzodiazepine*[ti] OR catha[ti] OR khat[ti] OR hallucinogen*[ti] OR metamphetamin*[ti] OR hashish[ti] OR marijuana[ti] OR LSD[ti] OR MDMA[ti] OR ecstasy[ti] OR GHB[ti] OR LSD[ti] OR club drug*[ti] OR party drug*[ti] OR mescaline[ti]	129612
5.		1-4 (OR)	375022
6.		comorbid*[ti] OR concurrent[ti] OR co-occurring[ti] OR dual diagnosis[tiab] OR dual disorder*[ti]	19634
7.		co-occurring mental[tiab] OR co-occurring psychiatric*[tiab] OR co-occurring substance[tiab] OR comorbid substance*[tiab] OR concurrent mental[tiab] OR dual-disorder treatment[tiab] OR concurrent alcoholism[tiab]	1172
8.		((("Mental Disorders"[Mesh]) OR "Mentally Ill	7117

		Persons"[Mesh]) AND "Substance-Related Disorders"[Mesh])) AND Comorbidity[Mesh]	
9.		6-8 (OR)	25839
10.		5 AND 9	9013
11.		Filters activated: Systematic Reviews, English, Swedish	239

*)

MeSH = Medical subjectheadings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed)

Exp = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

NoExp = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts

MAJR = MeSH Major Topic (termen beskriver det huvudsakliga innehållet i artikeln)

SB = PubMeds filter

för systematiska översikter (systematic[sb])

för alla MeSH-indexerade artiklar (medline[sb])

FT = Fritextterm/er

tiab= sökning i title- och abstractfälten

Databas: PubMed Databasleverantör: NLM Datum: 2012-12-19, uppdateringssökning gjord 2014-05-05			
Ämne: samsjuklighet			
Sökning gjord av: Ann Kristine Jonsson			
På uppdrag av: Christina Nehlin Gordh, Agneta Öjehagen			
Söknr	Termtyp *)	Söktermer	Antal ref. **)
Samsjuklighet			
49.		"Alcoholism"[Mesh] OR Alcohol drinking[MeSH] OR alcohol-related disorders[MeSH]	131077
50.		((harmful[ti] OR hazardous[ti] AND (alcohol*[ti] OR drink*[ti])) OR hazardous drinkers[tiab] OR hazardous drinking[tiab] OR (alcohol*[ti] OR drinker[ti] OR drinkers[ti] OR drinking[ti]) AND (abuse[ti] OR abuser[ti] OR addiction[ti] OR consum*[ti] OR depende*[ti] OR problem*[ti] OR habits[ti] OR hazardous[ti] OR harmful[ti] OR misuse[ti] OR alcohol dependence[tiab] OR alcohol dependent[tiab] OR alcohol dependency[tiab] OR alcohol addiction[tiab] OR alcoholism[ti] OR chronic alcohol misuse[tiab] OR chronic excessive alcohol[tiab] OR chronic alcoholic[tiab] OR alcoholics[ti])	42758
51.		"Substance-Related Disorders"[Mesh:NoExp] OR "Amphetamine-Related Disorders"[Mesh] OR "Cocaine-Related Disorders"[Mesh] OR "Marijuana Abuse"[Mesh] OR "Opioid-Related Disorders"[Mesh] OR "Substance Abuse, Intravenous"[Mesh] OR "Substance Withdrawal Syndrome"[Mesh] OR "Street Drugs"[Mesh] OR "Cocaine"[Mesh] OR "Amphetamine"[Mesh] OR "Heroin"[Mesh] OR "Cannabis"[Mesh] OR "Cannabinoids"[Mesh] OR "Benzodiazepines"[Mesh] OR "Catha"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Mesh] OR "Methamphetamine"[Mesh] OR "Dextroamphetamine"[Mesh] OR "Amphetamines"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Pharmacological Action] OR "Lysergic Acid Diethylamide"[Mesh]	238436
52.		"substance abuse*[tiab] OR "substance use"[tiab] OR substance addiction[tiab] OR "drug use*[tiab] OR drug usage[tiab] OR drug abuse*[tiab] OR drug addict*[tiab] OR addiction*[ti] OR drug depend*[ti] OR cocaine[ti] OR amphetamine[ti] OR heroin[ti]	140260

		OR cannabis[ti] OR cannabinoid*[ti] OR benzodiazepine*[ti] OR catha[ti] OR khat[ti] OR hallucinogen*[ti] OR metamphetamin*[ti] OR hashish[ti] OR marijuana[ti] OR LSD[ti] OR MDMA[ti] OR ecstasy[ti] OR GHB[ti] OR LSD[ti] OR club drug*[ti] OR party drug*[ti] OR mescaline[ti]	
53.		1-4 (OR)	395886
54.		comorbid*[ti] OR concurrent[ti] OR co-occurring[ti] OR dual diagnosis[tiab] OR dual disorder*[ti]	22356
55.		co-occurring mental[tiab] OR co-occurring psychiatric*[tiab] OR co-occurring substance[tiab] OR comorbid substance*[tiab] OR concurrent mental[tiab] OR dual-disorder treatment[tiab] OR concurrent alcoholism[tiab]	1323
56.		((("Mental Disorders"[Mesh]) OR "Mentally Ill Persons"[Mesh]) AND "Substance-Related Disorders"[Mesh])) AND Comorbidity[Mesh]	7539
57.		6-8 (OR)	28972
58.		5 AND 9	9802
59.		Filters activated: Systematic Reviews, Publication date from 2012/12/01, English	22
60.		Filters activated: Randomized Controlled Trial, Publication date from 2012/12/01, English	35

*)

MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed)

Exp = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

NoExp = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts

MAJR = MeSH Major Topic (termen beskriver det huvudsakliga innehållet i artikeln)

SB = PubMeds filter

för systematiska översikter (systematic[SB])

för alla MeSH-indexerade artiklar (medline[SB])

FT = Fritextterm/er

tiab= sökning i title- och abstractfälten

Sökrad – sökstrategin

(((((("Mental Disorders"[Mesh]) OR "Mentally Ill Persons"[Mesh]) AND "Substance-Related Disorders"[Mesh])) AND Comorbidity[Mesh])) OR (co-occurring mental[tiab] OR co-occurring psychiatric*[tiab] OR co-occurring substance[tiab] OR comorbid substance*[tiab] OR concurrent mental[tiab] OR concurrent alcoholism[tiab]) OR (comorbid*[ti] OR concurrent[ti] OR co-occurring[ti] OR dual diagnosis[tiab] OR dual disorder*[ti])) AND (((("substance abuse*[tiab] OR "substance use"[tiab] OR substance addiction[tiab] OR "drug use*[tiab] OR drug usage[tiab] OR drug abuse*[tiab] OR drug addict*[tiab] OR addiction*[ti] OR drug depend*[ti] OR cocaine[ti] OR amphetamine[ti] OR heroin[ti] OR cannabis[ti] OR cannabinoid*[ti] OR benzodiazepine*[ti] OR catha[ti] OR khat[ti] OR hallucinogen*[ti] OR metamphetamin*[ti] OR hashish[ti] OR marijuana[ti] OR LSD[ti] OR MDMA[ti] OR ecstasy[ti] OR GHB[ti] OR LSD[ti] OR club drug*[ti] OR party drug*[ti] OR mescaline[ti])) OR ("Substance-Related Disorders"[Mesh:NoExp] OR "Amphetamine-Related Disorders"[Mesh] OR "Cocaine-Related Disorders"[Mesh] OR "Marijuana Abuse"[Mesh] OR "Opioid-Related Disorders"[Mesh] OR "Substance Abuse, Intravenous"[Mesh] OR "Substance Withdrawal Syndrome"[Mesh] OR "Street Drugs"[Mesh] OR "Cocaine"[Mesh] OR "Amphetamine"[Mesh] OR "Heroin"[Mesh] OR "Cannabis"[Mesh] OR "Cannabinoids"[Mesh] OR "Benzodiazepines"[Mesh] OR "Catha"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Mesh] OR "Methamphetamine"[Mesh] OR "Dextroamphetamine"[Mesh] OR "Amphetamines"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Pharmacological Action] OR "Lysergic Acid Diethylamide"[Mesh])) OR (((harmful[ti] OR hazardous[ti]) AND (alcohol*[ti] OR drink*[ti])) OR hazardous drinkers[tiab] OR hazardous drinking[tiab] OR (alcohol*[ti] OR drinker[ti] OR drinkers[ti] OR drinking[ti]) AND (abuse[ti] OR abuser[ti] OR addiction[ti] OR consum*[ti] OR depende*[ti] OR problem*[ti] OR habits[ti] OR hazardous[ti] OR harmful[ti] OR misuse[ti]) OR alcohol dependence[tiab] OR alcohol dependent[tiab] OR alcohol dependency[tiab] OR alcohol addiction[tiab] OR alcoholism[ti] OR chronic alcohol misuse[tiab] OR chronic excessive alcohol[tiab] OR chronic alcoholic[tiab] OR alcoholics[ti])) OR ("Alcoholism"[Mesh] OR Alcohol drinking[MeSH] OR alcohol-related disorders[MeSH]))

Databas: PsycInfo Databasleverantör: EBSCO Datum: 2014-05-05

Ämne: samsjuklighet

Sökning gjord av: Ann Kristine Jonsson

På uppdrag av: Christina Nehlin Gordh, Agneta Öjehagen

Söknr	Termtyp *)	Söktermer	Antal ref. **)
Samsjuklighet			
17.	FT/TI	"dual diagnosis" OR "dual disorder*" OR "co-occurring mental" OR "co-occurring psychiatric*" OR "co-occurring substance" OR "comorbid substance*" OR "concurrent mental" OR "dual-disorder treatment" OR "concurrent alcoholism"	1139
18.	FT/SU	"dual diagnosis" OR "dual disorder*" OR "co-occurring mental" OR "co-occurring psychiatric*" OR "co-occurring substance" OR "comorbid substance*" OR "concurrent mental" OR "dual-disorder treatment" OR "concurrent alcoholism"	2164
19.		1 OR 2	2511
20.		Narrow by Methodology: - meta analysis Narrow by Methodology: - systematic review	22

*)

MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed)

Exp = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

NoExp = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts

MAJR = MeSH Major Topic (termen beskriver det huvudsakliga innehållet i artikeln)

SB = PubMeds filter

för systematiska översikter (systematic[sb])

för alla MeSH-indexerade artiklar (medline[sb])

FT = Fritextterm/er

tiab= sökning i title- och abstractfälten

Databas: Cochrane library Databasleverantör: Wiley Datum: 2014-05-05			
Ämne: samsjuklighet			
Sökning gjord av: Ann Kristine Jonsson			
På uppdrag av: Christina Nehlin Gordh, Agneta Öjehagen			
Söknr	Termtyp *)	Söktermer	Antal ref. **)
Samsjuklighet			
17.	FT/TI,AB, KW	"dual diagnosis" OR "dual disorder*" OR "co-occurring mental" OR "co-occurring psychiatric*" OR "co-occurring substance" OR "comorbid substance*" OR "concurrent mental" OR "dual-disorder treatment" OR "concurrent alcoholism"	213
18.		CDSR	6
19.		DARE	5
20.		HTA	1

*)

MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed)

Exp = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

NoExp = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts

MAJR = MeSH Major Topic (termen beskriver det huvudsakliga innehållet i artikeln)

SB = PubMeds filter

för systematiska översikter (systematic[sb])

för alla MeSH-indexerade artiklar (medline[sb])

FT = Fritextterm/er

tiab= sökning i title- och abstractfälten

Rad: F16

Tillstånd: Missbruk eller beroende av alkohol eller narkotika och samtidig personlighetsstörning

Åtgärd: Samordnad behandling med dialektisk beteendeterapi (DBT) eller psykodynamisk terapi (PDT)

Granskare: Christina Nehlin Gordh

Tabellering av inkluderade studier

#	Författare, år	Studiedesign	Patientpopulation	Beskrivning av behandling i kontroll- & interventionsgrupp/erna	Effektmått A - Substansmissbruk	Effektmått B - Psykiatiska symtom: frekvens av självskadebeteende	Övrigt
1	Linehan et al 1999	RCT, 28 pat	Kvinnliga patienter med Borderline personlighetsstörning (BPD) och missbruk/beroende av en eller flera droger. Ålder m=30.4.	K: TAU, dvs fortsättning av pågående psykoterapi eller remiss till drogbehandling/psykiatrisk beh. I: DBT anpassat för drogmissbruk och agonistbehandling med läkemedel för pat med amfetamin-/opiatberoende. Uppföljning vid 4, 8, 12, 16 mån	K: 60 I: 94	K och I över tid: F (3.39) Inga skillnader mellan grupper vid 12, 16 mån.	
2	Linehan et al 2002	RCT, 23 pat	Kvinnliga patienter med Borderline personlighetsstörning och missbruk/beroende av heroin eller flera droger. Ålder m=36,1	K: Comprehensive Validation Therapy + 12-steg och agonistbehandling I: DBT anpassat för drogmissbruk och agonistbehandling. Uppföljning upp till 16 mån	Negativa urinprov för heroin (%) K: 53,3 I: 46,4	K och I över tid: GAS z=3.59 Båda grupper förbättrade vid 16 mån (p<0.01). Ej skillnad mellan grupper	
3	van den Bosch et al, 2002	RCT, 58 pat varav 31 pat med substansmissbruk	Kvinnliga patienter med Borderline personlighetsstörning med eller utan missbruk. Ålder m=37	K: TAU I: DBT	Vid 18 månader Dagar m alkoholproblem senaste 30 dagar	Större minskning av självskadebeteende i DBT-grp. Siffror ej redovisade	

					K: 9.0±12.9 – 6.7±11.3 I: 8.7±12.3 – 7.0±11.3 I: Dagar m drogproblem senaste 30 dagar K: 9.0±12.6 – 4.5±10.0 I: 8.1±11.4 – 9.5±13.2		
4	Gregory et al, 2008	CT, 30 pat	Patienter m personlighetsstörning och missbruk eller beroende. Kvinnor =80% Ålder m=28,7	K: TAU I: Psykodynamisk terapi särskilt utvecklad för BPD	Uppföljning 12 mån, andel i missbruk K: 44% (n=4) I: 30% (n=3)	Uppföljning 12 mån Andel som självskadat K: 33% (n=3) I: 33% (n=3)	

Summering av utfall från inkluderade studier

Effektmått	Antal deltagare (antal studier), samt referens #	Utfall/risk i kontrollgruppen	Absolut effekt/risk (K – I)	Relativ effekt/riskreduktion ((K – I) / K)	Evidensstyrka	Kommentarer
A – Substansmissbruk	139 (4) #1-4	#1 60 % drogfria dagar #2 53,3 % negativa urinprov #3 6,7 dagar #4 44 % missbruk	34 procentenheter fler dagar under 16 mån 7 procentenheter färre vid 16 mån 0,3 fler dagar vid 18 mån 14 procentenheter färre vid 12 mån	ES 1,03 n.s. n.s. n.s.	Otillräckligt vetenskapligt underlag +	Agonistbehandling är en kraftfull komponent i sig: Oklart här om DBT eller metadon bidrar till resultatet i #1.

B – Psykiatriska symtom: frekvens av självskadebeteende	116 (3) #1,3-4	#1: Antal självskadande episoder #3 Självskadebeteende #4 Andel som självskadat, 33 procent	Signifikant reduktion i bägge grupperna Större minskning i DBT gruppen Ingen skillnad		Otilräckligt vetenskapligt underlag +	Ingen skillnad mellan grupperna men förbättring över tid för båda grupperna.
---	-------------------	---	---	--	---------------------------------------	--

Evidensgradering enligt GRADE

Effektmåttet:	Alkohol-/drogkonsumtion: Andel drogfria dagar (%)		
	Antal	Kommentarer	
Antal studier	4		
Antal personer	139		
Är studierna sammanfattade i SÖ			
		Utgångsvärde	Kommentarer
Studiedesign	RCT (++++)	++++	
	Observationsstudie (++)		
		Ange ev. avdrag	Kommentarer
Studiekvalitet	Inga begränsningar (ej avdrag)		Små studier, stort internt bortfall
	Vissa begränsningar (eventuellt avdrag)		
	Allvarliga begränsningar (-1)	X	
	Mycket allvarliga begränsningar (-2)		
Överförbarhet	Ingen osäkerhet (ej avdrag)		Olika typer av missbruk- och beroende i studierna. I en studie har bara hälften ett substansmissbruk. I stort sett bara kvinnor ingår.
	Viss osäkerhet (eventuellt avdrag)	X	
	Osäkerhet (-1)		
	Påtaglig osäkerhet (-2)		
Överensstämmelse	Inga problem (ej avdrag)		Kontrollgrupperna har olika intensitet och inriktning. Resultaten pekar i olika riktning.
	Viss heterogenitet (eventuellt avdrag)		
	Bekymmersam heterogenitet (-1)	X	
Oprecisa data	Inga problem (ej avdrag)	X	
	Vissa problem (eventuellt avdrag)		
	Oprecisa data (-1)		
Publikations- och/eller rapporteringsbias	Inga problem (ej avdrag)		Skaparen av DBT ansvarar för de två studierna med bättre resultat.
	Vissa problem (eventuellt avdrag)	X	
	Klar risk för publikationsbias (-1)		
Räcker summan av smärre brister till nedgradering?	Nej (inget avdrag)		
	Ja (-1)	X	
Övriga kommentarer			
		Ange ev. uppgradering	Kommentarer
Effektstorlek	Ej relevant		
	Stor effekt (RR < 0,5 > 2)		
	Mycket stor effekt (RR < 0,2 > 5)		
Övriga kommentarer			
Summering av evidensstyrka	Starkt (++++) Måttligt starkt (+++)	+	

	Begränsat (++) eller Otillräckligt (+) vetenskapligt underlag		
--	--	--	--

Effektmåttet:	Frekvens av självskadebeteende		
	Antal	Kommentarer	
Antal studier	3		
Antal personer	116		
Är studierna sammanfattade i SÖ	Nej		
		Utgångsvärde	Kommentarer
Studiedesign	RCT (++++)	++++	
	Observationsstudie (++)		
		Ange ev. avdrag	Kommentarer
Studiekvalitet	Inga begränsningar (ej avdrag)		Små studier, stort internt bortfall
	Vissa begränsningar (eventuellt avdrag)		
	Allvarliga begränsningar (-1)	X	
	Mycket allvarliga begränsningar (-2)		
Överförbarhet	Ingen osäkerhet (ej avdrag)		Olika typer av missbruk- och beroende i studierna. I en studie har bara hälften ett substansmissbruk. I stort sett bara kvinnor ingår.
	Viss osäkerhet (eventuellt avdrag)	X	
	Osäkerhet (-1)		
	Påtaglig osäkerhet (-2)		
Överensstämmelse	Inga problem (ej avdrag)		Kontrollgrupper med olika intensitet och inriktning.
	Viss heterogenitet (eventuellt avdrag)		
	Bekymmersam heterogenitet (-1)	X	
Oprecisa data	Inga problem (ej avdrag)		Redovisning av data är bristfällig.
	Vissa problem (eventuellt avdrag)	X	
	Oprecisa data (-1)		
Publikations- och/eller rapporteringsbias	Inga problem (ej avdrag)		Skaparen av DBT ansvarar för en av de bättre studierna.
	Vissa problem (eventuellt avdrag)	X	
	Klar risk för publikationsbias (-1)		
Räcker summan av smärre brister till nedgradering?	Nej (inget avdrag)		
	Ja (-1)	X	
Övriga kommentarer			
		Ange ev. uppgradering	Kommentarer
Effektstorlek	Ej relevant		
	Stor effekt (RR < 0,5 > 2)		
	Mycket stor effekt (RR < 0,2 > 5)		
Övriga kommentarer			
Summering av	Starkt (++++)	+	

evidensstyrka	Måttligt starkt (+++) Begränsat (++) eller Ofillräckligt (+) vetenskapligt underlag		
---------------	---	--	--

Litteratursökning

Databas: PubMedDatabasleverantör:NLM Datum: 2012-12-14-19			
Ämne: samsjuklighet			
Sökning gjord av: Ann Kristine Jonsson			
På uppdrag av: Christina Nehlin Gordh			
Söknr	Termtyp*)	Söktermer	Antal ref. **)
Samsjuklighet			
45.		"Alcoholism"[Mesh] OR Alcohol drinking[MeSH] OR alcohol-related disorders[MeSH]	125377
46.		((harmful[ti] OR hazardous[ti]) AND (alcohol*[ti] OR drink*[ti])) OR hazardous drinkers[tiab] OR hazardous drinking[tiab] OR (alcohol*[ti] OR drinker[ti] OR drinkers[ti] OR drinking[ti]) AND (abuse[ti] OR abuser[ti] OR addiction[ti] OR consum*[ti] OR depende*[ti] OR problem*[ti] OR habits[ti] OR hazardous[ti] OR harmful[ti] OR misuse[ti]) OR alcohol dependence[tiab] OR alcohol dependent[tiab] OR alcohol dependency[tiab] OR alcohol addiction[tiab] OR alcoholism[ti] OR chronic alcohol misuse[tiab] OR chronic excessive alcohol[tiab] OR chronic alcoholic[tiab] OR alcoholics[ti]	40535
47.		"Substance-Related Disorders"[Mesh:NoExp] OR "Amphetamine-Related Disorders"[Mesh] OR "Cocaine-Related Disorders"[Mesh] OR "Marijuana Abuse"[Mesh] OR "Opioid-Related Disorders"[Mesh] OR "Substance Abuse, Intravenous"[Mesh] OR "Substance Withdrawal Syndrome"[Mesh] OR "Street Drugs"[Mesh] OR "Cocaine"[Mesh] OR "Amphetamine"[Mesh] OR "Heroin"[Mesh] OR "Cannabis"[Mesh] OR "Cannabinoids"[Mesh] OR "Benzodiazepines"[Mesh] OR "Catha"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Mesh] OR "Methamphetamine"[Mesh] OR "Dextroamphetamine"[Mesh] OR "Amphetamines"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Pharmacological Action] OR "Lysergic Acid Diethylamide"[Mesh]	228608
48.		"substance abuse*[tiab] OR "substance use"[tiab] OR substance addiction[tiab] OR "drug use*[tiab] OR drug usage[tiab] OR drug abuse*[tiab] OR drug addict*[tiab] OR addiction*[ti] OR drug depend*[ti] OR cocaine[ti] OR amphetamine[ti] OR heroin[ti] OR cannabis[ti] OR cannabinoid*[ti] OR benzodiazepine*[ti] OR catha[ti] OR khat[ti] OR hallucinogen*[ti] OR metamphetamin*[ti] OR hashish[ti] OR marijuana[ti] OR LSD[ti] OR MDMA[ti] OR ecstasy[ti] OR GHB[ti] OR LSD[ti] OR club drug*[ti] OR party drug*[ti] OR mescaline[ti]	129612
49.		1-4 (OR)	375022
50.		comorbid*[ti] OR concurrent[ti] OR co-occurring[ti] OR dual diagnosis[tiab] OR dual disorder*[ti]	19634
51.		co-occurring mental[tiab] OR co-occurring psychiatric*[tiab] OR co-occurring substance[tiab] OR comorbid substance*[tiab] OR concurrent	1172

		mental[tiab] OR dual-disorder treatment[tiab] OR concurrent alcoholism[tiab]	
52.		((("Mental Disorders"[Mesh]) OR "Mentally Ill Persons"[Mesh]) AND "Substance-Related Disorders"[Mesh])) AND Comorbidity[Mesh]	7117
53.		6-8 (OR)	25839
54.		5 AND 9	9013
55.		Filters activated: Systematic Reviews, English, Swedish	239

Databas: PubMed Databasleverantör: NLM Datum: 2012-12-19, uppdateringssökning gjord 2014-05-05

Ämne: samsjuklighet

Sökning gjord av: Ann Kristine Jonsson

På uppdrag av: Christina Nehlin Gordh, Agneta Öjehagen

Söknr	Termtyp *)	Söktermer	Antal ref. **)
Samsjuklighet			
61.		"Alcoholism"[Mesh] OR Alcohol drinking[MeSH] OR alcohol-related disorders[MeSH]	131077
62.		((harmful[ti] OR hazardous[ti]) AND (alcohol*[ti] OR drink*[ti])) OR hazardous drinkers[tiab] OR hazardous drinking[tiab] OR (alcohol*[ti] OR drinker[ti] OR drinkers[ti] OR drinking[ti]) AND (abuse[ti] OR abuser[ti] OR addiction[ti] OR consum*[ti] OR depende*[ti] OR problem*[ti] OR habits[ti] OR hazardous[ti] OR harmful[ti] OR misuse[ti]) OR alcohol dependence[tiab] OR alcohol dependent[tiab] OR alcohol dependency[tiab] OR alcohol addiction[tiab] OR alcoholism[ti] OR chronic alcohol misuse[tiab] OR chronic excessive alcohol[tiab] OR chronic alcoholic[tiab] OR alcoholics[ti]	42758
63.		"Substance-Related Disorders"[Mesh:NoExp] OR "Amphetamine-Related Disorders"[Mesh] OR "Cocaine-Related Disorders"[Mesh] OR "Marijuana Abuse"[Mesh] OR "Opioid-Related Disorders"[Mesh] OR "Substance Abuse, Intravenous"[Mesh] OR "Substance Withdrawal Syndrome"[Mesh] OR "Street Drugs"[Mesh] OR "Cocaine"[Mesh] OR "Amphetamine"[Mesh] OR "Heroin"[Mesh] OR "Cannabis"[Mesh] OR "Cannabinoids"[Mesh] OR "Benzodiazepines"[Mesh] OR "Catha"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Mesh] OR "Methamphetamine"[Mesh] OR "Dextroamphetamine"[Mesh] OR "Amphetamines"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Pharmacological Action] OR "Lysergic Acid Diethylamide"[Mesh]	238436
64.		"substance abuse*[tiab] OR "substance use"[tiab] OR substance addiction[tiab] OR "drug use*[tiab] OR drug usage[tiab] OR drug abuse*[tiab] OR drug addict*[tiab] OR addiction*[ti] OR drug depend*[ti] OR cocaine[ti] OR amphetamine[ti] OR heroin[ti] OR cannabis[ti] OR cannabinoid*[ti] OR benzodiazepine*[ti] OR catha[ti] OR khat[ti] OR hallucinogen*[ti] OR metamphetamin*[ti] OR hashish[ti] OR marijuana[ti] OR LSD[ti] OR MDMA[ti] OR ecstasy[ti] OR GHB[ti] OR LSD[ti] OR club drug*[ti] OR party drug*[ti] OR mescaline[ti]	140260
65.		1-4 (OR)	395886
66.		comorbid*[ti] OR concurrent[ti] OR co-occurring[ti] OR dual diagnosis[tiab] OR dual disorder*[ti]	22356

67.		co-occurring mental[tiab] OR co-occurring psychiatric*[tiab] OR co-occurring substance[tiab] OR comorbid substance*[tiab] OR concurrent mental[tiab] OR dual-disorder treatment[tiab] OR concurrent alcoholism[tiab]	1323
68.		((("Mental Disorders"[Mesh]) OR "Mentally Ill Persons"[Mesh]) AND "Substance-Related Disorders"[Mesh]) AND Comorbidity[Mesh]	7539
69.		6-8 (OR)	28972
70.		5 AND 9	9802
71.		Filters activated: Systematic Reviews, Publication date from 2012/12/01, English	22
72.		Filters activated: Randomized Controlled Trial, Publication date from 2012/12/01, English	35

*)

MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed)

Exp = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

NoExp = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts

MAJR = MeSH Major Topic (termen beskriver det huvudsakliga innehållet i artikeln)

SB = PubMeds filter

för systematiska översikter (systematic[sb])

för alla MeSH-indexerade artiklar (medline[sb])

FT = Fritextterm/er

tiab= sökning i title- och abstractfälten

Sökrad – sökstrategin

(((((("Mental Disorders"[Mesh]) OR "Mentally Ill Persons"[Mesh]) AND "Substance-Related Disorders"[Mesh]) AND Comorbidity[Mesh]) OR (co-occurring mental[tiab] OR co-occurring psychiatric*[tiab] OR co-occurring substance[tiab] OR comorbid substance*[tiab] OR concurrent mental[tiab] OR dual-disorder treatment[tiab] OR concurrent alcoholism[tiab])) OR (comorbid*[ti] OR concurrent[ti] OR co-occurring[ti] OR dual diagnosis[tiab] OR dual disorder*[ti])) AND (((("substance abuse*[tiab] OR "substance use"[tiab] OR substance addiction[tiab] OR "drug use*[tiab] OR drug usage[tiab] OR drug abuse*[tiab] OR drug addict*[tiab] OR addiction*[ti] OR drug depend*[ti] OR cocaine[ti] OR amphetamine[ti] OR heroin[ti] OR cannabis[ti] OR cannabinoid*[ti] OR benzodiazepine*[ti] OR catha[ti] OR khat[ti] OR hallucinogen*[ti] OR metamphetamin*[ti] OR hashish[ti] OR marijuana[ti] OR LSD[ti] OR MDMA[ti] OR ecstasy[ti] OR GHB[ti] OR LSD[ti] OR club drug*[ti] OR party drug*[ti] OR mescaline[ti])) OR ("Substance-Related Disorders"[Mesh]:NoExp] OR "Amphetamine-Related Disorders"[Mesh] OR "Cocaine-Related Disorders"[Mesh] OR "Marijuana Abuse"[Mesh] OR "Opioid-Related Disorders"[Mesh] OR "Substance Abuse, Intravenous"[Mesh] OR "Substance Withdrawal Syndrome"[Mesh] OR "Street Drugs"[Mesh] OR "Cocaine"[Mesh] OR "Amphetamine"[Mesh] OR "Heroin"[Mesh] OR "Cannabis"[Mesh] OR "Cannabinoids"[Mesh] OR "Benzodiazepines"[Mesh] OR "Catha"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Mesh] OR "Methamphetamine"[Mesh] OR "Dextroamphetamine"[Mesh] OR "Amphetamines"[Mesh] OR "Hallucinogens"[Pharmacological Action] OR "Lysergic Acid Diethylamide"[Mesh])) OR (((harmful[ti] OR hazardous[ti]) AND (alcohol*[ti] OR drink*[ti])) OR hazardous drinkers[tiab] OR hazardous drinking[tiab] OR (alcohol*[ti] OR drinker[ti] OR drinkers[ti] OR drinking[ti]) AND (abuse[ti] OR abuser[ti] OR addiction[ti] OR consum*[ti] OR depende*[ti] OR problem*[ti] OR habits[ti] OR hazardous[ti] OR harmful[ti] OR misuse[ti]) OR alcohol dependence[tiab] OR alcohol dependent[tiab] OR alcohol dependency[tiab] OR alcohol addiction[tiab] OR alcoholism[ti] OR chronic alcohol misuse[tiab] OR chronic excessive alcohol[tiab] OR chronic alcoholic[tiab] OR alcoholics[ti])) OR ("Alcoholism"[Mesh] OR Alcohol drinking[MeSH] OR alcohol-related disorders[MeSH]))

Databas: PsycInfo Databasleverantör: EBSCO Datum: 2014-05-05			
Ämne: samsjuklighet			
Sökning gjord av: Ann Kristine Jonsson			
På uppdrag av: Christina Nehlin Gordh, Agneta Öjehagen			
Söknr	Termtyp *)	Söktermer	Antal ref. **)
Samsjuklighet			
21.	FT/TI	"dual diagnosis" OR "dual disorder*" OR "co-occurring mental" OR "co-occurring psychiatric*" OR "co-occurring substance" OR "comorbid substance*" OR "concurrent mental" OR "dual-disorder treatment" OR "concurrent alcoholism"	1139
22.	FT/SU	"dual diagnosis" OR "dual disorder*" OR "co-	2164

		occurring mental" OR "co-occurring psychiatric*" OR "co-occurring substance" OR "comorbid substance*" OR "concurrent mental" OR "dual-disorder treatment" OR "concurrent alcoholism"	
23.		1 OR 2	2511
24.		Narrow by Methodology: - meta analysis Narrow by Methodology: - systematic review	22

*)

MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed)

Exp = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

NoExp = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts

MAJR = MeSH Major Topic (termen beskriver det huvudsakliga innehållet i artikeln)

SB = PubMeds filter

för systematiska översikter (systematic[sb])

för alla MeSH-indexerade artiklar (medline[sb])

FT = Fritextterm/er

tiab= sökning i title- och abstractfälten

Databas: Cochrane library Databasleverantör: Wiley Datum: 2014-05-05			
Ämne: samsjuklighet			
Sökning gjord av: Ann Kristine Jonsson			
På uppdrag av: Christina Nehlin Gordh, Agneta Öjehagen			
Söknr	Termtyp *)	Söktermer	Antal ref. **)
Samsjuklighet			
21.	FT/TI,AB, KW	"dual diagnosis" OR "dual disorder*" OR "co-occurring mental" OR "co-occurring psychiatric*" OR "co-occurring substance" OR "comorbid substance*" OR "concurrent mental" OR "dual-disorder treatment" OR "concurrent alcoholism"	213
22.		CDSR	6
23.		DARE	5
24.		HTA	1

*)

MeSH = Medical subject headings (fastställda ämnesord i Medline/PubMed)

Exp = Termen söks inklusive de mer specifika termerna som finns underordnade

NoExp = Endast den termen söks, de mer specifika, underordnade termerna utesluts

MAJR = MeSH Major Topic (termen beskriver det huvudsakliga innehållet i artikeln)

SB = PubMeds filter

för systematiska översikter (systematic[sb])

för alla MeSH-indexerade artiklar (medline[sb])

FT = Fritextterm/er

tiab= sökning i title- och abstractfälten